

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

ZEMĚDĚLSTVÍ 2021

ZEMĚDĚLSTVÍ 2021

Praha 2022

Připravili:

Ministerstvo zemědělství (MZe)

- Sekce ekologického zemědělství, komodit výzkumu a vzdělávání
- Sekce ekonomiky a informačních technologií
- Sekce EU a zahraničních vztahů
- Sekce lesního hospodářství
- Sekce potravinářství
- Sekce pro fondy EU
- Sekce státního tajemníka
- Odbor bezpečnosti potravin
- Odbor environmentální a ekologického zemědělství
- Odbor environmentálních podpor PRV
- Odbor legislativní
- Odbor potravinářský
- Odbor pro vztahy s EU
- Odbor přímých plateb
- Odbor Řídící orgán OP Rybářství
- Odbor Řídící orgán PRV
- Odbor státní správy lesů, myslivosti a rybářství
- Odbor účetnictví a statistiky
- Odbor precizního zemědělství, výzkumu a vzdělávání
- Odbor rostlinných komodit
- Odbor živočišných komodit

Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond (PGRLF)

Státní zemědělský intervenční fond (SZIF)

Výzkumný ústav zemědělské techniky, v.v.i.

Sdružení pro výrobu bionafty

Redakční uzávěrka: 31. 3. 2022*

Redakce: Mgr. Anna Durilová

* Některé údaje uvedené v publikaci *Zemědělství 2021* se mohou lišit od údajů uvedených v publikaci *Zpráva o stavu zemědělství ČR za rok 2021 („Zelená zpráva“)* z důvodu, že termíny a zdroje podkladů pro tyto publikace jsou odlišné.

Obsah

Úvodní slovo ministra zemědělství	5
Použité zkratky a pojmy	6
OBEČNÝ RÁMEC VÝVOJE ZEMĚDĚLSTVÍ	9
Národohospodářský rámec	9
Vývoj sektoru zemědělství	11
Souhrnný zemědělský účet (SZÚ)	15
Vývoj na vnitřním agrárním trhu	17
Agrární zahraniční obchod	20
Podpůrná a dotační politika Ministerstva zemědělství	21
Státní zemědělský intervenční fond	23
Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond	73
Změny národní a evropské legislativy v roce 2021	79
ZEMĚDĚLSKÁ VÝROBA	82
ROSTLINNÁ VÝROBA	82
Výrobní faktory rostlinné výroby	82
Průběh počasí na území ČR v roce 2021	82
Výživa rostlin	82
Ochrana rostlin	83
Osivo a sadba	87
Rostlinné komodity	88
Obiloviny	88
Cukrová řepa, cukr	92
Brambory	94
Bramborový a pšeničný škrob	94
Olejniny	95
Luskoviny	96
Len a konopí seté	97
Zelenina	98
Ovoce	100
Chmel	102
Réva, víno	103
ŽIVOČIŠNÁ VÝROBA	107
Výrobní faktory živočišné výroby	107
Plemenářská práce a evidence zvířat	107
Krmiva	108
Ochrana zvířat	111
Živočišné komodity	111
Mléko, mléčné výrobky	111
Skot, hovězí maso	117
Prasata, vepřové maso	126
Drůbež, drůbeží maso a vejce	130
Ostatní živočišné komodity	133
EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ	143
BIOPALIVA	147
GENETICKY MODIFIKOVANÉ PLODINY	157

Úvodní slovo ministra zemědělství

Vážení čtenáři,

i v letošním roce jsme pro vás připravili publikaci, která přináší řadu informací o stavu a výsledcích českého zemědělství za uplynulý rok.

V roce 2021 pokračovala krize spojená s pandemií COVID-19, zároveň v souvislosti s výskytem afrického moru prasat nastal obrovský propad cen v chovu prasat. Vlivem zdražování energií či krmných směsí náklady nadále rostou a situace v tomto sektoru je opravdu kritická. I navzdory těmto problémům mohu konstatovat, že se z celkového pohledu českému zemědělství v loňském roce dařilo.

Dle odhadu jeho zisk vzrostl meziročně o 15,6 % a dosáhl 21,99 mld. Kč. Jde o třetí nejvyšší hodnotu podnikatelského důchodu v období 2004 až 2021. Produkce zemědělského odvětví vzrostla o 7,3 % na celkových 159,9 mld. Kč. Rostlinná produkce (60,6 %) převažovala nad živočišnou (33,6 %).

Rostlinná produkce vzrostla meziročně o 10,8 %. Nejvýznamnějšími plodinami byly obiloviny, okopaniny a píce. Sklidilo se více pšenice, ovesa, kukuřice na zrno, luskovin, cukrové řepy, chmele a zeleniny. Nižší byla úroda žita, řepy a kukuřice na zeleno a siláž. Chladný průběh jara se podepsal na nižší sklizni ovoce.

Živočišná produkce meziročně vzrostla o 2 %. Klesla produkce u prasat, což bylo způsobeno meziročním snížením ceny a mírným nárůstem výroby prasat. Naopak se zvýšila produkce vajec a mléka.

Zaměstnanost v zemědělství je relativně stabilizovaná, v posledních třech letech se počet pracovníků v našem oboru pohybuje mírně pod hranicí 100 tisíc. V roce 2021 činil počet pracovníků v zemědělských podnicích 97,8 tis. a proti roku 2020 poklesl o 1 %. Zemědělský sektor má problém s nedostatkem zahraničních i sezónních pracovníků. Průměrná mzda v zemědělství je dlouhodobě pod národní úrovní a v uplynulém roce dosáhla 29 851 Kč.

Objem vyplacených ostatních dotací na výrobu dosáhl v roce 2021 výše 36 mld. Kč, s meziročním nárůstem 9,8 %. Největší objem představovala Jednotná platba na plochu (11,6 mld. Kč) a dotační titul Greening (6,9 mld. Kč).

Národními dotacemi jsme stejně jako v předchozích letech podporovali konkurenceschopnost, výrobní potenciál zemědělství, potravinářství a rozvoj venkovského prostoru. Pro zmírnění negativních ekonomických dopadů opatření proti šíření onemocnění COVID-19 Ministerstvo vyhlásilo mimořádný dotační program Agricovid Potravinářství, v jehož rámci vyplatilo 206,2 mil. Kč.

Pozitivně lze hodnotit každoroční nárůst počtu ekofarem, výrobců biopotravin a zvyšující se podíl ekologického zemědělství na celkové výměře zemědělské půdy. Trh s biopotravinami vzrostl o 14 %, české domácnosti vydaly za biopotraviny 5,99 mld. Kč.

Zemědělství již nelze chápat jen jako nástroj pro výrobu surovin a zabezpečení potravinové dostatečnosti, ale je nutné stále více zdůrazňovat jeho vliv na utváření krajiny, její funkčnost a estetickou hodnotu. Klíčová je ochrana a zadržování vody v krajině, ochrana půdy, ekologické zemědělství a využívání moderních technologií.

Důležitá role zemědělců a potravinářů se silně projevila v uplynulých dvou letech koronavirové pandemie. Proto chci na tomto místě ocenit jejich zodpovědnou každodenní práci a úsilí.

Čekají nás nelehké výzvy. Věřím však, že se nám společně podaří nadcházející náročné období zvládnout.

Zdeněk Nekula
ministr zemědělství

Použité zkratky a pojmy

AEKO	Agroenvironmentálně-klimatická opatření
AEO	Agroenvironmentální opatření
AGIS	Assist Guide Information Systems – informační systém k administraci SOT
AMP	Africký mor prasat
ANC	Areas with Natural Constraints (Oblasti s přírodními nebo jinými zvláštními omezeními)
AZO	Agrární zahraniční obchod
BOZP	Bezpečnost a ochrana zdraví při práci
BPS	Bioplynová stanice
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav
CP SZIF	Centrální pracoviště Státního zemědělského intervenčního fondu
CPV	Ceny průmyslových výrobců
CPVO	Community Plant Variety Office (Odrůdový úřad Společenství)
CSV	Celostátní síť pro venkov
CZV	Ceny zemědělských výrobců
ČSÚ	Český statistický úřad
ČSV	Český svaz včelařů
DG AGRI	Directorate General for Agriculture and Rural Development (Generální ředitelství Evropské komise pro zemědělství a rozvoj venkova)
DPB	Díl půdního bloku
DPČ	Dohoda o provedení činnosti
DPH	Daň z přidané hodnoty
DPIA	Data Protection Impact Assessment – Posouzení vlivu na ochranu osobních údajů
DPP	Dohoda o provedení práce
DSO	Dráha soustředěného odtoku
DZES	Dobry zemědělský a environmentální stav
DŽPZ	Dobré životní podmínky zvířat
ECB	Evropská centrální banka
EIP	Evropské inovační partnerství
EK	Evropská komise
ENRF	Evropský námořní a rybářský fond
ES	Evropské společenství
ETBE	Ethyl-tertio-butyl-ether
EÚD	Evropský účetní dvůr
EUR	Euro (€) = společná měna Evropské měnové unie (platnost od 1. 1. 1999)
EZ	Ekologické zemědělství
EZFRV	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
EZZF	Evropský zemědělský záruční fond
FADN	Farm Accountancy Data Network (Síť testovacích podniků)
FAME	Fatty Acid Methyl Esters (methylestery mastných kyselin)
FFP2	Respirátor – stupeň ochrany
FKSP	Fond kulturních a sociálních potřeb
GDPR	General Data Protection regulation (Obecné nařízení o ochraně osobních údajů)
GHG	Greenhouse gases (Skleníkové plyny)
GM	Geneticky modifikované
GMO	Geneticky modifikované organismy

GŘ cel	Generální ředitelství cel
HDP	Hrubý domácí produkt
HPH	Hrubá přidaná hodnota
HRDP	Horizontal Rural Development Plan (Horizontální plán rozvoje venkova)
HVO/HEFA	Hydrotreated Vegetable Oil / Hydrotreated Esters and Fatty Acids (hydrogenačně zpracované rostlinné oleje, estery a mastné kyseliny)
CHKO	Chráněná krajinná oblast
IACS	Integrated Administration and Control System (Integrovaný administrativní a kontrolní systém)
ICAR	International Committee for Animal Recording (Mezinárodní výbor pro kontrolu užítkovosti)
ICT	Informační a komunikační technologie
IP	Integrovaná produkce
IZR	Integrovaný registr zvířat
j. hm.	Jatečná hmotnost
JRC IPSC	Institute for the Protection and Security of the Citizen European Commission Joint Research Centre (Institut pro ochranu a bezpečnost občanů, Společné výzkumné středisko)
KBTPM	Krávy bez tržní produkce mléka
KDŘ	Krátký dodavatelský řetězec
KFD	Kompenzace finanční disciplíny
KNM	Kontrola na místě
LAKR	Léčivé, aromatické a kořeninové rostliny
LEADER	Liaison Entre Actions Développement de l'Économie Rurale (Propojení aktivit pro rozvoj ekonomiky venkova)
LFA	Less Favoured Areas (Méně příznivé oblasti s environmentálními omezeními)
LPIS	Evidence využití půdy podle uživatelských vztahů
MEŘO	Methylester řepkového oleje; patří do skupiny FAME
MJ	Měrná jednotka
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MZe	Ministerstvo zemědělství
Natura 2000	Evropská ekologická síť chráněných území
NAEKO	Navazující agroenvironmentálně-klimatická opatření
NEZ	Navazující ekologické zemědělství
NGT	Nové genomické techniky
NP	Národní park
OP	Operační program
OPR	Operační program Rybářství
OZE	Obnovitelné zdroje energie
p. a.	Per annum (úrok za 1 rok)
p. b.	Procentní bod
PGRLF	Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond
PO	Požární ochrana
PP	Přímé platby
PPO	Přechodně podporované oblasti
PR	Public relations (Vztahy s veřejností)
PRV	Program rozvoje venkova
PUZČ	Předčasné ukončení zemědělské činnosti
PVP	Přechodná vnitrostátní podpora
RO SZIF	Regionální odbor Státního zemědělského intervenčního fondu
ŘO	Řídící orgán

s. c.	Stálá cena
SAP	Systems Applications products in data processing
SAPS	Jednotná platba na plochu
SC	Spotřebitelská cena
SCLLD	Strategie komunitně vedeného místního rozvoje
Sen4CAP	Sentinels for the Common Agricultural Policy (Projekt Evropské komise, zaměřený na využití nových metod v rámci Společné zemědělské politiky – zejména družicových dat)
SHR	Soukromě hospodařící rolník
SISPO	Svaz pro integrované systémy pěstování ovoce
SOM	Sušené odstředěné mléko
SOT	Společná organizace trhu
SR	Státní rozpočet
SRP	Společná rybářská politika
SSHR	Správa státních hmotných rezerv
SVB	Sdružení pro výrobu bionafty
SVS	Státní veterinární správa
SZEU	Stálé zastoupení České republiky při EU
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
SZP	Společná zemědělská politika
SZPI	Státní zemědělská a potravinářská inspekce
SZÚ	Souhrnný zemědělský účet
TAIEX	Technical Assistance Information EXchange unit (Projekt Evropské komise, v rámci spolupráce veřejných institucí mezi členskými státy EU a kandidátskými zeměmi)
TIC	Telegram in claris – jednoduchá zpráva obsahující informace, které jsou určeny pro interní využití státní správy a nejsou zde obsaženy informace, které by bylo třeba nějakým způsobem utajovat
Top-Up	Národní doplňková platba k přímým podporám
TP	Technická pomoc
TPM	Tržní produkce mléka
tř. j.	Třída jakosti
UCO	Used cooking oil (Použitý kuchyňský olej)
ÚE	Ústřední evidence zvířat
UFOP	Union zur Förderung von Oel- und Proteinpflanzen (Unie pro podporu olejnin a proteinových plodin uvedla)
ÚKOZ	Ústřední komise pro ochranu zvířat
ÚKZÚZ	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
USD	Americký dolar (\$)
ÚZEI	Ústav zemědělské ekonomiky a informací
VCS	Dobrovolné podpory vázané na produkci
VDJ	Velká dobytčí jednotka
VNSPA	Víceletý národní strategický plán pro akvakulturu
VOZPVU	Výbor pro ochranu zvířat používaných pro vědecké účely
VP	Vysoká pracnost
VÚRV	Výzkumný ústav rostlinné výroby
VÚZT	Výzkumný ústav zemědělské techniky
VVP	Velmi vysoká pracnost
ZND	Zemědělské národní dotace
živ. hm.	Živá hmotnost

OBEČNÝ RÁMEC VÝVOJE ZEMĚDĚLSTVÍ

Národohospodářský rámec

Vybrané makroekonomické údaje o ČR v letech 2002, 2020 a 2021

Ukazatel	Rok		
	2002	2020	2021
Počet obyvatel (střední stav v mil.)	10,2	10,7	10,5
HDP celkem (v mld. Kč, běžné ceny)	2 691	5 694	6 121
HDP běžné ceny – meziroční přírůstek (v %)	1,6	-5,8	3,3
HDP běžné ceny – vývoj (v %, 2002 = 100)	100	211,6	227,5
HDP běžné ceny na 1 obyvatele (v Kč)	263 802	532 177	582 927
Směnný kurz – průměr roku (Kč/\$)	32,7	23,2	21,7
Směnný kurz – průměr roku (Kč/€)	30,8	26,4	25,6
Saldo celkového zahraničního obchodu (v mld. Kč)	-70,8	390,5	185,2
Výdaje na konečnou spotřebu domácností (meziroční index v %)	102,9	94,8	104,3
Výdaje na tvorbu hrubého fixního kapitálu (meziroční index v %)	102,2	91,5	100,9
Tržby: v průmyslu (meziroční index v %)	99,6	93,9	110,8
ve stavebnictví (meziroční index v %)	103	93,8	102,7
ve službách (meziroční index v %)	–	88,3	107,6
v zemědělství (meziroční index v %)	102,5	–	–
Produkce zemědělských výrobků dle SZÚ ČSÚ (mld. Kč, s. c. roku 2000)	–	108,8	109,5
z toho: Produkce rostlinných výrobků (mld. Kč, s. c. roku 2000)	–	60,3	61,0
Produkce živočišných výrobků a zvířat (mld. Kč, s. c. roku 2000)	–	47,7	48,5
Zaměstnaní celkem (průměrně v tis.)	4 764,9	5 234,9	5 213,4
Nezaměstnaní celkem (průměrně v tis.)	374,1	137,0	150,5
Obecná míra nezaměstnanosti (průměr v %)	7,3	2,6	2,8
Průměrná hrubá měsíční mzda (v Kč)	15 524	35 611	37 839
Průměrné hrubé nominální mzdy (meziroční index v %)	108	103,1	106,1
Průměrné reálné mzdy (meziroční index v %)	106,1	99,9	102,2
Hrubé národní úspory (v mld. Kč, běžné ceny)	692,2	1 617,3	1 705,1
Průměrný starobní důchod / průměrná mzda (v %)	43,5	40,0	39,6
Průměrná míra inflace (meziroční index v %)	101,8	103,2	103,8
Vládní deficit (přebytek) / HDP (v %)	-6,4	-5,8	-5,9
Saldo státního rozpočtu (SR) (v mld. Kč)	-45,7	-367,4	-419,7
Saldo SR / HDP (v %)	-1,7	-6,5	-6,9
Vládní dluh (v mld. Kč)	695,1	2 149,3	2 566,4
Vládní dluh / HDP (v %)	25,8	37,74	41,93

Zdroj: ČSÚ.

- V roce 2021 vzrostl hrubý domácí produkt (HDP) o 3,3 %¹. Nejvíce k tomu přispěla domácí poptávka, zejména kapitálové výdaje a spotřeba domácností. Naopak zahraniční poptávka růst HDP brzdila, což souviselo s narušením globálních dodavatelských řetězců a následným zpomalením domácí exportně orientované průmyslové produkce. Domácí ekonomika navzdory růstu reálně zaostávala za úrovní roku 2019. V samotném 4. čtvrtletí 2021 meziročně vzrostl HDP o 3,6 %. Podílela se na tom opět výhradně domácí poptávka. Ve srovnání se 3. čtvrtletím 2021 se HDP zvýšil o 0,9 %. Spotřeba i kapitálové výdaje se ale vyvíjely negativně a k růstu přispíval jen vývoj zahraniční poptávky. V rámci zemí EU patřilo ve 4. čtvrtletí Česko mezi ty s podprůměrným meziročním růstem HDP. V EU vzrostl HDP meziročně o 4,8 %. Mezičtvrtletně se HDP v EU zvýšil o 0,4 %.
- Hrubá přidaná hodnota (HPH) se v roce 2021 zvýšila o 3,0 %. Z většiny k tomu přispívaly služby, zejména veřejná správa a obrana, vzdělávání, zdravotní a sociální péče, dále peněžnictví a pojišťovnictví a postupně se zotavující obchod, doprava, ubytování a pohostinství. Výrazně se na růstu HPH podílel i zpracovatelský průmysl. Velká část odvětví služeb i průmyslu ale stále reálně zaostávala za úrovní roku 2019. V samotném 4. čtvrtletí 2021 se HPH meziročně zvýšila o 2,9 %. Zatímco HPH služeb v závěru roku rostla – nejvíce v uskupení obchod, doprava, ubytování a pohostinství a také v ostatních činnostech – zpracovatelský průmysl kvůli přetrvávajícím problémům s dodávkami komponent celkový růst HPH brzdil. Mezičtvrtletně HPH ve 4. čtvrtletí vzrostla o 0,7 %.
- Vývoz zboží a služeb v roce 2021 reálně vzrostl o 5,0 %² a dovoz o 11,4 %. Výsledná bilance dosáhla přebytku 185,2 mld. Kč, což představovalo zhoršení o 204,1 mld. V samotném 4. čtvrtletí se vývoz meziročně propadl o 5,7 %, zatímco dovoz byl vyšší o 4,0 %. Výsledné saldo dosáhlo přebytku 22,5 mld. Kč, což byl meziročně o 122,6 mld. horší výsledek. Ke zhoršení bilance obchodu se zbožím ve 4. čtvrtletí nejvíce přispíval obchod s ropou a zemním plynem, základními kovy a motorovými vozidly. Naopak příznivě působil obchod s elektřinou.
- Cenová hladina se (podle deflátoru HDP) v roce 2021 celkově zvýšila o 4,1 %. V samotném 4. čtvrtletí se cenová

hladina zvýšila meziročně o 3,3 % a mezičtvrtletně klesla o 0,6 %. V průběhu celého roku zrychloval meziroční růst spotřebitelských cen. Ty se loni celkově zvýšily o 3,8 %, nejvíce od roku 2008. Vliv na prudký růst měly zejména ceny dopravy a bydlení a energií. Ve 4. čtvrtletí se spotřebitelské ceny zvýšily meziročně o 6,1 % a kromě cen dopravy a bydlení a energií k tomu přispěl i silící růst cen potravin. Také domácí a evropské průmyslové výrobci loni silně pocítovali navýšení cen ropy a rovněž elektřiny. Ceny průmyslových výrobců v ČR se loni zvýšily o 7,1 %, nejvíce od roku 1995. Ve 4. čtvrtletí se meziročně navýšily o 12,8 %.

- Ve 4. čtvrtletí došlo k několika navýšením měnověpolitických sazeb, což se výrazně projevilo na výši úrokových sazeb úvěrů pro domácnosti i podniky. Navýšovaly se také úrokové sazby termínovaných vkladů. Vyšší byly rovněž úroky na vládních dluhopisech.
- Trh práce v ČR se loni postupně vracel do stavu před pandemií. Po většinu roku se zvyšovala celková zaměstnanost, která ve 4. čtvrtletí dosáhla 5,37 mil. osob³. Rostl zejména počet zaměstnanců, naopak pokles počtu podnikatelů se spíše prohluboval. Obecná míra nezaměstnanosti dosáhla maxima 3,4 % v březnu 2021, ale následně klesala až na prosincová 2,2 %. Tento vývoj také utlumil obavy domácností z růstu nezaměstnanosti. Průměrná hrubá měsíční mzda se v roce 2021 celkově zvýšila o 6,1 % na 37 839 Kč. Reálně vzrostla o 2,2 %. Ve 4. čtvrtletí dosáhla průměrná mzda 40 135 Kč a meziročně byla vyšší o 4,0 %. Vzhledem k silnému cenovému růstu ale průměrná mzda v tomto období reálně meziročně klesla o 2,0 %.
- Hospodaření SR v roce 2021 skončilo v deficitu 419,7 mld. Kč, což je o 52,2 mld. horší výsledek ve srovnání s rokem 2020. K prohloubení deficitu přispěl zejména růst běžných výdajů, především plateb za státní pojištění, a také neinvestiční transfery podnikatelským subjektům. Hlavně ve druhé polovině roku zčásti uvolněný tlak na výdajové straně a postupné zotavení ekonomiky napomohly k vyššímu daňovému inkasu. V rozpočtových příjmech se ale negativně projevilo snížení daňového zatížení práce, kapitálu i majetku a také změna rozpočtového určení daní ve prospěch územních rozpočtů.

Zdroj: ČSÚ.

¹ Data o HDP, hrubé přidané hodnotě a jejich složkách jsou vyjádřena ve stálých cenách a v očištění o sezónní a kalendářní vlivy.

² Podle metodiky čtvrtletních národních účtů (vývoz a dovoz v ocenění FOB/FOB).

³ Údaje o zaměstnanosti jsou uvedeny v pojetí národních účtů a očištěny o sezónní vlivy.

Vývoj sektoru zemědělství

Sklizeň některých zemědělských plodin v letech 2020 a 2021

Plodina	Sklizňová plocha (ha)		Výnos (t/ha)		Sklizeň (t)	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021
Pšenice ozimá	774 638	709 537	6,20	6,47	4 799 253	4 589 859
Pšenice jarní	23 946	75 247	4,31	4,93	103 161	371 066
Žito	31 432	25 154	5,48	5,03	172 364	126 581
Ječmen ozimý	114 633	111 006	6,09	5,87	697 914	651 625
Ječmen jarní	217 279	215 737	5,15	5,09	1 118 268	1 097 509
Oves	46 740	57 715	3,92	3,37	183 357	194 745
Kukuřice na zrno	87 231	102 438	9,46	9,65	825 499	988 038
ostatní obiloviny	5 501	6 851	1,91	1,53	10 492	10 508
OBILOVINY CELKEM	1 344 877	1 345 835	6,04	6,11	8 126 663	8 227 107
Hrách na zrno	32 607	38 527	2,60	2,71	84 861	104 423
LUSKOVINY CELKEM	37 302	43 080	2,46	2,60	91 866	111 890
Brambory – rané	1 120	548	21,85	22,48	24 479	12 324
Brambory mimo raných a sadbových	19 941	19 685	30,27	30,58	603 650	602 038
Cukrovka technická	59 684	61 234	61,51	67,69	3 671 229	4 145 058
OKOPANINY CELKEM	84 029	84 442	–	–	4 382 140	4 830 652
Řepka	368 214	342 315	3,38	2,99	1 245 328	1 024 928
Mák	40 255	43 867	0,71	0,68	28 702	29 691
Ostatní olejnin	750	1 366	0,54	0,81	409	1 112
Kořeninové rostliny	2 929	3 403	0,53	0,92	1 539	3 120
Léčivé rostliny	2 728	3 845	0,80	0,85	2 186	3 279
TECHNICKÉ PLODINY CELKEM	456 564	450 019	–	–	1 353 275	1 184 694
Kukuřice na zeleno a siláž	226 155	216 982	39,05	38,86	8 832 117	8 431 655
JEDNOLETÉ PÍCNINY CELKEM	287 686	271 741	32,82	32,69	9 442 433	8 883 619
Vojtěška	79 404	80 077	6,81	7,28	540 467	583 286
VÍCELETÉ PÍCNINY NA ORNÉ PŮDĚ	219 062	223 551	6,42	6,66	1 407 003	1 488 278
Mrkev	836	901	42,98	40,72	35 933	36 699
Cibule	1 784	1 843	29,63	28,24	52 862	52 043
Zelí	1 045	1 061	40,08	39,43	41 885	41 839
ZELENINA KONZUMNÍ CELKEM	11 137	11 987	–	–	252 481	275 318
Vínice plodné	16 140	16 359	5,60	5,51	90 376	90 059
Chmelnice plodící	4 966	4 971	1,19	1,67	5 925	8 306

Zdroj: ČSÚ.

Celková produkce jednotlivých plodin vychází z osevních ploch zjišťovaných v květnu a z vývoje vegetačních podmínek.

Sklizňová **plocha obilovin** (včetně kukuřice na zrno a ostatních obilovin) se meziročně zvýšila o 1 000 ha, tj. o 0,1 % na 1 345,8 tis. ha. Celková sklizeň ve výši 8 227,1 tis. t byla proti roku 2020 vyšší o 100,4 tis. t, tj. o 1,2 %. Nad úroveň

roku 2020 je sklizeň pšenice jarní, ovsa, kukuřice na zrno a ostatních obilovin. Pšenice jarní se sklídilo 371,1 tis. t, což je o 267,9 tis. t více (o 259,7 %) než v minulém roce. Ječmene jarního se sklídilo 1 097,5 tis. t, což je o 20,8 tis. t méně (o 1,9 %), ovsa 194,7 tis. t, což je o 11,4 tis. t více (o 6,2 %). Základních obilovin bylo sklizeno méně než v roce minulém.

Pšenice bylo sklizeno 4 960,9 tis. t, tj. o 58,5 tis. t více (o 1,2 %) než v roce minulém. Sklizeň ječmene byla 1 749,1 tis. t, tj. o 67,0 tis. t méně (o 3,7 %). Kukuřice na zrno bylo sklizeno 988,0 tis. t, což je o 162,5 tis. t více (o 19,7 %) než v roce 2020.

Hektarový **výnos obilovin** 6,1 t je ve srovnání s předchozím rokem vyšší o 0,07 t (tj. o 1,2 %), z toho u pšenice ozimé byl dosažen hektarový výnos 6,47 t (6,20 t v roce 2020), pšenice jarní 4,93 t (4,31 t), žita 5,03 t (5,48 t), ječmene ozimého 5,87 t (6,09 t), ječmene jarního 5,09 t (5,15 t), ovesa 3,37 t (3,92 t), kukuřice na zrno 9,65 t (9,46 t) a tritikale 4,73 t (5,07 t).

Produkce **luskovin** byla vyšší než v roce předešlém. Celkem bylo sklizeno 111,9 tis. t luskovin. Z toho hrachu na zrno 104,4 tis. t, což je o 19,6 tis. t (o 23,1 %) více než v roce minulém. Celková produkce **zrnin** (obiloviny a luskoviny) 8 339,0 tis. t je proti předchozímu roku vyšší o 120,5 tis. t (tj. o 1,5 %).

Celková sklizeň **brambor** po zahrnutí sklizně domácností ve výši 812,1 tis. t představuje proti roku 2020 snížení o 18,8 tis. t (o 2,3 %). Hektarový výnos ve výši 28,15 t je o 0,42 t vyšší. Raných brambor bylo sklizeno 21,8 tis. t. Průměrný výnos brambor ostatních z jednoho hektaru je 29,18 t, tj. o 0,16 t více než v loňském roce. Produkce 732,7 tis. t je o 13,6 tis. t vyšší než v roce 2020. **Cukrovky** technické bylo sklizeno při výnosu 67,69 t z jednoho hektaru 4 145,1 tis. t bulev (3 671,2 tis. t v roce 2020) tzn. zvýšení o 12,9 %.

V roce 2021 došlo ke snížení osevních ploch **olejnin** celkem o 7,9 tis. ha (o 1,8 %) na výměru 442,3 tis. ha. Dosažená produkce z této plochy 1 176,3 tis. t je o 171,2 tis. t nižší než v roce minulém. Řepky bylo sklizeno 1 024,9 tis. t, v roce předchozím 1 245,3 tis. t, tzn. snížení o 220,4 tis. t. Výnos řepkového semene z jednoho hektaru 2,99 t je o 0,39 t nižší. Vyšší byla produkce máku, kdy se z plochy 43,9 tis. ha při průměrném hektarovém výnosu 0,68 t sklídilo 29,7 tis. t (28,7 tis. t při hektarovém výnosu 0,71 t v roce 2020) makového semene.

Jednoletých **pícnin** na orné půdě bylo sklizeno 8 883,6 tis. t zelené píce, tj. o 558,8 tis. t méně než v roce 2020. Z toho bylo sklizeno 8 431,7 tis. t kukuřice na zeleno a siláž, tj. o 400,5 tis. t méně než v roce minulém. Sklizeň sena víceletých pícnin byla 1 488,3 tis. t, z toho sklizeň sena jetele lučního (červeného) 407,3 tis. t.

Produkce **zeleniny** po zahrnutí sklizně domácností byla proti předchozímu roku vyšší. Ve sledovaném roce bylo sklizeno 333,5 tis. t zeleniny (310,7 tis. t v roce 2020). Produkce **ovoce** (bez malin, včetně domácností) 313,5 tis. t byla proti loňskému roku nižší (314,1 tis. t v roce 2020).

Na 16,4 tis. ha **plodících vinic** se při hektarovém výnosu 5,51 t (5,60 t v roce 2020) sklídilo 90,1 tis. t hroznů, tj. o 318 t méně než v roce 2020. Produkce **chmele** ve výši 8 306 t se proti roku 2020 zvýšila o 2 381 t (tj. o 40,2 %). Výnos chmele z jednoho hektaru 1,67 t je také vyšší, a to o 0,48 t než v roce minulém.

Zdroj: ČSÚ.

Některé ukazatele živočišné produkce v letech 2019 až 2021

Ukazatel	2019	2020	2021	Index 2021/2020
Stavy skotu celkem – Soupis k 1. 4. (tis. ks)	1 418	1 404	1 406	100,1
z toho: do 6 měsíců (tis. ks)	241	238	238	100,0
nad 6 měsíců až do 12 měsíců (tis. ks)	187	184	185	100,5
nad 1 rok až do 2 let (tis. ks)	306	306	310	101,3
z toho: býci (vč. volů) (tis. ks)	105	99	103	104,0
jalovice celkem (tis. ks)	201	208	207	99,5
nad 2 roky (tis. ks)	683	675	673	99,7
z toho: býci (vč. volů) (tis. ks)	19	21	20	95,2
jalovice celkem (tis. ks)	73	68	66	97,1
krávy dojené (tis. ks)	364	360	359	99,7
krávy ostatní (tis. ks)	226	226	227	100,4
Průměrné stavy dojnic (tis. ks) ²⁾	362,7	357,8	361,5 ¹⁾	101,0 ¹⁾
Užitkovost dojených krav – průměr (l/ks/rok)	8 471,4	8 892,8	8 915,7 ¹⁾	100,3 ¹⁾
Produkce mléka celkem (mil. l)	3 072,8	3 181,8	3 222,9 ¹⁾	101,3 ¹⁾
Celkový prodej mléka (mil. l)	2 974,6	3 083,8	3 125,8 ¹⁾	101,4 ¹⁾
z toho: Dodávky mléka do mlékáren (mil. l)	2 497,1	2 614,3	2 645,0 ¹⁾	101,2 ¹⁾
Domácí spotřeba mléka (mil. l)	2 279,8	2 387,2	2 393,0 ¹⁾	100,2 ¹⁾
Vývoz mléka (mil. l)	1 284,2	1 296,0	1 352,0 ¹⁾	104,3 ¹⁾
Dovoz mléka (mil. l)	1 064,9	1 065,5	1 111,9 ¹⁾	104,4 ¹⁾
CZV za mléko – I. a vyšší třídy (Kč/1000 l)	8 860	8 540	9 040 ¹⁾	105,9 ¹⁾
Soběstačnost ČR – mléko (%)	134,8	133,3	134,7 ¹⁾	101,1 ¹⁾

Ukazatel	2019	2020	2021	Index 2021/2020
Porážky skotu celkem (tis. ks)	239	235	235	100,0
z toho: Býci (tis. ks)	101	99	100	101,0
Krávy (tis. ks)	104	101	100	99,0
Jalovice (tis. ks)	26	26	26	100,0
Telata (tis. ks)	8	6	6	100,0
Průměrná živá hmotnost poráženého skotu (kg živ. hm.)	571,1	578,9	577,3	99,7
Produkce hovězího masa celkem (tis. t živ. hm.)	167,9	165,0	164,8 ¹⁾	99,9 ¹⁾
Domácí spotřeba hovězího masa (tis. t živ. hm.)	138,8	132,7	135,3 ¹⁾	102,0 ¹⁾
Vývoz hovězího masa (tis. t živ. hm.)	114,2	108,8	111,3 ¹⁾	102,3 ¹⁾
Dovoz hovězího masa (tis. t živ. hm.)	84,7	76,4	82,3 ¹⁾	107,7 ¹⁾
Soběstačnost ČR – hovězí maso (%)	120,9	124,3	121,8 ¹⁾	98,0 ¹⁾
Stavy prasat celkem – Soupis k 31. 12. (tis. ks)	1 509	1 546	1 493	96,6
z toho: Prasnice celkem – Soupis k 31. 12. (tis. ks)	91	92	87	94,6
Prasničky celkem – Soupis k 31. 12. (tis. ks)	40	42	40	95,2
Selata – Soupis k 31. 12. (tis. ks)	483	482	468	97,1
Prasata na výkrm (vč. vyřaz. kanců a prasníc) – Soupis k 31. 12. (tis. ks)	562	567	568	100,2
Opraseno prasníc a prasniček (tis. ks)	244	241	239	99,2
Narozeno selat (tis. ks)	3 345	3 347	3 323	99,3
Počet odchovaných selat (tis. ks)	2 978	2 988	2 967	99,3
Počet odchovaných selat na prasnici	28,9	29,3	28,8	98,3
Produkce vepřového masa (tis. t živ. hm.)	289,2	293,7	299,3	101,9
Porážky jatečných prasat bez prasníc a kanců – (tis. ks)	2 249	2 230	2 294	102,9
Průměr. porážková hmotnost prasat bez prasníc a kanců (kg živ. hm.)	116,2	118,4	120,0	101,4
Domácí spotřeba vepřového masa (tis. t živ. hm.)	568,5	569,9	583,1	102,3
Vývoz vepřového masa (tis. t živ. hm.)	80,3	86,9	92,0	105,9
Dovoz vepřového masa (tis. t živ. hm.)	359,8	364,6	377,7	103,6
Soběstačnost ČR – vepřové maso (%)	50,9	51,5	51,3	99,6
Stavy drůbeže celkem (bez hobby aktivit) – Soupis k 1. 4. (tis. ks)	22 979	24 247	23 809	98,2
z toho: Hrabavá drůbež celkem – Soupis k 1. 4. (tis. ks)	21 844	23 323	23 079	99,0
Slepice – Soupis k 1. 4. (tis. ks)	7 582	8 502	8 149	95,8
Kuřata na výkrm – Soupis k 1. 4. (tis. ks)	11 609	11 713	11 375	97,1
Produkce drůbežího masa celkem (tis. t živ. hm.)	265,7	270,0	279,8	103,6
Domácí spotřeba drůbežího masa (tis. t živ. hm.)	407,6	416,4	411,8	98,9
Vývoz drůbežího masa (tis. t živ. hm.)	26,1	24,9	29,9	120,1
Dovoz drůbežího masa (tis. t živ. hm.)	167,2	173,4	160,2	92,4
Soběstačnost ČR – drůbeží maso (%)	65,2	64,8	67,9	104,8
Stavy slepic – po dopočtu domácích hospodářství (tis. ks)	9 440,6	9 204,5	9 588,7	104,2
Produkce vajec – včetně samozásobení (mil. ks)	2 362	2 330	2 460	105,6
Průměrná roční snáška vajec (ks/slepice)	306	310	312	100,6
Domácí spotřeba vajec (mil. ks)	2 869	2 700	2 859	105,9
Vývoz vajec (mil. ks)	225	280	259,3	92,6
Dovoz vajec (mil. ks)	732	650	658,3	101,3
Soběstačnost ČR – vejce (%)	82,5	86,3	86,1	99,8
Stavy ovcí celkem – Soupis k 1. 4. (tis. ks)	213	203,6	183,1	89,9

Ukazatel	2019	2020	2021	Index 2021/2020
Stavy koz celkem – Soupis k 1. 4. (tis. ks)	29,2	28,9	25,4	87,9
Produkce skopového a koziho masa (t živ. hm.)	8 761	8 000	7 000 ¹⁾	87,5 ¹⁾
Domácí spotřeba skopového a koziho masa (t živ. hm.)	9 152	8 196	7 087 ¹⁾	86,5 ¹⁾
Vývoz skopového a koziho masa (t živ. hm.)	1 044	674	696 ¹⁾	103,3 ¹⁾
Dovoz skopového a koziho masa (t živ. hm.)	1 435	870	783 ¹⁾	90,0 ¹⁾
Soběstačnost ČR – skopové a kozí maso (%)	95,7	97,6	98,9 ¹⁾	101,3 ¹⁾

Zdroj: ČSÚ – Soupis hospodářských zvířat k 1. 4. daného roku, prasata k 31. 12. daného roku, výsledky statistického zjišťování MZe, situační a výhledové zprávy MZe, Svaz chovatelů ovcí a koz.

Pozn.: ¹⁾ Předběžný údaj. ²⁾ Vypočteno z počtu krmmých dnů dojených krav.

Při sledování dlouhodobého vývoje chovu skotu ke dni 1. 4. daného roku podle dvou kategorií základního stáda a výrobního zaměření se projevuje trend nárůstu počtu chovaného skotu. U skotu celkem bylo v roce 2021 v České republice chováno 1 406 430 ks skotu s meziročním nárůstem o 2 313 ks. V kategorii dojených krav došlo k poklesu. V tomto roce bylo chováno nejméně dojených krav v historii sledování počtů zvířat vůbec. U krav chovaných v systému chovu bez tržní produkce mléka došlo naopak k mírnému meziročnímu nárůstu o 1 141 ks na 227 185 ks, tj. o 0,5 %. V rámci sledování této kategorie krav se jedná o obvyklý trend.

Na celkovém počtu krav, kterých v České republice k 1. 4. 2021 bylo 585 904 ks, se krávy chované v systému chovu bez tržní produkce mléka podílely 38,8 % (+0,2 %), podíl dojených krav dosáhl 61,2 % (-0,2 %). Jedná se stále o postupnou, ale již pozvolnou restrukturalizaci národního stáda skotu, kde je vzhledem k dosahované mléčné užitkovosti a tržnímu uplatnění produkovaného mléka část krav převáděna z dojeného do masného výrobního zaměření.

U průměrné roční užitkovosti byl zaznamenán růst, a to o 0,3 % (+22,9 l/ks). Růst užitkovosti byl podpořen dobrou krmivovou základnou, příznivou cenou za mléčnou surovinu a nastavením dotací do sektoru mléka.

Dle finálních výsledků dosáhla v roce 2020 výroba hovězího masa 165,0 tis. t v živé hmotnosti zvířat. V porovnání s rokem 2019 došlo k poklesu výroby o 1,7 % (-2,9 tis. t živ. hm.). Dovoz se meziročně snížil o 9,8 % (-8,3 tis. t živ. hm.) na 76,4 tis. t živ. hm. Vývoz meziročně klesl, a to o 5,1 % (-5,9 tis. t živ. hm.) na 108,8 tis. t živ. hm. Domácí spotřeba, která měla od roku 2016 stoupající tendenci, se v uplynulém roce propadla v porovnání s předchozím rokem o 4,0 % (-5,6 tis. t živ. hm.) na 132,7 tis. t živ. hm. Soběstačnost dosáhla 124,3 %. Meziročně se zvýšila o 2,4 %. Trend v soběstačnosti hovězího masa nad 120 % tak pokračuje a tento předpoklad je i pro rok 2021, kdy ale dle predikcí soběstačnost meziročně klesne.

Podle údajů ČSÚ byl k 31. 12. 2021 stav prasat ve srovnání s rokem 2020 nižší, k poklesu došlo i u počtu prasníc. Počet prasat celkem činil 1 493 tis. ks, početní stavy prasníc poklesly o 5 tis. ks (o 5,4 %) na 87 tis. ks.

V produkci vepřového masa je Česká republika dlouhodobě nesoběstačná. Přestože byla Česká republika v roce 2000 v produkci této komodity soběstačná, poklesl tento ukazatel za uplynulé dvacetileté období v roce 2021 prakticky na poloviční úroveň (51,3 %). V roce 2021 bylo do ČR dovezeno 288 tis. t vepřového masa, což je ve srovnání s rokem 2020 o 10,1 t více. Od roku 2019 každoročně vzrůstá objem vývozu této komodity. Export vepřového masa z ČR v roce 2021 vzrostl o 6,5 % v porovnání s rokem 2020.

Stavy drůbeže podle Soupisu hospodářských zvířat ČSÚ k 1. 4. 2021 poklesly o 1,8 % na 23 809 tis. ks oproti roku 2020. Stavy drůbeže se v meziročním srovnání 2021/2020 snížily v všech kategoriích drůbeže s výjimkou kategorie kuřata na chov, kde se počet kusů v roce 2021 zvýšil o 14,6 % na 3 339 tis. ks. Výrazný meziroční pokles jsme zaznamenali v roce 2021 především u stavu kachen, a to o 23,9 % na 455 tis. ks. Počty kachen pravidelně klesají již od roku 2019. K poklesu dále došlo u stavu krůt (o 16,1 % na 255 tis. ks) a kohoutů (o 15,9 % na 217 tis. ks).

Z celkového množství drůbeže v zemědělském sektoru, uveřejněného ČSÚ k 31. 12. 2021, bylo k 31. 12. 2021 v ČR chováno 5 201 tis. ks nosnic. Meziroční pokles 2021/2020 stavu nosnic k 31. 12. 2021 činil 8,7 % (493 tis. ks).

Průměrná snáška v roce 2021 na jednu nosnici v zemědělském sektoru dosáhla 312 ks vajec na nosnici za rok, v domácích hospodářstvích 180 ks vajec na nosnici/rok.

Od roku 2010 byla celková roční snáška konzumních vajec v roce 2021 nejvyšší a činila 2 460 mil. ks. V meziročním srovnání 2021/2020 se celková snáška zvýšila o 5,3 %. Převážná většina vyprodukovaných vajec pochází ze zemědělského sektoru (1 735 mil. ks), ale velmi důležité je i samozásobení vejci, které tvoří z celkové produkce 29,5 % (725 mil. ks vajec). Oproti klesajícímu trendu v produkci vajec v domácích hospodářstvích, který započal v roce 2014, došlo v meziročním srovnání 2021/2020 ke stagnaci produkce vajec (+0,41 %).

Poptávka po konzumních vejcích se doplnila dovozem konzumních vajec, vč. vaječných hmot. Do zahraničního obchodu s vejci jsou zahrnuty jak dovozy a vývozy konzumních vajec, tak i vaječných hmot přepočítaných na vejce. Dovoz v roce 2021 činil 658,3 mil. ks a oproti roku 2020 se zvýšil o 1,3 %, tj. o 8,5 mil. ks. Vývoz se oproti roku 2020 (279,5 mil. ks) v roce 2021 snížil o 7,22 % na 259,3 mil. ks. Míra soběstačnosti se v meziročním srovnání 2021/2020 snížila o 0,3 p. b.

K 1. 4. 2021 bylo dle Soupisu hospodářských zvířat v České republice chováno 183 145 ks ovcí. Oproti roku 2020 došlo k meziročnímu poklesu jejich počtu o 10,1 % (-20 4567 ks). Počet bahnic meziročně klesl o 7,5 % (-9 422 ks) na 116 534 ks. K poklesu došlo také u jehnic, jejichž počet se snížil o 4,5 % (-3 094 ks) na 18 184 ks. Počet plemenných beranů klesl o 12,7 % (-826 ks) na 5 668 ks.

K 1. 4. 2021 bylo v ČR chováno 25 409 ks koz. V porovnání s rokem 2020 došlo k poklesu stavu koz o 12,1 % (-3 510 ks).

Produkce skopového masa v roce 2021 meziročně mírně klesla o 12,5 % na 3,22 tis. t j. hm. (v roce 2020 byla produkce 3,68 tis. t j. hm.). Skopové maso je ale stále doplňkovým druhem masa na tuzemském trhu. Soběstačnost se v roce 2021 zvýšila na 98,9 %.

Souhrnný zemědělský účet (SZÚ)

Semidefinitivní výsledky za rok 2020 a předběžné výsledky za rok 2021

SZÚ – výsledky účtu výroby (v mil. Kč)

Kód	Ukazatel	V běžných cenách		Index 2021/2020
		2020	2021	
1	OBILOVINY (včetně osiva)	34 511,4	41 250,5	119,5
1.1	Pšenice a špalda	21 018,1	25 195,2	119,9
1.2	Žito a sourež	671,1	552,3	82,3
1.3	Ječmen	7 636,6	8 215,9	107,6
1.4	Oves a letní obilné směsky	840,5	954,8	113,6
1.5	Kukuřice na zrno	3 487,9	5 441,9	156,0
1.7	Ostatní obiloviny	857,1	890,3	103,9
2	TECHNICKÉ PLODINY	19 956,7	22 696,5	113,7
2.1	Olejnata semena a olejnaté plody (včetně osiva)	15 368,4	16 208,0	105,5
2.2	Luskoviny (včetně osiva)	604,1	755,9	125,1
2.4	Cukrovka	2 502,0	3 749,7	149,9
2.5	Ostatní technické plodiny	1 482,3	1 982,9	133,8
3	PÍCNINY	17 026,8	17 062,3	100,2
4	ZELENINA A ZAHRADNICKÉ PRODUKTY	8 858,6	9 015,3	101,8
4.1	Čerstvá zelenina	3 957,9	4 895,1	123,7
4.2	Sazenice a květiny	4 900,7	4 120,3	84,1
5	BRAMBORY (včetně sadby)	3 378,5	2 810,6	83,2
6	OVOCE	1 642,2	1 683,7	102,5
6.1	Čerstvé ovoce	1 642,2	1 683,7	102,5
7	VÍNO ¹⁾	1 050,2	1 188,4	113,2
9	OSTATNÍ ROSTLINNÉ PRODUKTY	944,5	1 122,7	118,9
10	ROSTLINNÁ PRODUKCE (01 AŽ 09)	87 369,0	96 830,1	110,8
11	ZVÍŘATA	22 123,2	21 027,9	95,0
11.1	Skot	6 756,9	6 779,5	100,3
11.2	Prasata	8 768,7	7 580,5	86,4
11.4	Ovce a kozy	221,0	276,0	124,9
11.5	Drůbež	6 354,8	6 370,2	100,2
12	ŽIVOČIŠNÉ PRODUKTY	30 480,4	32 650,6	107,1
12.1.	Mléko	27 551,4	29 439,0	106,9
12.2.	Vejce	2 862,9	3 156,0	110,2
13	ŽIVOČIŠNÁ PRODUKCE (11 + 12)	52 603,6	53 678,5	102,0
15	PRODUKCE ZEMĚDĚLSKÝCH SLUŽEB	3 955,8	4 148,0	104,9
17	NEZEMĚDĚLSKÉ VEDLEJŠÍ ČINNOSTI (NEODDĚLITELNÉ)	5 051,0	5 220,1	103,3
17.1.	Zpracování zemědělských produktů	2 072,6	2 208,9	106,6
17.2.	Ostatní neoddělitelné vedlejší činnosti (výrobky a služby)	2 978,4	3 011,2	101,1
18	PRODUKCE ZEMĚDĚLSKÉHO ODVĚTVÍ (10 + 13 + 15 + 17)	148 979,4	159 876,7	107,3

Kód	Ukazatel	V běžných cenách		Index 2021/2020
		2020	2021	
19	MEZISPOTŘEBA CELKEM	97 777,5	106 667,0	109,1
19.1	Osivo a sadba	4 947,3	5 182,1	104,7
19.2	Energie; maziva	14 163,2	16 974,1	119,8
19.3	Hnojiva a prostředky zlepšující půdu	7 323,2	8 094,5	110,5
19.4	Prostředky na ochranu rostlin a pesticidy	5 826,8	5 792,1	99,4
19.5	Veterinární náklady	4 077,5	4 393,3	107,7
19.6	Krmiva	35 705,5	38 815,6	108,7
19.7	Údržba strojů a zařízení	5 969,7	6 268,2	105,0
19.8	Údržba budov	3 993,9	4 193,6	105,0
19.9	Zemědělské služby	3 955,8	4 148,0	104,9
19.10	Finanční zprostředkovatelské služby nepřímo měřené (FISIM)	1 345,0	1 404,0	104,4
19.11	Ostatní výrobky a služby	10 469,7	11 401,5	108,9
20	HRUBÁ PŘIDANÁ HODNOTA V ZÁKLADNÍCH CENÁCH (18 - 19)	51 201,8	53 209,7	103,9
21	SPOTŘEBA FIXNÍHO KAPITÁLU	20 805,9	21 554,9	103,6
22	ČISTÁ PŘIDANÁ HODNOTA V ZÁKLADNÍCH CENÁCH (20 - 21)	30 395,9	31 654,7	104,1

Zdroj: ČSÚ.

Pozn.: ¹⁾ Vinné hrozny určené k výrobě vína.**SZÚ – výsledky účtu tvorby důchodu (v mil. Kč)**

Kód	Ukazatel	V běžných cenách		Index 2021/2020
		2020	2021	
23	NÁHRADY ZAMĚSTNANCŮM	33 376,0	34 677,6	103,9
24	OSTATNÍ DANĚ Z VÝROBY	1 156,8	1 159,3	100,2
25	OSTATNÍ DOTACE NA VÝROBU	32 784,5	36 012,7	109,8
26	DŮCHOD Z FAKTORŮ (22 - 24 + 25)	62 023,7	66 508,2	107,2
27	ČISTÝ PROVOZNÍ PŘEBYTEK/SMÍŠENÝ DŮCHOD (22 - 23 - 24 + 25)	28 647,7	31 830,6	111,1

Zdroj: ČSÚ.

SZÚ – výsledky účtu podnikatelského důchodu (v mil. Kč)

Kód	Ukazatel	V běžných cenách		Index 2021/2021
		2020	2021	
28	PŘEDEPSANÉ PACHTOVNÉ A OSTATNÍ NÁJEMNÉ Z NEMOVITOSTÍ	8 702,7	8 981,2	103,2
29	NÁKLADOVÉ ÚROKY	1 734,6	1 637,6	94,4
30	VÝNOSOVÉ ÚROKY	811,8	773,8	95,3
31	PODNIKATELSKÝ DŮCHOD (27 - 28 - 29 + 30)	19 022,2	21 985,5	115,6

Zdroj: ČSÚ.

Komentář k předběžným výsledkům SZÚ 2021

Odhadovaný ekonomický výsledek českého zemědělství za rok 2021 dosáhl 21 985,5 mil. Kč, meziročně vzrostl o 15,6 %. V časové řadě 2004 až 2021 se jedná o třetí nejvyšší hodnotu podnikatelského důchodu.

Produkce zemědělského odvětví v základních běžných cenách dosáhla dle předběžných výsledků roku 2021 hodnoty 159 876,7 mil. Kč, z toho rostlinná produkce činila 96 830,1 mil. Kč, živočišná produkce 53 678,5 mil. Kč, produkce zemědělských služeb 4 148,0 mil. Kč a neoddělitelné nezemědělské vedlejší činnosti 5 220,1 mil. Kč.

Hodnota rostlinné produkce se meziročně zvýšila o 10,8 %. U obilovin došlo k nárůstu sklizní pšenice (+1,2 %), ovesa (+6,2 %) a kukuřice na zrno (+19,7 %). Sklidilo se více luskovin (+21,8 %), cukrové řepy (+12,9 %), chmele (+40,2 %) a zeleniny (+9,0 %). Nižší byla úroda žita (-26,6 %), řepky (-17,7 %) a kukuřice na zeleno a siláž (-4,5 %).

Oproti předchozímu roku došlo ke zvýšení cen většiny rostlinných komodit: pšenice (+18,2 %), žita (+11,7 %), ječmene (+10,8 %), kukuřice na zrno (+30,2 %), řepky (+22,3 %), slunečnice (+26,8 %), cukrové řepy (+13,6 %) a vína (+13,6 %). Naopak ke snížení ceny došlo u brambor (-13,7 %), ostatních krmných plodin (-8,8 %) a chmele (-5,3 %).

Hodnota živočišné produkce zaznamenala proti roku 2020 zvýšení o 2,0 %. Nižší meziroční index produkce o 5,0 % byl vykázan u produkce zvířat. Produkce poklesla u prasat (-13,6 %), což bylo způsobeno meziročním snížením ceny (-15,2 %) a mírným nárůstem výroby prasat (+2,0 %). Naopak produkce živočišných výrobků vzrostla o 7,1 %. Zvýšila se produkce vajec (+10,2 %) a mléka (+6,9 %).

V produkci zemědělského odvětví v základních běžných cenách v roce 2021 převažoval podíl rostlinné produkce (60,6 %) nad produkcí živočišnou (33,6 %). Zemědělská práce prováděná dodavatelsky, tj. produkce zemědělských služeb, tvořila 2,6 % a nezemědělské vedlejší činnosti účetně neoddělitelné, do kterých je zahrnuta i produkce energie z obnovitelných zdrojů, se na produkci podílely 3,3 %.

Na hodnotě rostlinné produkce byly největší měrou zastoupeny obiloviny (42,6 %), technické plodiny (23,4 %) a píce (17,6 %); v produkci živočišné převládala produkce mléka (54,8 %), chov jatečných prasat (14,1 %), chov jatečného skotu (12,6 %) a chov drůbeže (11,9 %).

Součástí hodnoty produkce jsou dotace na chmel, brambory, skot, ovce a kozy a mléko. Objem dotací na výrobky se meziročně zvýšil o 14,9 %. Zvýšily se dotace na mléko (+22,5 %), ovce a kozy (+4,6 %) a skot (+3,3 %).

Hodnota mezispotřeby meziročně vzrostla o 9,1 % na hodnotu 106 667,0 mil. Kč. Její podíl na produkci zemědělského odvětví (bez dotací na výrobky) představoval 67,8 %. Mezispotřebu z největší části tvořila krmiva (36,4 %) a spotřeba energií a maziv (15,9 %). Hrubá přidaná hodnota dosáhla 53 209,7 mil. Kč, což představuje meziroční zvýšení o 3,9 %.

Ve stálých cenách roku 2000 dosáhla zemědělská produkce v roce 2021 hodnoty 115 204,9 mil. Kč, proti předchozímu roku vzrostla o 1,4 %. V rostlinné produkci došlo v meziročním porovnání k nárůstu o 1,3 % na celkových 61 045,0 mil. Kč. Hodnota produkce živočišné se zvýšila o 1,6 % na částku 48 481,7 mil. Kč. Hodnota produkce ve stálých cenách je přímo ovlivněna objemem výroby.

Odhadovaný objem vyplacených ostatních dotací na výrobu dosáhl v roce 2021 výše 36 012,7 mil. Kč, meziroční nárůst činil 9,8 %. Největší objem zaujímal Jednotná platba na plochu (SAPS) v hodnotě 11 550,7 mil. Kč a dotační titul Greening v částce 6 888,1 mil. Kč.

Oproti roku 2020 byly vyšší náhrady zaměstnancům (+3,9 %), přičemž odhadovaný počet pracovníků přepočtený na plný pracovní úvazek se meziročně nezměnil.

Vývoj na vnitřním agrárním trhu

Vývoj cen zemědělských výrobců

Ceny zemědělských výrobců byly v průměru za celý rok 2021 v porovnání s rokem 2020 vyšší o 6,9 % (v roce 2020 v porovnání s předchozím rokem byly o 3,4 % nižší). Ceny rostlinných výrobků se zvýšily o 12,4 %, ceny živočišných výrobků byly nižší o 0,2 %.

Zvýšení cen rostlinných výrobků v průběhu roku 2021 ovlivnil především meziroční růst cen obilovin o 16,3 % (pšenice potravinářská o 20,4 %, pšenice krmná o 17,8 %) a olejnin o 14,8 % (semeno řepky olejné o 21,6 %). Ceny čerstvé zeleniny vykázaly zvýšení o 0,9 %, naopak ceny ovoce byly nižší o 5,0 %. Ke snížení cen došlo i u brambor, a to o 12,6 % (brambory pozdní konzumní dokonce o 21,3 %).

V živočišné výrobě, ve srovnání s předchozím rokem, došlo ke snížení cen prasat jatečných v živém o 16,3 %. Zvýšení cen bylo vykázano u všech druhů jatečného skotu o 4,3 % a u cen drůbeže o 1,3 %. Ke zvýšení cen došlo rovněž u mléka (o 4,7 %) a u vajec (o 2,1 %).

Při porovnání cen k průměrným cenám roku 2015, došlo v roce 2021 k vzestupu cen zemědělských výrobců o 9,8 %, z toho v rostlinné výrobě se ceny zvýšily o 14,3 % a v živočišné vzrostly o 4,1 %.

V rostlinné výrobě došlo v roce 2021 k meziročnímu růstu cen obilovin, především se jednalo o zvýšení cen pšenice potravinářské o 850 Kč/t a pšenice krmné o 710 Kč/t. Průměrné ceny semene řepky olejné se v porovnání s rokem 2020 zvýšily o 2 147 Kč/t. Zvýšily se i ceny jablek, a to o 224 Kč/t. Naopak snížily se ceny pozdních konzumních brambor o 1 123 Kč/t.

V živočišné výrobě bylo vykázano zvýšení cen u býků jatečných v živém o 1 460 Kč/t, u jalovic jatečných v živém o 1 809 Kč/t a u kuřat jatečných třídy I. o 393 Kč/t. Ceny mléka tř. j. Q se proti roku 2020 zvýšily o 400 Kč/tis. I. K poklesu cen došlo naopak u prasat jatečných v živém o 5 169 Kč/t a u telat jatečných v živém o 218 Kč/t.

Ceny zemědělských výrobců vybraných zemědělských komodit – indexy 2021/2020 (v %) ¹⁾

Název	Průměr od počátku roku 2021	Průměr čtvrtletí roku 2021			
		I.	II.	III.	IV.
Rostlinná výroba celkem	112,4	104,6	108,9	110,6	121,5
z toho: Pšenice potravinářská	120,4	115,6	116,6	118,7	130,3
Pšenice krmná	117,8	111,0	115,5	115,9	128,3
Žito potravinářské	106,0	97,4	97,9	105,7	124,0
Ječmen krmný	117,5	108,8	114,0	117,6	130,2
Ječmen sladovnický	100,0	93,9	91,9	100,2	115,7
Oves krmný	102,1	101,1	95,4	102,5	109,9
Kukuřice krmná	125,9	112,2	122,2	127,7	140,8
Semeno řepky olejné	121,6	108,5	119,1	120,1	138,8
Hrách krmný	113,9	109,1	106,4	117,6	123,1
Cukrovka technická	109,7	105,0	²⁾	²⁾	110,4
Chmel sušený	97,4	²⁾	²⁾	97,5	97,4
Zelí bílé hlávkové	110,7	87,1	155,2	112,4	100,5
Mrkev bez natě	104,0	127,7	²⁾	99,7	94,9
Cibule kuchyňská	95,7	83,3	97,5	95,9	105,8
Brambory konzumní	83,6	56,4	80,4	95,8	100,7
Brambory průmyslové	99,3	96,9	²⁾	96,1	101,3
Jablka konzumní	101,8	110,2	100,4	95,5	102,9
Třešně	86,8	²⁾	²⁾	86,8	²⁾
Čerstvé vinné hrozny	126,6	²⁾	²⁾	156,2	109,6
Živočišná výroba celkem	99,8	92,4	98,4	103,8	105,9
Hospodářská zvířata	94,2	84,5	92,7	99,4	101,6
z toho: Býci jateční v živém	103,2	99,6	101,9	104,1	107,4
Jalovice jatečné v živém	105,4	95,5	103,2	108,8	113,9
Krávy jatečné v živém	106,5	95,1	106,3	109,1	116,0
Telata jatečná v živém	99,5	90,3	98,6	105,5	104,3
Prasata jatečná v živém	83,7	69,5	82,3	93,5	94,0
Kuřata jatečná v živém (l. tř. j.)	101,8	101,9	100,9	100,2	104,0
Krůty brojlerové v živém	99,4	89,8	99,8	109,7	99,5
Živočišné výrobky	104,5	99,0	103,1	107,1	109,0
Mléko kravské, tř. j. Q.	104,7	98,8	102,9	107,8	109,5
Vejce slepičí konzumní tříděná	102,1	101,8	104,6	98,7	103,3
Ryby	104,9	97,3	104,8	105,7	112,1
Kapr l. tř. v živém	105,0	97,4	104,9	105,7	112,6
Pstruh v živém	100,9	95,3	102,0	104,0	102,4
Zemědělská výroba včetně ryb	106,9	98,7	103,8	107,5	115,7

Zdroj: ČSÚ.

Pozn.: ¹⁾ Stejně období předchozího roku = 100. ²⁾ Údaje nejsou k dispozici.

Vývoj cen vstupů do zemědělství

Index cen dodávek výrobků a služeb do zemědělství (index cen vstupů do zemědělství) se v roce 2021 meziročně zvýšil o 5,9 %. Ceny výrobků a služeb běžně spotřebovávaných v zemědělství se zvýšily o 6,8 %, ceny výrobků a služeb přispívajících do zemědělských investic stouply o 1,1 %.

Ceny vstupů do zemědělství – indexy 2021/2020 (v %) ¹⁾

Název	Průměr od počátku roku 2021	Průměr čtvrtletí roku 2021			
		I.	II.	III.	IV.
Vstupy do zemědělství celkem	105,9	100,2	103,6	106,4	113,4
Celkem výrobky a služby běžně spotř. v zeměd.	106,8	99,7	104,5	107,5	115,8
Osiva a sadba	101,4	100,2	99,7	102,2	103,3
z toho: Pšenice ozimá	104,9	100,9	100,2	109,6	108,8
Ječmen jarní	101,1	98,7	99,3	100,0	106,4
Kukuřice	98,2	99,9	97,8	97,5	97,4
Řepka ozimá	103,8	101,7	109,1	100,3	104,4
Energie a maziva	110,7	94,1	113,1	113,6	123,7
Paliva na topení	108,2	101,0	109,0	108,8	114,0
Motorová paliva	113,5	91,9	117,5	117,9	129,6
Elektrina	101,4	99,7	99,4	100,4	106,0
Umělá hnojiva, půdní zlepšovací prostředky	128,6	99,4	106,8	123,5	187,9
z toho: Jednoduchá hnojiva	130,2	96,7	105,3	123,9	199,6
Směsi hnojiv	130,6	111,1	117,9	136,0	156,7
Chemické prostředky, pesticidy	99,8	99,6	98,5	100,5	100,5
z toho: Fungicidy	99,0	97,2	98,8	100,0	100,0
Insekticidy	96,4	97,9	96,5	95,6	95,7
Herbicidy	102,9	102,7	100,3	104,5	104,3
Krmiva	107,2	103,2	104,8	106,9	113,9
Jednoduchá krmiva	109,8	103,1	107,7	109,2	119,7
Krmné směsi	106,1	103,2	103,5	106,1	111,7
Veterinární služby	104,2	103,8	104,7	104,9	103,5
Ostatní výdaje	101,9	102,0	101,9	101,9	102,0
z toho: Voda, její úprava a rozvod	106,2	106,9	106,2	105,9	105,9
Skladování a podpůrné služby v dopravě	101,1	100,5	101,0	101,3	101,5
Telekomunikační služby	99,4	99,6	99,5	99,2	99,3
Neživotní pojištění	100,6	100,9	100,1	100,3	101,0
Právní a účetnické služby	101,8	102,0	102,0	101,9	101,3
Služby pro zemědělství	102,3	89,8	97,4	112,3	110,3
Celkem výrobky a služby přisp. do zem. investic	101,1	102,0	99,5	101,1	102,0
Stroje a ostatní zařízení pro zemědělství	99,5	101,9	97,8	98,8	99,5
Budovy	105,2	102,5	103,8	106,5	108,2

Zdroj: ČSÚ.

Pozn.: ¹⁾ Stejně období předchozího roku = 100.

Agrární zahraniční obchod

V roce 2021 se meziročně zhoršila záporná bilance agrárního zahraničního obchodu (AZO) ČR o 15,0 %, kdy se schodek AZO navýšil z 36,4 mld. Kč na 41,9 mld. Kč.

V porovnání s rokem 2020 se v roce 2021 prohloubila s různou mírou intenzity záporná bilance AZO ČR jak se zeměmi EU, tak i třetími zeměmi. Záporná bilance AZO ČR se zeměmi EU se zhoršila ze 17,9 mld. Kč na 21,6 mld. Kč, zatímco záporná bilance AZO ČR se třetími zeměmi se zhoršila mírněji, a to z 18,0 mld. Kč na 19,8 mld. Kč. Největší podíl na zhoršení schodku má obchod s cigaretami. Srovnáním statistik AZO u čistě zemědělsko-potravinářských položek lze konstatovat výši schodku AZO v r. 2021 ve výši 43,7 mld. Kč a jeho meziroční zlepšení o 7,4 %.

V roce 2021 se v porovnání s rokem 2020 zvýšil vývoz agrárního zboží⁴ z ČR o 6,1 % (tj. o 13,0 mld. Kč) na 227,5 mld. Kč; hodnota dovozu meziročně vzrostla významněji, a to o 7,3 % (tj. o 18,4 mld. Kč) na 269,3 mld. Kč. Stupeň krytí dovozu vývozem se meziročně snížil o 1,0 p. b. na 84,5 %.

Agrární zboží v celkovém zahraničním obchodu ČR tvořilo v roce 2021 na straně vývozu 4,6 % a na straně dovozu 5,9 %, což jsou v obou případech vzhledem k předchozímu roku mírně nižší hodnoty. Znatelnější pokles přitom v meziročním porovnání zaznamenal ve sledovaném období spíše podíl agrárního zboží na dovozu než vývozu (0,4 p. b. vs. 0,2 p. b.).

V porovnání s rokem 2020 vzrostl v roce 2021 celkový agrární export ČR o 6,1 % s tím, že k nárůstu došlo zejména v exportu do EU, kdy vzrostl za uvedené období také o 6,1 % a do třetích zemí o 5,5 %.

Nejvýznamnější zlepšení bilance v celkovém AZO ČR vykázaly v roce 2021 vepřové maso, přípravky používané k výživě zvířat, ječmen a kukuřice, meziroční zhoršení naopak nastalo u cigaret, tabákových náhražek, pokrutin, nedenaturovaného ethylalkoholu pod 80 % a čokolády a ostatních kakaových přípravků.

Teritoriální pohled

Agrární zboží směřovalo v roce 2021 do Německa (24,0 %) a na Slovensko (21,1 %). V roce 2021 vzrostl podíl Německa o 0,8 p. b. a podíl Slovenska o 0,4 p. b. Třetí nejvýznamnější vývozní destinací zůstalo Polsko (9,8 %). Dále následovaly Rakousko (6,1 %), Itálie (6,0 %) a Maďarsko (4,4 %). Hlavními odběrateli byly v rámci třetích zemí Spojené království (2,1 %), Rusko (1,6 %), Ukrajina (0,6 %), Japonsko (0,5 %), Čína a USA (shodně 0,4 %), Turecko, Jižní Afrika, Norsko, Srbsko a Švýcarsko (shodně 0,3 %).

Český agrární dovoz pocházel v roce 2021 zejména z Německa a Polska, jejich podíly činily 22,5 % a 15,4 %. V meziročním porovnání v roce 2021 poklesl jak podíl Německa (o 0,4 p. b.), tak podíl Polska (o 0,2 p. b.). Dalšími významnými dovozci byly Nizozemsko, Slovensko (shodně 6,7 %), Itálie (6,1 %) a Španělsko (5,6 %). Z třetích zemí byly hlavními dodavateli Ukrajina (1,5 %), Čína (1,4 %), Spojené království, Norsko (shodně 1,2 %), Turecko a Spojené státy (shodně 0,9 %).

K nejvýraznějšímu meziročnímu zlepšení bilance českého AZO v teritoriálním pohledu došlo v obchodě se Slovenskem (o 2,2 mld. Kč, zejména výrazným nárůstem vývozu tabákových náhražek a výrobků), Rakouskem (o 2,0 mld. Kč), Německem (o 1,7 mld. Kč) a Litvou (o 1,5 mld. Kč). Zhoršení bilance zaznamenal obchod zejména s Itálií (o 7,2 mld. Kč, především snížením vývozu cigaret téměř o polovinu), Rumunskem (o 3,3 mld. Kč) a Polskem (o 1,2 mld. Kč).

Komoditní pohled

Nejvíce vyváženými českými agrárními položkami⁵ byly v roce 2021 přípravky používané k výživě zvířat, cigarety, potravinové přípravky jiné⁶, pšenice, pekařské zboží a nezahuštěné mléko a smetana. Hlavními dováženými agrárními produkty do ČR byly vepřové maso, potravinové přípravky jiné, přípravky používané k výživě zvířat, pekařské zboží, sýry a tvaroh a čokoláda a ostatní kakaové přípravky.

Vývoj AZO ČR v letech 2016 až 2021 (v mld. Kč)

Ukazatel	Obrat AZO	Agrární vývoz	Agrární dovoz	Saldo AZO	Stupeň krytí dovozu vývozem (%)	Podíl salda na vývozu (%)	Podíl obratu AZO na obratu celk. ZO (%)	Podíl agrár. vývozu na celk. vývozu (%)	Podíl agrár. dovozu na celk. dovozu (%)
2016	426,3	201,6	224,7	-23,1	89,7	11,5	5,7	5,1	6,4
2017	424,7	196,1	228,6	-32,4	85,8	16,5	5,3	4,6	6,0
2018	414,3	186,3	228,0	-41,7	81,7	22,4	4,9	4,2	5,7
2019	443,5	198,0	245,5	-47,5	80,7	24,0	5,1	4,3	6,0
2020	465,4	214,5	250,9	-36,4	85,5	17,0	5,5	4,8	6,3
2021	496,8	227,5	269,3	-41,9	84,5	18,4	5,2	4,6	5,9

Zdroj: Databáze Pohybu zboží přes hranice ČSÚ, únor 2022.

Pozn.: Agrární zboží je vymezené kapitolami 01 až 24 celního sazebníku; Výpočty jsou provedeny z nezaokrouhlených dat.

⁴ Vymezené kapitolami 1 až 24 celního sazebníku.

⁵ Řazeno dle hodnoty vývozu ve finančním vyjádření, a to na základě 4-místných, ale i podrobnějších kódů celní nomenklatury.

⁶ Potravinové přípravky jiné, v celním sazebníku pod kódem HS 2106.

Detailnější údaje o nejvíce vyvážených a dovážených agrárních položkách ve sledovaném období uvádí tabulka.

Přehled 10 nejvíce z ČR vyvážených a do ČR dovážených položek v roce 2021

Položka	Hodnota vývozu (mld. Kč)	Podíl na agrár. vývozu (%)	Změna proti roku 2020 (%)	Položka	Hodnota dovozu (mld. Kč)	Podíl na agrár. dovozu (%)	Změna proti roku 2020 (%)
Přípravky k výživě zvířat	17,3	8,0	12,0	Vepřové maso	14,6	5,7	-10,4
Cigarety	13,6	6,4	-36,9	Potravinové přípravky	11,2	4,4	7,6
Potravinové přípravky	12,6	5,9	14,6	Přípravky k výživě zvířat	11,0	4,3	3,4
Pšenice	12,1	5,6	3,9	Pekařské zboží, pečivo, oplatky apod.	11,0	4,3	2,3
Pekařské zboží, pečivo, oplatky apod.	11,4	5,3	8,9	Sýry a tvaroh	10,4	4,1	6,5
Mléko, smetana nezahuštěná, neslazená	9,0	4,2	1,0	Čokoláda a ostatní kakaové přípravky	9,6	3,7	8,0
Pivo	7,3	3,4	5,8	Tabákové náhražky	7,2	2,8	124,3
Čokoláda a ostatní kakaové přípravky	7,1	3,3	2,0	Cigarety	6,4	2,5	-21,9
Řepkový olej	6,6	3,1	12,1	Káva	5,7	2,2	-2,5
Sýry a tvaroh	6,5	3,0	12,7	Drůbeží maso	5,6	2,2	6,2

Zdroj: Databáze Pohybu zboží přes hranice ČSÚ, únor 2022.

Pozn.: Agrární zboží je vymezené kapitolami 01 až 24 celního sazebníku; hodnoty řazené na základě HS 4. Výpočty jsou provedeny z nezaokrouhlených dat.

Údaje o zahraničním obchodu za rok 2021 zveřejnil ČSÚ 7. února 2022. Tato data jsou předběžná, ale za rok 2020 jsou již definitivní.

Podpůrná dotační politika Ministerstva zemědělství

Dotační programy podle § 1, § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů jsou prováděny a administrovány na základě následujících „Zásad“ vydaných Ministerstvem zemědělství:

- Zásady, kterými se na základě § 1, § 2 a 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, stanovují podmínky pro poskytování dotací na udržování a využívání genetických zdrojů pro výživu a zemědělství pro rok 2021; Č. j.: 11153/2021-MZE-18133;

- Zásady, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací v programu 129 660 Údržba a obnova kulturních a venkovských prvků pro rok 2021; Č. j.: 53873/2020-MZE-18131;
- Zásady, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací pro roky 2017–2021 v programu 129 710 Centra odborné přípravy; Č. j.: 12553/2019-MZE-14153;
- Zásady, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací v rámci druhé výzvy dotačního programu „AGRICOID POTRAVINÁŘSTVÍ“;

Zpřesnění Zásad, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací v rámci druhé výzvy dotačního programu „AGRICOID POTRAVINÁŘSTVÍ“; Č. j. 15582/2021-MZE-18122.

Přehled finančních prostředků na rok 2021 – schválený rozpočet

Ukazatel	tis. Kč	Index 2021/2020
Podpůrný program 6. Podpora genetických zdrojů	78 500	1,00
Podpůrný program 129 660 Údržba a obnova kulturních a venkovských prvků	30 000	1,00
Podpůrný program 129 710 Centra odborné přípravy	70 000	1,00
Podpůrný program AGRICOVID POTRAVINÁŘSTVÍ	1)	
Celkem	178 500	1,00

Zdroj: MZe.

Pozn.: 1) Neuvedeno – finanční prostředky schváleny na základě us. vl. č. 1138 ze dne 2. 11. 2020.

Přehled finančních prostředků na rok 2021 – prostředky k čerpání (v tis. Kč)

Ukazatel	Schválený rozpočet ¹⁾ (tis. Kč)	Limit k čerpání ²⁾ (tis. Kč)	Index limitu 2021/2020
Programy schválené Poslaneckou sněmovnou ČR			
Podpůrný program 6. Podpora genetických zdrojů	78 500	79 160	1,00
Podpůrný program 129 660 Údržba a obnova kulturních a venkovských prvků	30 000	80 955	1,03
Podpůrný program 129 710 Centra odborné přípravy	70 000	100 274	1,08
Mimořádný program			
AGRICOID POTRAVINÁŘSTVÍ		2 500 000	³⁾
Celkem	178 500	2 760 389	11,10

Zdroj: MZe.

Pozn.: ¹⁾ Upravený rozpočet (rozpočtová opatření MF + přesuny finančních prostředků mezi programy provedené MZe). ²⁾ Limit k čerpání (upravený rozpočet + použití nároků z nespotřebovaných výdajů). ³⁾ Nelze hodnotit v roce 2020 nebyl program vyhlášen.

Čerpání finančních prostředků na rok 2021 – podle programů (tis. Kč)

Ukazatel	Schválený rozpočet (tis. Kč)	Limit k čerpání (tis. Kč)	Čerpání limitu (tis. Kč)	% čerpání na limit
Programy schválené Poslaneckou sněmovnou ČR				
6. Podpora genetických zdrojů	78 500	79 160	79 160	100,00
129 660 Údržba a obnova kulturních a venkovských prvků	30 000	80 955	28 163	34,78
129 710 Centra odborné přípravy	70 000	100 274	60 887	60,72
Mimořádný program				
AGRICOID POTRAVINÁŘSTVÍ		2 500 000	206 212	8,25
CELKEM	178 500	2 760 389	374 422	13,56

Zdroj: MZe.

Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky svým usnesením č. 1438 ze dne 18. prosince 2020 schválila zemědělské dotační programy pro rok 2021 na základě § 1, § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů.

V roce 2020 byl vyhlášen usnesením vlády ČR č. 1138 ze dne 2. 11. 2020 mimořádný dotační program „AGRICOID POTRAVINÁŘSTVÍ“. Dotační prostředky byly určeny podnikatelským subjektům působícím v oblasti výroby potravin dodávajícím produkty provozovatelům stravovacích služeb, aby zmírnil negativní ekonomické dopady opatření, která musely přijmout kvůli koronaviru. Tento program byl ministerstvem zemědělství administrován v roce 2021.

Dotační program 6. Podpora genetických zdrojů

Cílem dotace byla ochrana genetických zdrojů pro výživu a zemědělství. Tento program zahrnoval čtyři samostatné podprogramy: Podpora genetických zdrojů zvířat, Podpora genetických zdrojů rostlin, Podpora genetických zdrojů mikroorganismů a drobných živočichů hospodářského významu a Podpora na koordinaci Národního programu. Těmito národními programy plní MZe závazky vyplývající z mezinárodní Dohody o biologické rozmanitosti, která se stala součástí legislativy ČR jako sdělení MZV č. 134/1999 Sb.

a Mezinárodní úmluvy o rostlinných genetických zdrojích pro výživu a zemědělství uzavřené mezi ČR ve FAO a Globálního plánu akcí pro živočišné genetické zdroje FAO. Zahrnuje veškeré subjekty zabývající se ochranou genetických zdrojů pro výživu a zemědělství. Příjemci podpory byly fyzické osoby, právnické osoby, univerzity, soukromé a veřejné výzkumné instituce. Přijato a schváleno bylo celkem 53 žádostí. V rámci programu bylo celkem vyplaceno 79 160 tis. Kč.

Dotační program 129 660 Údržba a obnova kulturních a venkovských prvků

Dotační program je vyhlášen jako „dvoletá výzva“. Výzva byla vyhlášena jen v rámci I podprogramu, a to 129 662 Údržba a obnova stávajících kulturních prvků venkovské krajiny. Podprogram slouží na podporu údržby a obnovu stávajících památných staveb a objektů kulturně-historických hodnot v extravilánu i intravilánu obcí do 2 000 obyvatel nebo v obci od 2 001 do 5 000 obyvatel, přičemž předmět dotace se nachází v místní části obce do 500 obyvatel; předmět dotace musí být zpřístupněn veřejnosti a nesmí sloužit k podnikatelské činnosti. Jednalo se o objekty typu kaplička, křížová cesta, zvonička, boží muka, smírčí a jiné kříže, exteriérové sochy a sousoší, hřbitovy a hřbitovní zdi.

V roce 2021 bylo v programu I 29 660 schváleno 268 žádostí o dotaci za celkem 37 582 tis. Kč, z toho bylo proplaceno 38 projektů v celkové částce 5 440 tis. Kč (ostatní projekty budou realizovány a proplaceny až v roce 2022). V roce 2021 probíhala také výplata dotací v rámci 174 žádostí přijatých v roce 2020, a to v celkové částce 22 724 tis. Kč. Celkově bylo v roce 2021 vyplaceno 28 163 tis. Kč na 212 žádostí.

Dotační program I 29 710 Centra odborné přípravy

Účelem dotačního programu byla podpora na pořízení moderních učebních pomůcek, která zabezpečí zvýšení kvality odborného vzdělávání žáků a studentů středních a vyšších odborných škol ve skupinách oborů vzdělání 41 – zemědělství a lesnictví, 43 – veterinářství a veterinární prevence, a 29 – potravinářství a potravinářská chemie. V roce 2021 byla proplacena jedna žádost ve výši 1 454 355 Kč, která byla schválena v roce 2020. V roce 2021 bylo schváleno všech 42 přijatých žádostí. Z těchto žádostí bylo proplaceno 39 žádostí (z toho jedna částečně, část požadavku na proplacení je v řešení) v celkové výši 59 433 021 Kč. Proplacení zbývajících 3 žádostí je v řešení.

Dotační program AGRICOVID POTRAVINÁŘSTVÍ

Účelem dotačního programu bylo zmírnění dopadů na podniky produkující potraviny v důsledku zavedených opatření k omezení šíření nákazy SARS CoV-2, spočívající zejména v uzavření škol a stravovacích služeb v omezení shromažďování lidí, cestovní omezení, změnu režimu výroby a distribuce a zvýšené nároky na nouzové zásobování. Dotační program byl realizován ve dvou výzvách. Celkově bylo vyplaceno 206,2 mil. Kč. Schváleno bylo 416 ze 467 přijatých žádostí.

Státní zemědělský intervenční fond

Základní informace o SZIF

Státní zemědělský intervenční fond (SZIF) byl zřízen zákonem č. 256/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, je právnickou osobou se sídlem v Praze a náleží do působnosti Ministerstva zemědělství.

SZIF je tvořen centrálním pracovištěm a 7 regionálními odbory – Praha, České Budějovice, Ústí nad Labem, Hradec Králové, Brno, Olomouc a Opava. Statutárním orgánem SZIF je generální ředitel. Činnost a hospodaření kontroluje dozorčí rada.

V roce 2004 byla SZIF udělena akreditace jako platební agentura pro provádění opatření Společné zemědělské politiky (SZP), financovaných ze záruční sekce Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu (EZOZF). Dne 10. října 2007 udělilo Ministerstvo financí SZIF akreditaci jako platební agentura pro provádění opatření Společné zemědělské politiky financovaných z Evropského zemědělského záručního fondu (EZZF) a Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV). V souvislosti s novým programovým obdobím SZP 2014–2020 dne 9. září 2015 udělilo Ministerstvo financí dočasnou akreditaci SZIF a následně dne 21. července 2016 rozhodlo Ministerstvo financí o udělení akreditace Státnímu zemědělskému intervenčnímu fondu jako platební agentura pro provádění opatření Společné zemědělské politiky financovaných z EZZF a EZFRV podle čl. 7 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, v platném znění a čl. 1

prováděcího nařízení Komise (EU) č. 908/2014, v platném znění.

Návazně na udělenou akreditaci je SZIF každoročně podrobován certifikačnímu auditu, který je prováděn nezávislou organizací určenou Ministerstvem financí, v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, v platném znění. Předmětem certifikačního auditu je mimo jiné ověření plnění akreditačních kritérií nebo ujištění o legalitě a správnosti uskutečněných operací, tj. že výdaje účtované fondům byly uskutečněny v souladu s předpisy Unie.

Předmět činnosti

Hlavním úkolem SZIF jako platební agentury je zprostředkování finanční podpory zemědělství z evropských a národních zdrojů. V rámci plnění závazků, vyplývajících ze SZP a v souladu s právními předpisy, právem Evropské unie a mezinárodními smlouvami zajišťuje zejména následující činnosti:

- rozhoduje o poskytnutí dotace a kontroluje plnění podmínek poskytnutí dotace,
- provádí Program rozvoje venkova (PRV) podle přímo použitelného předpisu EU upravujícího podpory pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova,
- provádí činnosti zprostředkujícího subjektu podle použitelných předpisů EU upravujících strukturální fondy nebo Evropský rybářský fond a Evropský námořní a rybářský fond (ENRF),
- provádí intervenční nákupy zemědělských výrobků a potravin a zajišťuje skladování, případně zpracování takto nakoupených zemědělských výrobků a potravin,
- prodává nebo jiným způsobem převádí intervenčně nakoupené zemědělské výrobky a potraviny,
- provádí vládou schválené programy zaměřené na nepotravinářské využití a zpracování zemědělských výrobků,
- poskytuje subvence při vývozu zemědělských výrobků a potravin,
- rozhoduje o poskytnutí licence při dovozu a vývozu zemědělských výrobků a potravin a kontroluje plnění podmínek poskytnutí licence,
- provádí činnosti související se systémem záruk pro zemědělské výrobky a potraviny,
- provádí činnosti související se systémem schvalování, registrace, evidence nebo uznávání seskupení a organizací producentů zemědělských výrobků nebo potravin,
- vykonává dozor nad plněním povinností vyplývajících pro fyzické a právnické osoby z přímo použitelného předpisu EU,
- provádí podporu marketingu zemědělských výrobků a potravin.

Rozpočet a jeho změny

Rozpočet Státního zemědělského intervenčního fondu na rok 2021 schválila Poslanecká sněmovna parlamentu ČR dne 18. prosince 2020 usnesením č. 1440.

První změna rozpočtu

I. změna rozpočtu SZIF na rok 2021 byla projednána a schválena Poradou vedení SZIF dne 9. března 2021, vzata na vědomí Dozorčí radou SZIF dne 19. března 2021 a schválena Ministerstvem zemědělství dne 6. května 2021.

Změny oproti rozpočtu SZIF na rok 2021 schválenému Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR představovaly celkové zvýšení zdrojů a jejich užití na SZP o **15 036 406 tis. Kč**, na zemědělské národní dotace o **3 433 631 tis. Kč** a na marketingovou činnost o **93 567 tis. Kč**. Současně se zvýšily zdroje a jejich užití na správní výdaje (včetně Technické pomoci a projektů TAIEX a Sen4CAP) o **203 595 tis. Kč**. Uvedené zvýšení zdrojů a jejich užití nemělo dopad do státního rozpočtu.

Společná zemědělská politika**Zdroje**

Po zpracování účetní závěrky za rok 2020 byl vykázán zůstatek finančních prostředků na účtech SZP ve výši 1 867 955 tis. Kč, o který se navýšil rozpočet v roce 2021 takto:

Zůstatky na účtech Společné zemědělské politiky k 31. 12. 2020

Přímé platby	– ČR část o	499 tis. Kč
	– EU část o	1 295 862 tis. Kč
Společná organizace trhu	– ČR část o	48 795 tis. Kč
	– EU část o	1 18 924 tis. Kč
Program rozvoje venkova	– ČR část o	1 19 920 tis. Kč
	– EU část o	283 955 tis. Kč

Zdroj: SZIF.

Dotace z nespotřebovaných výdajů MZe

Dopisem MZe ze dne 10. února 2021 pod č.j.: 8091/2021-MZE-11161 a dopisem MZe ze dne 25. února 2021 pod č.j. 11249/2021-MZE-11161 byly SZIF sděleny dotace z nespotřebovaných výdajů MZe minulých let v celkové výši 13 395 251 tis. Kč, z toho na:

Dotace z nespotřebovaných výdajů MZe minulých let

Přímé platby	– ČR část o	28 013 tis. Kč
	– EU část o	10 251 574 tis. Kč
Společnou organizaci trhu	– ČR část o	384 243 tis. Kč
	– EU část o	195 412 tis. Kč
Společnou organizaci trhu (včelařské produkty)	– ČR část o	15 940 tis. Kč
	– EU část o	21 268 tis. Kč
Program rozvoje venkova	– ČR část o	2 498 525 tis. Kč
	– EU část o	276 tis. Kč

Zdroj: SZIF.

Užití zdrojů

- **Školní projekty – Mléko do škol, Ovoce a zelenina do škol**
Rozpočet školních projektů byl upraven dle požadavků odborných útvarů SZIF na rok 2021.

- **Zlepšení výroby včelařských produktů a jejich uvádění na trh**
Skutečná částka je určena směnným kurzem Evropské centrální banky (ECB) ze dne 31. 12. 2020 (26,242 Kč/€). Z tohoto důvodu byl zpřesněn rozpočet u tohoto opatření.

- **Podpora pro organizace producentů ovoce a zeleniny s OP**
Zpřesnění původně odhadované výše vyplacené podpory v roce 2021.

- **Podpora soukromého skladování**

U soukromého skladování másla, sušeného odstředěného mléka (SOM) či sýrů se jedná o opatření sloužící k udržování rovnováhy na trhu s mléčnými výrobky. Výše podpory vychází z trendu využívání opatření v ČR v minulých letech a je stanovena v nejnižší předpokládané výši.

Režim soukromého skladování masa je součástí záchranné sítě na trhu EU. Režim byl v minulosti několikrát úspěšně využit při řešení nerovnováhy na trhu (včetně ČR), proto by měly být nadále vyčleňovány prostředky pro potřeby zajištění trhu. Zejména na trhu s vepřovým masem je v současné době situace nestabilní z důvodu pandemie COVID-19 a afrického moru prasat. Výše podpory je stanovena v nejnižší předpokládané výši.

Vzhledem ke zrušeným cukerným kvótám, může být v případě nestability trhu s touto komoditou zahájeno soukromé skladování cukru.

- **Podpora na restrukturalizaci a přeměnu vinic a Podpora na investice v rámci SOT s vínem**

Oprava dle předpokládaného čerpání v roce 2021 (v souladu s přidělenými prostředky ze zdrojů EU/EK).

- **Spłátka zápůjčky na intervenční nákupy**

V roce 2020 nebyl intervenční nákup uskutečněn, dle této skutečnosti byla upravena výše spłátky zápůjčky na intervenční nákupy v roce 2021.

- **Rezerva SOT**

V rámci SOT – část EU došlo v návrhu I. změny rozpočtu SZP k vytvoření rezervy SOT, která zahrnuje nevyužité prostředky předchozích let – zůstatek na účtech SOT z roku 2020 a nespotřebované výdaje MZe minulých let.

Zemědělské národní dotace

Zůstatek finančních prostředků u zemědělských národních dotací ve výši 3 433 631 tis. Kč byl převeden do roku 2021 na výplatu dotačních titulů roku 2020. O tuto částku byly v I. změně rozpočtu 2021 navýšeny **zdroje ZND a jejich užití**.

Marketingová podpora značek kvality

K 31. prosinci 2020 byl na účtech marketingu vykázán zůstatek finančních prostředků ve výši 93 567 tis. Kč, který byl převeden do roku 2021 na provádění marketingových činností. **Zdroje** na marketingovou podporu značek kvality a **jejich užití** byly o tuto částku navýšeny.

Správní výdaje

Zdroje správních výdajů SZIF na rok 2021 byly navýšeny o zůstatek na účtech správních výdajů z roku 2020 ve výši 203 230 tis. Kč. Zároveň byl v rámci I. změny stanoven rozpočet na Sen4CAP, vzhledem k zapojení SZIF do tohoto projektu v roce 2021.

Druhá změna rozpočtu (rozpočtové opatření)

II. změna rozpočtu SZIF na rok 2021 byla projednána a schválena Poradou vedení SZIF dne 10. srpna 2021, vzata na vědomí Dozorčí radou SZIF dne 26. srpna 2021 a schválena Ministerstvem zemědělství dne 7. října 2021.

Do II. změny rozpočtu (rozpočtové opatření) bylo zapracováno navýšení zdrojů i jejich užití na SZP – Program rozvoje venkova o **3 500 000 tis. Kč** a na zemědělské národní dotace o **1 200 000 tis. Kč**. Dále došlo ke snížení správních výdajů o **123 600 tis. Kč**. Uvedené změny zdrojů a jejich užití nemělo dopad do státního rozpočtu.

Společná zemědělská politika

Zdroje

V návrhu II. změny rozpočtu (rozpočtové opatření) bylo zohledněno **navýšení dotace Programu rozvoje venkova na rok 2021 ve výši 3 500 000 tis. Kč z rozpočtu EU**, a to na základě průběžného čerpání a za účelem zajištění dalšího financování Programu rozvoje venkova, dopisem ze dne 29. června 2021, pod č.j. MZE-37351/2021-11161.

Užití zdrojů

- **Školní projekty – Mléko do škol, Ovoce a zelenina do škol**
Úprava rozpočtu položek vychází z navýšení finančních prostředků z rozpočtu EU na základě prováděcího rozhodnutí Komise (EU) 2021/462 ze dne 15. března 2021.
- **Podpora propagace zemědělských produktů**
Zpřesnění původně odhadované výše vyplacené podpory v roce 2021.
- **Ostatní změny SZP**
Dále byl zpřesněn rozpočet položek Podpora na restrukturalizaci a přeměnu vinic, Podpora na investice v rámci SOT s vínem a Podpora pro organizace producentů ovoce a zeleniny.

Zemědělské národní dotace

Do návrhu II. změny rozpočtu (rozpočtové opatření) zemědělských národních dotací byly **navýšeny zdroje a jejich užití celkem o 1 200 000 tis. Kč**, a to na základě dopisu ze dne 29. června 2021, pod č.j. MZE-37351/2021-11161.

Správní výdaje

Ve zdrojích na správní výdaje byl upraven rozpočet na technickou pomoc Programu rozvoje venkova, navýšení neinvestiční části o 7 400 tis. Kč a snížení investiční části o 131 000 tis. Kč, zejména z důvodu nenačerpání prostředků

v rámci projektu Monitoring Approach (MACH). Celkem se tedy jedná o **snížení zdrojů a jejich užití celkem o 123 600 tis. Kč**.

Třetí změna rozpočtu (rozpočtové opatření)

III. změna rozpočtu (rozpočtové opatření) SZIF na rok 2021 byla projednána a schválena Poradou vedení SZIF dne 7. září 2021, vzata na vědomí Dozorčí radou SZIF dne 13. září 2021 a schválena Ministerstvem zemědělství dne 7. října 2021.

V rámci III. změny rozpočtu (rozpočtové opatření) byl navýšeny zdroje a jejich užití u zemědělských národních dotací celkem o **637 000 tis. Kč**. Uvedené změny zdrojů a jejich užití nemělo dopad do státního rozpočtu.

Zemědělské národní dotace

Do návrhu III. změny rozpočtu (rozpočtové opatření) zemědělských národních dotací byly **navýšeny zdroje a jejich užití celkem o 637 000 tis. Kč**, s ohledem na zmírnění škod způsobených přírodními pohromami v rostlinné a živočišné výrobě a potravinářství na území Jihomoravského a Ústeckého kraje v roce 2021. K navýšení došlo na základě dopisu z MZe ze dne 24. září 2021, pod č.j. MZE-52947/2021-11161.

Čtvrtá změna rozpočtu (rozpočtové opatření)

IV. změna rozpočtu (rozpočtové opatření) SZIF na rok 2021 byla projednána a schválena Poradou vedení SZIF dne 16. listopadu 2021, vzata na vědomí Dozorčí radou SZIF dne 1. prosince 2021 a schválena Ministerstvem zemědělství dne 13. ledna 2022.

Do IV. změny rozpočtu bylo zapracováno navýšení zdrojů a jejich užití u SZP o **494 200 tis. Kč** a snížení správních výdajů o **5 400 tis. Kč**. Uvedené změny zdrojů a jejich užití nemělo dopad do státního rozpočtu.

Společná zemědělská politika

Zdroje

V návrhu IV. změny rozpočtu (rozpočtové opatření) bylo zohledněno navýšení dotace Programu rozvoje venkova na rok 2021 ve výši 700 000 tis. Kč ze státního rozpočtu, na základě dopisu z MZe, pod č.j.: MZE-55569/2021-11161 a komunikace se sekci 14000 MZe. Dále byl upraven rozpočet na zápůjčku na intervenční nákupy o 205 800 tis. Kč, z důvodu nerealizace intervenčních nákupů v roce 2021.

Užití zdrojů

- **Školní projekty – Mléko do škol, Ovoce a zelenina do škol**
Úprava rozpočtu položek vychází z celkového objemu již vyplacených finančních prostředků, z podaných žádostí za školní rok 2020/2021 a plánovaných finančních prostředků na související náklady. Snížení čerpání plánovaných finančních prostředků ze státního rozpočtu je důsledkem mimořádné situace – uzavření základních škol z důvodu zamezení šíření nákazy COVID-19.

- **Podpora soukromého skladování**

Nepředpokládá se, že by režim soukromého skladování byl do konce roku 2021 spuštěn, dle této skutečnosti byl rozpočet položky upraven.

- *Podpora na restrukturalizaci a přeměnu vinic a Podpora na investice v rámci SOT s vínem*

Změna rozpočtu vychází z nedávné aktualizace rozdělení finančních prostředků mezi jednotlivá opatření SOT s vínem a dále na základě přesnějších a aktuálnějších dat.

- *Intervenční nákup (SOM, máslo, obiloviny)*

Příjem žádostí pro intervenční nákup mlékařských výrobků byl ukončen dne 30. září 2021 a nebyla přijata žádná nabídka. Vzhledem k situaci na trhu SZIF nepředpokládá v hospodářském roce 2020/2021 ani realizaci intervenčního nákupu obilovin. Dle těchto skutečností byl rozpočet na intervenční nákup upraven.

- *Intervenční skladování (SOM, máslo, obiloviny)*

V roce 2021 byly zásoby mlékařských výrobků nulové, nedošlo ani k jejich dalšímu nákupu. SZIF v roce 2021 nepředpokládá výdaje na nákup, přepravu, naskladnění, skladování a vyskladnění intervenčních zásob obilovin. Dle těchto skutečností byl rozpočet na intervenční skladování upraven.

- *Splátka zápůjčky na intervenční nákupy*

U intervenčního nákupu másla a SOM uplynul termín pro prodání nabídek a nebyla přijata žádná nabídka. Poskytnutá zápůjčka z Ministerstva financí ve výši 21 000 tis. Kč byla vrácena.

- *Ostatní změny SZP*

Dále byl zpřesněn rozpočet položek Podpora pro organizace producentů ovoce a zeleniny a Podpora propagace zemědělských produktů.

Správní výdaje

Ve zdrojích na správní výdaje byl snížen rozpočet na technickou pomoc Programu rozvoje venkova o 5 400 tis. Kč v neinvestiční části a upřesněna část investičních a neinvestičních dotací čerpaných od MZe.

Společná zemědělská politika

Společná zemědělská politika je nejstarší politikou Evropských společenství. Její základní cíle byly stanoveny již v tzv. Římské smlouvě v roce 1957. SZP se prakticky provádí od roku 1962 a byla za dobu své existence několikrát reformována, naposledy v roce 2013.

V roce 2021 vyplatil SZIF v rámci SZP celkem 39 mld. Kč, z toho se nejvíce na výplatách podílely přímé platby, na které bylo vyplaceno 23,2 mld. Kč. SZIF obdržel 30 252 žádostí na jednotnou platbu na plochu (SAPS), na celkovou plochu 3,54 mil. ha.

Přímé platby a Přejížděné vnitrostátní podpory

Přímé platby zaujímají největší podíl vyplacených finančních prostředků určených na dotace v zemědělství a jsou zemědělcům poskytovány od vstupu ČR do Evropské unie v roce 2004. Během této doby došlo k několika zásadním změnám v oblasti SZP, přičemž poslední reforma z roku 2013 významně změnila strukturu přímých plateb pro období 2015–2021. Současná SZP tak obsahuje řadu nových prvků, které dosud nebyly v oblasti přímých plateb aplikovány.

Mezi cíle reformované SZP v rámci přímých plateb patří větší důraz na šetrný přístup k životnímu prostředí prostřednictvím platby na zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí či generační obměna na venkově podporovaná poskytnutím příspěvku pro mladé zemědělce. Dalším z cílů je stabilizace odvětví, která čelí určitým obtížím a jsou velmi významná z hospodářského, sociálního nebo environmentálního hlediska. Těmto tzv. citlivým sektorům, mezi které patří pěstování ovoce, zeleniny, škrobových i konzumních brambor, chmele, cukrové řepy, bílkovinných plodin a chov mléčného i masného skotu a ovcí a koz, je vyplácena dobrovolná podpora vázaná na produkci.

V rámci přímých plateb se poskytuje několik podpor. Nejobjemnější složku, co se týče finančních prostředků, představuje SAPS. Dalšími složkami jsou platba na zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí (tzv. greening neboli ozelenění), dobrovolná podpora vázaná na produkci a platba pro mladé zemědělce. Z národního rozpočtu poskytuje ČR také přechodnou vnitrostátní podporu (PVP), která navazuje na dříve poskytované národní doplňkové platby (Top-Up).

Žádost o poskytnutí podpory z přímých plateb je podávána v rámci tzv. jednotné žádosti, a to zpravidla do 15. května příslušného kalendářního roku prostřednictvím SZIF.

Konkrétní podmínky poskytování přímých plateb upravuje nařízení vlády č. 50/2015 Sb. a č. 112/2008 Sb. na základě přímo aplikovatelných předpisů Evropské unie – nařízení (EU) č. 1307/2013, č. 1306/2013, nařízení Komise (EU) č. 639/2014, č. 641/2014, č. 640/2014 a č. 809/2014.

Celkem bylo v roce 2021 v rámci **přímých plateb a Přejížděných vnitrostátních podpor** vyplaceno **23 194 636 tis. Kč**, z toho **540 592 tis. Kč** ze státního rozpočtu a **22 654 044 tis. Kč** z rozpočtu EU.

Směnný kurz pro výplaty přímých plateb je stanoven nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, v platném znění, vždy k poslednímu směnnému kurzu stanovenému Evropskou centrální bankou před 1. říjnem kalendářního roku. Tento kurz je závazný pro výplaty žádostí podaných v příslušném roce a pro žádosti 2021 činí 25,495 Kč/€.

- *Jednotná platba na plochu (SAPS)*

Žádosti SAPS 2009 až 2014 byly vypláceny na základě nařízení Rady (ES) č. 73/2009, nařízení Komise (ES) č. 1122/2009 a nařízení vlády ČR č. 47/2007 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Od roku 2015 jsou žádosti SAPS vypláceny na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, v platném znění, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013, v platném znění a nařízení vlády ČR č. 50/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

V roce 2021 bylo podáno 30 252 žádostí na celkovou plochu 3 538 240,60 ha. Žádosti byly podávány do 17. května 2021. Sazba dotace byla stanovena na 3 331,68 Kč/ha zemědělské půdy.

Výplata žádostí na SAPS probíhala v roce 2021 dvěma rozhodnutími. Od 18. října 2021 byla vydávána zálohová rozhodnutí a probíhala výplata zálohy ve výši 70 % celkové přiznané částky. Od 1. prosince 2021 byla vydávána doplatková rozhodnutí a bylo vyplaceno zbylých 30 % platby, tedy doplatek.

V roce 2021 byla vyplacena 1 žádost z roku 2010 v celkové částce **29 tis. Kč**, 1 žádost z roku 2012 v celkové částce **10 tis. Kč**, 3 žádosti z roku 2014 v celkové částce **1 846 tis. Kč**,

I žádost z roku 2015 v celkové částce **30 tis. Kč**, I žádost z roku 2017 v celkové částce **13 tis. Kč**, 2 žádosti z roku 2018 v celkové částce **257 tis. Kč**, 13 žádostí z roku 2019 v celkové částce **13 545 tis. Kč**, 14 452 žádostí z roku 2020 v celkového částce **1 046 666 tis. Kč** a 29 454 žádostí z roku 2021 v celkové částce **10 489 251 tis. Kč**.

• **Oddělená platba za cukr (SSP)**

Podpora se řídí nařízením Rady (ES) č. 73/2009, nařízením Komise (ES) č. 1122/2009 a nařízením vlády ČR č. 45/2007 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Žádosti byly podávány v roce 2014, a to do 15. května 2014. Vyplácení dotace bylo zahájeno 29. ledna 2015. V roce 2021 byla vyplacena I žádost z roku 2014 v celkové částce **183 tis. Kč**.

• **Národní doplňková platba k přímým podporám (Top-Up)**

Národní doplňková platba k přímým podporám (žádosti Top-Up 2009 až 2012) byla poskytována na základě nařízení Rady (ES) č. 73/2009, nařízení Komise (ES) č. 1122/2009 a nařízení vlády ČR č. 112/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

V roce 2021 byla vyplacena I žádost z roku 2010 v celkové částce **4 tis. Kč**.

• **Přechodná vnitrostátní podpora (PVP)**

Podpora do roku 2014 vycházela z nařízení Rady (ES) č. 73/2009, nařízení Komise (ES) č. 1122/2009 a nařízení vlády ČR č. 112/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Přechodná vnitrostátní podpora je přímým nástupcem národní doplňkové platby k přímým podporám, která byla vyplácena v letech 2007 až 2012.

Žádosti na Přechodnou vnitrostátní podporu od roku 2015 vychází z nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013, v platném znění a nařízení vlády ČR č. 112/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a byly podávány do 17. května 2021.

Na tuto platbu bylo v roce 2021 podáno 27 814 žádostí. Žádosti podané v tomto roce jsou vypláceny od ledna 2022.

V roce 2021 byla vyplacena I žádost z roku 2013 v celkové částce **1 tis. Kč**, 4 žádosti z roku 2014 v celkové částce **60 tis. Kč**, I žádost z roku 2015 v celkové částce **2 tis. Kč**, 2 žádosti z roku 2016 v celkové částce **186 tis. Kč**, I žádost z roku 2017 v celkové částce **1 tis. Kč**, 2 žádosti z roku 2018 v celkové částce **14 tis. Kč**, 12 žádostí z roku 2019 v celkové částce **639 tis. Kč** a 24 341 žádostí z roku 2020 v celkové částce **537 740 tis. Kč**.

• **Platba pro zemědělce dodávající zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí (Greening)**

Platba pro zemědělce dodávající zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí legislativně vychází z nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, v platném znění, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013, v platném znění a jejich prováděcích předpisů, a dále pak z nařízení vlády ČR č. 50/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

V roce 2021 bylo podáno 30 252 žádostí na celkovou plochu 3 538 240,60 ha. Žádosti byly podávány do 17. května 2021. Sazba dotace byla stanovena na 1 833,32 Kč/ha zemědělské půdy.

V roce 2021 byla vyplacena I žádost z roku 2015 v celkové částce **16 tis. Kč**, I žádost z roku 2016 v celkové částce **67 tis. Kč**, I žádost z roku 2017 v celkové částce **8 tis. Kč**, 2 žádosti z roku 2018 v celkové částce **174 tis. Kč**, 20 žádostí z roku 2019 v celkové částce **7 997 tis. Kč** a 29 993 žádostí z roku 2020 v celkové částce **6 879 868 tis. Kč**.

• **Platba pro mladé zemědělce**

Platba pro mladé zemědělce legislativně vychází z nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, v platném znění, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013, v platném znění a jejich prováděcích předpisů, dále pak z nařízení vlády ČR č. 50/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Termín pro podání žádosti byl do 17. května 2021.

Na tuto platbu bylo podáno 2 823 žádostí. Při podání žádosti žadatel výměru nedeklaruje, neboť tato platba se vyplácí na výměru, na kterou byla poskytnuta jednotná platba na plochu (platba je tedy závislá na výsledku administrace žádosti o jednotnou platbu na plochu), přičemž maximální výměra činí 90 ha zemědělské půdy. Sazba byla stanovena na 1 665,84 Kč/ha.

V roce 2021 byla vyplacena I žádost z roku 2016 v celkové částce **38 tis. Kč**, I žádost z roku 2018 v celkové částce **73 tis. Kč**, 3 žádosti z roku 2019 v celkové částce **282 tis. Kč** a 3 135 žádostí z roku 2020 v celkové částce **123 734 tis. Kč**.

• **Dobrovolná podpora vázaná na produkci (VCS)**

Podpory vycházejí z nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, v platném znění, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013, v platném znění, a nařízení vlády ČR č. 50/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Žádosti byly podávány do 17. května 2021.

Sazby Přechodné vnitrostátní podpory pro rok 2021

Komodita	Jednotka	Sazba (Kč/jednotka)	Počet jednotek
Zemědělská půda	ha	120,51	3 533 283,20
Přežvýkavci	VDJ	65,83	960 641,95
Chmel	ha	3 255,10	5 513,94
Škrob	t	1 091,78	26 060,36
Krávy bez tržní produkce mléka	VDJ	74,01	223 033,20 ¹⁾
Ovce, kozy	VDJ	45,77	18 658,35 ¹⁾

Zdroj: SZIF.

Pozn.: Počty jednotek jsou ovlivněny administrací žádostí v průběhu roku a nejedná se o původně deklarované množství.

Podpora na produkci brambor určených pro výrobu škrobu

Na tuto podporu bylo v roce 2021 podáno 277 žádostí na celkový počet 5 555,73 ha. Sazba dotace byla stanovena na 14 198,88 Kč/ha.

V roce 2021 bylo vyplaceno 269 žádostí z roku 2020 v celkové částce **82 740 tis. Kč**.

Podpora na produkci chmele

Na tuto podporu bylo v roce 2021 podáno 119 žádostí na celkový počet 5 172,13 ha. Sazba dotace byla stanovena na 15 273,41 Kč/ha.

V roce 2021 bylo vyplaceno 123 žádostí z roku 2020 v celkové částce **84 196 tis. Kč**.

Podpora na produkci ovocných druhů s velmi vysokou pracností

Na tuto podporu bylo v roce 2021 podáno 310 žádostí na celkový počet 5 837,33 ha. Sazba dotace byla stanovena na 11 380,63 Kč/ha.

V roce 2021 bylo vyplaceno 295 žádostí z roku 2020 v celkové částce **69 502 tis. Kč**.

Podpora na produkci ovocných druhů s vysokou pracností

Na tuto podporu bylo v roce 2021 podáno 320 žádostí na celkový počet 3 322,110 ha. Sazba dotace byla stanovena na 7 975,42 Kč/ha.

V roce 2021 bylo vyplaceno 298 žádostí z roku 2020 v celkové částce **26 910 tis. Kč**.

Podpora na produkci konzumních brambor

Na tuto podporu bylo v roce 2021 podáno 703 žádostí na celkový počet 10 379,07ha. Sazba dotace byla stanovena na 4 470,96 Kč/ha.

V roce 2021 bylo vyplaceno 735 žádostí z roku 2020 v celkové částce **49 199 tis. Kč**.

Podpora na produkci zeleninových druhů s velmi vysokou pracností

Na tuto podporu bylo v roce 2021 podáno 343 žádostí na celkový počet 8 089,59 ha. Sazba dotace byla stanovena na 9 880,78 Kč/ha.

V roce 2021 bylo vyplaceno 280 žádostí z roku 2020 v celkové částce **65 582 tis. Kč** a 51 žádostí z roku 2021 v celkové částce **29 037 tis. Kč**.

Podpora na produkci zeleninových druhů s vysokou pracností

Na tuto podporu bylo v roce 2021 podáno 130 žádostí na celkový počet 3 954,76 ha. Sazba dotace byla stanovena na 3 230,45 Kč/ha.

V roce 2021 byla vyplacena 1 žádost z roku 2019 v celkové částce **58 tis. Kč**, 96 žádostí z roku 2020 v celkové částce **8 407 tis. Kč** a 30 žádostí z roku 2021 v celkové částce **4 849 tis. Kč**.

Podpora na produkci cukrové řepy

Na tuto podporu bylo v roce 2021 podáno 894 žádostí na celkový počet 60 998,18 ha. Sazba dotace byla stanovena na 6 807,24 Kč/ha.

V roce 2021 byla vyplacena 1 žádost z roku 2019 v celkové částce **1 000 tis. Kč**, 662 žádostí z roku 2020 v celkové částce **290 197 tis. Kč** a 256 žádostí z roku 2021 v celkové částce **162 204 tis. Kč**.

Podpora na produkci bílkovinných plodin

Na tuto podporu bylo v roce 2021 podáno 6 765 žádostí na celkový počet 232 411,7 ha. Sazba dotace byla stanovena na 1 858,56 Kč/ha.

V roce 2021 byly vyplaceny 2 žádosti z roku 2018 v celkové částce 201 tis. Kč, 6 žádostí z roku 2019 v celkové částce **226 tis. Kč** a 6 443 žádostí z roku 2020 v celkové částce **458 803 tis. Kč**.

Podpora na chov telete masného typu

Na tuto podporu bylo v roce 2021 podáno 6 537 žádostí na celkový počet 78 637,60 VDJ (1 tele = 0,4 VDJ). Sazba dotace byla stanovena na 7 979,53 Kč/VDJ.

V roce 2021 bylo vyplaceno 6 436 žádostí z roku 2020 v celkové částce **666 539 tis. Kč**.

Podpora na chov krávy chované v systému chovu s tržní produkcí mléka

Na tuto podporu bylo v roce 2021 podáno 1 778 žádostí na celkový počet 355 339,800VDJ (1 dojnice starší 24 měsíců = 1 VDJ, mladší 24 měsíců včetně = 0,6 VDJ). Sazba dotace byla stanovena na 3 659,99 Kč/VDJ.

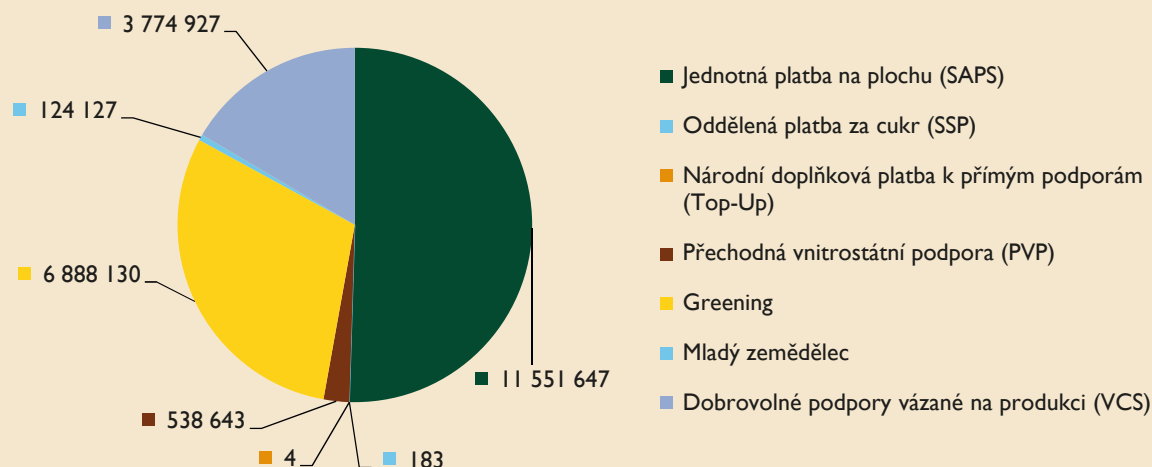
V roce 2021 bylo vyplaceno 1 363 žádostí z roku 2020 v celkové částce **879 818 tis. Kč** a 761 žádostí z roku 2021 v celkové částce **821 566 tis. Kč**.

Celkový přehled vyplacených prostředků na přímé platby v roce 2021

Přímé platby	Počet vyplacených žádostí	Vyplacené prostředky (tis. Kč)		
		ČR	EU	Celkem
SAPS	43 928	0	11 551 647	11 551 647
SSP	1	0	183	183
Top-Up	1	4	0	4
PVP	24 364	538 643	0	538 643
Greening	30 018	0	6 888 130	6 888 130
Mladý zemědělec	3 140	0	124 127	124 127
VCS	20 546	0	3 774 927	3 774 927
Přímé platby celkem	121 998	538 647	22 339 014	22 877 661

Zdroj: SZIF.

Finanční prostředky na přímé platby v roce 2021 (tis. Kč)

Zdroj: SZIF.

Podpora na chov bahnice nebo na chov kozy

Na tuto podporu bylo v roce 2021 podáno 2 441 žádostí na celkový počet 17 317,95 VDJ (1 bahnice/koza = 0,15 VDJ). Sazba dotace byla stanovena na 4 204,17 Kč/VDJ.

V roce 2021 bylo vyplaceno 2 438 žádostí z roku 2020 v celkové částce **73 893 tis. Kč**.

Kompensace finanční disciplíny (KFD)

V roce 2021 byla Kompensace finanční disciplíny vyplácena na základě Prováděcího nařízení Komise (EU) 2020/1769, v platném znění, a nařízení vlády ČR č. 50/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Bylo odesláno celkem 19 129 rozhodnutí s přiznanou výší kompenzace. Celková částka k vrácení činila **315 030 tis. Kč**.

Ostatní výdaje

Dle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, v platném znění, bylo v roce 2021 do správních výdajů převedeno 20 % z vrácených prostředků, tj. **1 945 tis. Kč**.

Společná organizace trhu

Společnou organizaci trhů (SOT) aplikuje EU u vybraných zemědělských komodit, u nichž závazným způsobem stanovuje některé podmínky výroby a obchodu a podporuje je některými intervenčními zásahy, dotacemi, licenční politikou při dovozu a vývozu zemědělských komodit z a do třetích zemí, úpravou obchodních podmínek apod. Cílem je minimalizovat výkyvy v nabídce jednotlivých komodit a tím i v cenách placených zemědělci a rovněž stabilizovat ceny pro konečného spotřebitele.

Celkem bylo v roce 2021 v rámci **SOT** vynaloženo **903 481 tis. Kč**, z toho **463 681 tis. Kč** ze státního rozpočtu a **439 800 tis. Kč** z rozpočtu EU.

Na základě nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 907/2014, v platném znění a některých dalších nařízení pro jednotlivá opatření a podpory poskytované v rámci SOT je stanovena tzv. rozhodná skutečnost, ke které se váže použití platného směnného kurzu mezi € a Kč (povinně použitelný směnný kurz je obvykle kurz naposledy stanovený ECB před

prvním dnem v měsíci, kdy došlo k rozhodné skutečnosti). Např. rozhodnou skutečností v případě intervenčních nákupů je datum obdržení platné nabídky k intervenčnímu nákupu podatelnou SZIF (č. 36 písm. a) nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 907/2014, v platném znění), u vývozních subvencí den přijetí celního prohlášení, u propagačních opatření je směnným kurzem pro přepočet průběžné platby/vyplacení zůstatku kurz dle čl. 11 výše uvedeného nařízení, tedy předposlední směnný kurz vydaný ECB před měsícem, v rámci kterého byly výdaje a účelově vázané příjmy vykazány, tj. datum platby a u zlepšení výroby včelařských produktů 1. leden roku, ve kterém je vyplacena dotace (čl. 34 odst. 1 výše uvedeného nařízení). Konkrétní směnný kurz je pro každou žádost o jednotlivé druhy podpor nebo pro každou nabídku produktů jiný.

Finanční podpory**Školní projekt – Mléko do škol**

Od školního roku 2017/2018 je projekt administrován v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, v platném znění, nařízením Rady (EU) č. 1370/2013, v platném znění, nařízením Komise (EU) č. 1407/2013, v platném znění, prováděcím nařízením Komise (EU) 2017/39, v platném znění a nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) 2017/40, v platném znění. Podmínky pro čerpání podpory z finančních zdrojů ČR jsou stanoveny v nařízení vlády ČR č. 74/2017 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Na základě opatření Ministerstva zdravotnictví na ochranu obyvatelstva v souvislosti s pandemií COVID-19 byl provoz základních škol v roce 2021 omezen. Podpora v rámci dodávek mléčných výrobků do potravinových bank činila celkem 4 591 tis. Kč ze státního rozpočtu.

V roce 2021 bylo na školní projekt Mléko do škol vyplaceno celkem **275 617 tis. Kč**, z toho **218 742 tis. Kč** ze státního rozpočtu a **56 875 tis. Kč** z rozpočtu EU.

Zlepšení výroby včelařských produktů a jejich uvádění na trh

Poskytování dotací chovatelům včel se řídí nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, v platném

znění, prováděcím nařízením Komise (EU) č. 2015/1368, v platném znění, nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) 2015/1366, v platném znění, prováděcím rozhodnutím Komise (EU) 2021/974 a nařízením vlády ČR č. 148/2019 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

V roce 2021 bylo vyplaceno celkem **57 345 tis. Kč**, z toho **28 672 tis. Kč** ze státního rozpočtu a **28 673 tis. Kč** z rozpočtu EU.

• Podpora pro organizace producentů ovoce a zeleniny

Podpora pro organizace producentů ovoce a zeleniny je administrována v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, v platném znění, prováděcím nařízením Komise (EU) č. 543/2011, v platném znění, nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) 2017/891, v platném znění, prováděcím nařízením Komise (EU) 2017/892, v platném znění a nařízením vlády ČR č. 318/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Dle nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2017/891, v platném znění a prováděcího nařízení Komise (EU) 2017/892, v platném znění, jsou administrovány a vypláceny podpory u operačních programů schválených do roku 2017 a dále. Pro operační programy schválené do konce roku 2016 jsou podpory administrovány a vypláceny dle prováděcího nařízení Komise (EU) č. 543/2011, v platném znění.

V roce 2021 bylo evidováno 20 uznaných organizací producentů a 1 nadnárodní organizace producentů. Celkem bylo vyplaceno **109 093 tis. Kč** z rozpočtu EU.

• Školní projekt – Ovoce a zelenina do škol

Od školního roku 2017/2018 je projekt administrován v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, v platném znění, nařízením Rady (EU) č. 1370/2013, v platném znění, nařízením Komise (EU) č. 1407/2013, v platném znění, prováděcím nařízením Komise (EU) 2017/39, v platném znění, nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) 2017/40, v platném znění a nařízením vlády ČR č. 74/2017 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Na základě opatření Ministerstva zdravotnictví na ochranu obyvatelstva v souvislosti s pandemií COVID-19 byl provoz základních škol v roce 2021 omezen. Podpora v rámci dodávek

do potravinových bank činila celkem 28 493 tis. Kč ze státního rozpočtu.

V roce 2021 bylo na školní projekt Ovoce a zelenina do škol vyplaceno celkem **309 093 tis. Kč**, z toho **195 262 tis. Kč** ze státního rozpočtu a **113 831 tis. Kč** z rozpočtu EU.

• Podpora soukromého skladování mléčných výrobků

Podpora soukromého skladování mléčných výrobků vyplývá z nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, v platném znění, nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) 2016/1238, v platném znění a prováděcího nařízení Komise (EU) 2016/1240, v platném znění a nařízení vlády ČR č. 225/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

V roce 2021 byla vyplacena podpora na soukromé skladování másla skladovaného v roce 2020 na základě prováděcího nařízení Komise (EU) 2020/597. V roce 2021 byla vyplacena podpora na soukromé skladování SOM skladovaného v roce 2020 na základě prováděcího nařízení Komise (EU) 2020/598.

Na soukromé skladování mléčných výrobků bylo v roce 2021 vyplaceno celkem **53 tis. Kč** z rozpočtu EU.

• Podpora soukromého skladování masa

Jedná se o opatření v oblasti stabilizace trhu, které vychází z nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, v platném znění a její podmínky jsou dány nařízením Komise v přenesené pravomoci 2016/1238, v platném znění, prováděcím nařízením Komise (EU) 2016/1240, v platném znění a nařízením vlády ČR č. 249/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

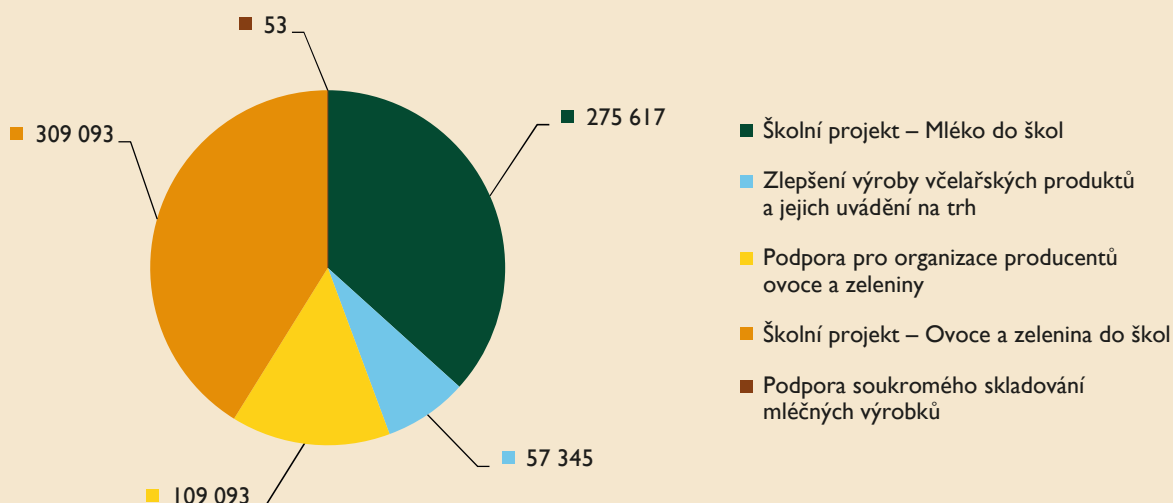
Na soukromé skladování masa **nebyly** v roce 2021 vyplaceny **žádné finanční prostředky**.

• Podpora soukromého skladování cukru

Jedná se o opatření v oblasti stabilizace trhu, které vychází z nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, v platném znění a její podmínky jsou dány nařízením Komise v přenesené pravomoci 2016/1238, v platném znění a prováděcím nařízením Komise (EU) 2016/1240, v platném znění.

V roce 2021 **nebyly** na soukromé skladování cukru vyplaceny **žádné finanční prostředky**.

Finanční podpory SOT vyplacené v roce 2021 (tis. Kč)

Zdroj: SZIF.

Dotace

- **Podpora na restrukturalizaci a přeměnu vinic a Podpora na investice v rámci SOT s vínem**

Podpory vychází z nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, v platném znění, nařízení Komise (ES) č. 555/2008, v platném znění, nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 2016/1149, v platném znění, prováděcího nařízení Komise (EU) č. 2016/1150, v platném znění a nařízení vlády ČR č. 147/2018 Sb.

V roce 2021 bylo **vyplaceno** celkem **68 569 tis. Kč** z rozpočtu EU na 138,9 ha restrukturalizované výměry a na podporu na investice v rámci SOT s vínem bylo v roce 2021 vyplaceno celkem **58 164 tis. Kč** z rozpočtu EU na 118 žádostí.

Intervenční opatření

- **Intervenční nákup mlékařenských výrobků a obilovin**

Intervenční nákup másla a SOM je realizován na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, v platném znění, nařízení Komise v přenesené pravomoci 2016/1238, v platném znění a prováděcího nařízení Komise (EU) 2016/1240, v platném znění. Evropská komise vyhlašuje nákup mlékařenských výrobků každoročně bez ohledu na vývoj cen na trhu EU a v období od 1. března do 30. září garantuje nákupní cenu másla 2 217,5 €/t a SOM 1 698,0 €/t. Realizace intervenčního nákupu mlékařenských výrobků dále probíhá na základě nařízení vlády ČR č. 225/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, v platném znění, nařízení Rady (EU) č. 1370/2013, v platném znění, nařízení Komise (EU) 2016/1238, v platném znění a nařízení Komise (EU) 2016/1240, v platném znění, bylo možné v roce 2021 realizovat intervenční nákup pšenice obecné za garantovanou nákupní cenu 101,31 €/t (plus příplatky a srážky za kvalitu a dopravu). Realizace intervenčního nákupu obilovin dále probíhá na základě nařízení vlády ČR č. 180/2004 Sb.

V roce 2021 **nebyl intervenční nákup másla a SOM uskutečněn**.

Dále také vzhledem k situaci na světovém i evropském obilném trhu a vyšší tržních cen **nebyl** v roce 2021 **uskutečněn** ani **intervenční nákup obilovin**.

- **Intervenční skladování mlékařenských výrobků a obilovin**

Intervenční skladování másla, SOM a obilovin probíhá v souladu s nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 906/2014, v platném znění a nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 907/2014, v platném znění.

Vzhledem k nulovým počátečním zásobám másla, SOM a obilovin, a neuskutečnění intervenčního nákupu v roce 2021, **nevznikly žádné náklady** v souvislosti s jeho **skladováním**.

- **Splátka zápůjčky na intervenční nákupy**

V roce 2021 byla **splacena zápůjčka Ministerstva financí na intervenční nákupy** ve výši **21 000 tis. Kč**.

Podpora propagace zemědělských produktů

V roce 2021 byl realizován propagační program zaměřený na propagaci zemědělství jako celku se zaměřením na vybrané komodity, jako jsou mléko, maso, ovoce a zelenina, oleje a víno.

Propagační program zaměřený na propagaci zemědělství jako celku – Zrozero v EU Tento program Agrární komory ČR vychází z prováděcího nařízení Komise (EU) č. 2015/1831 a rozhodnutí Komise C(2018) 6694. Jeho realizace započala 1. dubna 2019.

V roce 2021 byly realizovány následující propagační aktivity: internetové stránky, PR komunikace, online komunikace, tisková inzercie, tiskové konference (ČR, Slovensko), účast na veletrhu Země živitelka. Část plánovaných aktivit (studijní cesty pro školy) byla z důvodu pandemie COVID-19 nahrazena jinými vhodnými aktivitami.

V roce 2021 byly **vyplaceny** finanční prostředky ve výši **4 542 tis. Kč**.

Ostatní výdaje související se SOT

- **Ostatní výdaje**

Do správních výdajů bylo v roce 2021 dle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, v platném znění, převedeno 20 % z vrácených prostředků, tj. **5 tis. Kč**.

Program rozvoje venkova včetně Horizontálního plánu rozvoje venkova

Politika Evropské unie pro rozvoj venkova byla zavedena, coby druhý pilíř SZP, během reformy v rámci tzv. „Agendy 2000“. Tato politika je financována z prostředků Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV). Pro období 2014–2020 bylo v rámci nové politiky pro rozvoj venkova vymezeno šest priorit:

- podpora předávání znalostí a inovací v zemědělství a lesnictví (rozvoj znalostní základny ve venkovských oblastech, posílení vazeb mezi zemědělstvím, lesnictvím a odvětvím výzkumu),
- posílení životaschopnosti všech druhů zemědělské činnosti, podpora inovativních zemědělských technologií a udržitelného obhospodařování lesů,
- podpora organizace potravinového řetězce, dobrých životních podmínek zvířat a řízení rizik v zemědělství,
- obnova, zachování a posílení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím (biologická rozmanitost, voda a půda),
- podpora účinného využívání zdrojů (vody, energie) a podpora přechodu na nízkouhlíkové hospodářství (využívání obnovitelné energie, snížení emisí skleníkových plynů, zachycování a ukládání uhlíku),
- podpora sociálního začleňování, snižování chudoby a hospodářského rozvoje (usnadnění vytváření pracovních míst, podpora místního rozvoje, zlepšení přístupu k informačním a komunikačním technologiím).

Celkem bylo v roce 2021 na **Program rozvoje venkova (PRV)** vynaloženo **14 898 845 tis. Kč**, z toho **5 385 109 tis. Kč** ze státního rozpočtu a **9 513 736 tis. Kč** z rozpočtu EU.

Směnný kurz pro výplaty opatření PRV na období 2007–2013 je kurzem uveřejněným v Úředním věstníku EU ke dni, který je nejbližší k začátku kalendářního roku, za který byla žádost o poskytnutí dotace podána. Tento kurz, kterým se stanoví sazby pro žádosti přijaté v roce 2021, činí 26,141 Kč/€.

Názvy os, opatření, podopatření, záměrů a operací Programu rozvoje venkova

OSA I	Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví
OSA II	Zlepšování životního prostředí a krajiny
1.1.1	Vzdělávací akce
1.2.1	Informační akce
4.1.1	Investice do zemědělských podniků
4.2.1	Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů
4.3.1	Pozemkové úpravy
4.3.2	Lesnická infrastruktura
6.1.1	Zahájení činnosti mladých zemědělců
6.4.1	Investice do nezemědělských činností
6.4.2	Podpora agroturistiky
8.1.1	Zalesňování a zakládání lesů
8.3.1	Zavádění preventivních opatření v lesích
8.4.1	Obnova lesních porostů po kalamitách
8.4.2	Odstraňování škod způsobených povodněmi
8.5.1	Investice do ochrany melioračních a zpevňujících dřevin
8.5.2	Neproduktivní investice v lesích
8.5.3	Přeměna porostů náhradních dřevin
8.6.1	Technika a technologie pro lesní hospodářství
16.3.1	Sdílení zařízení a zdrojů
16.4.1	Horizontální a vertikální spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů
19.2.1	Podpora provádění operací v rámci místní rozvojové strategie
19.3.1	Příprava a provádění činností spolupráce místních akčních skupin
20.1	Podpora na technickou pomoc (mimo CSV)
20.2	Podpora pro zřízení a činnost CSV

Směnný kurz pro výplaty opatření PRV na období 2014–2020 je kurzem uveřejněným v Úředním věstníku EU k poslednímu dni kalendářního roku, který předchází roku, za který byla žádost o poskytnutí dotace podána. Tento kurz, kterým se stanovují sazby pro žádosti přijaté v roce 2021, činí 26,242 Kč/€.

Program rozvoje venkova České republiky na období 2007–2013

PRV České republiky na období 2007–2013 byl realizován na základě nařízení Rady (ES) č. 73/2009, nařízení Rady (ES) č. 1698/2005, nařízení Rady (ES) č. 1290/2005, nařízení Komise (EU) č. 65/2011, v platném znění, nařízení Komise

(ES) č. 1122/2009, nařízení Komise (ES) č. 800/2008, nařízení Komise (ES) č. 1974/2006, v platném znění, nařízení Komise (ES) č. 1848/2006, nařízení Komise (ES) č. 1320/2006, nařízení Komise (ES) č. 885/2006, nařízení Komise (ES) č. 883/2006, nařízení Komise (ES) č. 796/2004, v platném znění, nařízení vlády ČR č. 53/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády ČR č. 147/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády ČR č. 239/2007 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády ČR č. 79/2007 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády ČR č. 75/2007 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a rozhodnutí Rady 2006/144/ES, v platném znění.

Na **PRV České republiky na období 2007–2013** bylo vyplaceno celkem **57 227 tis. Kč**, z toho **23 154 tis. Kč** ze státního rozpočtu a **34 073 tis. Kč** z rozpočtu EU.

Celkový přehled prostředků vyplacených v roce 2021 na Program rozvoje venkova na období 2007–2013

Program rozvoje venkova 2007–2013		Vyplacené prostředky (tis. Kč)		
		ČR	EU	Celkem
Osa I	Předčasné ukončení zemědělské činnosti (PUZČ)	17 520	17 173	34 693
	Osa I celkem	17 520	17 173	34 693
Osa II	Platby za přírodní znevýhodnění poskytované v horských oblastech a platby poskytované v jiných znevýhodněných oblastech (LFA)	4	10	14
	Agroenvironmentální opatření	15	45	60
	Zalesňování zemědělské půdy	2 439	7 317	9 756
	Platby v rámci NATURA 2000 v lesích	835	2 505	3 340
	Lesnicko-environmentální platby	2 341	7 023	9 364
	Osa II celkem	5 634	16 900	22 534
Program rozvoje venkova 2007–2013 celkem		23 154	34 073	57 227

Zdroj: SZIF.

Neprojektová opatření Programu rozvoje venkova České republiky na období 2007–2013

Podpory v rámci PRV České republiky na období 2007–2013 byly poskytovány prostřednictvím následujících neprojektových opatření:

- Předčasné ukončení zemědělské činnosti (PUZČ),
- Platby za přírodní znevýhodnění poskytované v horských oblastech a platby poskytované v jiných znevýhodněných oblastech (LFA),
- Agroenvironmentální opatření (AEO),
- Zalesňování zemědělské půdy,
- Platby v rámci NATURA 2000 v lesích,
- Lesnicko-environmentální platby.

Předčasné ukončení zemědělské činnosti (PUZČ)

V roce 2021 byly Žádosti o proplacení u opatření I.3.3 Předčasné ukončení zemědělské činnosti přijímány v termínu 1. ledna až 15. února 2021. Celkem bylo přijato 394 žádostí. Žádost o proplacení podávají žadatelé, kteří mají uzavřenou Dohodu o poskytnutí dotace na projekty PRV České republiky na období 2007–2013 (u opatření I.3.3 Předčasné ukončení zemědělské činnosti). Dotace je vyplácena každoročně po dobu nejvýše 15 kalendářních let, nejpozději do 70 let věku žadatele a za předpokladu, že jsou splněny podmínky pro poskytnutí. V případě, že se žadatel stane poživitelem starobního důchodu, dotace je počínaje následujícím kalendářním rokem snížena o částku vyplacenou na starobním důchodu za uplynulý kalendářní rok. Maximální možná výše podpory na žadatele/rok je stanovena na základě Pravidel pro opatření I.3.3 Předčasné ukončení zemědělské činnosti.

Platby za přírodní znevýhodnění poskytované v horských oblastech a platby poskytované v jiných znevýhodněných oblastech (LFA)

Příjem žádostí v rámci tohoto opatření byl již ukončen, nicméně v roce 2021 byly vyplaceny finanční prostředky na žádosti s administrací ukončenou v tomto roce (např. v rámci odvolacího řízení).

Agroenvironmentální opatření (AEO)

Příjem žádostí v rámci tohoto opatření byl již ukončen, nicméně v roce 2021 byly vyplaceny finanční prostředky na žádosti s administrací ukončenou v tomto roce (např. v rámci odvolacího řízení).

Zalesňování zemědělské půdy

Podle nařízení vlády č. 239/2007 Sb. ve znění pozdějších předpisů. V roce 2021 bylo možné podat pouze žádosti o dotaci na náhradu za ukončení zemědělské činnosti. Žádosti o dotaci na náhradu za ukončení zemědělské výroby byly přijímány do 17. května 2021. Dotace na náhradu za ukončení zemědělské činnosti se poskytuje po dobu 15 kalendářních let počínaje rokem následujícím po roce zalesnění. V roce 2021 bylo přijato celkem 1 278 žádostí o náhradu.

Platby v rámci NATURA 2000 v lesích

Podle nařízení vlády č. 147/2008 Sb., o stanovení podmínek pro poskytování dotací na zachování hospodářského souboru lesního porostu v rámci opatření Natura 2000 v lesích. V termínu do 17. května 2021 byly na opatření Platby v rámci NATURA 2000 v lesích podány celkem 2 žádosti o změnu zařazení a 24 žádostí o dotaci. Žadatel je do tohoto opatření zařazen na období 20 let a po celou dobu podává každoročně žádost o dotaci.

Lesnicko-environmentální platby

Podle nařízení vlády č. 53/2009 Sb., o stanovení podmínek pro poskytování dotací na lesnicko-environmentální opatření. Na opatření Lesnicko-environmentální platby bylo v termínu do 17. května 2021 podáno celkem 9 žádostí o změnu zařazení a 69 žádostí o dotaci. Žadatel je do tohoto opatření zařazen na období 20 let a po celou dobu podává každoročně žádost o dotaci.

Program rozvoje venkova České republiky na období 2014–2020

V roce 2021 tedy probíhal příjem žádostí v rámci PRV 2014–2020, který je nástrojem pro získání podpory poskytované Evropskou unií z EZFRV a nástroje pro obnovu

Celkový přehled prostředků vyplacených v roce 2021 na Program rozvoje venkova na období 2014–2020

Program rozvoje venkova 2014–2020		Vyplacené prostředky (tis. Kč)		
		ČR	EU	Celkem
M1	Předávání znalostí a informační akce	935	917	1 852
M4	Investice do hmotného majetku	1 225 523	1 052 147	2 277 670
M6	Rozvoj zemědělských podniků a podnikatelské činnosti	289 862	284 122	573 984
M8	Investice do rozvoje lesních oblastí a zlepšování životaschopnosti lesů	212 694	207 656	420 350
M10	Agroenvironmentálně-klimatické opatření	782 094	2 346 278	3 128 372
M11	Ekologické zemědělství	347 356	1 042 065	1 389 421
M12	Platby v rámci sítě Natura 2000	7 931	23 794	31 725
M13	Platby pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními	1 192 864	3 578 591	4 771 455
M14	Dobré životní podmínky zvířat	665 170	80 524	745 694
M15	Lesnicko-environmentální a klimatické služby a ochrana lesů	14 708	44 125	58 833
M16	Spolupráce	326 126	319 668	645 794
M19	Podpora pro místní rozvoj z iniciativy LEADER	256 386	455 795	712 181
M20	Technická pomoc	35 186	34 490	69 676
Program rozvoje venkova 2014–2020 celkem		5 356 835	9 470 172	14 827 007

Zdroj: SZIF.

EURI (Nástroj Evropské unie na podporu oživení, jehož účelem je podpořit oživení po krizi COVID-19; Nařízení Rady (EU) 2020/2094 a Nařízení EP a Rady (EU) 2020/2220).

PRV na období 2014–2020 je realizován na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013, v platném znění, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1305/2013, v platném znění, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, v platném znění, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013, v platném znění, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1310/2013, v platném znění a na základě prováděcích nařízení Komise a nařízení Komise v přenesené pravomoci, které souvisí s těmito základními právními akty, dále na základě nařízení vlády ČR č. 72/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády ČR č. 73/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády ČR č. 74/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády ČR č. 75/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády ČR č. 76/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády ČR č. 330/2019 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády ČR č. 331/2019 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády ČR č. 185/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády ČR č. 29/2016 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády ČR č. 43/2018 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády ČR č. 44/2018 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Rozpočet PRV 2014–2020 byl Nařízením EP a Rady (EU) č. 2220/2020 ze dne 21. 12. 2020 navýšen o finanční prostředky přechodného období 2021–2022 a nástroje EURI. Prováděcí rozhodnutí o schválení změny programu ze strany Evropské komise bylo vydáno dne 29. 6. 2021 pod zn. CCI:2014CZ06RDNP001.

Na PRV 2014–2020 celkem alokováno cca 4,75 mld. € (cca 121 mld. Kč při kurzu 25,50 Kč/€). Z toho jsou 3,068 mld. € (z toho 2,88 mld. € podíl EZFRV a 0,185 mld. € nástroj EURI) (celkem 78 mld. Kč) z unijních zdrojů a 1,68 mil. € (43 mld. Kč) z českého rozpočtu (včetně Top Up).

Hlavním cílem programu je obnova, zachování a zlepšení ekosystémů závislých na zemědělství prostřednictvím zejména agroenvironmentálně-klimatických opatření, dále investice pro konkurenceschopnost a inovace zemědělských podniků, podpora vstupu mladých lidí do zemědělství nebo krajinná infrastruktura.

Celkem bylo na **PRV na období 2014–2020** vynaloženo **14 827 007 tis. Kč**, z toho **5 356 835 tis. Kč** ze státního rozpočtu a **9 470 172 tis. Kč** z rozpočtu EU.

Projektová opatření Programu rozvoje venkova na období 2014–2020

V roce 2021 bylo spuštěno 12. a 13. kolo příjmu žádostí o dotaci z PRV na období 2014–2020 a pokračoval i kontinuální příjem žádostí technické pomoci PRV (opatření 20.1 Podpora na technickou pomoc, mimo CSV, a opatření 20.2 Podpora pro zřízení a činnost CSV). Od 1. února do 31. srpna 2021 probíhala na RO SZIF otevřená registrace operace 19.2.1 Podpora provádění operací v rámci strategie komunitně vedeného místního rozvoje a příjem pro operaci 19.3.1 Příprava a provádění činností spolupráce místní akční skupiny probíhal na RO SZIF kontinuálně po celý rok 2021. Celkem bylo zaregistrováno 8 457 žádostí o dotaci (projektů) ve výši 13 475 365 tis. Kč. Pokračovala i administrace žádostí podaných v roce 2019 a 2020.

Administrovaná kola příjmu žádostí o dotaci z Programu rozvoje venkova na období 2014–2020 v roce 2021

Kolo příjmu žádostí	Termín příjmu žádostí	Opatření, podopatření, operace
Kontinuální příjem	od 19. 8. 2015	20.1, 20.2
	od 22. 2. 2016	4.3.1
	1. 2. 2017 – 30. 9. 2017 ¹⁾ 1. 2. 2018 – 31. 8. 2018 ²⁾ 1. 2. 2019 – 21. 8. 2019 ³⁾ 1. 2. 2020 – 31. 10. 2020 ⁴⁾ 1. 2. 2021 – 31. 8. 2021 ⁵⁾	19.2.1
	1. 1. 2017 – 30. 11. 2017 1. 1. 2018 – 31. 12. 2018 ²⁾ 1. 1. 2019 – 31. 12. 2019 ⁴⁾ 1. 1. 2020 – 31. 12. 2020	19.3.1
8. kolo	8. – 29. 10. 2019	1.1.1, 1.2.1, 4.2.1, 6.4.1, 6.4.2, 8.3.1, 8.4.1, 8.4.2, 8.5.1, 8.5.2, 8.5.3, 8.6.1, 16.3.1, 16.4.1
9. kolo	7. – 28. 4. 2020	1.1.1, 1.2.1, 16.4.1
10. kolo	14. 7. – 4. 8. 2020	4.1.1, 4.2.1
11. kolo	6. 10. – 27. 10. 2020	1.1.1, 1.2.1, 4.3.2, 6.1.1, 6.4.1, 6.4.2, 8.4.1, 8.5.1 8.5.3
12. kolo	15. 6. 2021 – 13. 7. 2021	1.1.1, 1.2.1, 4.1.1, 4.2.1, 6.1.1
13. kolo	5. 10. 2021 – 26. 10. 2021	1.1.1, 1.2.1, 4.3.2, 6.4.1, 8.4.1

Zdroj: SZIF.

Pozn.: ¹⁾ Jedná se o termín otevřené registrace na RO SZIF; podání žádosti na Místní akční skupiny probíhal od 1. 9. 2016. ²⁾ Jedná se o termín otevřené registrace na RO SZIF; podání žádosti na Místní akční skupiny probíhal od 1. 12. 2017. ³⁾ Jedná se o termín otevřené registrace na RO SZIF; podání žádosti na Místní akční skupiny probíhal od 14. 12. 2018. ⁴⁾ Jedná se o kontinuální příjem po celý rok, vyjma listopadu, kdy probíhala nezbytná odstávka k úpravě Pravidel. ⁵⁾ Jedná se o termín otevřené registrace na RO SZIF; podání žádosti na Místní akční skupiny probíhal od 2. 12. 2019. ⁶⁾ Jedná se o termín otevřené registrace na RO SZIF.

8. kolo příjmu žádostí

V 8. kole příjmu žádostí byly v roce 2019 přijímány žádosti zaměřené na vzdělávací a informační akce, zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů, investice do nezemědělských činností, podporu agroturistiky, zavádění preventivních opatření v lesích, obnovu lesních porostů po kalamitách, odstraňování škod způsobených povodněmi, investice do ochrany melioračních a zpevňujících dřevin, neproduktivní investice v lesích, přeměnu hospodářství, sdílení zařízení a zdrojů, horizontální a vertikální spolupráci mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů. Schvalování žádostí 8. kola probíhalo od roku 2020, v roce 2021 bylo schváleno 5 žádostí.

9. kolo příjmu žádostí

V 9. kole příjmu žádostí byly v roce 2020 přijímány žádosti zaměřené na vzdělávací a informační akce, horizontální a vertikální spolupráci mezi účastníky. Schvalování 9. kola probíhalo od listopadu 2020 a pokračovalo v roce 2021. V roce 2021 byly schváleny 4 žádosti o dotaci.

10. kolo příjmu žádostí

V 10. kole příjmu žádostí byly v roce 2020 přijímány žádosti zaměřené na investice do zemědělských podniků a na zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů. Administrace a schvalování žádostí o dotaci probíhala v průběhu

druhé poloviny roku 2020. Administrace a schvalování žádostí pokračovalo i v roce 2021.

11. kolo příjmu žádostí

V 11. kole příjmu žádostí byly v roce 2020 přijímány žádosti zaměřené na vzdělávací a informační akce, lesnickou infrastrukturu, zahájení činnosti mladých zemědělců, investice do nezemědělských činností, podporu agroturistiky, obnovu lesních porostů po kalamitách, investice do ochrany melioračních a zpevňujících dřevin, přeměnu porostů náhradních dřevin. Administrace a schvalování probíhalo od 11. května 2021.

12. kolo příjmu žádostí

Ve 12. kole příjmu žádostí byly v roce 2021 přijímány žádosti zaměřené na vzdělávací a informační akce, investice do zemědělských podniků, zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů a zahájení činnosti mladých zemědělců. Administrace a schvalování bude probíhat v roce 2022.

13. kolo příjmu žádostí

Ve 13. kole příjmu žádostí byly v roce 2021 přijímány žádosti zaměřené na vzdělávací a informační akce, lesnickou infrastrukturu, investice do nezemědělských činností a obnovu lesních porostů po kalamitách. Administrace a schvalování bude probíhat v roce 2022.

Přehled zaregistrovaných žádostí o dotaci na projektová opatření Programu rozvoje venkova na období 2014–2020 v roce 2021 (počet žádostí a výše dotace platná k datu registrace)

Kolo příjmu žádostí	Opatření, podopatř., operace	Počet žádostí	Dotace (tis. Kč)
Kontinuální příjem	20.1	19	16 760
	20.2	18	21 149
	4.3.1	0	0
	19.2.1	3 250	1 242 003
	19.3.1	4	3 574
	Kont. příjem celkem	3 291	1 283 486
12. kolo	1.1.1	45	12 306
	1.2.1	6	1 831
	4.1.1	3 377	7 417 949
	4.2.1	725	3 009 462
	6.1.1	161	193 200
	12. kolo celkem	4 314	10 634 748
13. kolo	1.1.1	17	3 835
	1.2.1	6	2 103
	4.3.2	239	782 281
	6.4.1	535	586 000
	8.4.1	55	182 912
	13. kolo celkem	852	1 557 131
Projektová opatření PRV celkem		8 457	13 475 365

Zdroj: SZIF.

Přehled schválených žádostí o dotaci na projektová opatření Programu rozvoje venkova na období 2014–2020 v roce 2021 (počet žádostí a výše dotace platná k datu schválení)

Kolo příjmu žádostí	Opatření, podopatř., operace	Počet žádostí	Dotace (tis. Kč)
Kontinuální příjem ¹⁾	20.1	18	25 390
	20.2	19	25 169
	4.3.1	2	43 688
	19.2.1	4 209	1 475 196
	19.3.1	3	1 735
	Kont. příjem celkem	4 251	1 571 178
8. kolo ²⁾	6.4.1	1	1 125
	8.5.1	1	1 000
	16.4.1	3	2 410
	8. kolo celkem	5	4 535
9. kolo ²⁾	1.1.1	4	1 511
	9. kolo celkem	4	1 511
10. kolo ²⁾	4.1.1	76	459 526
	4.2.1	124	602 902
	10. kolo celkem	200	1 062 428

Kolo příjmu žádostí	Opatření, podopatř., operace	Počet žádostí	Dotace (tis. Kč)
I I. kolo	I.1.1	25	8 598
	I.2.1	4	1 024
	4.3.2	79	193 800
	6.1.1	163	195 600
	6.4.1	267	256 103
	6.4.2	38	90 883
	8.4.1	50	184 778
	8.5.1	77	20 645
	8.5.3	7	105 072
	I I. kolo celkem	710	1 056 503
Projektová opatření PRV celkem		5 170	3 696 155

Zdroj: SZIF.

Pozn.: ¹⁾ Jedná se rovněž i o schválené žádosti ze zaregistrovaných žádostí v roce 2020. ²⁾ Většina žádostí 8. 9. a 10. kola byla schválena v roce 2020 (počty a částky uvedeny v Hodnotící zprávě za rok 2020).

Administrace změn projektových opatření Programu rozvoje venkova na období 2014–2020

Žadatel je povinen oznamovat změny Žádosti o dotaci (včetně příloh) na formuláři Hlášení o změnách od data podpisu Dohody o poskytnutí dotace po dobu lhůty vázanosti na účel. SZIF je povinen oznámit výsledek schvalovacího řízení příjemci dotace nejpozději do 30 kalendářních dnů od data obdržení Hlášení o změnách.

V roce 2021 bylo podáno 7 640 Hlášení o změnách, z čehož 48 % (3 636) se týkalo opatření M19 Podpora místního rozvoje na základě iniciativy LEADER (komunitně vedený místní rozvoj). Vysoký počet hlášení souvisí s historicky nejvyšším počtem přijatých žádostí opatření M19 v roce 2020, kdy byl prodloužen

termín pro příjem žádostí. Oproti roku 2020 došlo k celkovému nárůstu počtu podaných Hlášení o změnách o 25 %. Nárůst počtu podaných Hlášení o změnách z velké míry souvisí s prodlužováním termínů realizace projektu ze strany žadatelů v důsledku dopadů způsobených nemocí COVID-19. I přes zvýšený počet přijatých Hlášení o změnách byla zachována průměrná délka administrace z předchozího roku, průměrně bylo Hlášení o změnách administrováno 10 dnů.

Žádosti o platbu

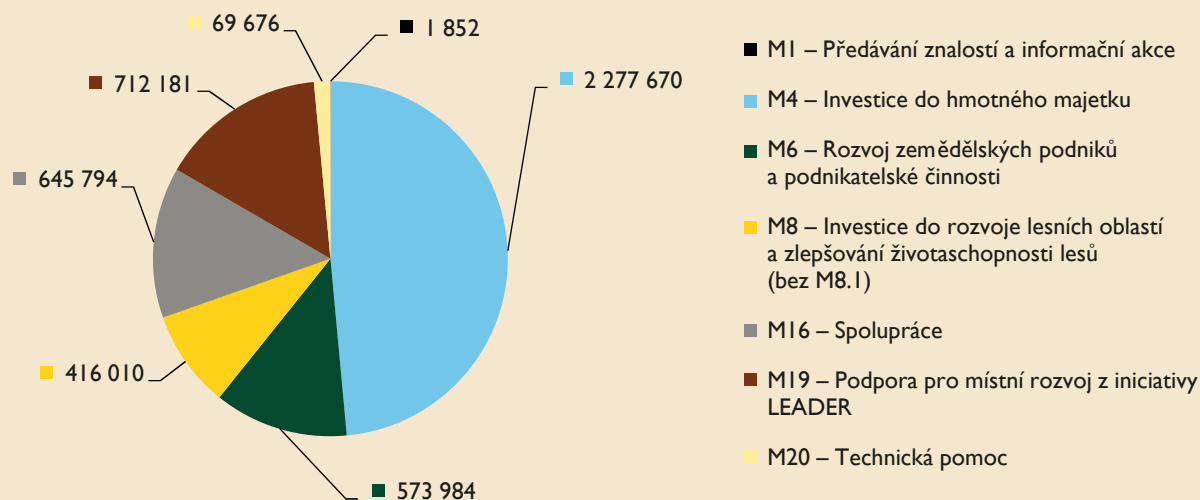
V roce 2021 bylo zaregistrováno 4 652 žádostí o platbu z PRV 2014–2020 a proplaceno bylo 4 392 žádostí o platbu ve všech operacích.

Vyplacené prostředky na projektová opatření Programu rozvoje venkova na období 2014–2020 v roce 2021

Projektová opatření PRV		Vyplacené prostředky (tis. Kč)		
		ČR	EU	Celkem
M1	Předávání znalostí a informační akce	935	917	1 852
M4	Investice do hmotného majetku	1 225 523	1 052 147	2 277 670
M6	Rozvoj zemědělských podniků a podnikatelské činnosti	289 862	284 122	573 984
M8	Investice do rozvoje lesních oblastí a zlepšování životaschopnosti lesů (bez M8.1)	211 609	204 401	416 010
M16	Spolupráce	326 126	319 668	645 794
M19	Podpora pro místní rozvoj z iniciativy LEADER	256 386	455 795	712 181
M20	Technická pomoc	35 186	34 490	69 676
Projektová opatření PRV celkem		2 345 627	2 351 540	4 697 167

Zdroj: SZIF.

Projektová opatření Programu rozvoje venkova na období 2014–2020 v roce 2021 (tis. Kč)

Zdroj: SZIF.

Přehled jednotlivých projektových opatření:**M01 – Předávání znalostí a informační akce**

Účelem opatření je přispět k dosažení konkurenceschopného zemědělství, potravinářství a lesnictví a přispět k zajištění udržitelného hospodaření s přírodními zdroji. Cílem opatření je posílit znalostní základnu a podpořit předávání znalostí v zemědělství, potravinářství a lesnictví. Opatření je administrováno ve formě zjednodušeného vykazování, konkrétně jednotkových nákladů.

Operace 1.1.1 Vzdělávací akce

Vzdělávací akce by se měly zaměřit zejména na zvýšení kvalifikace pracovníků v oblasti zemědělství, potravinářství a lesnictví. Minimální počet účastníků jedné vzdělávací akce je 5 a maximální 20. Od 12. kola mohou být akce realizovány nejen prezenční, ale i on-line formou.

Operace 1.2.1 Informační akce

Informační akce by se měly zaměřit na poskytování a předávání zkušeností v oblastech zemědělství, lesnictví a potravinářství. Minimální počet účastníků jedné akce je 20. Od 13. kola mohou být akce realizovány nejen prezenční, ale i on-line formou.

M04 – Investice do hmotného majetku

Účelem opatření je přispět k dosažení konkurenceschopného zemědělství, potravinářství a lesnictví a také přispět k dosažení udržitelného hospodaření s přírodními zdroji. Opatření má za cíl usnadnit restrukturalizaci a modernizaci zemědělských podniků a posílit tak jejich orientaci na trh, zvýšit míru účasti na trhu a zemědělskou diverzifikaci a zlepšit životaschopnost podniku.

Operace 4.1.1 Investice do zemědělských podniků

Investice v živočišné a rostlinné výrobě vedoucí ke snížení výrobních nákladů, modernizaci nebo zlepšení jakosti vyráběných produktů, zvýšení účinnosti využívání výrobních faktorů a snadnějšímu přístupu k novým technologiím s výrazným inovačním potenciálem tam, kde je obnova zásadní pro další činnost.

Operace 4.2.1 Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů

Operace je zaměřena na zvýšení efektivity výroby a celkové konkurenceschopnosti podniků v oblasti zpracování zemědělských produktů. Podpora investic do zařízení, která souvisejí se zpracováním zemědělských produktů a uvedením výrobků na trh.

Operace 4.3.1 Pozemkové úpravy

Provádění pozemkových úprav, kdy dochází k racionálnímu prostorovému uspořádání pozemků vlastníků půdy v daném katastrálním území a podle potřeby také k reálnému vytyčení těchto pozemků v terénu. V rámci pozemkových úprav se zpracovávají plány společných zařízení, jejichž realizace zajišťuje zpřístupnění pozemků, opatření k ochraně životního prostředí, protierozní opatření, vodohospodářská opatření atd.

Operace 4.3.2 Lesnická infrastruktura

Podpora výstavby a rekonstrukcí lesních cest vedoucí ke zlepšení kvality či zvýšení jejich hustoty. Investice, které souvisejí s výstavbou, rekonstrukcí lesních cest včetně souvisejících objektů a technického vybavení.

M06 – Rozvoj zemědělských podniků a podnikatelské činnosti

Účelem opatření je přispět k zahájení a rozvoji zemědělské i nezemědělské podnikatelské činnosti na venkově a posílit tak vyvážený územní rozvoj venkovských oblastí. Cílem opatření je napomoci generační obnově v zemědělství a současně usnadnit vstup dostatečně kvalifikovaných zemědělců do odvětví.

Operace 6.1.1 Zahájení činnosti mladých zemědělců

Výdaje do živočišné a rostlinné výroby vedoucí ke stimulaci zahájení aktivního podnikání mladých zemědělců v zemědělských podnicích prostřednictvím podpory realizace podnikatelského plánu.

Operace 6.4.1 Investice do nezemědělských činností

Investice na založení nebo rozvoj nezemědělských činností vedoucí k diverzifikaci příjmů zemědělských podnikatelů,

vytváření nových pracovních míst a posílení ekonomického potenciálu ve venkovských oblastech, a to podporou vybraných ekonomických činností.

- Operace 6.4.2 Podpora agroturistiky

Investice na diverzifikaci činností pro zemědělské subjekty v oblasti agroturistiky vedoucí k zajištění diverzifikace příjmů, vytváření pracovních míst i pro nequalifikované pracovní síly, k podpoře širšího využití zemědělských farem a využití venkovských brownfields. V roce 2021 nebyla vyslána výzva pro příjem žádostí na tuto operaci.

- *M08 – Investice do rozvoje lesních oblastí a zlepšování životaschopnosti lesů*

Smyslem tohoto opatření je podpora trvale udržitelného využívání lesní půdy a hospodaření, které je šetrnější vůči životnímu prostředí. Opatření zahrnuje různé typy investičních podpor a druhy obhospodařování lesů.

- Operace 8.3.1 Zavádění preventivních opatření v lesích

V rámci této operace jsou podporovány projekty malého charakteru na retenci vody, např. retenční nádrže nebo opatření na zpomalení odtoku vody a snížení odnosu splavenin zpomalením rychlosti vody prostřednictvím hrazení bystřin nebo stabilizací strží na pozemcích určených k plnění funkcí lesa. V roce 2021 nebyla vyslána výzva pro příjem žádostí na tuto operaci.

- Operace 8.4.1 Obnova lesních porostů po kalamitách

Jedná se o obnovu lesních porostů po abiotických především po větrných kalamitách. U této operace je podporováno odstraňování poškozených lesních porostů určených k rekonstrukci do 40 let věku, příprava ploch před obnovou a umělá obnova na plochách po kalamitných těžbách včetně ochrany založených porostů.

- Operace 8.4.2 Odstraňování škod způsobených povodněmi

V rámci této operace je podporováno odstraňování škod způsobených povodněmi na malých vodních tocích a v jejich povodích, např. odstranění povodňových nánosů, usměrnění koryta vodního toku, oprava poškozených vodních děl, odstraňování škod způsobených povodněmi na objektech hrazení bystřin a hrazení a stabilizace strží, na lesních cestách a souvisejících objektech. V roce 2021 nebyla vyslána výzva pro příjem žádostí na tuto operaci.

- Operace 8.5.1 Investice do ochrany melioračních a zpevňujících dřevin

Opatření přispívá k zajištění plnění mimoprodukčních a celospolečenských funkcí lesa a vyšší stabilitě porostů prostřednictvím navýšení podílu a zlepšení zdravotního stavu melioračních a zpevňujících dřevin. Meliorační a zpevňující dřeviny zabraňují postupné degradaci lesních půd, podílí se na zlepšování vodního režimu lesních půd, pomáhají zpevňovat kostru lesního porostu a zvyšují tak odolnost proti povětrnostním vlivům a snižují náchylnost porostů ke kalamitám způsobeným škůdci. V roce 2021 nebyla vyslána výzva pro příjem žádostí na tuto operaci.

- Operace 8.5.2 Neproduktivní investice v lesích

V rámci této operace je podporována výstavba a rekonstrukce stezek pro turisty do šíře 2 metrů, naučné stezky, značení, výstavba herních a fitness prvků, zřizování

odpočinkových stanovišť apod. na pozemcích určených k plnění funkcí lesa (mimo zvláště chráněná území, oblasti Natura 2000 a Prahu). V roce 2021 nebyla vyslána výzva pro příjem žádostí na tuto operaci.

- Operace 8.5.3 Přeměna porostů náhradních dřevin

V rámci této operace je podporováno snížení zakmenění za účelem podsadby nebo odstranění původního porostu za účelem obnovy, příprava ploch před zalesněním, umělá obnova sadbou, hnojení lesních dřevin při výsadbě a ochrana založeného porostu, a to na lesních pozemcích s porosty náhradních dřevin v imisních oblastech A nebo B. V roce 2021 nebyla vyslána výzva pro příjem žádostí na tuto operaci.

- Operace 8.6.1 Technika a technologie pro lesní hospodářství

Podpora je zaměřena na investice do lesní techniky a postupů práce, které zvyšují hospodářskou hodnotu lesů prostřednictvím využití šetrnějších technologií a strojů při hospodaření v lesích, omezujících poškození lesní půdy a porostů, techniky a technologií určených pro výchovu lesních porostů či investic do produkce kvalitního reprodukčního materiálu lesních dřevin.

- Operace 8.6.2 Technické vybavení dřevozpracujících provozoven

Operace se zaměřuje na podporu investic do strojů, technologií, zařízení a souvisejících stavebních úprav v dřevozpracujících provozovnách, vedoucích k efektivnímu zpracování dřeva.

- *M16 – Spolupráce*

Účelem opatření je přispět k dosažení konkurenceschopného zemědělství, potravinářství a lesnictví a přispět k dosažení udržitelného hospodaření s přírodními zdroji prostřednictvím spolupráce jednotlivých subjektů.

- Operace 16.1.1 Podpora operačních skupin a projektů EIP

Cílem je podpořit fungování operačních skupin, které svou činností pod EIP spadají. Zároveň bude poskytnuta podpora na přímé výdaje související se zavedením inovace u podnikatelského subjektu působícího v odvětví zemědělství a potravinářství. Součástí projektu je vždy investice. V roce 2021 nebyla vyslána výzva pro příjem žádostí na tuto operaci.

- Operace 16.2.1 Podpora vývoje nových produktů, postupů a technologií v zemědělské prvovýrobě

Operace je zaměřena na rozvoj inovací v zemědělské prvovýrobě. Jedná se o projekty, které zavádějí nové nebo významně zlepšené produkty, postupy, nebo technologie s ohledem na jejich charakteristiky nebo zamýšlené užití. V roce 2021 nebyla vyslána výzva pro příjem žádostí na tuto operaci.

- Operace 16.2.2 Podpora vývoje nových produktů, postupů a technologií při zpracování zemědělských produktů a jejich uvádění na trh

Operace je zaměřena na rozvoj inovací při zpracování zemědělských produktů a jejich uvádění na trh. Jedná se o projekty, které zavádějí nové nebo významně zlepšené produkty, postupy, nebo technologie s ohledem na jejich charakteristiky nebo zamýšlené užití. V roce 2021 nebyla vyslána výzva pro příjem žádostí na tuto operaci.

- Operace 16.3.1 Sdílení zařízení a zdrojů

Podpora spolupráce minimálně dvou subjektů při společném sdílení zařízení a zdrojů. Cílem spolupráce je efektivní využití zdrojů a dosažení úspor, kterých by při individuálním postupu nemohlo být dosaženo. V roce 2021 nebyla vyslána výzva pro příjem žádostí na tuto operaci.

- Operace 16.4.1 Horizontální a vertikální spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců (KDR) a místních trhů

Podpora spolupráce minimálně dvou subjektů, která vede k vytváření a rozvoji krátkých dodavatelských řetězců (KDR) a místních trhů. V roce 2021 nebyla vyslána výzva pro příjem žádostí na tuto operaci.

- **M19 – Podpora místního rozvoje na základě iniciativy LEADER (komunitně vedený místní rozvoj)**

Účelem opatření je směřovat k vyváženému územnímu rozvoji venkovských oblastí. Opatření napomáhá k posílení rozvoje venkovských oblastí prostřednictvím aktivit místních obyvatel. Opatření se zaměřuje na implementaci metody LEADER prostřednictvím podpory realizace strategie komunitně vedeného místního rozvoje a realizace projektů spolupráce. Místní akční skupiny (MAS) jsou založeny na principu partnerství a spolupráce veřejného, soukromého a neziskového sektoru na místní úrovni. Hlavním úkolem MAS je aktivizace občanů daného mikroregionu, budování partnerství, sjednocování lidí a podporování dobrovolné činnosti na všech úrovních aktivit obyvatel venkova.

- Operace 19.2.1 Podpora provádění operací v rámci strategie komunitně vedeného místního rozvoje

Při realizaci strategie komunitně vedeného místního rozvoje (SCLLD) budou podporovány aktivity a činnosti (operace, projekty) připravené a realizované konečnými příjemci, které naplňují cíle SCLLD, jsou vybrané danou MAS a jsou zároveň financovatelné dle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1305/2013.

- Operace 19.3.1 Příprava a provádění činností spolupráce místní akční skupiny

Pro realizaci projektů spolupráce je podporována předběžná technická podpora, vlastní realizace projektů spolupráce mezi MAS a dalšími partnerstvími, jejichž výstupy překračují hranice území jedné MAS, vč. zajištění jejich řízení. Jsou podporovány jak projekty založené na spolupráci v rámci členského státu, tak projekty založené na spolupráci mezi územními celky v několika členských státech či ve třetích zemích. MAS může spolupracovat i s jinými partnerstvími dle Pravidel, avšak způsobilé pro podporu budou pouze výdaje realizované MAS, jejíž strategie byla schválena z PRV.

Neprojektová opatření Programu rozvoje venkova na období 2014–2020

Pro plošná opatření PRV, jmenovitě pro opatření M10 Agroenvironmentálně-klimatická opatření, M11 Ekologické zemědělství, M12 Platby v rámci sítě Natura 2000 a podle rámcové směrnice o vodě, M13 Platby pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními, M14 Dobré životní podmínky zvířat a M15 Lesnicko-environmentální a klimatické služby a ochrana lesů, probíhal příjem žádostí o dotaci od 8. dubna do 17. května 2021. Celkem bylo na plošná opatření PRV v roce 2021 zažádáno o téměř 10,25 mld. Kč. V rámci opatření M10

Agroenvironmentálně-klimatická opatření a M11 Ekologické zemědělství bylo žadatelům stejně jako v minulém roce umožněno uzavírat zkrácené navazující závazky. Tyto závazky umožňují překlenout přechodné období do doby spuštění nového programového období a napomohou zajistit dosažení a udržení cílů v oblasti biodiverzity a ochrany přírodních zdrojů.

Podmínky poskytování podpor jsou k jednotlivým plošným opatřením PRV 2014–2020 stanoveny na národní úrovni nařízeními vlády.

Podpory v rámci PRV na období 2014–2020 je možno čerpat prostřednictvím následujících neprojektových opatření:

- Investice do rozvoje lesních oblastí a zlepšování životaschopnosti lesů
 - Zalesňování zemědělské půdy,
- Agroenvironmentálně-klimatická opatření (AEKO),
- Navazující agroenvironmentálně-klimatická opatření (NAEKO),
- Ekologické zemědělství (EZ),
- Navazující opatření ekologické zemědělství (NEZ),
- Platby v rámci sítě Natura 2000 a podle rámcové směrnice o vodě,
- Platby pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními
 - Platby pro horské oblasti a jiné oblasti s přírodními nebo jinými zvláštními omezeními (ANC),
 - Platby pro přechodně podporované oblasti s přírodními omezeními (PPO),
- Dobré životní podmínky zvířat (DŽPZ),
- Lesnicko-environmentální a klimatické služby a ochrana lesů.

- **M08 – Investice do rozvoje lesních oblastí a zlepšování životaschopnosti lesů**

- Operace 8.1.1 Zalesňování a zakládání lesů

V roce 2021 byly dle nařízení vlády ČR č. 185/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů, v rámci opatření 8.1.1 Zalesňování a zakládání lesů přijímány do 17. května 2021 žádosti o péči a ukončení zemědělské činnosti. Bylo přijato 144 žádostí. Jednotlivé sazby jsou stanoveny nařízením vlády ČR č. 185/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Operace se zaměřuje na zalesnění zemědělské půdy včetně poskytnutí péče o založený porost a náhrady za ukončení zemědělské činnosti. Podpora je zacílena na zemědělskou půdu vymezenou v evidenci využití půdy podle uživatelských vztahů (LPIS).

V roce 2021 byl uzavřen příjem žádostí na založení lesního porostu, bylo možné podávat pouze žádosti o dotaci na péči o založený lesní porost a náhradu za ukončení zemědělské činnosti pro pozemky zalesněné v rámci tohoto opatření před rokem 2021.

- **M10 – Agroenvironmentálně-klimatická opatření (AEKO)**

Od roku 2021 již nebylo možné podat žádost o zařazení do AEKO na 5letý závazek dle nařízení vlády ČR č. 75/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů. V tomto nařízení jsou uvedeny také jednotlivé sazby AEKO. Žádost o dotaci v rámci AEKO je součástí jednotné žádosti. V roce 2021 bylo podáno 6 370 žádostí o dotaci.

Opatření podporuje šetrné způsoby hospodaření se živinami a prostředky na ochranu rostlin, upravuje agrotechnické

operace na půdě a strukturu plodin/kultur ve prospěch složek životního prostředí. Operace jsou cíleny na celé území ČR s výjimkou hlavního města Prahy a určitou kulturu zemědělské půdy. Ošetřování travních porostů je cíleno jak do volné krajiny, tak do oblastí zvláště chráněných území, ochranných pásem národních parků, Natura 2000 a na vymezené plochy s cennými biotopy mimo výše uvedená území s vyšší přírodní hodnotou. Zatravnění orné půdy je cíleno jen na vybrané plochy orné půdy, jako jsou erozně ohrožené plochy, ochranná pásma vodních zdrojů, zranitelné oblasti dusičnany nebo zvláště chráněná území. Operace Ochrana čejky chocholáté je zaměřena pouze na vymezená hnízdiště čejky na orné půdě. S ohledem na konec programového období, byla v roce 2020 ukončena možnost uzavřít nový pětiletý závazek s výjimkou podopatření Zatravnění orné půdy a Zatravnění drah soustředěného odtoku. Od roku 2021 je umožněno uzavírat zkrácené navazující závazky (NAEKO) v délce trvání jednoho roku na dílech půdních bloků již zařazených v opatření AEKO.

Toto opatření obsahuje tyto operace (podopatření):

- Operace 10.1.1 Integrovaná produkce ovoce

Dotace je vyplácena na výměru zemědělské půdy se zemědělskou kulturou ovocný sad, na kterém žadatel pěstuje některý z podporovaných druhů ovoce v alespoň minimální hustotě výsadby. Žadatel je povinen po celou dobu závazku dodržovat zákaz používání stanovených účinných látek, provádění rozborů půdy a ovoce za účelem zjištění obsahu sledovaných těžkých kovů a předepsané způsoby údržby sadů. V rámci NAEKO se rozborů půdy za účelem zjištění obsahu sledovaných těžkých kovů neprovádí.

- Operace 10.1.2 Integrovaná produkce révy vinné

Dotace je vyplácena na výměru zemědělské půdy se zemědělskou kulturou vinice, na kterém žadatel pěstuje révu vinnou v alespoň minimální hustotě výsadby. Žadatel je povinen dodržovat zákaz používání stanovených účinných látek, omezení počtu aplikací vyjmenovaných přípravků na ochranu rostlin, povinné aplikace biologických preparátů a stanovené postupy údržby vinic.

- Operace 10.1.3 Integrovaná produkce zeleniny a jahodníku

Dotace je vyplácena na výměru zemědělské půdy se zemědělskou kulturou orná půda, na kterém žadatel pěstuje některý z podporovaných druhů zeleniny nebo jahodník. Žadatel je povinen dodržovat zákaz používání stanovených účinných látek, provádění rozborů půdy a zeleniny nebo jahod za účelem zjištění obsahu sledovaných těžkých kovů a dodržovat předepsané požadavky na pěstování zeleniny nebo jahodníku v systému integrované produkce. V rámci NAEKO se rozborů půdy za účelem zjištění obsahu sledovaných těžkých kovů neprovádí.

- Operace 10.1.4 Ošetřování travních porostů

Dotace je vyplácena na výměru zemědělské půdy s kulturou trvalý travní porost a je podmíněna dodržováním minimální a maximální úrovně chovu hospodářských zvířat. Žadatel je povinen dodržovat stanovený způsob obhospodařování travního porostu. Ve zvláště chráněných oblastech a v oblastech soustavy Natura 2000 je vhodný způsob hospodaření volen orgány ochrany přírody prostřednictvím vymezení konkrétního titulu na daném dílu půdního bloku.

- Operace 10.1.5 Zatravnění orné půdy / Údržba zatravněných dílů půdních bloků

Dotace je vyplácena na výměru zatravněné zemědělské půdy. Žadatel je povinen založit travní porost čistosevem nebo do podsevu a po celou dobu závazku na zatravněné ploše hospodařit předepsaným způsobem. Ve zvláště chráněných územích a ochranných pásmech národních parků je k zatravnění použita druhově bohatá nebo regionální směs. Zatravnit lze pouze díly půdních bloků nacházející se v erozně ohrožených územích, oblastech zranitelných dusičnany, poblíž vodních útvarů nebo v ochranných pásmech vodních zdrojů. Na podopatření Zatravnění orné půdy navazuje v rámci NAEKO podopatření Údržba zatravněných dílů půdních bloků, přičemž toto podopatření stanovuje základní podmínky pro údržbu zatravněných ploch, jako je seč, pastva a možnost hnojení.

- Operace 10.1.6 Biopásy

Dotace je vyplácena na výměru biopáso. Žadatel je povinen založit biopás o stanovených rozměrech a dodržovat stanovený způsob obhospodařování plochy biopáso. V rámci NAEKO není umožněno od roku 2021 uzavírat jednoletý navazující závazek v rámci titulu Nektarodárné biopásy (je však možné na těchto plochách uzavřít závazek v titulu Krmné biopásy).

- Operace 10.1.7 Ochrana čejky chocholáté

Dotace je vyplácena na výměru zemědělské půdy s kulturou orná půda vymezenou v LPIS jako hnízdiště čejky chocholáté. Žadatel je povinen po celou dobu trvání závazku dodržovat stanovený způsob obhospodařování hnízdiště.

- Operace 10.1.8 Zatravnění drah soustředěného odtoku / Údržba zatravněných drah soustředěného odtoku

Dotace je vyplácena na výměru zatravněné zemědělské půdy. Žadatel je povinen založit travní porost osevní směsí předepsaného složení, a to čistosevem nebo do podsevu a po celou dobu závazku na zatravněné ploše hospodařit předepsaným způsobem. Zatravnit lze pouze díl půdního bloku, na kterém je v evidenci půdy vymezena dráha soustředěného odtoku (DSO). Na podopatření Zatravnění drah soustředěného odtoku navazuje v rámci NAEKO podopatření Údržba zatravněných dílů půdních bloků, přičemž toto podopatření stanovuje základní podmínky pro údržbu zatravněných ploch, jako je seč, pastva a možnost hnojení.

- *Navazující Agroenvironmentálně-klimatická opatření (NAEKO)*

V roce 2021 bylo podáno 3 185 žádostí o zařazení do NAEKO na 2letý závazek dle nařízení vlády ČR č. 330/2019 Sb., ve znění pozdějších předpisů. V tomto nařízení jsou uvedeny také jednotlivé sazby NAEKO.

Žádost o dotaci v rámci NAEKO je součástí Jednotné žádosti. V roce 2021 bylo podáno 10 167 žádostí o dotaci.

- *MI I – Ekologické zemědělství (EZ)*

Od roku 2020 není možné podat žádosti o zařazení do EZ na 5letý závazek dle nařízení vlády ČR č. 76/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů. V tomto nařízení jsou uvedeny také jednotlivé sazby EZ.

Žádost o dotaci v rámci EZ je součástí Jednotné žádosti. V roce 2021 bylo podáno 1 658 žádostí o dotaci.

Cílem opatření je podporovat systémy hospodaření šetrné k životnímu prostředí, a tím posílit prevenci degradace půdy,

zachovat a obnovit cenná stanoviště na zemědělské půdě z hlediska druhové různorodosti a zvýšit ekologickou stabilitu a estetickou hodnotu krajiny.

S ohledem na konec programového období, byla ukončena možnost uzavřít nový pětiletý závazek. Od roku 2021 je umožněno uzavírat zkrácené navazující závazky v délce trvání jednoho roku, přičemž není u zařazovaných dílů půdních bloků posuzováno jejich předchozí zařazení v závazku podle nařízení vlády č. 76/2015 Sb., tj. je možné zařadit všechny díly půdních bloků obhospodařované v režimu ekologického zemědělství nebo přechodu na ekologické zemědělství. Je také umožněn vstup zcela novým žadatelům.

Předmětem dotace je zemědělská půda obhospodařovaná v režimu přechodného období nebo ekologického zemědělství s druhem zemědělské kultury trvalý travní porost, standardní orná půda, travní porost na orné půdě, úhor na orné půdě, trvalá kultura ovocný sad, vinice a chmelnice a jiná trvalá kultura s ekologicky významným prvkem krajiny – travní sad. Opatření je směřováno pouze pro ekofarmy, které neobhospodaří souběžně v režimu konvenční produkce na zemědělské půdě v případě výše uvedených kultur způsobilých pro dotaci.

Díličními podopatřeními jsou:

- I 1.1 Platba na přechod na postupy a způsoby ekologického zemědělství
- I 1.2 Platba na zachování postupů a způsobů ekologického zemědělství

• Navazující opatření ekologické zemědělství (NEZ)

V roce 2021 bylo podáno 1 589 žádostí o zařazení do NEZ na 1letý závazek dle nařízení vlády ČR č. 331/2019 Sb., ve znění pozdějších předpisů. V tomto nařízení jsou uvedeny také jednotlivé sazby NEZ.

Žádost o dotaci v rámci NEZ je součástí Jednotné žádosti. V roce 2021 bylo podáno 3 349 žádostí o dotaci.

• M12 – Platby v rámci sítě Natura 2000 a podle rámcové směrnice o vodě

Žádosti o poskytnutí plateb Natura 2000 na zemědělské půdě pro rok 2021 jsou vypláceny na základě nařízení vlády ČR č. 73/2015, ve znění pozdějších předpisů.

V roce 2021 bylo přijato 762 žádostí o poskytnutí platby Natura 2000 na zemědělské půdě.

Základní sazby pro jednotlivá území Natura 2000 na zemědělské půdě pro rok 2021

Území Natura 2000 na zemědělské půdě	Základní sazba
Natura – území I. zóny chráněné krajinné oblasti	2 256,81 Kč/ha
Natura – území národního parku	1 994,39 Kč/ha

Zdroj: SZIF.

Žádosti Natura 2000 na zemědělské půdě jsou součástí Jednotné žádosti a byly podávány do 17. května 2021. Vydávání rozhodnutí k dotačním žádostem Natura 2000 na zemědělské půdě bylo zahájeno ke dni 13. prosince 2021.

Smyslem tohoto opatření je kompenzovat dodatečné náklady a ušlé příjmy a tím zachovat udržitelné hospodaření v oblastech Natura 2000 nebo v územích na ně navazujících („stepping stones“). V rámci oblastí Natura 2000 po překrytí s NP nebo I. zónou CHKO lze identifikovat území, kde je omezeno hnojení. Jedná se zpravidla o velmi cenné plochy z hlediska ochrany druhové různorodosti. Současně jsou to v některých případech plochy, jejichž management bývá ztížen přírodními podmínkami (reliéf terénu atd.). Na těchto plochách je zvýšené riziko opuštění a následné degradace.

- M13 – Platby pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními
- Platby pro horské oblasti a jiné oblasti s přírodními nebo jinými zvláštními omezeními (ANC)

Žádosti o poskytnutí plateb pro horské oblasti a jiné oblasti s přírodními nebo jinými zvláštními omezeními byly v roce 2021 vypláceny na základě nařízení vlády ČR č. 43/2018 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

V roce 2021 bylo přijato 21 839 žádostí o poskytnutí platby pro horské oblasti a jiné oblasti s přírodními nebo jinými zvláštními omezeními.

Základní sazby pro jednotlivé typy oblastí ANC pro rok 2021

Oblasti ANC	Typ oblasti ANC	Základní sazba převažující živočišná výroba	Základní sazba převažující rostlinná výroba
Horské oblasti	H1	5 747,00 Kč/ha	2 440,51 Kč/ha
	H2	5 405,85 Kč/ha	2 283,05 Kč/ha
	H3	3 805,09 Kč/ha	1 600,76 Kč/ha
	H4	4 618,59 Kč/ha	1 941,91 Kč/ha
	H5	3 463,94 Kč/ha	1 469,55 Kč/ha
Ostatní oblasti	O1	3 254,01 Kč/ha	1 390,83 Kč/ha
	O2	2 571,72 Kč/ha	1 075,92 Kč/ha
	O3	1 915,67 Kč/ha	813,50 Kč/ha
Specifické oblasti	S	1 758,21 Kč/ha	734,78 Kč/ha

Zdroj: SZIF.

Žádosti ANC jsou součástí Jednotné žádosti a byly podávány do 17. května 2021. Vydávání rozhodnutí k dotačním žádostem ANC bylo zahájeno ke dni 6. prosince 2021.

Opatření kompenzuje dodatečné náklady a ušlé příjmy v souvislosti s omezením zemědělské produkce a tím zachovává udržitelné systémy hospodaření v oblastech s přírodními omezeními či jinými zvláštními omezeními (ANC), kde leží více než polovina zemědělského půdního fondu v ČR. Zemědělské podniky zde hospodařící dosahují nižší produkce než zemědělci hospodařící v příznivých oblastech. Dlouhodobé snížení ekonomických výsledků zemědělských podniků v oblastech postižených přírodními omezeními by vedlo k postupné marginalizaci těchto území a mohlo by vyústit až v opouštění zemědělské půdy s dopadem na ekosystémy závislé na zemědělství v oblastech s přírodními omezeními.

- Platby pro přechodně podporované oblasti s přírodními omezeními (PPO)

Žádosti o poskytnutí plateb pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními byly v roce 2021 vypláceny na základě nařízení vlády ČR č. 44/2018 Sb., ve znění pozdějších předpisů. V roce 2021 bylo přijato 279 žádostí o poskytnutí plateb pro přechodně podporované oblasti s přírodními omezeními. Žádosti PPO jsou součástí Jednotné žádosti a byly podávány do 17. května 2021. Vydávání rozhodnutí k dotačním žádostem PPO bylo zahájeno ke dni 13. prosince 2021.

Jedná se o oblasti, které byly zařazeny do roku 2017 jako tzv. ostatní méně příznivé oblasti a od roku 2018 nesplnily nové podmínky pro zařazení do ANC.

Základní sazby pro jednotlivé typy oblastí PPO pro rok 2021

Oblasti PPO	Typ oblasti PPO	Základní sazba
Ostatní oblasti	XOA	656,05 Kč/ha
	XOB	656,05 Kč/ha

Zdroj: SZIF.

• M14 – Dobré životní podmínky zvířat (DŽPZ)

V roce 2021 podalo 920 žadatelů žádost o poskytnutí dotace na opatření Dobré životní podmínky zvířat dle nařízení vlády ČR č. 74/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Cílem opatření je motivace k zavedení a rozvoji standardů dobrých životních podmínek zvířat a tím posílit odolnost chovů vůči vnějším rizikům. Podpora v rámci tohoto opatření je cílena do sektoru dojeného skotu a do sektoru prasat.

Žádost o dotaci v rámci opatření DŽPZ je součástí Jednotné žádosti a v roce 2021 byly podány žádosti na tato podopatření a tituly:

- Operace 14.1.1 Zvětšení lehacího prostoru v chovu dojníc (555 žádostí).

Zvětšení životního prostoru dojníc zvýšením minimální plochy lehacího prostoru na jednu dojnici v produkčních stájích a porodnách, a to nad rámec evropských a národních právních předpisů, což má za cíl snižovat stres zvířat.

- Operace 14.1.2 Zlepšení stájového prostředí v chovu dojníc (787 žádostí).

Požadavky na pravidelnou aplikaci chemického přípravku nebo biologického materiálu působícího proti nárůstu počtů ektoparazitů a zajištění aplikace upravené podestýlky přípravkem s obsahem vápence v chovu dojníc (min. pH 8,5). Snaha o minimalizování iritačního tlaku prostředí na ustájená zvířata. Přítomnost ektoparazitů i kyselost neupravené podestýlky vede mj. k dráždění všech tkání dojníc, které s nimi přicházejí do styku.

- Operace 14.1.3 Zajištění přístupu do výběhu pro suchostojné krávy (485 žádostí).

Ustájení suchostojných krav s možností pobytu v udržovaných venkovních prostorách působí příznivě na celkový zdravotní stav matek, zejména jejich končetin, dále na průběh a snadnost porodu a na zdraví a životaschopnost narozeného telete.

- Operace 14.1.4 Zlepšení životních podmínek v chovu prasat

- Pro prasnicičky (167 žádostí). První zapuštění prasnicek bude provedeno nejdříve ve věku 230 dní, což umožní prasnicičky více vyspět a přispívá k dobrým životním podmínkám jak prasníc, tak i selat.

- Pro prasnice (172 žádostí). Sdružuje plnění podmínky efektivního provádění účinné dezinfekce v rámci tzv. turnusového provozu na porodnách a kontrolu spárků prasníc po odstavu selat. Zavedení preventivních hygienických opatření u kategorie, která je vystavena abnormální zátěži související s reprodukční úrovní chovu prasat.

- Operace 14.1.5 Zvětšení plochy pro odstavená selata (107 žádostí).

Zajištění nadstandardní plochy pro tuto kategorii oproti národní i evropské legislativě, což má za cíl snižovat stres zvířat.

Žádosti podané v roce 2021 budou vypláceny v roce 2022 (po skončení doby závazku). Sazba dotace pro jednotlivá podopatření je stanovena v nařízení vlády ČR č. 74/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

• M15 – Lesnicko-environmentální a klimatické služby a ochrana lesů

Toto opatření je implementováno nařízením vlády č. 29/2016 Sb., o podmínkách poskytování dotací v rámci opatření lesnicko-environmentální a klimatické služby a ochrana lesů a o změně některých souvisejících nařízení vlády.

- Operace 15.1.1 Zachování porostního typu hospodářského souboru

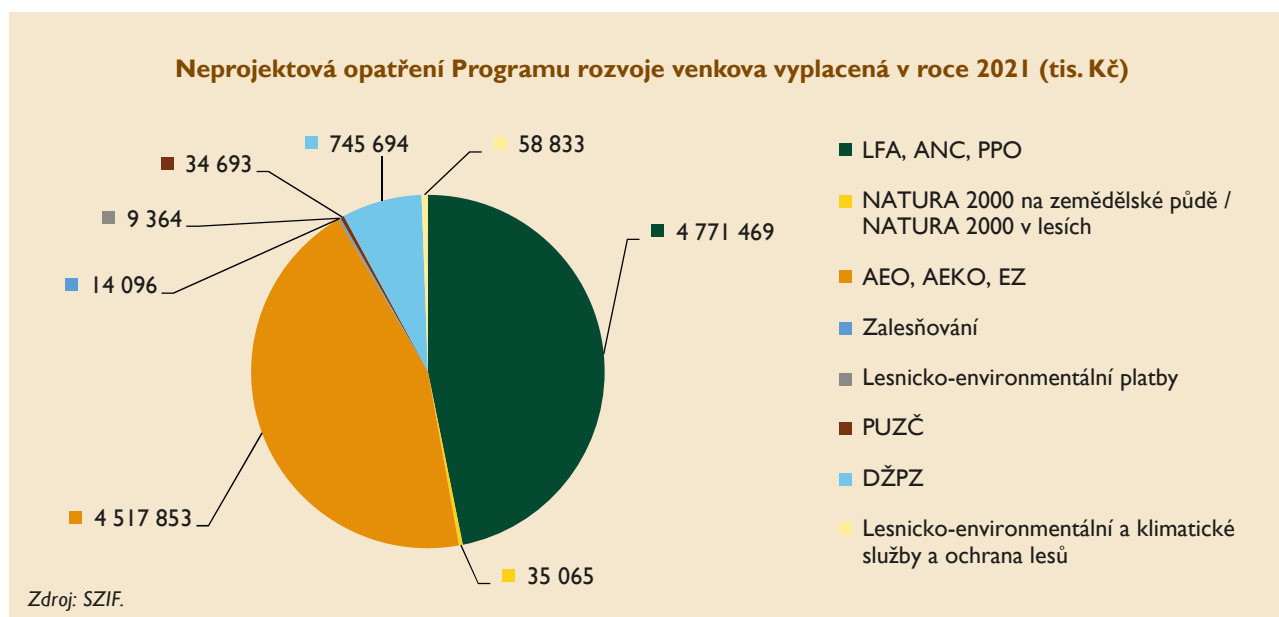
V roce 2021 bylo podáno 17 žádostí o zařazení a 99 žádostí o dotaci dle nařízení vlády ČR č. 29/2016 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Sazba dotace v roce 2021 byla 4 802,29 Kč.

V rámci této operace dochází k částečné finanční kompenzaci újmy vzniklé ze snížení hospodářského využití lesů v oblastech Natura 2000 a zvláště chráněných území, a to formou zachování podporovaných porostních typů hospodářských souborů (jedlový, dubový, bukový, ostatní listnaté, topolový, nízký les – pařeziny). Jedná se o víceletou podporu s pětiletými závazky hospodaření.

Vyplacené prostředky na žádosti neprojektových opatření Programu rozvoje venkova v roce 2021

Neprojektová opatření PRV	Počet vyplacených žádostí	Vyplacené prostředky (tis. Kč)		
		ČR	EU	Celkem
LFA, ANC, PPO	22 453	1 192 868	3 578 601	4 771 469
NATURA 2000 na zemědělské půdě / NATURA 2000 v lesích	1 000	8 766	26 299	35 065
AEO, AEKO, NAEKO, EZ, NEZ	20 523	1 129 465	3 388 388	4 517 853
Zalesňování	1 507	3 524	10 572	14 096
Lesnicko-environmentální platby	76	2 341	7 023	9 364
Předčasné ukončení zemědělské činnosti (PUZČ)	366	17 520	17 173	34 693
Dobré životní podmínky zvířat (DŽPZ)	888	665 170	80 524	745 694
Lesnicko-environmentální a klimatické služby a ochrana lesů	167	14 708	44 125	58 833
Neprojektová opatření PRV celkem	46 980	3 034 362	7 152 705	10 187 067

Zdroj: SZIF.

- Operace 15.2.1 Ochrana a reprodukce genofondu lesních dřevin

V roce 2021 byly podány 3 žádosti o zařazení a 23 žádosti o dotaci dle nařízení vlády ČR č. 29/2016 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Sazba dotace v roce 2021 byla 1 941,91 Kč.

Tato operace kompenzuje dodatečné náklady a ušlé příjmy při sběru reprodukčního materiálu ze stojících stromů postupem nepoškozujícím stromy a semenný materiál z důvodu zajištění dostatečného množství osiva pro pěstování sazenic požadované kvality a požadovaného původu. Vlastníci lesů tak budou moci využívat k umělé obnově lesa a k zalesňování kvalitní reprodukční materiál. Jedná se o víceletou podporu s pětiletými závazky hospodaření.

Horizontální plán rozvoje venkova

Horizontální plán rozvoje venkova ČR (HRDP) na období 2004–2006 byl realizován na základě nařízení Rady (ES) č. 1257/1999, v platném znění, nařízení Komise (ES) č. 817/2004, v platném znění, nařízení vlády ČR č. 69/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády ČR č. 655/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády ČR č. 308/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády ČR č. 242/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů a nařízení vlády ČR č. 241/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Podpory v rámci HRDP na období 2004–2006 byly v roce 2021 poskytovány prostřednictvím následujících opatření:

- Agroenvironmentální opatření (AEO),
- Lesnictví (LES),
- Předčasné ukončení zemědělské činnosti (PUZČ).

- **Lesnictví**

V rámci programu Zalesňování zemědělské půdy mohou žadatelé od roku 2012 žádat pouze o dotaci na náhradu. Žádosti o dotaci na náhradu byly přijímány do 30. dubna 2021. Celkem bylo podáno 780 žádostí o dotaci na náhradu.

- **Předčasné ukončení zemědělské činnosti (PUZČ)**

U opatření Předčasné ukončení zemědělské činnosti byly přijímány žádosti o poskytnutí dotace v termínu od 1. ledna

do 15. února 2021. Celkem bylo podáno 149 žádostí. Dotace je žadatelům poskytována po dobu 15 kalendářních let počínaje rokem, v němž byl žadatel zařazen do programu, nejdéle však do 75 let věku žadatele. V případě, že se žadatel stane poživitelem starobního důchodu, dotace se počínaje následujícím kalendářním rokem sníží o částku vyplacenou na starobním důchodu za uplynulý kalendářní rok. Maximální možná výše podpory na žadatele/rok je stanovena na základě nařízení vlády ČR č. 69/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Vyplacené prostředky na Horizontální plán rozvoje venkova v roce 2021

Horizontální plán rozvoje venkova	Počet vyplacených žádostí	Vyplacené prostředky (tis. Kč)		
		ČR	EU	Celkem
Agroenvironmentální opatření (AEO)	2	16	48	64
Lesnictví (LES)	804	2 198	6 595	8 793
Předčasné ukončení zemědělské činnosti (PUZČ)	268	2 906	2 848	5 754
HRDP celkem	1 074	5 120	9 491	14 611

Zdroj: SZIF.

Celkem bylo na **Horizontální plán rozvoje venkova vynaloženo 14 611 tis. Kč**, z toho **5 120 tis. Kč** ze státního rozpočtu a **9 491 tis. Kč** z rozpočtu EU.

Financování z cizích zdrojů

Dne 8. března 2021 byla mezi SZIF a Ministerstvem financí uzavřena smlouva o zápůjčce na financování intervenčních nákupů v roce 2021 v rozpočtované výši **226 800 tis. Kč**. Tato smlouva navázala na obdobnou smlouvu s Ministerstvem financí pro financování intervenčních nákupů v roce 2020. K této smlouvě nebyly uzavřeny žádné dodatky. Ministerstvo financí převedlo v roce 2021 na účet Fondu finanční prostředky

v jedné tranši, a to v požadované výši 21 000 tis. Kč. Na žádost Fondu nebyly čerpány zbylé dvě tranše zápůjčky a Fond provedl v říjnu 2021 předčasnou splátku první tranše zápůjčky. Důvodem byl zlom vývoje trendu na trhu s mlékem, opadnutí zájmu o intervenční nákupy SOM a nezájem o intervenční skladování obilovin. Došlo tak k úspoře úrokových nákladů.

Zaplacené úroky za zápůjčku činily v roce 2021 celkem **103 tis. Kč**.

Souhrnné čerpání rozpočtu Společné zemědělské politiky

Celkové zdroje na financování Společné zemědělské politiky v roce 2021

Zdroje	Skutečnost (tis. Kč)		
	ČR	EU	Celkem
I. Přímé platby			
Dotace z kapitoly MZe na rok 2021 a dotace z nespotrebovaných výdajů MZe celkem	538 645	22 259 698	22 798 343
z toho: Jednotná platba na plochu (SAPS)	0	11 116 466	11 116 466
Platba pro zemědělce dodržující zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí (Greening)	0	6 887 902	6 887 902
Platba pro mladé zemědělce	0	124 089	124 089
Dobrovolné podpory vázané na produkci (VCS)	0	3 814 341	3 814 341
Kompenzace finanční disciplíny (KFD)	0	316 717	316 717
Oddělená platba za cukr (SSP)	0	183	183
Přechodná vnitrostátní podpora (PVP)	538 641	0	538 641
Národní doplňková platba k přímým podporám (Top-Up)	4	0	4

Zdroje	Skutečnost (tis. Kč)		
	ČR	EU	Celkem
Vrácení nepoužitých prostředků na MZe	-450	-21 817	-22 267
Zůstatek SZIF z roku 2020	499	1 295 862	1 296 361
Ostatní (vratky prostředků, přijaté sankční platby, nepřirazené platby apod.)	2 547	10 637	13 184
Přímé platby celkem	541 241	23 544 380	24 085 621
2. Společná organizace trhu			
Dotace z kapitoly MZe na rok 2021 a dotace z nespotřebovaných výdajů MZe celkem	452 337	351 145	803 482
z toho: SOT bez zlepšení výroby včelařských produktů	419 214	318 002	737 216
Zlepšení výroby včelařských produktů	33 123	33 143	66 266
Zůstatek SZIF z roku 2020	48 795	118 924	167 719
Tržby z prodeje	0	0	0
Zápůjčka na intervenční nákupy	21 000	0	21 000
Ostatní (vratky prostředků, přijaté sankční platby, nepřirazené platby apod.)	1 557	7 162	8 719
Společná organizace trhu celkem	523 689	477 231	1 000 920
3. Program rozvoje venkova včetně Horizontálního plánu rozvoje venkova			
Dotace z kapitoly MZe na rok 2021 a dotace z nespotřebovaných výdajů MZe celkem	5 399 850	9 557 116	14 956 966
z toho: Neinvestiční dotace	3 210 266	7 357 316	10 567 582
Investiční dotace	2 183 218	2 189 270	4 372 488
Neinvestiční dotace na HRDP	6 366	10 530	16 896
Vrácení nepoužitých prostředků na MZe	-17 301	-63 637	-80 938
Zůstatek SZIF z roku 2020	119 920	283 955	403 875
Ostatní (vratky prostředků, přijaté sankční platby, nepřirazené platby apod.)	24 424	34 902	59 326
Program rozvoje venkova celkem	5 526 893	9 812 336	15 339 229
Zdroje na Společnou zemědělskou politiku celkem	6 591 823	33 833 947	40 425 770

Zdroj: SZIF.

Celkové **zdroje** SZIF na financování **SZP** v roce 2021 **dosáhly** výše **40 425 770 tis. Kč**, z toho **6 591 823 tis. Kč** ze státního rozpočtu a **33 833 947 tis. Kč** z rozpočtu EU.

Celkové užití zdrojů Společné zemědělské politiky v roce 2021

Užití zdrojů	Skutečnost (tis. Kč)		
	ČR	EU	Celkem
I. Přímé platby			
Přímé platby celkem	538 647	22 654 044	23 192 691
Žádosti roku 2021	0	11 506 907	11 506 907
z toho: Jednotná platba na plochu (SAPS)	0	10 489 251	10 489 251
Dobrovolné podpory vázané na produkci (VCS)	0	1 017 656	1 017 656

Užití zdrojů	Skutečnost (tis. Kč)		
	ČR	EU	Celkem
Žádosti minulých let	538 647	11 147 137	11 685 784
z toho: Jednotná platba na plochu (SAPS)	0	1 062 396	1 062 396
Platba pro zemědělce dodržující zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí (Greening)	0	6 888 130	6 888 130
Platba pro mladé zemědělce	0	124 127	124 127
Dobrovolné podpory vázané na produkci (VCS)	0	2 757 271	2 757 271
Kompenzace finanční disciplíny (KFD)	0	315 030	315 030
Oddělená platba za cukr (SSP)	0	183	183
Přechodná vnitrostátní podpora (PVP)	538 643	0	538 643
Národní doplňková platba k přímým podporám (Top-Up)	4	0	4
Ostatní (převod propadlého podílu z vrátek dotací)	1 945	0	1 945
Přímé platby celkem	540 592	22 654 044	23 194 636
2. Společná organizace trhu			
A. Finanční podpory celkem	442 676	308 525	751 201
z toho: Školní projekt – Mléko do škol	218 742	56 875	275 617
Zlepšení výroby včelařských produktů a jejich uvádění na trh	28 672	28 673	57 345
Podpora pro organizace producentů ovoce a zeleniny	0	109 093	109 093
Školní projekt – Ovoce a zelenina do škol	195 262	113 831	309 093
Podpora soukromého skladování	0	53	53
B. Dotace celkem	0	126 733	126 733
z toho: Podpora na restrukturalizaci a přeměnu vinic	0	68 569	68 569
Podpora na investice v rámci SOT s vínem	0	58 164	58 164
C. Intervenční opatření celkem	21 000	0	21 000
z toho: Intervenční nákup (SOM, máslo, obiloviny)	0	0	0
Intervenční skladování (SOM, máslo, obiloviny)	0	0	0
Splátka zápůjčky na intervenční nákupy	21 000	0	21 000
D. Podpora propagace zemědělských produktů celkem	0	4 542	4 542
z toho: Podpora propagace zemědělských produktů	0	4 542	4 542
E. Ostatní výdaje související se SOT celkem	5	0	5
z toho: Ostatní výdaje (propadlý podíl z vrátek dotací)	5	0	5
F. Rezerva SOT	0	0	0
Společná organizace trhu celkem	463 681	439 800	903 481
3. Program rozvoje venkova			
Program rozvoje venkova vč. HRDP	5 385 109	9 513 736	14 898 845
Program rozvoje venkova celkem	5 379 989	9 504 245	14 884 234
z toho: Osa I. Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví	17 520	17 173	34 693
Osa II. Zlepšování životního prostředí a krajiny	5 634	16 900	22 534
M1 Předávání znalostí a informační akce	935	917	1 852
M4 Investice do hmotného majetku	1 225 523	1 052 147	2 277 670
M6 Rozvoj zemědělských podniků a podnikatelské činnosti	289 862	284 122	573 984

Užití zdrojů	Skutečnost (tis. Kč)		
	ČR	EU	Celkem
M8 Investice do rozvoje lesních oblastí a zlepšování životaschopnosti lesů	212 694	207 656	420 350
M10 Agroenvironmentálně-klimatické opatření	782 094	2 346 278	3 128 372
M11 Ekologické zemědělství	347 356	1 042 065	1 389 421
M12 Platby v rámci sítě Natura 2000	7 931	23 794	31 725
M13 Platby pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními	1 192 864	3 578 591	4 771 455
M14 Dobré životní podmínky zvířat	665 170	80 524	745 694
M15 Lesnicko-environmentální a klimatické služby a ochrana lesů	14 708	44 125	58 833
M16 Spolupráce	326 126	319 668	645 794
M19 Podpora pro místní rozvoj z iniciativy LEADER	256 386	455 795	712 181
M20 Technická pomoc	35 186	34 490	69 676
M20 Technická pomoc	17 271	16 930	34 201
Horizontální plán rozvoje venkova celkem	5 120	9 491	14 611
z toho: Agroenvironmentální opatření (AEO)	16	48	64
Lesnictví (LES)	2 198	6 595	8 793
Předčasné ukončení zemědělské činnosti (PUZČ)	2 906	2 848	5 754
Program rozvoje venkova celkem	5 385 109	9 513 736	14 898 845
Užití zdrojů na Společnou zemědělskou politiku celkem	6 389 382	32 607 580	38 996 962

Zdroj: SZIF.

V roce 2021 byly v rámci **SZP vyplaceny finanční prostředky** v celkové výši **38 996 962 tis. Kč**, z toho **6 389 382 tis. Kč** ze státního rozpočtu a **32 607 580 tis. Kč** z rozpočtu EU.

Operační program Rybářství

Operační program (OP) Rybářství je nástrojem čerpání podpory z Evropského námořního rybářského fondu (2014–2020) a Evropského námořního rybářského a akvakulturního fondu (2021–2027), které přispívají k provádění Společné rybářské politiky (SRP) v České republice. Hlavním cílem je oblast udržitelné a konkurenceschopné akvakultury, založené na inovacích. Konkrétně se jedná o rozvoj udržitelného chovu ryb v České republice a zajištění rovnoměrných dodávek sladkovodních ryb během roku na domácí trh v požadovaném sortimentu, včetně diverzifikace akvakultury.

Funkcí řídicího orgánu (ŘO) je pověřen příslušný odbor Ministerstva zemědělství, který reálně zodpovídá za řízení a kontrolu financování OP Rybářství. SZIF je jako zprostředkující subjekt ŘO OP Rybářství pověřen výkonem části pravomocí ŘO souvisejících s finančním a věcným monitorováním projektů na základě Dohody o delegování pravomocí. Prostřednictvím IS SZIF je zajišťován sběr informací o operacích a žadatelích/příjemcích ve všech fázích.

OP Rybářství 2014–2020

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních stanovuje společné podmínky pro evropské fondy. Nařízením Evropského

parlamentu a Rady (ES) č. 508/2014 ze dne 15. května 2014 o Evropském námořním a rybářském fondu (ENRF) byl zřízen ENRF a stanoveny podmínky pro poskytování finančních prostředků pro rybolov a akvakulturu. K jejich provádění vydala Evropská komise nařízení v přenesené pravomoci a prováděcí nařízení. MZe zpracovalo Víceletý národní strategický plán pro akvakulturu (VNSPA) a Operační program Rybářství 2014–2020 (OPR). VNSPA byl schválen usnesením vlády ČR č. 876 ze dne 27. 10. 2014 a předložen EK, která jej vzala na vědomí. OPR byl schválen usnesením vlády ČR č. 836 ze dne 15. 10. 2014, předložen EK a po dopracování dle požadavků EK byl schválen dne 2. 6. 2015. Poslední aktualizace OPR byla schválena dne 2. 4. 2020.

ČR využívá v OPR tři priority Unie: prioritu Unie 2 Podpora environmentálně udržitelné, inovativní a konkurenceschopné akvakultury založené na znalostech a účinně využívající zdroje, prioritu Unie 3 podpora provádění společné rybářské politiky, prioritu Unie 5 podpora uvádění na trh a zpracování. Dále ČR využívá Technickou pomoc.

V roce 2021 proběhl příjem Žadostí o podporu v rámci 19. a 20. kolové výzvy. Zároveň probíhal kontinuální příjem Žadostí o podporu v rámci 999. výzvy – opatření 6.1. Technická pomoc, 3. výzvy – opatření 5.2.b) Propagační kampaně, 6. výzvy – opatření 3.2. Sledovatelnost produktů a 10. výzvy – opatření 3.1. Shromažďování údajů. Celkem bylo zaregistrováno **162 Žadostí o podporu** v celkové výši **207 729 tis. Kč**.

Vydaná rozhodnutí o poskytnutí dotace u OP Rybářství 2014–2020 v roce 2021

Výzva	Vydaná rozhodnutí o poskytnutí dotace	
	Počet žádostí	Podpora (tis. Kč)
2. výzva	12	10 586
3. výzva	3	4 567
6. výzva	18	17 451
10. výzva	5	14 603
16. výzva	4	11 085
17. výzva	5	7 241
18. výzva	85	77 383
19. výzva	60	34 376
20. výzva	32	69 270
999. výzva	5	5 092
Celkem	229	251 654

Zdroj: SZIF.

V roce 2021 vydalo MZe (ŘO OP Rybářství) jako poskytovatel podpory **rozhodnutí o poskytnutí dotace ke 229 projektům** v celkové výši **251 654 tis. Kč**. Vzhledem

k probíhající administraci jednotlivých výzev jsou postupně schvalovány další projekty.

V rámci administrace žádostí o platbu bylo v roce 2021 předloženo celkem **211 Žádostí o platbu** s požadovanou podporou ze strany žadatele ve výši **218 983 tis. Kč**. Zároveň bylo v roce 2021 vyplaceno **207 Žádostí o platbu** se schválenou podporou **211 868 tis. Kč**.

V roce 2021 bylo podáno celkem **323 Hlášení o změnách**, přičemž u 18 % z nich bylo potřeba vyjádření oddělení kontrol příslušného RO SZIF. Jednalo se hlavně o výběrová řízení nebo narovnání skutečností v Žádosti o podporu. Zároveň došlo u **43 projektů k ukončení administrace**.

OP Rybářství 2021–2027

V roce 2021 pokračovaly přípravy Operačního programu Rybářství 2021–2027, který bude sloužit jako nástroj pro čerpání prostředků dle Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1139 a bude přispívat především k plnění cílů SRP, Zelené dohody pro Evropu a Víceletého národního strategického plánu pro akvakulturu (VNSPA). Probíhala rovněž implementace požadavků pro systémové a metodické nastavení jednotlivých administrativních procesů v novém informačním systému MS2021+. SZIF bude i pro nové programové období 2021–2027 nadále zprostředkujícím subjektem Operačního programu Rybářství. Příjem Žádostí o podporu z programovacího období 2021–2027 se předpokládá až v roce 2022.

Příjem a vyplacení Žádostí o platbu OP Rybářství 2014–2020 v roce 2021

Opatření	Předložené Žádosti o platbu		Vyplacené Žádosti o platbu	
	Počet žádostí	Požadovaná podpora (tis. Kč)	Počet žádostí	Schválená podpora (tis. Kč)
2.1. Inovace	6	7 484	7	8 860
2.2. a) Produktivní investice do akvakultury	127	96 708	125	86 771
2.2. b) Diverzifikace akvakultury	2	1 816	2	1 816
2.3. Podpora nových chovatelů	1	102	1	102
2.4. Recirkulační zařízení a průtočné systémy s dočišťováním	2	7 337	2	7 337
2.5. Akvakultura poskytující environmentální služby	4	3 527	4	3 527
2.6. Opatření pro posílení konkurenceschopnosti podniků akvakultury	28	46 274	28	46 274
3.1. Shromažďování údajů	2	6 162	2	6 162
3.2. Sledovatelnost produktů	6	365	5	322
5.2. Záměr b), Propagační kampaně	3	13 346	2	5 898
5.2. Záměr b), k) Propagační kampaně ¹⁾	8	255	6	1 221
5.3. Investice do zpracování produktů	13	5 584	11	12 197
5.3.a) Opatření pro posílení konkurenceschopnosti podniků akvakultury a zpracovatelů ryb	4	22 995	3	19 669
6.1. Technická pomoc – výzva č. 999	5	7 028	9	11 712
Celkem	211	218 983	207	211 868

Zdroj: SZIF.

Pozn.: ¹⁾ Kolová výzva.

Zemědělské národní dotace

Dotační programy národních dotací jsou realizovány podle zákona č. 252/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 256/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Tyto programy jsou od roku 2020 prováděny Státním zemědělským intervenčním fondem, podle § 2d odst. 2 zákona č. 252/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů – s výjimkou podpor genetických zdrojů, které provádí Ministerstvo zemědělství. Část národních dotací, které provádí právě SZIF bývá někdy označována jako **zemědělské národní dotace (ZND)**.

Ačkoliv jsou ZND financovány výhradně z národních zdrojů, legislativa EU upravuje povinnost členských států oznámit (notifikovat) Evropské komisi v předstihu veškeré záměry na poskytnutí státní podpory. Hlavním smyslem těchto ustanovení je snaha, aby tyto národní podpory nepřispívaly k narušování hospodářské soutěže společného trhu.

Hlavním cílem zemědělských národních dotací je podpora restrukturalizace a zvýšení konkurenceschopnosti českého agrárního sektoru spolu s rozvojem venkovského prostoru. Spektrum dotačních programů každoročně udržuje kontinuitu s programy realizovanými v předešlých letech.

V roce 2021 bylo na zemědělské národní dotace vyplaceno celkem 6 mld. Kč, z toho 3,3 mld. Kč v rámci ZND 2020 a 2,7 mld. Kč v rámci ZND 2021. Výplata dotací není omezena koncem kalendářního roku a vybrané dotační programy budou vypláceny až v roce 2022.

Dotační programy dle Zásad

Na rozdíl od předchozích let se SZIF při poskytování dotací řídí zákonem č. 500/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Při administraci a poskytování dotací postupuje SZIF kromě výše uvedených předpisů také podle ministerstvem vydaných *Zásad, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací pro daný rok na základě § 1, § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů.*

1.D. Podpora včelařství

Jedná se o zabezpečení opylování zemědělských hmyzosnubných plodin v ČR. Dotace podporuje zachování počtu včelstev, která jsou nutná pro opylování hmyzosnubných rostlin, a to i v nehopodářském sektoru.

1.1. Podpora vybudování kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích, vinicích a ve školkách

Jedná se o podporu závlahového systému šetrného k životnímu prostředí, který výrazně redukuje celkovou spotřebu závlahové vody. Důvodem podpory školek je dosažení výrazného zvýšení kvality a následně zvýšení konkurenceschopnosti českých školkařských výpěstků.

1.R. Podpora restrukturalizace ovocných sadů

Program je zaměřen na zvýšení kvality a zdravotní bezpečnosti produkovaného ovoce, přičemž podporovaná výsadba ovocného sadu a následné hospodaření je prováděno v souladu se zásadami integrované produkce.

1.V. Podpora restrukturalizace ovocných sadů v režimu ekologického zemědělství

Podmínky programu jsou nastaveny tak, aby nově založené sady plnily všechny parametry intenzivního hospodaření, přičemž hlavním cílem je zvýšení produkce kvalitního stolního ovoce v biokvalitě a tím i jeho širší uplatnění na trhu.

2.A. Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat

Účelem dotace je zabezpečit udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat.

3. Podpora ozdravování polních a speciálních plodin

Program je přínosem ke zlepšení životního prostředí podporou používání šetrných biologických prostředků na ochranu rostlin náhradou za prostředky chemické, podporuje používání uznané sadby brambor, chmele, mořeného osiva lnu, osiva konopí setého a vyjmenovaných píceň. Součástí programu je i podpora šetrnějších postupů při pěstování cukrové řepy.

8.F. Podpora vybraných činností zaměřených na ozdravení chovů prasat a drůbeže

Podpora vybraných činností zaměřených na preventivní úkony v chovech prasat a drůbeže je jednou ze základních podpor státu při plnění strategie posílení živočišné výroby.

9. Poradenství a vzdělávání

Podpora na vytváření podmínek pro praktické vyučování studentů vyšších odborných škol a žáků středních škol v rezortních oborech za účelem jejich lepšího uplatnění na trhu práce. Podpora poradenství v zemědělství a lesnictví zaměřená na konzultace.

10.D. Podpora evropské integrace nevládních organizací

Zlepšení efektivnosti a odborné úrovně činnosti nevládních organizací formou podpory integrace v rámci EU.

10.E. Podpora technologických platform v působnosti rezortu MZe

Podpora činnosti technologických platform zaměřená na posílení funkčnosti, budování vnitřní struktury, personálního zajištění a zapojení do národních i evropských struktur. Propagace cílů, aktivit a výsledků práce platform, včetně zajištění přenosu informací mezi vědou, výzkumem a podnikatelskou praxí.

13. Podpora zpracování zemědělských produktů a zvyšování konkurenceschopnosti potravinářského průmyslu

Cílem je zvýšení kvality zpracování zemědělských produktů, zvyšování konkurenceschopnosti potravinářských podniků a podniků pro výrobu krmiv na evropském trhu s ohledem na jakost, nezávadnost a dohledatelnost výrobků a zabezpečení funkčnosti a účinnosti jakostních systémů.

15. Podpora mimoprodukčních funkcí rybníků

Částečná kompenzace újmý rybářským subjektům, která vznikla zajišťováním vodohospodářských a celospolečenských funkcí rybníků.

17. Podpora mimoprodukčních funkcí rybářských revírů

Podpora biologické diversity rybích populací v povrchových vodách určená pro uživatele rybářských revírů. Jedná se o udržování nejen druhové pestrosti rybích obsádek v povrchových vodách, ale rovněž doplnění oslabené rybí populace v rybářských revírech postižených dopady civilizačních a environmentálních faktorů.

18. Podpora činnosti potravinových bank a dalších subjektů s humanitárním zaměřením

Poskytnutí finanční podpory s cílem podpořit činnost potravinových bank a tím přispět ke snížení plýtvání potravinami. Zároveň podpora distribuce potravin lidem na hranici hmotné nouze, kteří jsou bez adekvátního přístupu k základním potravinám.

19. Podpora na účast producentů a zpracovatelů zemědělských produktů v režimech jakosti Q CZ

Program je zaměřen na zvýšení kvality v zájmu dlouhodobého zlepšení tržních příležitostí a dosažení konkurenceschopnosti na trhu s mlékem a mléčnými výrobky.

20. Zlepšení životních podmínek v chovu hospodářských zvířat

Podpora na zlepšení životních podmínek je velmi důležitá v chovech hospodářských zvířat, která musí nést zátěž organismu

spojenou s nároky na vysokou užitkovost a zároveň dosažení optimálních reprodukčních vlastností.

23.A. Podpora obcím na zajištění nákladů péče o zvířata umístěná do náhradní péče

Zajištění péče o odebraná zvířata umístěná do náhradní péče nebo předběžné náhradní péče podle zákona č. 246/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Přehled přijatých žádostí, formulářů a výše předpokládaných požadavků u dotačních programů ZND (dle Zásad) v roce 2021

Kód a název dotačního programu		Žádosti přijaté ¹⁾	Formuláře přijaté ²⁾	Předpokládané požadavky (tis. Kč) ³⁾
I.D.	Podpora včelařství	1	nedokládají se	114 165
I.I.	Podpora vybudování kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích, vinicích a ve školkách	49	35	26 250
I.R.	Podpora restrukturalizace ovocných sadů	48	38	54 718
I.V.	Podpora restrukturalizace ovocných sadů v režimu ekologického zemědělství	21	16	10 198
2.A.	Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat	205	182	255 667
3.	Podpora ozdravování polních a speciálních plodin	1 521	1 312	268 143
8.F.	Podpora vybraných činností zaměřených na ozdravení chovů prasat a drůbeže	470	462	1 578 395
9.A.	Speciální poradenství	179	156	93 471
9.E.	Školní závody	67	58	10 961
9.F.	Podpora poradenství v zemědělství	46	39	18 447
9.H.	Podpora účasti na mezinárodních veletrzích a výstavách v zahraničí	36	20	1 684
9.I.	Podpora zlepšování praktické výuky v produkčním rybářství	1	1	740
9.J.	Zlepšování praktické výuky ve včelařství	1	1	2 950
10.D.	Podpora evropské integrace nevládních organizací	25	20	10 301
10.E.	Podpora technologických platforem v působnosti rezortu MZe	8	8	7 700
13.	Podpora zpracování zeměděl. produktů a zvyšování konkurenceschopnosti potravinářského průmyslu	63	20	707 798
15.	Podpora mimoprodukčních funkcí rybníků	59	58	116 137
17.	Podpora mimoprodukčních funkcí rybářských revírů	51	51	29 181
18.	Podpora činnosti potravinových bank a dalších subjektů s humanitárním zaměřením	47	34	71 990
19.	Podpora na účast producentů a zpracovatelů zeměděl. produktů v režimech jakosti Q CZ	1 187	824	293 653
20.	Zlepšení životních podmínek v chovu hospodářských zvířat	3020	2 788	1 208 064
23.A.	Podpora obcím na zajištění nákladů péče o zvířata umístěná do náhradní péče	2	1	883
Dotační programy ZND (dle Zásad) celkem		7 107	6 124	4 881 496

Zdroj: SZIF.

Pozn.: ¹⁾ Bez žádostí stažených a stornovaných. ²⁾ Přijaté formuláře s doklady prokazujícími nárok na dotaci v roce 2021. ³⁾ Předpokládané požadavky z přijatých formulářů s doklady prokazujícími nárok na dotaci (u DP I.D. ze žádostí o dotaci).

Mimořádné dotační programy

V roce 2021 administroval SZIF, mimo dotační programy dle Zásad, také mimořádný dotační program na „zmírnění škod způsobených přírodními pohromami v rostlinné a živočišné výrobě a potravinářství na území Jihomoravského a Ústeckého

kraje“, a to zejména v souvislosti s červnovým tornádem. Přijato bylo **87** žádostí. U žadatelů, kteří splnili podmínky dotačního programu, bylo provedeno šetření škodními komisemi a na základě stanovené výše škody byly vyplaceny zálohové platby ve výši **500 095 tis. Kč**.

Souhrnné čerpání rozpočtu zemědělských národních dotací**Celkové zdroje na financování ZND v roce 2021**

ZDROJE	Rozpočet (v tis. Kč)		Skutečnost (tis. Kč)
	Schválený	Upravený	
Dotace z kapitoly MZe (DP dle Zásad)	3 721 500	4 921 500	3 951 500
Dotace z kapitoly MZe (mimořádné DP)	0	637 000	637 000
Zůstatek z roku 2020	0	3 433 631	3 433 631
Nevyužité prostředky ZND 2020, vrácené na MZe	0	0	-133 458
Ostatní (vratky prostředků, neidentifikované příjmy)	0	0	217
Zdroje na dotační programy ZND celkem	3 721 500	8 992 131	7 888 890

Zdroj: SZIF.

Celkové **zdroje** na financování **zemědělských národních dotací** byly v roce 2021 **ve výši 7 888 890 tis. Kč** ze státního rozpočtu.

Celkové užití zdrojů na ZND 2020 v roce 2021

UŽITÍ ZDROJŮ		Skutečnost (tis. Kč)
Dotační programy ZND (dle Zásad)		
I.D.	Podpora včelařství	104 880
I.I.	Podpora vybudování kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích, vinicích a ve školkách	18 724
I.R.	Podpora restrukturalizace ovocných sadů	34 243
I.V.	Podpora restrukturalizace ovocných sadů v režimu ekologického zemědělství	4 006
2.A.	Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat	198 643
3.	Podpora ozdravování polních a speciálních plodin	239 106
8.F.	Podpora vybraných činností zaměřených na ozdravení chovů prasat a drůbeže	873 788
9.A.	Speciální poradenství	42 546
9.E.	Školní závody	4 490
9.F.	Podpora poradenství v zemědělství	25 386
9.H.	Podpora účasti na mezinárodních veletrzích a výstavách v zahraničí	9 677
10.D.	Podpora evropské integrace nevládních organizací	4 696
10.E.	Podpora technologických platforem v působnosti rezortu MZe	11 177
13.	Podpora zpracování zemědělských produktů a zvyšování konkurenceschopnosti potravinářského průmyslu	697 715
15.	Podpora mimoprodukčních funkcí rybníků	11 477
19.	Podpora na účast producentů a zpracovatelů zeměděl. produktů v režimech jakosti Q CZ	239 599
20.	Zlepšení životních podmínek v chovu hospodářských zvířat	746 493
Užití zdrojů na dotační programy ZND 2020 celkem		3 266 646

Zdroj: SZIF.

V roce 2021 bylo vyplaceno celkem **3 266 646 tis. Kč** ze státního rozpočtu v rámci **zemědělských národních dotací roku 2020**.

Celkové užití zdrojů na ZND 2021 v roce 2021

UŽITÍ ZDROJŮ		Rozpočet (tis. Kč)		Skutečnost (tis. Kč)
		Schválený	Upravený	
Dotační programy ZND (dle Zásad)				
I.D.	Podpora včelařství	105 000	105 000	0
I.I.	Podpora vybudování kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích, vinicích a ve školkách	35 000	27 000	0
I.R.	Podpora restrukturalizace ovocných sadů	95 000	55 000	0
I.V.	Podpora restrukturalizace ovocných sadů v režimu ekologického zemědělství	15 000	11 000	0
2.A.	Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat	205 000	260 000	53 598
3.	Podpora ozdravování polních a speciálních plodin	330 000	269 800	19 085
8.F.	Podpora vybraných činností zaměřených na ozdravení chovů prasat a drůbeže	763 100	1 581 500	1 228 119
9.A.	Speciální poradenství	72 700	72 700	15 000
9.E.	Školní závody	15 000	15 000	0
9.F.	Podpora poradenství v zemědělství	45 000	53 874	20 170
9.H.	Podpora účasti na mezinár. veletrzích a výstavách v zahraničí	20 000	6 000	861
9.I.	Podpora zlepšování praktické výuky v produkčním rybářství	700	700	0
9.J.	Zlepšování praktické výuky ve včelařství	3 000	3 000	2 950
10.D.	Podpora evropské integrace nevládních organizací	20 000	20 000	9 341
10.E.	Podpora technologických platforem v působnosti rezortu MZe	23 000	23 000	12 186
13.	Podpora zpracování zemědělských produktů a zvyšování konkurenceschopnosti potravinářského průmyslu	500 000	750 000	21 365
15.	Podpora mimoprodukčních funkcí rybníků	84 000	84 000	42 871
17.	Podpora mimoprodukčních funkcí rybářských revírů	22 000	23 000	22 989
18.	Podpora činnosti potravinových bank a dalších subjektů s humanitárním zaměřením	63 000	83 000	71 990
19.	Podpora na účast producentů a zpracovatelů zemědělských produktů v režimech jakosti Q CZ	400 000	330 000	242 386
20.	Zlepšení životních podmínek v chovu hospodářských zvířat	902 000	1 146 126	421 113
23.A.	Podpora obcím na zajištění nákladů péče o zvířata umístěná do náhradní péče	3 000	1 800	883
Mimořádné dotační programy ZND				
P.I.	Zmírnění škod způsobených přírodními pohromami v rostlinné a živočišné výrobě a potravinářství na území Jihomoravského a Ústeckého kraje	0	637 000	500 095
Užití zdrojů na dotační programy ZND 2021 celkem		3 721 500	5 558 500	2 685 002

Zdroj: SZIF.

V rámci dotačních programů **zemědělských národních dotací roku 2021** bylo v roce 2021 vyplaceno celkem **2 685 002 tis. Kč** ze státního rozpočtu.

Marketingová podpora značek kvality

SZIF je na základě rozhodnutí Ministerstva zemědělství administrátorem národních značek kvality KLASA a Regionální potravina, dále koordinuje propagační kampaň na podporu kvalitních potravin a také kampaň na podporu biopotravin a produktů ekologického zemědělství.

V roce 2021 bylo na marketingovou podporu značek kvality vyplaceno celkem 256 mil. Kč.

Propagační kampaň na podporu kvalitních potravin

Projekt národní značky KLASA je od roku 2016 součástí režimustátní podpory „Propagační kampaň na podporu kvalitních potravin“. Prioritou je především nabízet spotřebitelům kvalitní potraviny, které vykazují výjimečné kvalitativní charakteristiky, jež zvyšují přidanou hodnotu a zaručují jedinečnost ve vztahu k běžným výrobkům dostupným na trhu. Hlavním cílem je zejména zvýšit zájem o kvalitu potravin a edukaci veřejnosti v otázce kvality potravin a ovlivnit tím nákupní chování spotřebitelů. Dalším z cílů tohoto projektu je posílit konkurenceschopnost výrobců kvalitních potravin.

Značka KLASA jako marketingový nástroj napomáhá od roku 2003 zvyšovat hodnotu oceněných potravinářských výrobků. Jejím smyslem je na straně jedné marketingově podpořit aktivity producentů potravin, na straně druhé pak edukovat spotřebitele v otázce kvality potravin. Značka se uděluje na tři roky a garantuje, že jsou nabízeny skutečně kvalitní a zdravotně nezávadné potraviny. Jde o proces získání důvěry spotřebitelů a odběratelů, udržení si této důvěry, což je nezbytný předpoklad rozvoje potravinářství a zabezpečení konkurenceschopnosti v rámci trhů v ČR i zahraničí. Značka KLASA je pomocí animovaného panáčka „Klasáčka“ garantem kvality, který v kampani na podporu kvalitních potravin spotřebitelům vysvětluje, co je znakem kvality u různých potravin a proč je to tak důležité.

V roce 2021 bylo v rámci **propagační kampaně na podporu kvalitních potravin KLASA** vyplaceno celkem **170 113 tis. Kč**.

V roce 2021 byly využity následující komunikační aktivity zaměřené na zvyšování spotřebitelské preference kvalitních potravin ve všech regionech ČR:

Komunikační a informační aktivity na podporu kvalitních potravin

- mediální informační a edukační kampaň v TV, tisku, radiu a online,
- komunikační a marketingová podpora v místech prodeje a na e-shopech,
- realizace motivačních soutěží s oceněnými kvalitními potravinami,
- rozvoj edukačního projektu Pospolu u stolu,
- eventové aktivity a prezentace oceněných potravin a výrobců na akcích pro veřejnost,
- nezávislé testování výrobků značek kvality.

PR aktivity a sociální média

- tiskové zprávy a publikace edukačních článků na aktuální témata,
- zpracování advertorialů, speciálních projektů a tvorba receptů se značkami kvality,
- prezentace a podpora značek kvality na sociálních sítích.

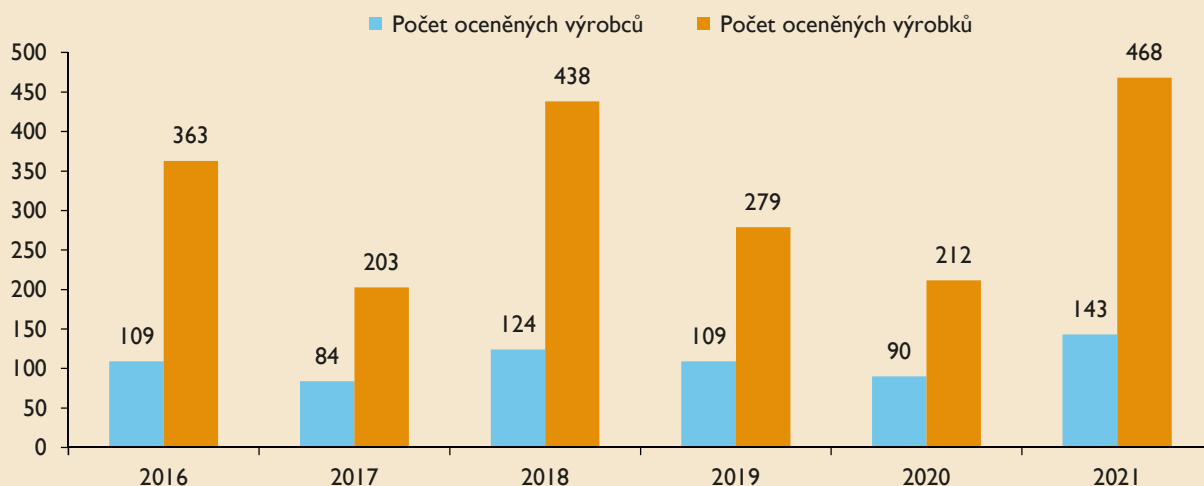
Webová prezentace

- správa webového portálu „Akademie kvality“,
- správa webového portálu www.eklasa.cz, včetně aktualizace výrobků a výrobců KLASA,
- provoz mobilní aplikace KLASA, Sít'ovka a dětských aplikací Život na statku a Statkář,
- provoz infomailu, KLASA book – prezentace výrobců KLASA v rámci www.eklasa.cz.

Veletrhy a výstavy

- Země živitelka (srpen, České Budějovice), ForGastro&Hotel (říjen, Praha), Flora Olomouc (říjen, Olomouc), ANUGA (říjen, Kolín nad Rýnem).

Přehled počtu oceněných výrobců a výrobků značkou KLASA (2016–2021)

Zdroj: SZIF.

Projekt Regionální potravina

Značku Regionální potravina uděluje na základě krajských soutěží Ministerstvo zemědělství ve 13 krajích České republiky nejvyšší kvalitě zemědělským nebo potravinářským výrobkům. Výrobky musí být vyrobeny z lokálních surovin a mít vazbu na svůj kraj – ať už tradičním způsobem výroby nebo originální regionální recepturou. Soutěžit o značku mohou pouze podniky do 250 zaměstnanců. Hodnotitelská komise vybírá vždy jeden vítězný výrobek v 9 kategoriích. V roce 2021 se do soutěže přihlásilo celkem 433 výrobců s 1 576 výrobky a bylo oceněno 110 výrobků. Oceněné výrobky získávají certifikát ministra zemědělství a právo užívat značku Regionální potravina daného kraje po dobu 4 let.

Soutěž o značku Regionální potravina se prezentuje formou informační kampaně, jejímž cílem je seznámit spotřebitele s oceněnými regionálními potravinami, poukázat na jejich původ, tradici a kvalitu, současně budovat pozitivní vnímání regionálních a lokálních produktů.

Na **projekt Regionální potravina** bylo v roce 2021 vyplaceno celkem **50 947 tis. Kč**.

V roce 2021 byly v rámci projektu Regionální potravina realizovány následující aktivity:

Projekty krajských soutěží o značku Regionální potravina

- koordinace a kontrola projektů na zajištění organizace 13 krajských soutěží,
- prezentace na akcích a trzích v rámci celé ČR.

Komunikační a mediální kampaň, PR aktivity

- prezentace v pořadech České televize, mediální kampaň v TV, tisku a online,
- mediální kampaň v TV, tisku a online a na sociálních sítích,

- fotobanka oceněných výrobků 2021, POS materiály pro oceněné výrobce RP,
- tiskové zprávy, spotřebitelské tipy, recepty s RP, speciální mediální aktivity,
- zajištění projektu pojízdné prodejny.

Podpora biopotravin a produktů ekologického zemědělství

SZIF zajišťuje projekt Propagační kampaň na podporu biopotravin a ekologického zemědělství, jehož hlavním cílem je zvýšení a rozvoj všeobecných znalostí o biopotravinách a ekologickém zemědělství. Zvyšování důvěry spotřebitele a zvyšování jeho informovanosti o ekologickém zemědělství je klíčový aspekt dalšího rozvoje trhu s biopotravinami.

Na **podporu biopotravin a produktů ekologického zemědělství** bylo v roce 2021 vyplaceno **34 857 tis. Kč**.

V roce 2021 byly využity následující komunikační aktivity zaměřené na zvyšování spotřebitelské preference biopotravin a produktů ekologického zemědělství:

Prezentační a informační aktivity na podporu biopotravin

- mediální kampaň v TV, tisku a online,
- prezentace bioznaček v místech prodeje a na akcích pro veřejnost.

PR aktivity

- tiskové zprávy na aktuální témata, spotřebitelské tipy a recepty,
- realizace aktivit v rámci akce Září měsíc biopotravin,
- prezentace a podpora značek bio na sociálních sítích,
- speciální mediální projekty a advertoriály,
- obsahová správa webových stránek www.mysmebio.cz.

Souhrnné čerpání rozpočtu marketingové podpory značek kvality**Celkové zdroje na financování marketingové podpory značek kvality v roce 2021**

ZDROJE	Rozpočet (tis. Kč)		Skutečnost (tis. Kč)
	Schválený	Upravený	
Dotace z kapitoly MZe	250 000	250 000	250 000
Zůstatek SZIF z roku 2020	0	93 567	93 567
Ostatní (poplatky za výstavní činnost)	0	0	273
Zdroje celkem	250 000	343 567	343 840

Zdroj: SZIF.

Celkové **zdroje** SZIF na financování **marketingové podpory značek kvality v roce 2021** dosáhly výše **343 840 tis. Kč** ze státního rozpočtu.

Celkové užití zdrojů na marketingovou podporu značek kvality v roce 2021

UŽITÍ ZDROJŮ	Rozpočet (tis. Kč)		Skutečnost (tis. Kč)
	Schválený	Upravený	
Marketingová podpora značek kvality	250 000	343 567	255 917
Užití zdrojů celkem	250 000	343 567	255 917

Zdroj: SZIF.

Na **marketingovou podporu značek kvality** byly v roce 2021 vyplaceny finanční prostředky celkem **ve výši 255 917 tis. Kč** ze státního rozpočtu.

Správní výdaje

SZIF vynakládá také prostředky na správní výdaje, které jsou nezbytně nutné pro běžnou činnost celé instituce a ve svém důsledku i k plnění základních funkcí jako akreditované platební agentury. Správní výdaje jsou primárně rozděleny na investiční a neinvestiční. Nejvýznamnější část představují platové a související výdaje a také výdaje v oblasti ICT, určené na provoz a rozvoj informačních systémů SZIF. K ostatním výdajům patří také výdaje na projekty spolufinancované z EU, jako je Technická pomoc PRV, projekt TAIEX, apod.

Celkové prostředky vyplacené v roce 2021 na správní výdaje SZIF dosáhly výše 1,8 mld. Kč, z toho největší část představovaly neinvestiční výdaje, které činily 1,6 mld. Kč.

Neinvestiční výdaje

Neinvestiční výdaje (bez technické pomoci PRV a projektu Sen4CAP) činily v roce 2021 celkem **1 601 176 tis. Kč** a podle oblastí se dělily na personální výdaje, výdaje na ICT a ostatní neinvestiční výdaje.

Oblast personální

Celkové čerpání platových prostředků v roce 2021 dosáhlo výše 747 065 tis. Kč, z toho platy zaměstnanců v pracovním poměru 75 962 tis. Kč a platy zaměstnanců ve služebním poměru včetně pracovních poměrů, kteří jsou na služebních místech celkem 671 103 tis. Kč. Ostatní platby za provedenou práci (položky 502) představovaly celkem 7 096 tis. Kč, z toho nejvíce v rámci ostatních osobních výdajů 5 130 tis. Kč, odstupné 397 tis. Kč, odbytné 1 511 tis. Kč a odměny dozorčí rady 58 tis. Kč. V rámci ostatních neinvestičních výdajů odvozených z platových prostředků bylo celkem vyplaceno 273 562 tis. Kč, z toho pojistné na sociální zabezpečení zaměstnanců v pracovním poměru 19 998 tis. Kč, sociální zabezpečení zaměstnanců ve služebním poměru včetně zaměstnanců v pracovním poměru na služebních místech 166 434 tis. Kč, zdravotní pojištění zaměstnanců v pracovním poměru 7 257 tis. Kč, zdravotní pojištění zaměstnanců ve služebním poměru včetně zaměstnanců v pracovním poměru na služebních místech 60 548 tis. Kč, odvody do FKSP 15 030 tis. Kč, náhrady mezd v době nemoci zaměstnanců v pracovním poměru 377 tis. Kč a náhrady mezd zaměstnanců ve služebním poměru včetně zaměstnanců v pracovním poměru na služebních místech 3 918 tis. Kč. V roce 2021 bylo vyplaceno za pracovní úrazy na náhradách za ztrátu na výdělků, bolestném a náhradách nákladů spojených s léčením zaměstnanců ve služebním poměru celkem 8 tis. Kč. Zároveň byl SZIF povinen zaplatit také 529 tis. Kč v rámci odvodů za neplnění povinnosti zaměstnávat zdravotně postižené.

Na **neinvestiční správní výdaje v personální oblasti** bylo v roce 2021 vyplaceno celkem **1 028 260 tis. Kč**.

Informační a komunikační technologie

Celková výše prostředků, vynaložených na vybavení IT do 40 tis. Kč, činila 12 726 tis. Kč. Stejnou položkou z této částky byl nákup 350 notebooků včetně kompletního příslušenství jako standardního vybavení zaměstnanců SZIF pro zajištění pracovní mobility. Dalšími významnými položkami z hlediska drobného IT majetku byl nákup 350 referenčních mobilních telefonů a posílení IT bezpečnosti nákupem 71 ks firewallů. Náklady na spotřební materiál nezbytný pro provoz infrastruktury IS SZIF

činily v roce 2021 celkem 2 068 tis. Kč, z toho výdaje na tonery 1 744 tis. Kč.

Služby elektronických komunikací, kam patří také datové a telefonní služby, představovaly celkem 5 743 tis. Kč, což bylo zhruba na stejné úrovni jako v roce 2020.

V rámci služeb ICT (položka 5168) bylo v roce 2021 čerpáno celkem 369 965 tis. Kč. Největší část představovaly služby provozu základního informačního systému na platformě SAP, včetně aplikačních služeb a maintenance veškerých licencí SAP – ve výši 293 899 tis. Kč. Mezi další významné výdaje patří zajištění maintenance licencí pro ostatní SW systémy, zajištění provozu a rozvoje informačního systému AGIS, sloužící pro administraci opatření SOT, výdaje na provoz infrastruktury a řada dalších menších projektů a dílčích služeb – síťové služby, architektonické ICT služby nebo kybernetickou bezpečnost.

Náklady na provoz a údržbu multifunkčních zařízení a další servisní služby v roce 2021 zaznamenaly pokles oproti roku 2020 a činily celkem 4 932 tis. Kč. Na programové vybavení do 60 tis. Kč bylo vynaloženo celkem 26 808 tis. Kč, kdy se kromě standardní obnovy licencí Microsoft realizoval také nákup licencí pro obnovu infrastruktury SZIF v datovém centru Chodov.

Na **neinvestiční výdaje v oblasti informačních a komunikačních technologií** bylo v roce 2021 vyplaceno celkem **423 101 tis. Kč**.

Ostatní neinvestiční výdaje

V rámci ostatních neinvestičních výdajů byly v roce 2021 čerpány prostředky na zajištění prostor a ostatních provozních podmínek pro zaměstnance SZIF, zejména na položkách kancelářský nábytek, nákup materiálů, nákup energií, nájemné, ostatní služby, opravy a udržování aj.

V rámci stavebních úprav byla finančně i provozně technicky nejnáročnější rekonstrukce suterénních prostor v budově Ve Smečkách, kde vzniklo moderní víceúčelové konferenční a výukové centrum. Neméně významnou investiční akcí byla instalace nového osobního výtahu včetně vybudování výtahové šachty. V budově ve Štěpánské byla v roce 2021 zahájena rekonstrukce a odstranění krajně naléhavého stavu přízemních prostor, převzatých od Ministerstva zemědělství do správy SZIF. Celkové náklady na položce Nájemné – věcné plnění činily v loňském roce 32 235 tis. Kč.

Dále byly čerpány prostředky např. na poštovní služby, poradenství, audit, právní služby, geodetické snímkování země aj.

Mimořádná opatření v rámci pandemie COVID-19

Také v roce 2021 musel SZIF upravit své fungování s ohledem na probíhající pandemii COVID-19 a zejména na platná protiepidemická opatření. Hlavní povinností SZIF bylo zajistit vyšší ochranu zaměstnanců při výkonu práce, a to zejména operativními nákupy ochranných pomůcek a zvýšené dezinfekce pracovišť (mj. pomocí sanitární ozonizace). Zároveň musely být zajištěny podmínky pro testování zaměstnanců, zejména nákupem testovacích sad – celkem cca 6 000 ks. Dále bylo v loňském roce rozděleno mezi zaměstnance např. 22 000 ks nano roušek nebo 27 500 ks respirátorů FFP2. Na ochranné pomůcky v rámci opatření COVID-19 vynaložil SZIF celkem 2 293 tis. Kč.

Ostatní neinvestiční výdaje dosáhly v roce 2021 celkové výše **149 815 tis. Kč**.

Investiční výdaje

Investiční výdaje činily v roce 2021 celkem **197 414 tis. Kč**.

Informační a komunikační technologie

Největší objem finančních prostředků, zahrnutých do investičních výdajů ICT, byl vynaložen na položku Programové vybavení, konkrétně 182 927 tis. Kč. V této částce je nejvýznamnější položkou rozvoj informačního systému SAP (181 804 tis. Kč), kde dochází ke kontinuálním úpravám v závislosti na změnách v legislativě ČR i EU. Objem prostředků vychází z platné dlouhodobé smlouvy. Zbývající investiční prostředky byly vynaloženy především na pořízení serverových licencí produktů společnosti Microsoft nezbytných pro provoz interní serverové infrastruktury SZIF.

V roce 2021 byl v rámci Výpočetní techniky realizován upgrade infrastrukturního prostředí IS SZIF, kdy celkové náklady činily 14 115 tis. Kč.

Na **investiční výdaje v oblasti informačních a komunikačních technologií** bylo v roce 2021 čerpáno celkem **197 042 tis. Kč**.

Ostatní investiční výdaje

Ostatní investiční výdaje činily v roce 2021 celkem **372 tis. Kč**.

Technická pomoc Programu rozvoje venkova

V rámci technické pomoci PRV představovala v roce 2021 největší část prostředků podpora provozu infrastruktury informačního systému SZIF, dále byly hrazeny služby poradenství a zpracování znaleckých posudků v oblasti PRV nebo výdaje na geodetické služby – dálkový průzkum Země a v menší míře také vzdělávací akce pro zaměstnance SZIF.

V personální oblasti také v roce 2021 pokračoval projekt „Pracovníci na DPP, DPČ hrazení z technické pomoci PRV 2014–2020“ na základě potřeby zajistit řádnou a plynulou administrativní činnost PRV v programovém období 2014–2020 z technické pomoci PRV.

V rámci **technické pomoci PRV** byly v roce 2021 vynaloženy finanční prostředky SZIF celkem ve výši **27 894 tis. Kč**.

Celostátní síť pro venkov

Jednou z výrazných součástí technické pomoci PRV v rámci SZIF je již několik let také agenda Celostátní sítě pro venkov (CSV) na regionální úrovni. CSV je komunikační platforma vytvořená za účelem propagace PRV, která sdružuje mnoho významných subjektů působících na venkově a podílejících se na jeho rozvoji. Konkrétním cílem CSV je usnadnění implementace dotačních možností v rámci PRV 2014–2020, vytváření podmínek pro setkávání odborné i laické veřejnosti a v rámci diskusí a poznávání sdílet příklady dobré i špatné praxe.

V rámci agendy CSV jsou realizovány především semináře, workshopy, konference, tuzemské i zahraniční exkurze nebo propagace na regionálně významných akcích zaměřených na zemědělství a venkov. Tyto aktivity jsou zaměřené na zvýšení informovanosti o PRV 2014–2020 a předávání zkušeností od úspěšných žadatelů o dotace. V tomto programovém období je na aktivity CSV poskytovaná 100% dotace z technické pomoci PRV 2014–2020.

Z důvodů opatření proti pandemii COVID-19 byly některé aktivity CSV omezeny, zejména v případě veřejných akcí. Propagace PRV byla proto ve větší míře realizována prostřednictvím jiných informačních kanálů, zejména webinářů, videospotů (zveřejněných na sociálních sítích SZIF) nebo formou videokonferencí. Bylo zrealizováno 72 regionálních akcí a celkové čerpání **technické pomoci PRV (CSV)** dosáhla v roce 2021 celkem **4 105 tis. Kč**.

Projekt Sen4CAP

V roce 2019 se SZIF připojil, jako platební agentura jednoho ze šesti vybraných členských států, k projektu Evropské komise s názvem Sen4CAP („Sentinels for CAP“). Tento projekt je zaměřený na nové metody využití družicových dat při snaze o zefektivnění administrace a kontroly zemědělských dotací v rámci SZP EU.

Na základě smlouvy, uzavřené s belgickou univerzitou Université Catholique de Louvain (UCL), se zaměstnanci SZIF podílí na sběru dat, využitelných pro vyhodnocení cílů projektu. Prostředky v rámci projektu Sen4CAP jsou tak použity na odměny těchto zaměstnanců.

Celkem bylo u **projektu Sen4CAP** v roce 2021 vyplaceno **65 tis. Kč**.

Souhrnné čerpání rozpočtu správních výdajů**Celkové zdroje na financování správních výdajů SZIF v roce 2021**

Položka	Zdroje	Skutečnost (tis. Kč)
8115000001	Zůstatek z roku 2020	203 230
2212000001	Přijaté sankční platby od jiných subjektů	351
2322000001	Přijaté pojistné náhrady	235
2324000001	Přijaté náhrady	1 378
2324000002	Přijaté náhrady – správa	2
2328000001	Neidentifikované příjmy	185
2329000001	Propadlý podíl z vrátek dotací	1 950
2329000003	Ostatní nedaňové příjmy	50
3119000001	Příjmy z prodeje dlouhodobého majetku	1 383
4116000001	Neinvestiční přijaté transfery z MZe	1 804 723
4216000001	Investiční přijaté transfery z MZe	95 277

Položka	Zdroje	Skutečnost (tis. Kč)
4113000060	Neinvestiční přijaté transfery – TP PRV	14 719
4213000060	Investiční transfery – TP PRV	0
4113000061	Neinvestiční přijaté transfery – TP PRV (projekt person. a mzdový)	1 773
4113000063	Neinvestiční přijaté transfery – TP PRV (CSV)	4 561
4116000080	Neinvestiční transfery z MZe – TP OPR	0
4152000110	Neinvestiční transfery od mezinárodních institucí – Sen4CAP	65
4153000001	Neinvestiční transfery z EU – TAIEX	0
Zdroje na správní výdaje celkem		2 129 882

Zdroj: SZIF.

Celkové zdroje SZIF na financování správních výdajů v roce 2021 dosáhly výše 2 129 882 tis. Kč.

Celkové užití zdrojů správních výdajů SZIF v roce 2021

Položka	Užití zdrojů	Skutečnost (tis. Kč)
a) Běžné (neinvestiční) výdaje		
Mzdové prostředky a související platby		
501, 502 Mzdové prostředky		
5011000001	Platy zaměst. v prac. poměru vyjma zaměst. na sl. místech	75 962
5013000001	Platy zaměst. na služeb. místech podle zákona o stát. službě	671 103
5021000001	Ostatní osobní výdaje	5 130
5021000060	Ostatní osobní výdaje – TP PRV	1 354
5021000100	Ostatní osobní výdaje – TAIEX	0
5021000110	Ostatní osobní výdaje – Sen4CAP	65
5024000001	Odstupné	397
5025000001	Odbyté	1 511
celkem bez technické pomoci PRV, TAIEX, Sen4CAP		754 103
celkem		755 522
502 Ostatní platby za provedenou práci		
5029000001	Odměny členům Dozorčí rady	58
celkem		58
Mzdové prostředky a související platby celkem		755 580
Ostatní neinvestiční výdaje		
503 Sociální a zdravotní pojištění		
5031000001	Pojistné na sociální zabezpečení	19 998
5031000002	Pojistné na sociální zabezpečení zaměstnanců ve stát. službě	166 434
5031000060	Pojistné na sociální zabezpečení – TP PRV	313
5031000100	Pojistné na sociální zabezpečení – TAIEX	0
5032000001	Pojistné na zdravotní pojištění	7 257
5032000002	Pojistné na zdravotní pojištění zaměstnanců ve státní službě	60 548
5032000060	Pojistné na zdravotní pojištění – TP PRV	114
5032000100	Pojistné na zdravotní pojištění – TAIEX	0
5039000001	Ostatní povinné pojistné – refundace	0
celkem bez technické pomoci PRV, TAIEX		254 237
celkem		254 664

Položka	Užití zdrojů	Skutečnost (tis. Kč)
504 Odměny za užití duševního vlastnictví		
5041000001	Odměny za užití duševního vlastnictví	0
5042000001	Odměny za užití počítačových programů	859
celkem		859
512 Podlimitní technické zhodnocení		
5123000001	Podlimitní technické zhodnocení hmotného majetku	985
5123000002	Podlimitní technické zhodnocení hmot. majetku – IT	0
5123000003	Podlimitní technické zhodnocení hmot. majetku – bezpečnost	0
5123000060	Podlimitní technické zhodnocení hmot. majetku – TP PRV	818
celkem bez technické pomoci PRV		985
celkem		1 803
513 Nákup materiálu do 40 tis. Kč		
5132000001	Ochranné pomůcky	1 313
5133000001	Léky a zdravotnický materiál	42
5133000002	Léky a zdravotnický materiál – nouzový režim	2 293
5136000001	Knihy, učební pomůcky a tisk	587
5136000063	Knihy, učební pomůcky a tisk – TP PRV (CSV)	46
5137000001	Kancelářský nábytek a ostatní vybavení	4 930
5137000002	Vybavení IT	12 726
5137000063	Ostatní vybavení – TP PRV (CSV)	75
5139000001	Kancelářský a ostatní materiál	4 359
5139000003	Ostatní materiál IT	324
5139000004	Tonery	1 744
5139000005	Ostatní materiál – konference a propagace	126
5139000061	Ostatní materiál – TP PRV	41
5139000063	Ostatní materiál – TP PRV (CSV)	416
celkem bez technické pomoci PRV		28 444
celkem		29 022
514 Úroky a ostatní finanční výdaje		
5141000001	Úroky vlastní	103
5142000001	Kurzové rozdíly ve výdajích	41
celkem		144
515 Nákup vody, paliv a energie		
5151000001	Studená voda	2 732
5152000001	Teplo	5 446
5153000001	Plyn	769
5154000001	Elektrická energie	6 944
5156000001	Pohonné hmoty a maziva	5 592
celkem		21 483
516 Nákup služeb		
5161000001	Poštovní služby	3 885
5162000001	Telefonní poplatky	2 478
5162000002	Provoz datových linek a související služby	3 265

Položka	Užití zdrojů	Skutečnost (tis. Kč)
5163000001	Pojistné	4 643
5163000002	Služby peněžních ústavů	44
5164000001	Nájemné	5 581
5164000002	Nájemné – věcné plnění	32 235
5164000060	Nájemné – TP PRV	96
5164000063	Nájemné – TP PRV (CSV)	321
5166000001	Poradenské služby	3 494
5166000004	Právní služby	2 323
5166000005	Analýzy a právní poradenství SZIF	3 824
5166000060	Poradenské služby – TP PRV	2 025
5167000001	Služby školení a vzdělávání	2 316
5167000060	Služby školení a vzdělávání – TP PRV	248
5168000001	Služby zpracování dat	533
5168000002	Služby SW – SAP	293 899
5168000004	Ostatní služby IT	37 873
5168000006	Služby SW – VUŠTE	18 670
5168000007	Ostatní služby – bezpečnost IS	4 484
5168000008	Služby provozu infrastruktury	15 039
5168000060	Ostatní služby IT – TP PRV	15 127
5169000001	Ostatní služby	4 894
5169000002	Ostatní služby související s nájmem	18 066
5169000008	Revize zařízení	775
5169000009	Ostatní služby – bezpečnost	892
5169000010	Závodní stravování a ostatní služby	14 325
5169000011	Ostatní služby SZP	182
5169000013	Inzerce	400
5169000014	Překladatelské a tlumočnické služby	91
5169000015	Audit externí	724
5169000016	Geodetické služby a snímkování	3 027
5169000017	Veletrhy a výstavy	475
5169000060	Ostatní služby – TP PRV	10
5169000062	Geodetické služby a snímkování – TP PRV	2 420
5169000063	Ostatní služby – TP PRV (CSV)	2 248
celkem bez technické pomoci PRV		478 437
celkem		500 932
517 Ostatní nákupy		
5171000001	Opravy a udržování	6 523
5171000002	Opravy a udržování IT	4 932
5172000001	Programové vybavení do 60 tis. Kč	26 808
5172000063	Programové vybavení do 60 tis. Kč – TP PRV (CSV)	306
5173000001	Cestovné v tuzemsku	2 237
5173000002	Cestovné v zahraničí	61
5173000061	Cestovné v tuzemsku – TP PRV	496

Položka	Užití zdrojů	Skutečnost (tis. Kč)
5175000001	Pohoštění	832
5175000002	Pohoštění – konference	0
5175000003	Pohoštění – CSV	40
5175000060	Pohoštění – TP PRV	722
5175000063	Pohoštění – TP PRV (CSV)	693
5175000100	Pohoštění – TAIEX	0
5176000001	Účastnické poplatky	201
5176000060	Účastnické poplatky – TP PRV	5
5179000001	Ostatní nákupy jinde nezařazené	0
celkem bez technické pomoci PRV, TAIEX		41 634
celkem		43 856
5... Poskytnuté zálohy a převody		
5189000001	Jistoty a kauce	51
5191000001	Zaplacené sankce	0
5192000001	Náhrady za pracovní úrazy a bolestné	0
5192000002	Náhrady řízení	218
5192000003	Náhrady za pracovní úrazy a bolestné zaměst. ve stát. službě	8
5192000004	Náhrady škod na majetku	0
5194000001	Věcné dary	292
5195000001	Odvozy za neplnění povinnosti zaměstnávat zdrav. postižené	529
5342000001	Převody fondu kulturních a sociálních potřeb	15 030
5361000001	Nákup kolků	0
5362000001	Platby daní a poplatků	369
5362000002	Soudní poplatky	0
5363000001	Úhrady sankcí jiným rozpočtům	0
5424000001	Náhrady mezd v době nemoci	377
5424000002	Náhrady mezd v době nemoci zaměstnanců ve státní službě	3 918
5909000001	Soudní vyrovnání	0
5909000002	Ostatní neinvestiční výdaje	0
5909000060	Ostatní neinvestiční výdaje – TP PRV	0
5909000063	Ostatní neinvestiční výdaje – TP PRV (CSV)	0
5909000080	Ostatní neinvestiční výdaje – TP OPR	0
Celkem bez technické pomoci PRV a OPR		20 792
celkem		20 792
Ostatní neinvestiční výdaje celkem		873 555
celkem bez tech. pomoci PRV, OPR, TAIEX, Sen4CAP		1 601 176
Běžné (neinvestiční) výdaje celkem		1 629 135
b) Kapitálové (investiční) výdaje		
611 Pořízení dlouhodobého nehmotného majetku		
6111000001	Programové vybavení nad 60 tis. Kč – SAP	181 804
6111000003	Programové vybavení nad 60 tis. Kč	1 123
celkem		182 927

Položka	Užití zdrojů	Skutečnost (tis. Kč)
612 Pořízení dlouhodobého hmotného majetku		
6122000001	Kancelářské stroje nad 40 tis. Kč	0
6122000002	Bezpečnostní zařízení nad 40 tis. Kč	0
6122000003	Měřicí přístroje	0
6122000004	Ostatní stroje, přístroje, zařízení nad 40 tis. Kč	0
6123000001	Dopravní prostředky	29
6125000001	Výpočetní technika	14 115
6129000001	Ostatní nákup dlouhodobého hmotného majetku	343
6909000060	Ostatní investiční výdaje – TP PRV	0
celkem bez technické pomoci PRV		14 487
celkem		14 487
celkem bez technické pomoci PRV		197 414
Kapitálové (investiční) výdaje celkem		197 414
Užití zdrojů na správní výdaje celkem		1 826 549

Zdroj: SZIF.

Na **správní výdaje** SZIF byly v roce 2021 **vynaloženy finanční prostředky** celkem ve výši **1 826 549 tis. Kč**.

Kontrolní činnost

Významnou činnost SZIF představují kontroly oprávněnosti jednotlivých nároků a přidělených finančních prostředků. Do kontrolního systému řadíme administrativní kontroly a kontroly na místě. Systém kontrol v rámci SZIF můžeme rozdělit do několika oblastí – oblast podpor v rámci Integrovaného administrativně kontrolního systému (IACS) zemědělských plateb, oblast společné organizace trhů, oblast projektových opatření PRV a oblast OP a ZND.

SZIF dbá na důkladné provádění kontrol jednotným způsobem u všech žadatelů při současném dodržování zásad efektivnosti a profesionality. Kontrolní systém SZIF vychází z legislativních požadavků a jeho správné nastavení je jedním ze základních předpokladů pro umožnění čerpání finančních prostředků ze státního rozpočtu a rozpočtu EU. Způsob realizace kontrol na místě je pravidelně podrobován auditním misím uskutečňovaným orgány EK – DG AGRI, Evropským účetním dvorem a dále kontrolními orgány ČR, kterým SZIF dokládá, zda jsou kontroly prováděny v dostatečném počtu, rozsahu a kvalitě.

Oblast podpor pod IACS

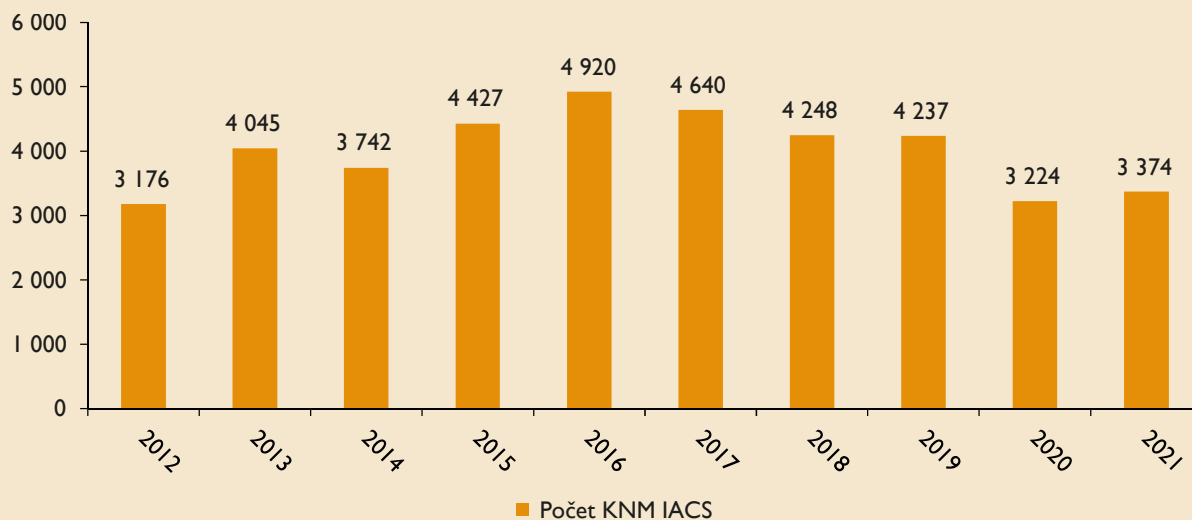
V rámci podpor pod IACS probíhají kontroly na místě (KNM) metodou dálkového průzkumu Země a metodou fyzických kontrol na místě. Kontrola metodou dálkového průzkumu Země se provádí nad družicovými snímky pořízenými ve spolupráci s Výzkumným střediskem Evropské komise JRC IPSC v Ispře (Itálie). Kontrola spočívá ve zpracování snímků, jejich vizuální interpretaci, kontrole údajů deklarovaných

v žádosti a dalších podmínek. Výsledná zjištění kontroly jsou buď konečná, nebo slouží v odůvodněných případech jako podklad pro fyzické kontroly na místě prováděné zaměstnanci regionálních odborů SZIF, tzn. terénními inspektory. V rámci fyzických kontrol na místě jsou kontrolováni žadatelé, kteří nejsou vybráni ke kontrole metodou dálkového průzkumu Země. Cílem kontroly na místě je zjistit skutečný stav, porovnat jej s údaji deklarovanými v žádosti a ověřit, zda jsou plněny podmínky pro poskytnutí dotace, k jejichž plnění se žadatel zavázal podáním žádosti o podporu. Fyzickou kontrolu na místě mohou provádět i pracovníci jiných organizací, na které delegoval SZIF část kontrolních pravomocí. Terénního inspektora mohou příležitostně doprovázet i úředníci jiných orgánů nebo úředníci orgánů EU. Výsledkem kontroly na místě je vždy protokol o kontrole s uvedenými kontrolními zjištěními. Některá opatření jsou kontrolována v průběhu celého kalendářního roku. Kontroly dalších opatření mají charakter kampaní, kdy kontroly na místě jsou prováděny v období po podání žádosti a před vyplacením podpory.

Metodici opatření na CP SZIF a vedoucí oddělení inspekční služby nebo koordinátoři inspekci na RO SZIF provádějí na vzorku kontrol supervize kontrolních činností. Níže jsou uvedeny statistické údaje o kontrolách na místě provedených SZIF (bez delegovaných kontrol, bez supervizi).

V roce 2021 bylo u 2 879 žadatelů **provedeno 3 374 kontrol**. Celkem bylo zkontrolováno 7 533 žádosti (u Jednotné žádosti byla žádost na každé opatření považována za samostatnou žádost). V roce 2021 byla u většiny opatření snížena míra kontrol na místě v souladu s právními předpisy v souvislosti s epidemií onemocnění COVID-19.

Počet provedených KNM IACS v letech 2012–2021

Zdroj: SZIF.

Počty zkontrolovaných žadatelů a žádostí KNM IACS v roce 2021

Oblast	Počet zkontrolovaných žadatelů	Počet zkontrolovaných žádostí	Počet kontrol
Přímé platby	2 140	3 844	2 373
Program rozvoje venkova	1 621	3 064	1 705
Horizontální plán rozvoje venkova	28	29	28
Společná organizace trhů v rámci IACS	326	596	518
KNM pouze DZES ¹⁾	190	–	195
Celkem (neduplicitně)	2 879	7 533	3 374

Zdroj: SZIF.

Pozn.: ¹⁾ V tabulce jsou uvedeny samostatně KNM pouze DZES. Většina kontrol DZES je prováděna u žadatele v jedné kontrole spolu s kontrolou způsobilosti opatření. Tyto kontroly jsou v tabulce započteny do ostatních řádků. Některé kontroly jsou však pouze DZES bez kontroly způsobilosti, ty jsou uvedeny na samostatném řádku.

V roce 2021 bylo z celkového počtu kontrol IACS shledáno 2 405 kontrol s výhradami a připomínkami. V tabulce jsou zobrazena nejčastější porušení u jednotlivých opatření.

Nejčastější porušení u jednotlivých opatření v rámci KNM IACS

Opatření/podmínka	Nejčastější porušení týkající se deklarované výměry	Nejčastější porušení podmínek platby/opatření
Přímé platby		
Jednotná platba na plochu (SAPS)	Zjištěn rozdíl mezi deklarovanou a skutečnou výměrou DPB.	Na DPB žadatel neprovedl seč včetně odklizení biomasy nebo pastvu nejpozději do 31. července a případnou likvidaci nedopasků do 30 dnů po skončení pastvy.
Greening	Zjištěna plocha neohlášená v jednotné žádosti.	Na neohlášené ploše DPB byla zjištěna plocha trvalého travního porostu, která se nachází v environmentálně citlivé ploše a DPB není certifikován v rámci ekologického zemědělství dle nařízení Rady (ES) č. 834/2007 v platném znění.
Mladý zemědělec	Zjištěna plocha neohlášená v jednotné žádosti.	Nebylo zjištěno porušení.

Opatření/podmínka	Nejčastější porušení týkající se deklarované výměry	Nejčastější porušení podmínek platby/opatření
Bílkovinné plodiny	Zjištěna plocha neohlášená v jednotné žádosti.	Na DPB není v období od 1. června do 15. července příslušného kalendářního roku zajištěn pokryv půdy ani výskyt posklizňových zbytků s bílkovinnými plodinami nebo jejich směsmi.
Konzumní brambory	Zjištěna plocha neohlášená v jednotné žádosti.	Nebylo zjištěno porušení.
Škrobové brambory	Zjištěna plocha neohlášená v jednotné žádosti.	Výsadba nebyla provedena uznanou sadbou v minimálním množství 2 t/ha.
Cukrová řepa	Zjištěna plocha neohlášená v jednotné žádosti.	Nebylo zjištěno porušení.
Chmel	Zjištěna plocha neohlášená v jednotné žádosti.	Nebylo zjištěno porušení.
Ovocné druhy s vysokou pracností	Zjištěn rozdíl mezi deklarovanou a skutečnou výměrou DPB.	Na pěstební ploše nebyl dodržen počet životaschopných jedinců minimálně 200 ks/ha.
Ovocné druhy s velmi vysokou pracností	Zjištěna plocha neohlášená v jednotné žádosti.	Na pěstební ploše je pěstován jiný než deklarovaný ovocný druh s velmi vysokou pracností.
Zeleninové druhy s vysokou pracností	Zjištěn rozdíl mezi deklarovanou a skutečnou výměrou DPB.	Nebylo zjištěno porušení.
Zeleninové druhy s velmi vysokou pracností	Zjištěn rozdíl mezi deklarovanou a skutečnou výměrou DPB.	Výsev/výsadba není v minimálním množství podle přílohy č. 7 nařízení vlády ČR č. 50/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
Bahnice a kozy	Zjištěna plocha neohlášená v jednotné žádosti.	DPB, na kterém bylo paseno zvíře, není veden v evidenci půdy (LPIS) na žadatele.
Program rozvoje venkova		
Méně příznivé oblasti (ANC, PPO)	Zjištěn rozdíl mezi deklarovanou a skutečnou výměrou DPB.	Na DPB žadatel neprovedl seč včetně odklizení biomasy nebo pastvu nejpozději do 31. července a případnou likvidaci nedopasků do 30 dnů po skončení pastvy.
Natura 2000 na zemědělské půdě	Zjištěn rozdíl mezi deklarovanou a skutečnou výměrou DPB.	Na DPB nebyla v předepsaném termínu od 15. srpna do 30. září příslušného kalendářního roku provedena zemědělská operace seč.
Agroenvironmentálně klimatická opatření	Zjištěn rozdíl mezi deklarovanou a skutečnou výměrou DPB pro podopatření Ošetřování travních porostů/titul obecná péče o extenzivní louky a pastviny (AEKO/DI).	Na DPB žadatel neprovedl seč včetně odklizení biomasy nebo pastvu nejpozději do 31. července a případnou likvidaci nedopasků do 30 dnů po skončení pastvy.
Navazující agroenvironmentálně klimatická opatření	Zjištěna plocha neohlášená v jednotné žádosti.	Na DPB žadatel neprovedl seč včetně odklizení biomasy nebo pastvu nejpozději do 31. července a případnou likvidaci nedopasků do 30 dnů po skončení pastvy.
Ekologické zemědělství	Zjištěn rozdíl mezi deklarovanou a skutečnou výměrou DPB pro opatření Ekologické zemědělství/titul ekologická produkce, kultura trvalý travní porost (EZ-T).	Na DPB žadatel neprovedl seč včetně odklizení biomasy nebo pastvu nejpozději do 31. července a případnou likvidaci nedopasků do 30 dnů po skončení pastvy.
Navazující ekologické zemědělství	Zjištěn rozdíl mezi deklarovanou a skutečnou výměrou DPB pro navazující opatření Ekologické zemědělství/titul ekologická produkce, kultura trvalý travní porost (NEZ-T).	Na DPB žadatel neprovedl seč včetně odklizení biomasy nebo pastvu nejpozději do 31. července a případnou likvidaci nedopasků do 30 dnů po skončení pastvy.

Opatření/podmínka	Nejčastější porušení týkající se deklarované výměry	Nejčastější porušení podmínek platby/opatření
Zalesňování zemědělské půdy Programu rozvoje venkova	Zjištěn rozdíl mezi deklarovanou a skutečnou výměrou DPB.	DPB určený pro zalesnění nebyl ve skutečnosti zalesněn.
Zalesňování a zakládání lesů	Zjištěn rozdíl mezi deklarovanou a skutečnou výměrou preferované dřeviny.	Počty životaschopných jedinců jednotlivých druhů lesních dřevin klesly pod 80 % minimálního počtu stanoveného v příloze č. I nařízení vlády č. 185/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Nižší počet životaschopných jedinců je pod hranicí 60 %, nebyla splněna podmínka, že k poklesu došlo působením biotických nebo abiotických činitelů bez zavinění žadatele.
Natura 2000 v lesích	Zjištěn rozdíl mezi deklarovanou a skutečnou výměrou porostní skupiny.	Ve zvolené etáži v rámci vybrané porostní skupiny byla zahájena obnova před termínem podání žádosti o poskytnutí dotace, přičemž nebylo podáno oznámení o prováděné obnově.
Lesnicko-environmentální opatření	Zjištěn rozdíl mezi deklarovanou a skutečnou výměrou porostní skupiny.	U porostní skupiny byl v terénu zjištěn podíl MZD nepřevyšující alespoň o 5 % minimální podíl MZD stanovený Vyhláškou č. 83/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
Lesnicko-environmentální a klimatické služby a ochrana lesů	Zjištěn rozdíl mezi deklarovanou a skutečnou výměrou porostní skupiny.	Ve zvolené etáži v rámci vybrané porostní skupiny byl zjištěn porostní typ hospodářského souboru, který neodpovídá deklarovanému porostnímu typu hospodářského souboru. Zjištěný porostní typ hospodářského souboru je však součástí seznamu uvedeného v příloze k nařízení vlády č. 29/2016 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
Předčasné ukončení zemědělské činnosti Programu rozvoje venkova	Není kontrolována výměra.	Nebylo zjištěno porušení.
Horizontální plán rozvoje venkova		
Zalesňování zemědělské půdy Horizontálního plánu rozvoje venkova	Zjištěn rozdíl mezi deklarovanou a skutečnou výměrou DPB.	Nebylo zjištěno porušení.
Rychle rostoucí dřeviny	Zjištěn rozdíl mezi deklarovanou a skutečnou výměrou DPB.	Na DPB není sklizeň produkčního porostu rychle rostoucích dřevin prováděna ve tří až šestiletých intervalech dle čestného prohlášení u dřeviny topol.
Předčasné ukončení zemědělské činnosti Horizontálního plánu rozvoje venkova	Není kontrolována výměra.	Nebylo zjištěno porušení.
Společné organizace trhů v rámci IACS		
Restrukturalizace a přeměna vinic	Zjištěn rozdíl mezi deklarovanou a skutečnou výměrou DPB.	Na DPB v rámci opatření Změna odrůdové skladby vinice – klučení neodpovídá zjištěný způsob pěstování způsobu pěstování, který je deklarován v žádosti.
Podpora na investice	Není kontrolována výměra.	Podnik nesplňuje podmínky mikropodniku nebo malého podniku nebo středního podniku za 2 po sobě následující účetní období.
Cross-compliance		
Dobrý zemědělský a environmentální stav	Není kontrolována výměra.	DZES č. 7a – na DPB došlo ke zrušení či poškození krajinného prvku.

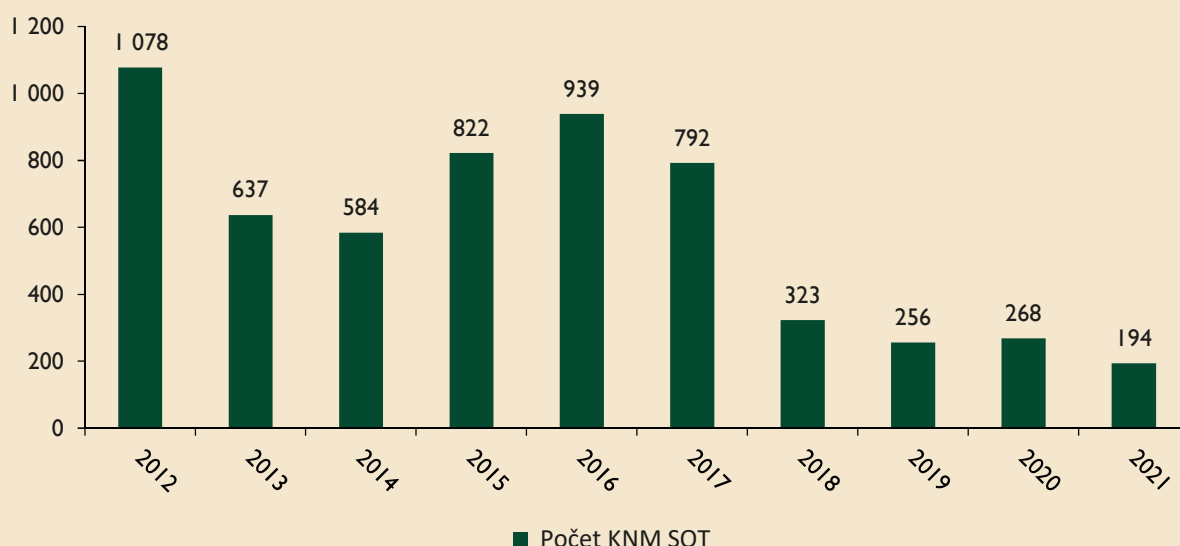
Zdroj: SZIF.

Oblast společné organizace trhů (mimo IACS)

U většiny opatření administrovaných v rámci společné organizace trhů (nemajících vazbu na plochu) je prováděna kontrola na místě ve 100 % případů. V případech, kde se 100% kontrola nevyžaduje, je výběr žadatelů ke kontrole na místě prováděn na základě analýzy rizik. Cílem kontrol na místě je ověření podmínek pro poskytnutí finančních podpor a dodržení pravidel stanovených legislativou ČR a EU. Při realizaci fyzických kontrol na místě se ověřuje, zda údaje deklarované žadatelem o podporu odpovídají skutečnosti a jsou splněny veškeré závazky a povinnosti žadatele. Ověřování rozhodných skutečností je zajišťováno odděleními inspekční služby na regionálních odborech SZIF, Oddělením kontrol SOT na

centrále SZIF a delegováním pravomocí na další organizace. Spolupráce s dalšími organizacemi se týká zejména kontrol, při kterých jsou předepsány odběry a analýzy vzorků.

V roce 2021 bylo v oblasti SOT (mimo IACS) provedeno celkem **194 kontrol** včetně kontrol škol. Oddělení kontrol SOT na centrále realizovalo 4 kontroly na místě a na regionálních odborech SZIF bylo provedeno celkem 190 kontrol. Dále bylo realizováno celkem 29 inspekčních kontrol zaměřených na sledování kontrolní činnosti terénních inspektorů, případně na vylepšení kontrolních postupů pro jednotlivé podpory, z toho 8 kontrol metodikem a 21 kontrol vedoucími oddělení inspekční služby (případně koordinátory inspekce).

Počet provedených KNM SOT v letech 2012–2021

Zdroj: SZIF.

V roce 2021 bylo **zjištěno porušení u 29 kontrol SOT**. Níže je výčet nejčastějších porušení.

Nejčastější zjištění a případná porušení u jednotlivých opatření SOT (mimo IACS)

Opatření	Porušení
Monitoring tržní produkce mléka a systém organizací producentů v odvětví mléka a mléčných výrobků	Chybná hlášení zaslaná na SZIF; nesplnění povinnosti prvního kupujícího syrového kravského mléka dodávat výlučně zpracovateli syrového kravského mléka.
Školní projekt Mléko do škol	Nepředloženy záznamy provozních laboratoří výrobců a protokoly akreditované laboratoře platné pro uvedená období k ověření plnění podmínek schválení mléčných výrobků; dodávka přímo žadatelem ne prostřednictvím distributora.
Uznávání a poskytování finančních podpor organizacím producentů v odvětví ovoce a zeleniny	Vyšší korunový ekvivalent u cizích měn; neuhrazení výdajů v plné výši z provozního fondu; korekce výdajů z důvodu odečtení přepravy; v účetnictví zjištěna nižší hodnota výdajů oproti deklarované; podezření na umělé vytváření podmínek pro fungování organizace producentů.
Školní projekt Ovoce a zelenina do škol	Dodací listy k jednotlivým dodávkám ovoce a zeleniny do škol nebyly vystaveny distributorem, ale žadatelem.

Opatření	Porušení
Opatření ke zlepšení obecných podmínek pro produkci včelích produktů původem z území ČR a jejich uvádění na trh	Nedodržení rozsah výuky Včelařských kroužků mládeže; nedoložení dokladů dokazujících odbornou kvalifikaci přednášejících; v jeden den uskutečněny dvě vzdělávací akce na jednom místě; účast méně než 15 osob na vzdělávacích akcích; neoznámení nekonání vzdělávací akce; uplatnění nezpůsobilých nákladů.
Tržní informační systém	Nedodržení metodického pokynu k sestavování výkazu Maso (SZIF) 6 52 "Ceny placené zemědělcům za dodaná jatečná zvířata".

Zdroj: SZIF.

Oblast projektových opatření Programu rozvoje venkova

SZIF realizuje kontroly projektových opatření PRV v souladu s prováděcím nařízením Komise (EU) č. 809/2014, v platném znění. Kontroly fyzické realizace projektu (správní kontroly) se skládají z administrativní kontroly, která se provádí u 100 % zaregistrovaných Žadostí o proplacení a kontroly na místě, která se u vybraných opatření provádí na vzorku operací. Kontroly na místě jsou realizovány na základě vhodného výběrového souboru před vyplacením finančních prostředků alespoň u 4 % veřejných výdajů každoročně vykázaných Evropské komisi a alespoň u 5 % veřejných výdajů vykázaných Evropské komisi během celého programového období, resp. alespoň u 5 % veřejných výdajů každoročně vyplacených SZIF. Tyto kontroly provádějí regionální odbory SZIF souběžně se správní kontrolou. Výběr vzorku ke kontrole zajišťují zaměstnanci CP SZIF, kde se tyto kontroly také vyhodnocují.

V rámci **projektových opatření PRV 2014–2020** bylo v roce 2021 provedeno **61 kontrol na místě** a celkem **3 881 kontrol fyzické realizace projektu**. Zároveň bylo zaměstnanci centrálního pracoviště provedeno celkem **71 kontrol ex-post**.

Nejčastější nálezy při kontrolách obecně:

- dotace není požadována pouze na způsobilé výdaje,

- nedostatky v daňových/účetních dokladech,
- úhrada způsobilých výdajů není v souladu s podmínkami Pravidel pro žadatele,
- fakturovaná účelovost neodpovídá skutečně zjištěnému stavu,
- fakturované množství neodpovídá skutečně zjištěnému stavu,
- výdaje, ze kterých je stanovena dotace, nejsou realizovány z hlediska času v souladu s podmínkami Pravidel pro žadatele,
- byly překročeny maximální limity výdajů, ze kterých je stanovena dotace, stanovené v Pravidlech pro žadatele,
- nedostatky v zadávání zakázek žadatelem/příjemcem dotace.

Oblast zemědělských národních dotací

Kontrolu **zemědělských národních dotací** provádí SZIF na základě zákona č. 255/2012 Sb., ve znění pozdějších předpisů. V roce 2021 byly u zemědělských národních dotací realizovány kontroly celkem **297 různých subjektů**, které lze podle dotačních titulů rozdělit takto:

Počet kontrolovaných subjektů v rámci zemědělských národních dotací v roce 2021 (dle dotačních programů)

Kód a název dotačního programu	Počet subjektů
I.I. Podpora vybudování kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích, vinicích a ve školkách	44
I.R. Podpora restrukturalizace ovocných sadů	36
I.V. Podpora restrukturalizace ovocných sadů v režimu ekologického zemědělství	6
3. Podpora ozdravování polních a speciálních plodin	62
9.A. Speciální poradenství	9
9.H. Podpora účasti na mezinárodních veletrzích a výstavách v zahraničí	8
9.I. Podpora zlepšování praktické výuky v produkčním rybářství	1
13. Podpora zpracování zemědělských produktů a zvyšování konkurenceschopnosti potravinářského průmyslu	51
15. Podpora mimoprodukčních funkcí rybníků	19
17. Podpora mimoprodukčních funkcí rybářských revírů	6
18. Podpora činnosti potravinových bank a dalších subjektů s humanitárním zaměřením	18
20. Zlepšení životních podmínek v chovu hospodářských zvířat	37
Počet kontrolovaných subjektů celkem	297

Zdroj: SZIF.

Dále bylo v roce 2021 provedeno 13 kontrol na místě týkající se kontroly závazků k hospodaření s předmětem dotace. Tyto kontroly jsou realizovány na základě dohody s MZe u dotačních programů I.L., I.R. a 3.h.

Oblast OP Rybářství

Kontroly OP Rybářství 2014–2020

V rámci OP Rybářství 2014–2020 jsou kontroly prováděny dle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013, v platném znění. Po ukončení realizace projektu a předložení žádosti o platbu je před vyplacením finančních prostředků u 100 % zaregistrovaných žádostí o platbu prováděna kontrola fyzické realizace projektu. Tato kontrola se skládá z administrativní kontroly a kontroly na místě. Kontrola je prováděna zaměstnanci regionálních odborů SZIF. V případě opatření Technická pomoc provádí kontroly zaměstnanci centrálního pracoviště SZIF. V průběhu administrace žádosti

o podporu, administrace Hlášení o změnách a administrace žádosti o platbu mohou být prováděny i neplánované kontroly.

Dalšími kontrolami na místě u příjemce jsou kontroly ex-post a fyzické kontroly závěrečných zpráv o udržitelnosti projektu. Vlastní kontroly ex-post a fyzické kontroly závěrečných zpráv o udržitelnosti projektu provádí zaměstnanci regionálních odborů SZIF. V případě opatření Technická pomoc provádí tyto kontroly zaměstnanci centrálního pracoviště SZIF.

V rámci OP Rybářství 2014–2020 je příjemce po vyplacení projektu povinen každý rok předložit průběžnou zprávu o udržitelnosti projektu (v posledním roce se jedná o závěrečnou zprávu).

V roce 2021 bylo v rámci OP Rybářství 2014–2020 realizováno **182 kontrol** fyzické realizace projektu, **11 neplánovaných kontrol**, **39 ex-post kontrol**, **1 fyzická kontrola** závěrečné zprávy o udržitelnosti projektu a **532 administrativních ověření** průběžných a závěrečných zpráv o udržitelnosti projektu.

Přehled pohledávek a závazků

Stav pohledávek a závazků k 31. 12. 2021

	Ve lhůtě splatnosti (Kč)	Po lhůtě splatnosti (Kč)
1) KRÁTKODOBÉ POHLEDÁVKY		
a) Společná zemědělská politika		
Vratky podpor HRDP, PP, SOT, PRV	3 733 432,19	525 299 546,50
Sankce a penále	2 739,94	19 590 500,32
Poskytnuté zálohy na dotace	500 000,00	0,00
Pohledávky starého bloku	0,00	489 128 214,46
Ostatní krátkodobé pohledávky	152 908,00	10 216 697,85
Společná zemědělská politika celkem	4 389 080,13	1 044 234 959,13
b) Správní výdaje		
Pohledávky za zaměstnanci	20 756,00	29 687,00
Poskytnuté zálohy	22 980 836,70	0,00
Ostatní pohledávky	91 352 946,23	264 236,00
Správní výdaje celkem	114 354 538,93	293 923,00
Krátkodobé pohledávky celkem	118 743 619,06	1 044 528 882,13
2) DLOUHODOBÉ POHLEDÁVKY		
a) Společná zemědělská politika		
Poskytnuté zálohy na dotace	38 909 172,00	0,00
Společná zemědělská politika celkem	38 909 172,00	0,00
Dlouhodobé pohledávky celkem	38 909 172,00	0,00

	Ve lhůtě splatnosti (Kč)	Po lhůtě splatnosti (Kč)
3) KRÁTKODOBÉ ZÁVAZKY		
a) Společná zemědělská politika		
Závazky HRDP, PP, SOT, PRV, ZND	1 794 241 077,09	1 365 627,84
Zálohy na vratky	18 236 370,62	0,00
Kauce a záruky na licence a podpory SOT	5 958 774,65	0,00
Ostatní krátkodobé závazky	25 370 317,79	0,00
Společná zemědělská politika celkem	1 843 806 540,15	1 365 627,84
b) Marketing		
Marketingové náklady	61 657 042,69	0,00
Marketing celkem	61 657 042,69	0,00
c) Správní výdaje		
Zaměstnanci výplaty za 12/2021	43 999 641,00	0,00
Sociální zabezpečení a zdravotní pojištění za 12/2021	24 035 838,00	0,00
Daň z příjmu placená zaměstnavatelem za 12/2021	4 370 171,00	0,00
Ostatní krátkodobé závazky	93 234 843,12	0,00
Správní výdaje celkem	165 640 493,12	0,00
d) Zúčtování daní		
DPH vyrovnání s FÚ	1 697,00	0,00
Zúčtování daní celkem	1 697,00	0,00
Krátkodobé závazky celkem	2 071 105 772,96	1 365 627,84

Zdroj: SZIF.

Jak vyplývá z výše uvedené tabulky, SZIF eviduje k 31. prosinci 2021 pohledávky vzniklé z titulu SZP v celkové výši **1 087 533 211,26 Kč**, z toho po lhůtě splatnosti **1 044 234 959,13 Kč**.

Pohledávky představující vratky podpor HRDP, PP, SOT, PRV a penále, na které byly vydány exekuční tituly, jsou vymáhány prostřednictvím exekuce podle zákona č. 120/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Současně je využíván institut započtení podle § 11 a odst. 10 zákona č. 256/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, dle kterého je Fond oprávněn započítat neoprávněnou platbu dotace a penále do dotace, pro jejíž poskytnutí splnil příjemce dotace podmínky. Na základě žádosti příjemce dotace (dlužníka) uzavírá Fond při splnění určitých podmínek rovněž Dohody o splátkách.

Pohledávky, u kterých SZIF využil veškerých prostředků k jejich vymození, avšak bezúspěšně, proto bylo rozhodnuto ve smyslu § 35 odst. 1 písm. c) zákona č. 219/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, upustit od vymáhání a nepokračovat ve zpětném vymáhání. Celková výše pohledávek, u kterých bylo v roce 2021 upuštěno od vymáhání, činila **20 285 052,86 Kč**.

Personální politika

S účinností od 1. ledna 2021 byl schválen plánovaný počet systemizovaných míst 1 345 (z toho 1 196 služebních a 149 pracovních míst).

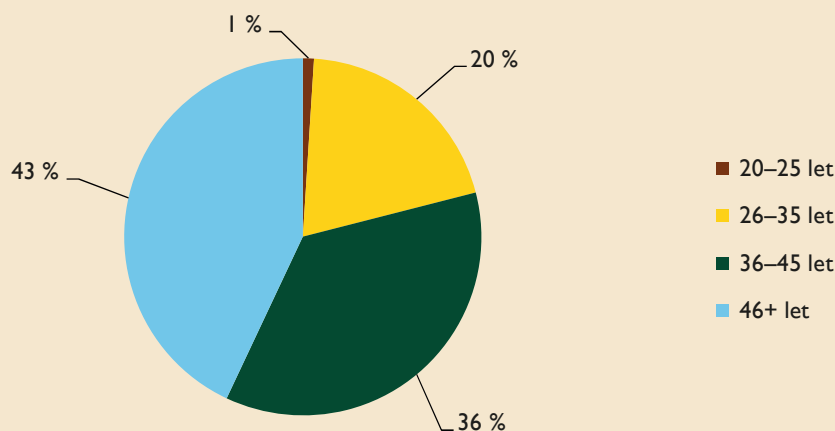
V souvislosti se změnou systemizace byl v roce 2021 vydán Služební předpis generálního ředitele č. 4/2020 „Rozhodnutí o organizační změně“, a to především za účelem uvést organizační strukturu do souladu se 7. systemizací služebního úřadu dle zákona č. 234/2014 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Organizační změny optimalizovaly a zkvalitňovaly řídicí procesy v rámci SZIF a posilovaly činnosti jednotlivých organizačních útvarů.

Složení zaměstnanců

K 31. prosinci 2021 bylo **v evidenčním stavu 1 282 zaměstnanců** (z toho 1 032 státních zaměstnanců a 250 zaměstnanců v pracovním poměru), 66 % tvoří ženy a 34 % muži. Jejich průměrný měsíční plat za rok 2021 činil 47 945 Kč. Zákon o státní službě umožňuje obsadit služební místo zaměstnancem v pracovním poměru, je-li místo obsazováno na dobu určitou jako zástup za dlouhodobě nepřítomného zaměstnance. Z tohoto důvodu je počet zaměstnanců v evidenčním stavu v pracovním poměru vyšší než systemizovaných pracovních míst. Počet **zaměstnanců v mimoevidenčním stavu** byl 170.

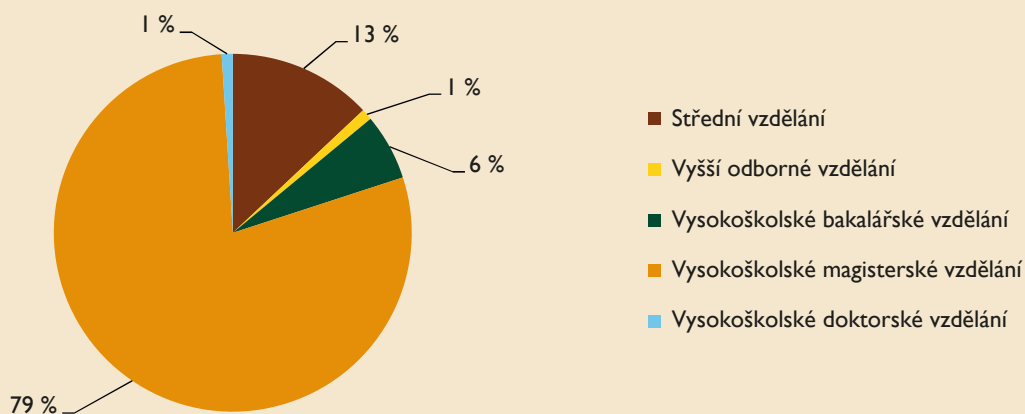
Věková struktura a kvalifikační struktura zaměstnanců je uvedena v následujících grafech.

Věková struktura zaměstnanců k 31. 12. 2021

Zdroj: SZIF.

Kvalifikační struktura zaměstnanců k 31. 12. 2021

Zdroj: SZIF.

Výběrová řízení

Během roku 2021 bylo vyhlášeno celkem **275 výběrových řízení**, z toho **153 na obsazení služebních míst** podle zákona č. 234/2014 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a **122 na obsazení služebních nebo pracovních míst** na základě pracovního poměru nebo zařazení státního zaměstnance na jiné služební místo. K nejhůře obsazovaným pozicím z důvodu odbornosti dlouhodobě patří právník, ICT specialista pro projektové řízení a kybernetickou bezpečnost a specialista marketingu. Nedostatek vhodných uchazečů na uvedené pozice odráží současný stav na trhu práce.

O všech aktivitách a možnostech pracovních nabídek jsou zájemci informováni na kariérních stránkách SZIF www.pojdpomahatzemedelstvi.cz.

Školení a vzdělávání zaměstnanců

V oblasti vzdělávání zaměstnanců Fondu je postupováno dle požadavků vyplývajících ze zákona č. 234/2014 Sb., ve znění pozdějších předpisů, dle Služebního předpisu náměstka ministra vnitra č. 4/2019, kterým se stanoví Rámcová pravidla vzdělávání ve služebních úřadech a dle dalších vnitřních předpisů Fondu. Vzdělávání v roce 2021 bylo opět ovlivněno pandemií COVID-19 a probíhalo ve většině případů online. V rámci vstupního vzdělávání úvodního bylo proškolen celkem 106 zaměstnanců. V rámci vstupního vzdělávání následného bylo celkem evidováno 61 zaměstnanců, kteří podali žádost o vykonání úřednické zkoušky, z toho 57 zaměstnanců přihlášených k vykonání úřednické zkoušky v roce 2021 zkoušku úspěšně vykonalo. V oblasti vzdělávání průběžného bylo evidováno celkem 3 356 účastí zaměstnanců. V oblasti vzdělávání představených bylo evidováno celkem 14 účastí zaměstnanců. V oblasti školení řidičů bylo evidováno celkem

731 účastí zaměstnanců. Jazykového vzdělávání se zúčastnilo celkem 81 zaměstnanců.

Ochrana bezpečnosti zaměstnanců

Pravidelně probíhají školení v oblasti bezpečnosti nových a stávajících zaměstnanců – BOZP, PO, fyzická bezpečnost, aj. V roce 2021 byl registrován **1 pracovní úraz s pracovní neschopností** zaměstnance ve služebním poměru. Se zaměstnanci byl proveden osobní pohovor se zaměřením na dodržování obecně platných bezpečnostních pravidel.

Mezinárodní spolupráce

Komunikace s EU

Státní zemědělský intervenční fond komunikuje s institucemi Evropské unie jako je například Evropská komise (EK) a Evropský účetní dvůr (ÚD) prostřednictvím Stálého zastoupení České republiky při EU (SZEU) v Bruselu. Žádosti a dotazy jsou předávány Oddělení zahraničních vztahů písemně převážně formou TIC (Telegram in Claris) elektronicky orgánem EU, prostřednictvím SZEU nebo Ministerstvem zemědělství. Úkoly, plynoucí z žádostí EK nebo ÚD, jsou dále předávány odborným útvarům SZIF ke zpracování a hotové odpovědi odesílány prostřednictvím SZEU příslušnému orgánu EU. V průběhu roku 2021 bylo doručeno k vypracování celkem **27 žádostí formou TIC**.

Kromě žádostí a dotazů jsou doručovány také dokumenty informativního charakteru, jako například prováděcí rozhodnutí Komise. Prostřednictvím těchto rozhodnutí jsou předávány informace, týkající se zpravidla měsíčních plateb z EZZF, schválených programů a projektů apod. V roce 2021 byla doručena celkem **3 prováděcí rozhodnutí Komise**.

Mezinárodní výměna informací

Mezinárodní spolupráce s platebními agenturami (PA) ostatních členských států EU probíhá především v oblasti výměny informací, a to buď přímo mezi SZIF a PA členského státu EU nebo v rámci webové platformy Learning Network, která slouží k výměně zkušeností a k hájení zájmů platebních agentur EU. V průběhu roku 2021 zodpověděl SZIF 8 žádostí platebních agentur z Learning Network a zajistil prostřednictvím této platformy vyjádření a odpovědi na 15 dotazů odborných útvarů SZIF.

V roce 2021 nebylo možné, s ohledem na karanténní opatření, realizovat žádnou studijní návštěvu.

Pořádání mezinárodních konferencí

V roce 2021 probíhaly v rámci SZIF pouze přípravy na předsednictví České republiky Evropské Unii v roce 2022, v rámci kterého proběhne 52. konference ředitelů zemědělských platebních agentur. Tuto konferenci bude SZIF pořádat.

Zahraniční služební/pracovní cesty

V souvislosti s restriktivními opatřeními v důsledku šíření COVID-19 probíhala v roce 2021 veškerá jednání řídicích výborů, a expertních skupin Evropské komise a pracovních skupin Evropské rady pouze formou videokonferencí v rámci webových platform EU. Také ostatní jednání, jako např. bilaterální jednání, odborné workshopy a některé konference, byla zajištěna pouze on-line.

V roce 2021 se uskutečnila pouze jedna zahraniční cesta, a to v souvislosti s organizačním a technickým zajištěním účasti SZIF na veletrhu ANUGA v Kolíně nad Rýnem.

Vztahy s veřejností

Komunikace s veřejností

Prvotním zdrojem informací a komunikačním nástrojem jsou **webové stránky** www.szif.cz. Návštěvníkům z řad zemědělců, odborné i široké veřejnosti nabízejí strukturované informace o portfoliu činností Fondu svěřených do jeho působnosti. Jedná se především o informace týkající se Společné zemědělské politiky, zemědělských národních dotací a OP Rybářství. V roce 2021 jsme na webových stránkách zaznamenali téměř 15,2 mil. přístupů, včetně opakovaných.

Žadatelé o jednotlivé dotační tituly naleznou potřebné příručky a instruktážní listy na **Portálu farmáře**, kam se mohou přihlásit po zažádání o individuální přístup. Portál farmáře je také platformou, která umožňuje elektronicky podat žádost o dotaci pro většinu dotačních titulů administrovaných Fondem. Jedná se o klíčový komunikační kanál, který umožňuje žadatelům zpracovat své žádosti online z kanceláře či z domova. Prostřednictvím Portálu farmáře také dostávají všechny informace o průběhu administrace a poskytnutí podpory. V roce 2021 dosáhla návštěvnost Portálu farmáře počtu téměř 5,4 mil. přístupů, včetně opakovaných.

Nedílnou součástí komunikace se žadateli o dotace je **Infolinka SZIF**. Žadatelé se na její pracovnice mohou obracet jak telefonicky, tak i prostřednictvím emailu. V průběhu roku 2021 bylo prostřednictvím Infolinky vyřízeno celkem 15 184 dotazů, z toho 11 752 telefonických a 3 432 online dotazů. Zároveň lze pozorovat nárůst „vzdálených“ dotazů v době pandemie COVID-19, ve srovnání s rokem 2019 se jedná o nárůst o více než 3,5 %.

Oddělení komunikační podpory také průběžně aktualizuje a realizuje publikování **propagačních materiálů** o činnosti SZIF. Jejich základ tvoří letáky a tiskoviny s informacemi o dotačních programech, které SZIF distribuuje v rámci výstav a dalších akcí pořádaných pro odbornou i širokou veřejnost.

Vztahy s médii, aktivity na sociálních sítích a další online komunikace s veřejností

O činnosti Fondu a zejména o jeho aktivitách směrem ke klientům Fondu informuje Oddělení tiskové, a to prostřednictvím **tiskových zpráv a prohlášení**, výstupů pro televizní a rozhlasové vysílání, případně článků ve všeobecných médiích či v odborných časopisech. V průběhu roku 2021 bylo vydáno celkem **60 tiskových zpráv**, které se primárně věnovaly oblasti zahájení příjmů žádostí o dotace, vydávání rozhodnutí či vyplacení záloh a doplateků. Oddělení tiskové také odpovědělo na celou řadu dotazů ze strany médií, které se týkaly čerpání přímých i nepřímých dotací jak v rámci jednotlivých dotačních titulů, tak i čerpání jednotlivými subjekty. V médiích se objevilo ke všem tématům spojených s Fondem rovných 2 tisíce výstupů.

Dalším komunikačním kanálem s klienty jsou **sociální sítě**. SZIF má svůj profil na Facebooku, Twitteru, Instagramu, LinkedInu a samostatný kanál na Youtube. Jejich prostřednictvím informuje své klienty o aktuálním zpravodajství a zajímavostech z Fondu. Naše profily na jednotlivých sociálních sítích sledují, jak samotní žadatelé o dotace, tak i další zájemci o zemědělskou problematiku či novináři. Např. na facebookovém profilu SZIF jsme uveřejnili 190 příspěvků, na Instagramu 97 příspěvků, přičemž počet sledujících uživatelů na obou sítích dohromady přesahuje 10 tisíc.

Newsletter SZIF je dvoutýdenní publikovaný na webových stránkách SZIF a zároveň je distribuován v elektronické

podobě čtenářům registrovaným k odběru novinek z Fondu či dalším partnerským subjektům. Newsletter přináší odborné i laické veřejnosti aktuality a témata zaměřená na zemědělství a péči o krajinu, venkov, dotace, produkci a výrobu potravin. Představuje každodenní agendu Fondu nebo akce, kterých se účastní. Dalším tématem je také oblast kvalitních potravin – značky KLASA či Regionální potravina. K odběru Newsletteru SZIF je přihlášeno téměř 8 300 odběratelů.

Poskytování informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím

Výroční zpráva Státního zemědělského intervenčního fondu je zveřejňována na základě § 18 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů a v souladu s usnesením vlády ČR č. 875/2000.

Státní zemědělský intervenční fond poskytuje v souladu se zákonem č. 106/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů, informace žadatelům buď na základě žádosti, nebo zveřejněním. Žadatelé mohou získat potřebné informace o činnosti SZIF rovněž dálkovým přístupem na internetové stránce www.szif.cz.

V roce 2021 SZIF zaevidoval a vyřídil celkem **152 žádostí o informace**, které se odvolávají na tento zákon.

Činnosti pověřence pro ochranu osobních údajů podle GDPR

SZIF si uvědomuje důležitost zajištění ochrany osobních údajů fyzických osob, jak je upravena nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679, v platném znění (nařízení GDPR). SZIF také zohledňuje toto nařízení ve vztahu ke zpracování všech osobních údajů, které využívá pro naplnění svého poslání a svých cílů. S ohledem na dodržení povinností vyplývajících z tohoto nařízení byla na SZIF ustanovena funkce **pověřence pro ochranu osobních údajů**, jehož činnost je vykonávána Kanceláří generálního ředitele.

Pověřenec pro ochranu osobních údajů plní úkoly dle čl. 39 nařízení GDPR. K hlavním jeho činnostem patří výkon nezávislé konzultační činnosti s cílem zvyšovat v rámci SZIF povědomí o problematice ochrany osobních údajů a zajistit co možná nejvyšší standard jejich zpracování a ochrany.

V průběhu roku 2021 pověřenec pro ochranu osobních údajů poskytoval informace a poradenství pracovníkům SZIF, kteří provádějí zpracování osobních údajů, o jejich povinnostech podle nařízení GDPR a dalších předpisů Evropské unie nebo České republiky v oblasti ochrany údajů.

Dále bylo ze strany pověřence pro ochranu osobních údajů průběžně realizováno monitorování souladu prostředí SZIF s nařízením GDPR, dalšími předpisy Evropské unie nebo České republiky v oblasti ochrany osobních údajů a poskytování poradenství na požádání, pokud jde o posouzení vlivu na ochranu osobních údajů (DPIA), a monitorování jeho uplatňování podle čl. 35 nařízení GDPR.

Nedílnou součástí výkonu funkce pověřence pro ochranu osobních údajů je také spolupráce s dozorovým úřadem a působení jako kontaktní místo pro subjekty údajů ve všech záležitostech souvisejících se zpracováním jejich osobních údajů a s výkonem jejich práv podle nařízení GDPR. V neposlední řadě bylo také realizováno řízení záznamů o zpracování osobních údajů SZIF podle čl. 30 nařízení GDPR.

Závěr

Státní zemědělský intervenční fond v roce 2021 významně přispěl k realizaci opatření SZP a zemědělských národních dotací. Při své činnosti postupoval v souladu se zákonem č. 252/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákonem č. 256/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů a zákonem č. 218/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů a s nařízeními EU a vlády ČR vydanými k provádění SZP.

Počet poskytovaných informací v roce 2021 (dle zákona č. 106/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů)

Počet poskytovaných informací v členění podle písmen uvedených v § 18, odst. 1	
počet vydaných rozhodnutí o odmítnutí žádosti	27
počet podaných odvolání proti rozhodnutí	4
opis podstatných částí každého rozsudku soudu ve věci přezkoumání zákonnosti rozhodnutí povinného subjektu o odmítnutí žádosti o poskytnutí informace a přehled všech výdajů, které povinný subjekt vynaložil v souvislosti se soudními řízeními o právech a povinnostech podle tohoto zákona, a to včetně nákladů na své vlastní zaměstnance a nákladů na právní zastoupení	0
výčet poskytnutých výhradních licencí, včetně odůvodnění nezbytnosti poskytnutí výhradní licence	0
počet stížností podaných podle § 16a	1
další informace vztahující se k uplatňování tohoto zákona	0
Počet poskytovaných informací v členění podle písmen uvedených v § 18, odst. 1 celkem	32

Zdroj: SZIF.

Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond

V roce 2021 byly Fondem poskytovány podpory v následujících podpůrných programech:

Podpora komerčních úvěrů (Investiční programy)

Formou podpory je poskytování finančních prostředků určených pro snížení úrokového zatížení nebo vydávání garancí na zajištění úvěrů poskytovaných komerčními bankami a jinými financujícími subjekty.

Většina z programů pro podporu komerčních úvěrů je zaměřena na podporu investic, tedy zejména na realizaci dlouhodobých investičních záměrů s cílem restrukturalizace a zvýšení efektivity, modernizace, snížení výrobních nákladů, zlepšení jakosti a dalšího rozvoje, zejména zemědělských subjektů, zpracovatelů zemědělských produktů, ale také podnikatelů zabývajících se lesním hospodářstvím nebo zpracováním dřeva.

Program ZEMĚDĚLEC (podpora je poskytována od 15. 8. 1999)

V rámci programu Zemědělec je poskytována podpora ve formě subvence úroků z investičních úvěrů poskytnutých komerčními subjekty, a to zejména na nákup techniky do zemědělské prvovýroby, na výstavbu, pořízení nebo vylepšení nemovitého majetku v zemědělských závodech a dále na nákup plemenných zvířat za účelem zlepšení genetické hodnoty stáda. Podpora může být poskytnuta jak podnikům, které jsou řazeny do kategorie malých a středních podniků, tak i podnikům, které jsou řazeny do kategorie velkých podniků. Celkový objem úvěrových prostředků, ke kterým má být poskytována podpora u jednoho žadatele a kolo příjmu žádostí u úvěrů na pořízení zemědělské techniky, nesmí překročit částku 10 mil. Kč. Doba splatnosti úvěru nesmí přesáhnout 8 let. U investičních úvěrů na výstavbu, pořízení nebo vylepšení nemovitého majetku nesmí pro jeden subjekt celkový objem úvěrových prostředků za kolo příjmu žádostí překročit částku 50 mil. Kč. Doba splatnosti úvěru nesmí přesáhnout 20 let. V případě investic na nákup plemenných zvířat za účelem zlepšení genetické hodnoty stáda nesmí celkový objem úvěrových prostředků za kolo příjmu žádostí překročit částku 5 mil. Kč. Doba splatnosti úvěru nesmí přesáhnout 4 roky.

Konečná výše základní sazby podpory byla pro rok 2021 stanovena až po ukončení příjmu žádostí pro dané období, a to ve výši maximálně 2 % s 1 % navýšením pro mladé zemědělce.

Příjem žádostí je kontinuální, tedy žádosti jsou přijímány po celý rok.

V průběhu roku 2021 bylo v rámci programu Zemědělec schváleno 3 506 žádostí (při celkovém počtu 4 360 přijatých) s celkovou podporou ve výši 657 mil. Kč. Zemědělští podnikatelé tímto způsobem využijí pro další rozvoj svého podnikání a podporu své konkurenceschopnosti fondem podporované úvěry od komerčních bank ve výši 8 637 mil. Kč.

K datu 31. 12. 2021 Fond evidoval dalších celkem 1 486 neprojednaných žádostí o podporu úroků z komerčních úvěrů v rámci programu Zemědělec, které reprezentují podporované komerční úvěry v odhadovaném objemu

dosahující cca 3,5 mld. Kč, a jejichž odhadované finanční nároky na podporu PGRLF mohou dosahovat přibližně 280 mil. Kč. Důvodem neprojednání (neschválení) žádostí k 31. 12. 2021 bylo nedoložení všech potřebných podkladů pro projednání (schválení) smluv.

Multiplikační efekt v případě podpory úroků v rámci programu Zemědělec v roce 2021 dosahoval poměru přibližně 1:13, kdy za každý 1 mil. Kč vynaložený na poskytnuté dotace z národních zdrojů byly pořízeny investice do sektoru zemědělství v celkovém objemu zhruba 13 mil. Kč.

V roce 2021 pokračoval trend mírného poklesu úrokových sazeb u poskytnutých komerčních úvěrů v rámci programu Zemědělec a průměrná úroková sazba u poskytovaných úvěrů se snížila v roce 2021 na 3,40 % p. a. Základní sazba podpory v programu Zemědělec poklesla oproti předchozímu roku o 0,5 % p. a. na úroveň 2,00 % p. a., čímž se dosáhlo výsledného průměrného úroku pro konečného příjemce mírně nad 1 % p. a., podobně jako v předchozích letech.

Program Lesní hospodář (dříve Podpora nákupu techniky pro hospodaření v lesích) (program od roku 2015)

V rámci tohoto programu je poskytována podpora ve formě subvence úroků z investičních úvěrů poskytnutých komerčními subjekty, a to zejména na nákup techniky vymezené v pravidlech pro poskytování podpory, jako jsou např. speciální lesnické traktory, přívěsy s hydraulickou rukou k vyvážení dřevní hmoty, lanovky a lanové systémy, navijáky pro soustředování dříví, rýhovací zalesňovací stroje, zařízení na údržbu lesních cest. Příjemci této podpory mohou být podnikatelé, kteří se zabývají činnostmi souvisejícími s hospodařením v lesích. Alternativně může být také příjemcem podpory podnikatel nebo obec, která je vlastníkem, nájemcem nebo vypůjčitelem lesa a hospodařící dle schváleného lesního hospodářského plánu nebo převzaté platné lesní hospodářské osnovy. Program je poskytován v režimu de minimis.

Program Zpracovatel dřeva (dříve Podpora nákupu techniky a technologií pro dřevozpracující provozovny) (program od roku 2015)

V rámci tohoto programu je poskytována podpora formou subvence úroků z investičních úvěrů poskytnutých komerčními subjekty, zejména na nákup techniky a technologií pro vybavení pilnic, paření a impregnování masivního dřeva, sušení řeziva, výroby dýh, překližek a vrstveného dřeva, výroby palivového dřeva a zpracování zbytkové dřevní biomasy (pelety, lisované brikety). Tuto podporu mohou získat podnikatelé, kteří se zabývají činnostmi souvisejícími se zpracováním dřeva nebo obce, které se zabývají činnostmi souvisejícími se zpracováním dřeva. Program je poskytován v režimu de minimis.

Program Zpracovatel (program od roku 2015)

V rámci tohoto programu je poskytována podpora formou subvence úroků z investičních úvěrů poskytnutých komerčními subjekty, zejména na nákup techniky a technologií pro vybavení pilnic, paření a impregnování masivního dřeva, sušení řeziva, výroby dýh, překližek a vrstveného dřeva, výroby palivového dřeva a zpracování zbytkové dřevní biomasy (pelety, lisované brikety). Tuto podporu mohou získat podnikatelé, kteří se zabývají činnostmi souvisejícími se zpracováním dřeva nebo obce, které se zabývají činnostmi souvisejícími se zpracováním dřeva. Program je poskytován v režimu de minimis.

Dříve poskytované programy

V roce 2021 byla dále prováděna administrace a vypláceny finanční prostředky v rámci podpůrných programů, jejichž poskytování (přijímání a projednávání žádostí) bylo ukončeno v minulých letech. Celkově bylo v rámci těchto programů v roce 2021 vyplaceno 28 972 tis. Kč.

Pozn.: Úrokové zatížení příjemce podpory činilo v roce 2021 v rámci všech investičních programů minimálně 0,5 % p. a.

Finanční podpora pojištění (Eliminace rizik zemědělského a lesnického podnikání)**Program PODPORA POJIŠTĚNÍ (program od roku 2004)**

Cílem programů na podporu pojištění je zpřístupnění pojistné ochrany širokému okruhu zemědělců a tím dosažení vyššího zajištění podnikatelských aktivit proti nepředvídatelným rizikům. Formou podpory je částečná kompenzace pojistného, vynaloženého na zemědělské pojištění s cílem dosažení vyšší propojitelnosti.

Program je určen zemědělským podnikatelům, kteří sjednali pojištění plodin na ztráty způsobené přírodními pohromami, nepříznivými klimatickými jevy či škůdci, anebo sjednali pojištění hospodářských zvířat na ztráty způsobené chorobami zvířat, přírodními pohromami či nepříznivými klimatickými jevy. Program je určen pro malé a střední podniky.

Podprogram Podpora pěstitelů na úhradu nákladů spojených s pojištěním plodin

Podprogram dále obsahuje 2 podkategorie s odlišnou sazbou podpory – pojištění speciálních plodin a pojištění ostatních plodin.

Podprogram Podpora chovatelů na úhradu nákladů spojených s pojištěním hospodářských zvířat

Žádosti o poskytnutí finanční podpory na úhradu nákladů spojených s pojištěním plodin i hospodářských zvířat byly v roce 2021 přijímány od 1. ledna do 30. října.

Maximální výše podpory činí 65 % pro pojištění speciálních plodin, 50 % pro pojištění ostatních plodin a pro pojištění hospodářských zvířat. Procentní výše sazeb podpory byly pro rok 2021 stanoveny takto: 62 % pro pojištění speciálních plodin, 50 % pro pojištění ostatních plodin a pro pojištění hospodářských zvířat).

Program Podpora pojištění lesních školek

Program je určen zemědělským podnikatelům, kteří sjednali smluvní pojištění na ztráty způsobené sadebnímu materiálu lesních dřevin pěstovaného v lesních školkách a zapříčiněné riziky jako např. vichřice, požár, krupobití atd. Jde o přímou podporu na úhradu části nákladů za platbu pojistného sadebního materiálu lesních dřevin pěstovaných v lesních školkách s produkcí sadebního materiálu lesních dřevin. Maximální výše podpory činí 50 % prokázaných uhrazených nákladů. Program je poskytován v režimu de minimis. Pro rok 2021 byla sazba stanovena na maximální možné úrovni, tedy ve výši 50 %. Žádosti byly přijímány od 1. srpna 2021 do 1. listopadu 2021.

Program Podpora pojištění lesních porostů (program od roku 2015)

Program je určen podnikatelům, kteří jsou vlastníky, nájemci, pachtýři, či vypůjčiteli lesa nebo obcím (dobrovolné svazky

obcí, příspěvkové organizace obcí či právnické osoby založené obcí), a kteří sjednali pojištění lesních porostů zejména proti požárům anebo dalším abiotickým činitelům. Jde o přímou podporu na úhradu části nákladů, které byly prokazatelně vynaloženy na platbu pojistného. Výše podpory je stanovena v rozmezí od 0 do 50 % prokázaných vynaložených nákladů, přičemž konkrétní výše je stanovena po ukončení příjmu žádosti o poskytnutí podpory pro příslušný rok. Program je poskytován v režimu de minimis. Žádosti byly přijímány od 1. ledna 2021 do 30. října 2021 a výše podpory byla stanovena na maximální hranici 50 %.

V rámci všech programů podpory pojištění od roku 1994 do 31. 12. 2021 bylo celkem přijato 116 090 žádostí (smluv). Ke stejnému datu bylo Fondem na finančních podporách vyplaceno celkem 6 959 mil. Kč.

V rámci všech programů a podprogramů podpory pojištění bylo v roce 2021 zaevidováno 8 217 žádostí (smluv) s požadavkem na podporu v celkové předpokládané výši 597 mil. Kč. V průběhu roku se podařilo celkem vyplatit podporu pojištění ve výši 658 mil. Kč. Před koncem roku se k žádostem podaným v roce 2021 podařilo vyplatit téměř 386 mil. Kč, celkem 3 355 žadatelům o podporu pojištění. Zbývající žádosti a smlouvy budou projednány a vypláceny v roce 2022.

Úvěry poskytované PGRLF**Program Investiční úvěry Zemědělec (program od roku 2018)**

V rámci programu jsou od roku 2018 poskytovány úročené úvěry přímo Fondem s možností snížení jistiny úvěru, a to na pořízení investičního majetku. Program je určen zemědělským podnikatelům působícím v oblasti zemědělské prvovýroby, kteří jsou řazeni v kategorii malých a středních podniků. Podpora snížení jistiny úvěru může činit max. 400 000 Kč a zároveň max. 30 % z celkové výše poskytnutého úvěru, u Začínajících podnikatelů, kteří nejsou zapsáni v evidenci zemědělských podnikatelů déle než 24 měsíců před podáním žádosti, může činit podpora na snížení jistiny úvěru maximálně 40 % z celkové výše poskytnutého úvěru.

Příjem žádostí byl v roce 2021 otevřen ve 12. a 13. kole příjmu žádostí úvěrových programů, která byla zahájena 7. 4. 2021, respektive 13. 10. 2021 a ukončena ke stejnému dni z důvodu naplnění stanovené kapacity.

Dříve poskytované programy půjček a úvěrů

V roce 2021 byla prováděna administrace a vypláceny finanční prostředky v rámci programů podpory formou úvěrů s možností snížení jistiny úvěru, jejichž poskytování (přijímání a projednávání žádostí) bylo ukončeno v minulých letech.

V rámci všech programů úročených úvěrů bylo k 31. 12. 2021 celkem přijato 9 522 žádostí, z nichž bylo schváleno 5 399, celkem byly schváleny úvěry v objemu 3 730 mil. Kč a snížení jistiny ve výši 898 mil. Kč.

V roce 2021 bylo zaevidováno 997 žádostí o úvěry a snížení jistiny a v průběhu roku se podařilo schválit 610 žádostí v objemu úvěrů 423 mil. Kč a snížení jistiny v objemu 163 mil. Kč. 463 mil. Kč úvěrů se podařilo vyčerpat a na snížení jistiny bylo poskytnuto 183 mil. Kč. Zbývající žádosti a smlouvy budou postupně vyřízeny v následujícím období.

Výsledky PGLRF, a. s. – stav k 31. 12. 2021

Podle typu organizace	Počet žádostí	Z toho schváleno	Výše podporovaných úvěrů (tis. Kč)	Vydané garance (tis. Kč)	Přislíbené podpory (tis. Kč)	Dosud vyplacené podpory (tis. Kč)
SHR	41 617	36 027	54 243 715	6 129 411	7 704 008	7 081 887
s.r.o.	16 926	14 533	42 039 547	7 581 877	5 408 356	4 919 797
a.s.	15 159	13 783	70 961 509	12 118 682	9 103 474	8 478 447
ZD	12 849	11 944	42 781 978	7 957 356	5 932 588	5 872 253
Ostatní	391	321	1 420 443	235 318	159 714	171 964
ČR celkem	86 942	76 608	211 447 192	34 022 644	28 308 140	26 524 348
Podle typu programu						
Provoz	8 598	8 206	28 613 015	7 283 123	2 517 016	2 525 176
Provoz 2020	2 486	2 041	890 941		302 942	303 641
Vyrovnaní úrokového zatížení	1 068	1 029	4 642 690	1 717 558	87 292	87 014
Krize – Provoz	940	891	4 576 006	879 719	96 101	97 304
Krize – Zpracovatel – Provoz	138	120	2 958 200	782 750	46 777	46 989
Krize – PKF	6	2	28 000	25 670	1 264	1 534
Krize – Půda	303	283	485 367	0	32 377	32 714
LFA	419	410	808 578	720 098	59 456	59 464
Zemědělec	8 578	7 772	31 080 095	16 016 122	10 046 970	10 207 313
I – zemědělec	56 425	49 453	110 590 136	3 293 739	11 231 076	9 493 667
I – zpracovatel	37	27	337 083	39 895	53 157	53 376
I – odbytová organizace	10	6	205 750	67 693	35 634	35 675
I – hygiena	27	19	546 096	144 179	113 214	113 232
I – půda	1 548	1 300	2 396 992	0	652 726	637 106
Podpora nákupu půdy	2 451	1 927	4 254 494	0	403 348	234 908
(od r. 2013)	2 451	2 040	4 544 846	0	429 564	276 430
Půda – snížení jistiny	57	21	28 066	0	1 651	684
(od r. 2015)	1 785	1 436	1 787 641	0	517 235	527 813
Zpracovatel dřeva (Dřevozpracující provozovny)	69	30	45 793	0	2 843	1 034
Lesní hospodář (Lesy stroje)	845	538	1 915 153	0	105 823	52 247
Lesní školkař (Školkařské provozovny)	4	3	4 689	0	201	199
Zajištění úvěrů (od r. 2015)	13	5	23 000	21 600	478	478
Zpracovatel (od r. 2015)	106	42	204 588	0	18 524	4 323
Export	122	90	7 114 725	0	405 329	405 326

Podle typu organizace	Počet žádostí	Z toho schváleno	Výše podporovaných úvěrů (tis. Kč)	Vydané garance (tis. Kč)	Přislíbené podpory (tis. Kč)	Dosud vyplacené podpory (tis. Kč)
Lesy	71	61	294 356	52 468	44 512	46 874
Služby	536	475	3 782 088	2 780 912	1 233 835	1 241 616
Restituent	14	13	17 869	0	3 487	3 487
Nabyvatel	30	22	34 373	34 193	0	0
TOZ	212	196	544 149	162 925	0	0
Krmné obilí	101	98	2 974 974	0	270 307	270 317
Celkem	86 942	76 608	211 447 192	34 022 644	28 308 140	26 524 348
Krajina ¹⁾	4 220	3 963				
Mláď ¹⁾	14 237	13 391				
Agroregion ¹⁾	1 841	1 702				
Povodně ¹⁾	450	439				
KPV ¹⁾	1	1				
Skot ¹⁾	634	589				

Zdroj: PGRLF.

Pozn.: ¹⁾ Tyto programy nejsou zahrnuty do součtu ČR celkem.**Přehled pojištění 2011–2021**

Rok	Programy pojištění	Počet žádostí		Pojistné	Výše podpory	Sazba podpory	Skutečně vyplaceno v roce
		celkem	schváleno	tis. Kč	tis. Kč	%	tis. Kč
2011	Ostatní plodiny	3 632	3 606	697 324	327 742	47,00	
	Speciální plodiny	495	489	181 317	90 659	50,00	
	Hospodářská zvířata	2 290	2 267	163 334	76 767	47,00	
	Lesní školky	2	2	178	54	30,00	
	celkem	6 419	6 364	1 042 155	495 222	47,52	459 199
2012	Ostatní plodiny	3 558	3 492	707 239	120 231	17,00	
	Speciální plodiny	570	560	205 945	102 973	50,00	
	Hospodářská zvířata	2 172	2 121	153 322	61 329	40,00	
	Lesní školky	2	2	219	66	30,00	
	celkem	6 302	6 175	1 066 725	284 598	26,68	499 195
2013	Ostatní plodiny	3 523	3 496	689 091	124 036	18,00	
	Speciální plodiny	723	715	220 347	110 174	50,00	
	Hospodářská zvířata	2 146	2 126	152 808	76 404	50,00	
	Lesní školky	2	2	163	49	30,00	
	celkem	6 394	6 339	1 062 410	310 663	29,24	308 948

Rok	Programy pojištění	Počet žádostí		Pojistné	Výše podpory	Sazba podpory	Skutečně vyplaceno v roce
		celkem	schváleno	tis. Kč	tis. Kč	%	tis. Kč
2014	Ostatní plodiny	3 541	3 513	676 831	121 830	18,00	
	Speciální plodiny	763	759	238 423	119 211	50,00	
	Hospodářská zvířata	2 172	2 157	154 807	77 403	50,00	
	Lesní školky	2	2	142	42	30,00	
	celkem	6 478	6 431	1 070 202	318 487	29,76	359 369
2015	Ostatní plodiny	3 545	3 367	635 835	317 917	50,00	
	Speciální plodiny	1 157	1 119	245 854	122 927	50,00	
	Hospodářská zvířata	2 152	2 054	178 212	89 106	50,00	
	Pojištění lesních porostů (od r. 2015)	34	31	2 943	883	30,00	
	Lesní školky	2	2	198	59	30,00	
	celkem	6 890	6 573	1 063 041	530 892	49,94	445 124
2016	Ostatní plodiny	3 690	3 530	630 197	233 173	37,00	
	Speciální plodiny	1 239	1 200	231 413	115 707	50,00	
	Hospodářská zvířata	2 088	1 998	174 788	87 394	50,00	
	Pojištění lesních porostů	43	36	4 670	1 401	30,00	
	Pojištění produkce lesních školek (Lesní školky)	3	3	336	101	30,00	
	celkem	7 063	6 767	1 041 404	437 775	42,04	642 625
2017	Ostatní plodiny	3 774	3 643	657 434	262 973	40,00	
	Speciální plodiny	1 341	1 308	274 140	137 070	50,00	
	Hospodářská zvířata	2 190	2 096	171 495	85 748	50,00	
	Pojištění lesních porostů	46	34	4 827	1 448	30,00	
	Pojištění produkce lesních školek (Lesní školky)	3	3	423	212	30,00	
	celkem	7 354	7 084	1 108 320	487 451	43,98	461 999
2018	Ostatní plodiny	3 847	3 697	591 740	248 531	42,00	
	Speciální plodiny	1 711	1 647	322 671	177 469	55,00	
	Hospodářská zvířata	2 200	2 078	165 550	82 775	50,00	
	Pojištění lesních porostů	39	34	4 942	1 483	30,00	
	Pojištění produkce lesních školek (Lesní školky)	6	6	817	409	50,00	
	celkem	7 803	7 462	1 085 720	510 666	47,03	368 137

Rok	Programy pojištění	Počet žádostí		Pojistné	Výše podpory	Sazba podpory	Skutečně vyplaceno v roce
		celkem	schváleno	tis. Kč	tis. Kč	%	tis. Kč
2019	Ostatní plodiny	3 974	3 824	575 859	259 137	45,00	
	Speciální plodiny	1 725	1 672	313 694	181 943	58,00	
	Hospodářská zvířata	2 101	1 993	158 650	79 325	50,00	
	Pojištění lesních porostů	43	37	5 440	1 632	30,00	
	Pojištění produkce lesních školek (Lesní školky)	7	7	902	451	50,00	
	celkem	7 850	7 533	1 054 545	522 487	49,55	507 640
2020	Ostatní plodiny	4 085	3 960	606 591	303 296	50,00	
	Speciální plodiny	1 818	1 766	305 864	198 811	65,00	
	Hospodářská zvířata	2 109	2 028	166 632	83 316	50,00	
	Pojištění lesních porostů	46	10	6 947	3 473	50,00	
	Pojištění produkce lesních školek (Lesní školky)	7	0	693	346	50,00	
	celkem	8 065	7 764	1 086 727	589 243	54,22	585 313
2021	Ostatní plodiny	4 163	3 978	622 789	311 395	50,00	
	Speciální plodiny	1 870	1 788	322 073	199 685	62,00	
	Hospodářská zvířata	2 135	2 037	165 447	82 724	50,00	
	Pojištění lesních porostů	45	10	6 389	3 195	50,00	
	Pojištění produkce lesních školek (Lesní školky)	4	0	1 341	670	50,00	
	celkem	8 217	7 813	1 118 040	597 669	53,46	657 691
Celkem 2011–2021		78 835	76 305	11 799 288	5 085 153	43,10	5 295 241

Zdroj: PGRLF.

Úhrady ze záruky v roce 2021

Program	Počet žádostí	Celková garance (tis. Kč)	Úhrady ze záruky	
			Uhrazeno (tis. Kč)	Vráceno (tis. Kč)
Služby	0	0	0	27
Zemědělec	0	0	0	829
Celkem	0	0	0	856

Zdroj: PGRLF.

Změny národní a evropské legislativy v roce 2021

Legislativní změny v právních předpisech, které se bezprostředně týkají Ministerstva zemědělství, publikované ve Sbírce zákonů v období od 1. 1. 2021 do 1. 3. 2022

Ekonomické nástroje k podpoře zemědělství

Nařízení vlády č. 245/2021 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 291/2019 Sb., o mimořádném pracovním vízu pro státní příslušníky Ukrajiny pracující v zemědělství, potravinářství nebo lesnictví (pozn.: účinnost předpisu od 1. 7. 2021).

Vyhláška č. 57/2021 Sb., kterou se mění vyhláška č. 79/2019 Sb., o způsobu výpočtu výše nároku na vrácení spotřební daně z minerálních olejů spotřebovaných v zemědělské prvovýrobě nebo při provádění hospodaření v lese (pozn.: účinnost předpisu od 1. 7. 2021, část od 1. 1. 2022).

Lesní hospodářství

Nařízení vlády č. 455/2021 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 30/2014 Sb., o stanovení závazných pravidel poskytování finančních příspěvků na hospodaření v lesích a na vybrané myslivecké činnosti, ve znění pozdějších předpisů (pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2022, část od 1. 9. 2022).

Vyhláška č. 202/2021 Sb., o lesní hospodářské evidenci (pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2022).

Vyhláška č. 456/2021 Sb., o podrobnostech přenosu reprodukčního materiálu lesních dřevin, o evidenci o původu reprodukčního materiálu a podrobnostech o obnově lesních porostů a o zalesňování pozemků prohlášených za pozemky určené k plnění funkcí lesa (pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2022).

Myslivost

Nařízení vlády č. 455/2021 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 30/2014 Sb., o stanovení závazných pravidel poskytování finančních příspěvků na hospodaření v lesích a na vybrané myslivecké činnosti, ve znění pozdějších předpisů (pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2022, část od 1. 9. 2022).

Vyhláška č. 454/2021 Sb., o stanovení druhů živočichů vyžadujících regulaci (pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2022).

Ochrana zvířat proti týrání

Vyhláška č. 83/2021 Sb., kterou se mění vyhláška č. 22/2013 Sb., o vzdělávání na úseku ochrany zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů (pozn.: účinnost předpisu od 1. 3. 2021).

Vyhláška č. 158/2021 Sb., kterou se mění vyhláška č. 419/2012 Sb., o ochraně pokusných zvířat, ve znění vyhlášky č. 299/2014 Sb. (pozn.: účinnost předpisu od 15. 4. 2021).

Vyhláška č. 291/2021 Sb., kterou se mění vyhláška č. 208/2004 Sb., o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat, ve znění pozdějších předpisů (pozn.: účinnost předpisu od 1. 9. 2021).

Vyhláška č. 384/2021 Sb., o ochraně psů a koček při chovu za účelem rozmnožování (pozn.: účinnost předpisu od 1. 11. 2021).

Vyhláška č. 451/2021 Sb., o ochraně druhů zvířat vyžadujících zvláštní péči (pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2022, část od 1. 1. 2025).

Potravinářská výroba

Zákon č. 174/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění

některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (pozn.: účinnost předpisu od 12. 5. 2021, část od 1. 10. 2021, část od 1. 1. 2022).

Vyhláška č. 204/2021 Sb., o seznamu potravin podle § 9b odst. 1 písm. c) zákona o potravinách a tabákových výrobcích (pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2022).

Vyhláška č. 397/2021 Sb., o požadavcích na konzervované ovoce a konzervovanou zeleninu, skořápkové plody, houby, brambory a výrobky z nich a banány (pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2022).

Půda a pozemkové úpravy

Vyhláška č. 452/2021 Sb., kterou se mění vyhláška č. 13/2014 Sb., o postupu při provádění pozemkových úprav a náležitostech návrhu pozemkových úprav (pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2022).

Vyhláška č. 453/2021 Sb., kterou se mění vyhláška č. 298/2014 Sb., o stanovení seznamu katastrálních území s přiřazenými průměrnými základními cenami zemědělských pozemků, ve znění pozdějších předpisů (pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2022).

Rostlinné komodity

Zákon č. 299/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 156/1998 Sb., o hnojivech, pomocných půdních látkách, pomocných rostlinných přípravcích a substrátech a o agrochemickém zkoušení zemědělských půd (zákon o hnojivech), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (pozn.: účinnost předpisu od 1. 10. 2021, část od 1. 1. 2022 a od 16. 7. 2022).

Vyhláška č. 156/2021 Sb., kterou se mění vyhláška č. 61/2011 Sb., o požadavcích na odběr vzorků, postupy a metody zkoušení osiva a sadby, ve znění pozdějších předpisů (pozn.: účinnost předpisu od 15. 4. 2021).

Vyhláška č. 309/2021 Sb., o odběrech a chemických a biologických rozbořech vzorků hnojiv (pozn.: účinnost předpisu od 1. 10. 2021).

Vyhláška č. 312/2021 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva zemědělství č. 474/2000 Sb., o stanovení požadavků na hnojiva, ve znění pozdějších předpisů (pozn.: účinnost předpisu od 1. 10. 2021).

Vyhláška č. 392/2021 Sb., kterou se mění vyhláška č. 377/2013 Sb., o skladování a způsobu používání hnojiv, ve znění pozdějších předpisů, a vyhláška č. 474/2000 Sb., o stanovení požadavků na hnojiva, ve znění pozdějších předpisů (pozn.: účinnost předpisu od 1. 11. 2021, část od 1. 1. 2022 a část od 1. 7. 2022).

Vyhláška č. 447/2021 Sb., kterou se mění vyhláška č. 218/2019 Sb., o výctu metodik zkoušek odlišnosti, uniformity, stálosti a užitné hodnoty odrůd, ve znění vyhlášky č. 256/2020 Sb. (pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2022).

Vyhláška č. 505/2021 Sb., kterou se mění vyhláška č. 378/2010 Sb., o stanovení druhového seznamu pěstovaných rostlin, ve znění pozdějších předpisů, a další související vyhlášky (pozn.: účinnost předpisu od 1. 2. 2022, část od 1. 9. 2022).

Státní zemědělský intervenční fond

Nařízení vlády č. 54/2021 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 330/2019 Sb., o podmínkách provádění navazujících agroenvironmentálně-klimatických opatření, ve znění nařízení vlády č. 217/2020 Sb., a nařízení vlády č. 75/2015 Sb., o provádění agroenvironmentálně-klimatických opatření a o změně nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění

pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů (pozn.: účinnost předpisu od 1. 3. 2021).

Nařízení vlády č. 55/2021 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 331/2019 Sb., o podmínkách provádění navazujícího opatření ekologické zemědělství, ve znění nařízení vlády č. 217/2020 Sb., a další související nařízení vlády (pozn.: účinnost předpisu od 1. 3. 2021).

Nařízení vlády č. 177/2021 Sb., kterým se mění některá nařízení vlády v oblasti zemědělství v souvislosti s epidemií viru SARS CoV-2 v roce 2021 (pozn.: účinnost předpisu od 1. 5. 2021, část od 1. 6. 2021).

Nařízení vlády č. 228/2021 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 74/2017 Sb., o stanovení některých podmínek pro poskytování podpory na dodávky ovoce, zeleniny, mléka a výrobků z nich do škol a o změně některých souvisejících nařízení vlády, ve znění pozdějších předpisů (pozn.: účinnost předpisu od 1. 7. 2021, část od 1. 1. 2022).

Nařízení vlády č. 32/2022 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 185/2015 Sb., o podmínkách poskytování dotací v rámci opatření zalesňování zemědělské půdy a o změně některých souvisejících nařízení vlády, ve znění pozdějších předpisů (pozn.: účinnost předpisu od 1. 3. 2022).

Nařízení vlády č. 33/2022 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 330/2019 Sb., o podmínkách provádění navazujících agroenvironmentálně-klimatických opatření, ve znění pozdějších předpisů, a další související nařízení vlády (pozn.: účinnost předpisu od 1. 3. 2022, část od 1. 8. 2022 a část od 1. 1. 2023).

Strukturální politika a ekologie

Nařízení vlády č. 54/2021 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 330/2019 Sb., o podmínkách provádění navazujících agroenvironmentálně-klimatických opatření, ve znění nařízení vlády č. 217/2020 Sb., a nařízení vlády č. 75/2015 Sb., o provádění agroenvironmentálně-klimatických opatření a o změně nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů (pozn.: účinnost předpisu od 1. 3. 2021).

Nařízení vlády č. 55/2021 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 331/2019 Sb., o podmínkách provádění navazujícího opatření ekologické zemědělství, ve znění nařízení vlády č. 217/2020 Sb., a další související nařízení vlády (pozn.: účinnost předpisu od 1. 3. 2021).

Nařízení vlády č. 177/2021 Sb., kterým se mění některá nařízení vlády v oblasti zemědělství v souvislosti s epidemií viru SARS CoV-2 v roce 2021 (pozn.: účinnost předpisu od 1. 5. 2021, část od 1. 6. 2021).

Nařízení vlády č. 32/2022 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 185/2015 Sb., o podmínkách poskytování dotací v rámci opatření zalesňování zemědělské půdy a o změně některých souvisejících nařízení vlády, ve znění pozdějších předpisů (pozn.: účinnost předpisu od 1. 3. 2022).

Nařízení vlády č. 33/2022 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 330/2019 Sb., o podmínkách provádění navazujících agroenvironmentálně-klimatických opatření, ve znění pozdějších předpisů, a další související nařízení vlády (pozn.: účinnost předpisu od 1. 3. 2022, část od 1. 8. 2022 a část od 1. 1. 2023).

Včelařství

Nařízení vlády č. 33/2022 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 330/2019 Sb., o podmínkách provádění navazujících agroenvironmentálně-klimatických opatření, ve znění pozdějších předpisů, a další související nařízení vlády (pozn.: účinnost předpisu od 1. 3. 2022, část od 1. 8. 2022 a část od 1. 1. 2023).

Veterinární péče

Vyhláška č. 159/2021 Sb., o veterinárních přípravcích a veterinárních technických prostředcích (pozn.: účinnost předpisu od 1. 7. 2021).

Vyhláška č. 331/2021 Sb., o organizaci vzdělávání pro veterinární lékaře působící v klinickém veterinárním lékařství (pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2022).

Vyhláška č. 526/2021 Sb., kterou se mění vyhláška č. 84/2008 Sb., o správné lékařské praxi, bližších podmínkách zacházení s léčivy v lékárnách, zdravotnických zařízeních a u dalších provozovatelů a zařízení vydávajících léčivé přípravky, ve znění pozdějších předpisů (pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2022).

Vyhláška č. 27/2022 Sb., kterou se mění vyhláška č. 228/2008 Sb., o registraci léčivých přípravků, ve znění pozdějších předpisů (pozn.: účinnost předpisu od 8. 3. 2022).

Vodní hospodářství

Vyhláška č. 44/2021 Sb., kterou se mění vyhláška č. 49/2011 Sb., o vymezení útvarů povrchových vod (pozn.: účinnost předpisu od 1. 3. 2021).

Vyhláška č. 86/2021 Sb., kterou se mění vyhláška č. 471/2001 Sb., o technickobezpečnostním dohledu nad vodními díly, ve znění vyhlášky č. 255/2010 Sb. (pozn.: účinnost předpisu od 1. 3. 2021).

Vyhláška č. 87/2021 Sb., kterou se mění vyhláška č. 252/2013 Sb., o rozsahu údajů v evidencích stavu povrchových a podzemních vod a o způsobu zpracování, ukládání a předávání těchto údajů do informačních systémů veřejné správy (pozn.: účinnost předpisu od 1. 3. 2021).

Vyhláška č. 244/2021 Sb., kterou se mění vyhláška č. 428/2001 Sb., kterou se provádí zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), ve znění pozdějších předpisů (pozn.: účinnost předpisu od 1. 7. 2021).

Legislativní změny v roce 2021 – Legislativa Evropské unie

SZP, rozvoj venkova, přímé platby

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2021/540 ze dne 26. března 2021, kterým se mění prováděcí nařízení (EU) č. 809/2014, pokud jde o některé oznamovací povinnosti, kontroly na místě týkající se žádostí o podporu na hospodářská zvířata a žádostí o platbu v rámci opatření podpory na zvířata a o podávání jednotné žádosti, žádostí o podporu nebo žádostí o platbu.

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2021/1295 ze dne 4. srpna 2021, kterým se pro rok 2021 stanoví odchylka od čl. 75 odst. 1 třetího pododstavce nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, pokud jde o výši záloh u přímých plateb a opatření v rámci rozvoje venkova týkajících se plochy a zvířat.

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/1418 ze dne 23. června 2021, kterým se mění nařízení v přenesené pravomoci (EU) č. 640/2014, pokud jde o sankční pravidla v rámci režimů podpory na zvířata nebo opatření podpory na zvířata.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2115 ze dne 2. prosince 2021, kterým se stanoví pravidla podpory pro strategické plány, jež mají být vypracovány členskými státy v rámci společné zemědělské politiky (strategické

plány SZP) a financovány Evropským zemědělským záručním fondem (EZZF) a Evropským zemědělským fondem pro rozvoj venkova (EZFRV), a kterým se zrušují nařízení (EU) č. 1305/2013 a (EU) č. 1307/2013.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2116 ze dne 2. prosince 2021 o financování, řízení a monitorování společné zemědělské politiky a zrušení nařízení (EU) č. 1306/2013.

Potravinářství

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2021/882 ze dne 1. června 2021, kterým se povoluje uvedení sušených larev potměníka moučného *Tenebrio molitor* na trh jako nové potraviny podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2283 a kterým se mění prováděcí nařízení Komise (EU) 2017/2470.

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2021/1975 ze dne 12. listopadu 2021, kterým se povoluje uvedení zmrazených, sušených a práškových forem *Locusta migratoria* na trh jako nové potraviny podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2283 a kterým se mění prováděcí nařízení Komise (EU) 2017/2470.

Nařízení Komise (EU) 2021/2142 ze dne 3. prosince 2021, kterým se mění nařízení (ES) č. 1881/2006, pokud jde o maximální limity opiových alkaloidů v některých potravinách.

Zemědělství, komodity

Prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2021/462 ze dne 15. března 2021 o stanovení konečného přidělu podpory Unie členskými státy na ovoce a zeleninu do škol a mléko do škol na období od 1. srpna 2021 do 31. července 2022 a o změně prováděcího rozhodnutí (EU) 2020/467 (oznámeno pod číslem C(2021) 1571).

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/652 ze dne 10. února 2021, kterým se mění nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2017/891, pokud jde o činnosti a operační programy organizací producentů v odvětví ovoce a zeleniny.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2117 ze dne 2. prosince 2021, kterým se mění nařízení (EU) č. 1308/2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty, nařízení (EU) č. 1151/2012 o režimech jakosti zemědělských produktů a potravin, nařízení (EU) č. 251/2014 o definici, popisu, obchodní úpravě, označování a ochraně zeměpisných označení aromatizovaných vinných výrobků a nařízení (EU) č. 228/2013, kterým se stanoví zvláštní opatření v oblasti zemědělství ve prospěch nejvzdálenějších regionů Unie.

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/2245 ze dne 12. října 2021, kterým se mění nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2017/891, pokud jde o výpočet hodnoty produkce uváděné na trh organizacemi producentů v odvětví ovoce a zeleniny.

Rybolov, akvakultura a včelařství

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2021/166, ze dne 10. února 2021, kterým se mění prováděcí nařízení (EU) 2015/1368, pokud jde o prodloužení vnitrostátních programů v odvětví včelařství.

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/580 ze dne 1. února 2021, kterým se mění nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2015/1366, pokud jde o základ pro přidělování finančního příspěvku v odvětví včelařství.

Prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2021/974 ze dne 9. června 2021, kterým se schvalují pozměněné vnitrostátní

programy na zlepšení produkce včelařských produktů a jejich uvádění na trh předložené členskými státy podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013 (oznámeno pod číslem C(2021) 4021).

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1139 ze dne 7. července 2021, kterým se zřizuje Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond a mění nařízení (EU) 2017/1004.

Veterinární oblast

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/578 ze dne 29. ledna 2021, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/6, pokud jde o požadavky na shromažďování údajů o objemu prodeje a o používání antimikrobiálních léčivých přípravků u zvířat.

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2021/605 ze dne 7. dubna 2021, kterým se stanoví zvláštní opatření k tlumení afrického moru prasat.

Prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2021/641 ze dne 16. dubna 2021 o mimořádných opatřeních v souvislosti s ohnisky vysoce patogenní chřátky ptáků v určitých členských státech.

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2021/963 ze dne 10. června 2021, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/429, (EU) 2016/1012 a (EU) 2019/6, pokud jde o identifikaci a evidenci koňovitých, a kterým se stanoví vzorové identifikační doklady pro uvedená zvířata.

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/1760 ze dne 26. května 2021, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/6 stanovením kritérií pro určení antimikrobik, jež mají být vyhrazena k léčbě určitých infekcí u lidí.

Rostlinolékařská oblast a přípravky na ochranu rostlin

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/1189 ze dne 7. května 2021, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/848, pokud jde o produkci a uvádění na trh rozmnožovacího materiálu rostlin z ekologického heterogenního materiálu určitých rodů nebo druhů.

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2021/1379 ze dne 19. srpna 2021, kterým se v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009 o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh neobnovuje schválení účinné látky famoxadon a kterým se mění prováděcí nařízení Komise (EU) č. 540/2011.

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2021/2049 ze dne 24. listopadu 2021, kterým se v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009 o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh obnovuje schválení účinné látky cypermethrin jako látky, která se má nahradit, a mění příloha prováděcího nařízení Komise (EU) č. 540/2011.

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2021/2081 ze dne 26. listopadu 2021, kterým se v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009 o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh neobnovuje schválení účinné látky indoxakarb a kterým se mění prováděcí nařízení Komise (EU) č. 540/2011.

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2021/2285 ze dne 14. prosince 2021, kterým se mění prováděcí nařízení (EU) 2019/2072, pokud jde o seznam škodlivých organismů, zákazů a požadavků ohledně dovozu rostlin, rostlinných produktů a jiných předmětů do Unie a jejich přemísťování v rámci Unie, a kterým se zrušují rozhodnutí 98/109/ES a 2002/757/ES a prováděcí nařízení (EU) 2020/885 a (EU) 2020/1292.

ZEMĚDĚLSKÁ VÝROBA

Rostlinná výroba

Výrobní faktory rostlinné výroby

PRŮBĚH POČASÍ NA ÚZEMÍ ČR V ROCE 2021

Leden byl na území ČR teplotně normální, průměrná teplota byla -1,1 °C, což je 1,7 °C nad normálem za období 1981–2010. Srážkově byl leden nadnormální. V průměru spadlo 55 mm, což představuje 131 % normálu pro ČR za období 1981–2010.

Únor byl teplotně normální. Průměrná teplota byla -0,8 °C, Teplotní odchylka oproti normálovému období 1981–2010 byla 0,3 °C. Srážkově byl únor normální. Spadlo průměrně 38 mm srážek, což je 100 % průměru let 1981–2010.

Březen byl teplotně normální. Průměrná teplota byla 2,6 °C, Teplotní odchylka oproti normálu 1981–2010 byla 0,1 °C. Srážkově byl březen podnormální. Napršelo průměrně 28 mm, což je 70 % průměru let 1981–2010.

Duben byl teplotně silně podnormální, průměrná teplota byla 5,4 °C, což je -1,9 °C pod normálem za období 1981–2010. Jednalo se o nechladiější duben od roku 1997. Srážkově byl duben normální, v průměru spadlo 32 mm srážek, což je 68 % normálu za období 1981–2010.

Květen byl teplotně silně podnormální, průměrná teplota byla 10,6 °C, což je -1,7 °C pod normálem za období 1981–2010. Srážkově byl květen nadnormální. V průměru spadlo 99 mm srážek, což je 134 % normálu za období 1981–2010.

Červen byl teplotně silně nadnormální, průměrná teplota činila 18,8 °C, což je 3,3 °C nad normálem za období 1981–2010. Srážkově byl červen normální. V průměru spadlo 88 mm srážek, což je 105 % normálu za období 1981–2010.

Červenec byl teplotně normální, průměrná teplota byla 18,8 °C, což se liší o 1,9 °C od normálu za období 1981–2010. Srážkově byl červenec normální, v průměru spadlo 107 mm, což je 135 % normálu za období 1981–2010.

Srpen byl na území ČR teplotně podnormální. Průměrná teplota vzduchu byla pouze 16,0 °C a odchylka od normálu 1981–2010 činila 0,4 °C. Jedná o druhý nejchladiější srpen za posledních deset let. Srážkově byl srpen nadnormální. V průměru spadlo 106 mm, což představuje 136 % normálu pro ČR za období 1981–2010.

Září bylo v ČR teplotně průměrné. Průměrná teplota činila 14,1 °C, což je 1,3 °C nad průměrem let 1981–2010. Srážkově bylo září silně podnormální. V průměru spadlo 23 mm, což je pouze 44 % normálu let 1981 až 2010.

Říjen byl na území ČR teplotně normální. Průměrná teplota byla 8,0 °C a byla shodná s normálem let 1981–2010. Srážkově byl říjen podnormální. V průměru spadlo 19 mm, což představuje pouze 45 % normálu pro ČR za období 1981–2010.

Listopad byl na území ČR teplotně normální. Průměrná teplota činila 3,6 °C, což je o 0,9 °C nad průměrem let 1981–2010. Srážkově byl listopad na území České republiky normální. V průměru spadlo 45 mm, což představuje 92 % normálu pro ČR za období 1981–2010.

Prosinec byl na území České republiky teplotně nadnormální. Průměrná teplota byla 0,4 °C, což je o 1,4 °C nad

normálem let 1981–2010. Srážkově byl prosinec podnormální. V průměru spadlo 41 mm srážek, což představuje 85 % normálu pro ČR za období 1981–2010.

Rok 2021 byl na území ČR teplotně normální, průměrná roční teplota vzduchu 8,0 °C byla o 0,1 °C vyšší než normál 1981–2010. Jedná se o první teplotně normální rok od roku 2013 (7,9 °C) a druhý nejchladiější rok od roku 2011. Předchozí 3 roky byly teplotně nadnormální, 2020 (9,1 °C), 2019 (9,5 °C) a 2018 (9,6 °C). V roce 2021 byly teplotně podnormální (oproti normálu 1981–2010) především jarní měsíce duben (odchylka -2,5 °C) a květen (-2,4 °C) a dále v létě srpen (-1,3 °C). Teplotně silně nadnormální byl měsíc červen (+3,0 °C), který byl třetí nejteplejší od roku 1961.

Srážkově byl rok 2021 normální, spadlo 99 % dlouhodobého srážkového normálu 1981–2010, což představuje průměrný úhrn srážek ve výši 678 mm. Srážkově nadnormální byly měsíce květen (143 %) a srpen (133 %). Dva měsíce roku 2021 byly hodnoceny jako podnormální, a to březen (58 % normálu) a říjen (44 % normálu). Září bylo dokonce silně podnormální (40 % normálu), jednalo se tak o čtvrté nejsušší září od roku 1961.

Zdroj: Zpracováno dle údajů ČHMÚ.

VÝŽIVA ROSTLIN

Ve srovnání s rokem 2020 došlo, jak vyplývá z níže uvedené tabulky, k mírnému zvýšení spotřeby živin v minerálních hnojivech. Celková spotřeba čistých živin dodaných minerálními hnojivy činila 104,22 kg na 1 ha zemědělské půdy. Na základě informací ČSÚ bylo v roce 2021 kalkulováno s výměrou tzv. „využívané zemědělské půdy“ 3 529 797 ha.

Spotřeba živin zemědělské půdy – minerální hnojiva (v kg/ha)

Rok	N	P ₂ O ₅	K ₂ O	Celkem (kg/ha)	Celkem čistých živin (tis. t)
2007	83,8	15,3	9,9	109,1	436,114
2008	85,4	13,8	11,4	110,6	442,377
2009	63,4	4,3	0,3	68,0	272,000
2010	76,7	8,9	7,5	93,2	327,968
2011	100,7	11,3	6,5	118,5	415,175
2012	98,9	12,2	6,5	117,6	414,671
2013	94,18	11,83	7,03	113,04	398,072
2014	92,64	13,07	11,72	117,43	412,819
2015	113,67	13,91	9,48	137,06	478,861
2016	116,7	13,6	10,8	141,1	492,191
2017	112,9	15,7	9,6	138,2	486,864
2018	99,8	14,6	8,5	122,9	433,112
2019	94,23	16,47	6,13	116,83	411,656
2020	81,00	13,46	7,2	101,66	358,256
2021	87,72	10,24	6,26	104,22	367,895

Zdroj: MZe.

Spotřeba vápenatých hmot v ČR

Rok	Celková spotřeba (tis. t)
2007	229
2008	180
2009	200
2010	118
2011	173
2012	201
2013	253
2014	283
2015	285
2016	258
2017	269
2018	340
2019	402
2020	338
2021	318

Zdroj: MZe.

Hnojení statkovými a organickými hnojivy

V roce 2021 bylo ve statkových hnojivech (hnůj, kejda apod.) a organických hnojivech (zejména digestát z bioplynových stanic) aplikováno 27,5 kg N, 15,2 kg P₂O₅ a 26,5 kg K₂O, v průměru na 1 ha využívané zemědělské půdy v České republice. Celkový vnos čistých živin statkovými a organickými hnojivy byl 69,2 kg/ha. Do tohoto množství nejsou započítávány živiny ve slámě, používané jako stelivo nebo zapravované do půdy jako statkové hnojivo, ani v zeleném hnojení apod. Vstup živin v digestátu z bioplynových stanic (BPS) je do této statistiky započítáván od roku 2014. Současně jsou odečítány živiny z části statkových hnojiv (zejména kejda, ale i hnůj), vstupujících do BPS. Živiny z těchto statkových hnojiv tvoří odhadem polovinu živin ve výsledném digestátu. Další živiny pochází z biomasy vstupující do BPS (zejména silážní kukuřice).

Zdroj: VÚRV, v.v.i.

OCHRANA ROSTLIN**Zhodnocení roku 2021**

Rok 2021 začínal velkými problémy, které měly svůj počátek již na podzim 2020, kdy příprava a setí ozimů vzhledem ke srážkově nadprůměrnému počasí v září a říjnu byla hodně složitá. Také kvůli opožděné sklizni předplodin kukuřice a cukrovky, po kterých se ozimé obilniny, konkrétně pšenice sela. V některých oblastech poškodily porosty a sady jarní mrazy. Lokálně škodily intenzivní příválové deště s kroupami a v mnoha oblastech pokračovalo sucho v jarních měsících. Naopak od května se pěstitelé v některých oblastech potýkali s mimořádně velkým přídelem vody. Sklizeň obilnin byla díky vlhkostním podmínkám opožděna. I rok 2021 byl pro některé oblasti ve znamení přemnoženého hraboše polního, jehož rapidní nárůst podnítil v dubnu vydání nařízení o výjimečném použití rodenticidních přípravků. Hodnoty populací se naštěstí během léta udržely pod hladinu kalamitního výskytu a extrémy byly zaznamenány jen lokálně v severozápadních a středních Čechách. I rok 2021

byl poznamenán epidemiologickou situací okolo COVID-19. Celkově se však rok 2021 z pohledu zemědělského vydařil především u minoritních komodit. Z ovoce se dařilo hrušním, jejichž úroda díky nárůstu plodů v pěstitelsky příznivém podzimu vystoupala na 124 % pětiletého průměru. Z peckovin si vedly nejlépe meruňky, kde nebyl tentokrát výraznější problém s jarními mrazy, ale významná část produkce byla poškozena krupobitím. Nejhuře v peckovinách dopadly třešně a slivoně, kde plody na mnoha lokalitách prochladly, a postupně opadaly. V případě třešní šlo zejména o vysoké úhrny srážek v době sklizně, které způsobily popraskání plodů a následné houbové choroby zkázu dokončily. Z majoritních komodit obilniny a řepka byl rok 2021 méně úspěšný. Ozimé pšenice se sklídilo o téměř 5 % méně. Menší byla také úroda jarního ječmene, kukuřice, ozimého ječmene, tritikale a žita. Naopak jarní pšenice sklídili zemědělci 380 000 t, což bylo proti loňsku trojnásobek. Nárůst způsobilo především výrazné rozšíření osevní plochy. Vzrostla rovněž úroda ovsa. Výnosy řepky ozimé vlivem silného tlaku škůdců na podzim a průběhu počasí během sklizně klesly o více než 11 % na 3 tuny z hektaru. Osevní plocha se zmenšila o 7 %. Ostatních olejnin se sklídilo více díky rozšíření osevních ploch.

Výskyt chorob a škůdců v roce 2021**OBILNINY**

Ozimé obilniny vstupovaly do zimy 2020/2021 v rozdílném růstovém stavu. Ozimé seté v agrotechnické lhůtě stačily do konce listopadu dobře narůst a dostaly se do fáze počátku odnožování. Problémy byly se založením porostů zejména na východě Čech a na Moravě, kde říjnové deště a přemokřené půdy omezily včasné setí a vzejití. Uvádí se, že asi třetina všech porostů ozimů byla v horším stavu. V založených ozimech se začaly objevovat nory hraboše polního a v návaznosti na extrémní výskyt bylo vydáno doporučení k nezakládání porostů mezplodin. Škodlivost populací se v porovnání s rokem předchozím přesunula do severozápadních a středních Čech. Během sezóny množství extrémních výskytů klesalo a lokálně byl zaznamenán opětovný nárůst populací až opět na podzim 2021. Teplotně nadnormální prosinec umožnil další růst a vývoj rostlin ozimů. Leden a únor přinesl hojnou sněhovou nadílku, která následně lokálně zvýšila riziko vylézení ozimů, týkalo se oblastí Českomoravské vrchoviny a v podhůří severních a západních hor. Leden byl teplotně nadnormální a přinesl jen pár dní s teplotami pod -4 °C. Únor byl teplotně normální a přinesl několik mrazivých period, během kterých klesaly teploty k -10 °C. Silnější pokles teplot pod bod mrazu nastal nejdříve v severozápadních oblastech ČR, později na severní Moravě a v ostatních částech Čech, nakonec i na jižní Moravě. Rozdělení sněhových srážek, výšky sněhu a dosahovaných minimálních teplot vzduchu odpovídalo tomuto rozdělení. I přes nejnižší přízemní teploty vzduchu, v nižších polohách Čech až k -25 °C, byly porosty ozimů uvedenou sněhovou vrstvou dobře chráněny. Z pohledu srážek byl rok 2021 nadnormální. V lednu a únoru bylo zaznamenáno více než 100 % srážek v porovnání s dlouhodobým průměrem, v březnu a dubnu vládlo sucho, ale od května až do srpna se úhrn srážek průměrně pohyboval mezi 105 a 135 % dlouhodobého průměru, což způsobilo problémy při sklizni ozimých plodin. Naopak sucho od září ovlivnilo vzházení později setých ozimů. Zmíněné období sucha během dubna a března na výsušných lokalitách vyzkoušely odrůdové vlastnosti ve vztahu k odolnosti k přísušku. Z pohledu chorob

a škůdců se již v době prvních pravých listů projevoval vysoký tlak vektorů virových zakrslostí (kříši a mšice). Dočasný přísušek v březnu zesílil projevy napadení virózy v kombinaci s dalšími vlivy. V případě ozimé pšenice to bylo především na porostech založených s nízkým výsevkem, včetně hybridních materiálů. Napadení bylo nejčastěji vázáno na vyšší míru proředení porostu a nepravidelného vzcházení, které prodlužovalo délku období, po které je porost pro přenašeče atraktivní.

Výrazněji se projevy choroby pat stébel, dokonce víc, než v roce 2020. Vzhledem k příznivým vlhkostním podmínkám nastoupila ve vazbě na odrůdu i vysoká škodlivost **padlí** (*Blumeria graminis*), naopak v porovnání s rokem předchozím se v menší míře projevovaly rzi, a to jak **rez pšeničná** (*Puccinia recondita*), tak **žlutá rzivost obilnin** (*Puccinia striiformis*), která v posledních 5 letech pravidelně škodila. Lokálně se projevovaly infekce působené listovými skvrnitostmi ve vlhké periodě růstu. Často se projevovala **pyrenoforová skvrnitost pšenice** (*Pyrenophora tritici-repentis*). Lokálně bylo zjištěno šíření **septoriové skvrnitosti pšenice** (*Mycosphaerella graminicola*) a **feosferiové skvrnitosti pšenice** (*Phaeosphaeria nodorum*). A i přes velmi vlhký průběh léta se dalo očekávat vysoké zastoupení infekcemi původců **fuzarióz v klasech** (*Fusarium* sp.), ale nedělo se tak. Nicméně tam, kde se projevy objevily, byl vyhodnocen jako podstatný vliv mimo průběhu počasí i vliv odrůdy. Poddimenzování ochrany u citlivých odrůd po problematické předplodině vedlo k napadení. Areál napadení odpovídal plošnému nadnormálnímu objemu srážek v citlivém období. Za jeden z podpůrných faktorů, zejména vzhledem k nižší účinnosti fungicidních zásahů, lze považovat „rozhození“ vývojových fází odnoží v porostech vlivem podmínek v předchozích fázích růstu. Z chorob ječmene se projevovaly během sezóny především již výše zmíněné problémy s **virózními zakrslostmi (BYDV a WDV)**, které se projevovaly především na jaře v době sucha. Většina ploch však poměrně dobře zregenerovala po srážkách v květnu. Z dalších listových chorob se objevovaly hojně kupky **padlí ječmene** (*Blumeria graminis*) a během května i další původci jako je spála ječmene nebo silné projevy **skvrnitosti** *Pyrenophora teres*.

V ozimých obilninách se na podzim hojně objevovaly kolonie **mšic a kyjatek**, které způsobovaly přenos viru BYDV. Společně s koloniemi mšic i kříšek polní a další druhy kříšů, které přenáší virus WDV. Na počátku dubna se začali objevovat **dospělci kohoutků** (*Oulema* sp.). Silnější poškození se objevovaly po předplodině kukuřici, která je refugiem v horkých letních měsících. Vzhledem ke změnám klimatu přibývá škodlivosti trásněnek v teplé oblasti, a některé opomíjené druhy získávají více pozornosti. Jedná se zejména o **hrbáče osenního** (*Zabrus tenebrioides*), jehož areál škodlivých výskytů se rozšiřuje do vyšších poloh. Sklizeň obilovin komplikovaly deště, pole byla podmačena, lokálně se tvořily až močály. Zemědělci tak nemohli vyjet na pole s technikou, aby se do měkké půdy nezabořili. Žně tak měly několikadenní zpoždění. Kvalita pšenice byla převážně dobrá, a to s ohledem na všechny jakostní parametry. U vzorků sklizených po deštích se častěji vyskytovala porostlá zrna s nižší objemovou hmotností. Podíl fuzariózních zrn byl vyšší, ale nepřekračoval hygienický limit. Průměrné výnosy obilovin dosáhly lepších hodnot, než bylo původně predikováno.

Kukuřice

Ročník 2021 byl pro pěstitele kukuřice dobrý, podobně jako rok předcházející byl komplikovaný na sklizeň vlivem průběhu počasí. Výnosy této plodiny v porovnání s rokem

2020 byly podobné díky příhodným podmínkám. Co se týče hmyzích škůdců, poškození **zavíječem kukuřičným** (*Ostrinia nubilalis*), bylo díky vlhkostním podmínkám v květnu silné. V porostech bylo možné koncem září pozorovat polámaná stébla a poškozené palice rostlin ve vysoké míře. V souvislosti s vysokými úhrny srážek v květnu a vyšší škodlivostí housenek zavíječe kukuřičného se na řadě míst objevilo také napadení palic **bělorůžovou hnilobou** (*Fusarium* sp.). Koncem června, a především v červenci, se začaly v porostech kukuřice objevovat dospělci **bázlivce kukuřičného** (*Diabrotica virgifera*), které pak především v oblastech jižní Moravy a Čech způsobují díky monokulturnímu pěstování pravidelné problémy. V roce 2021 byla zjištěna obecně nižší škodlivost, v porovnání s roky předchozími.

OLEJNINY

Podmínky pro založení porostů řepky byly v roce 2020 zpravidla velmi dobré až výborné. Horší situace byla na severní Moravě, kde v důsledku vyšších srážek nebylo možné porosty včas a kvalitně zasít. Problémový byl výskyt hraboše polního, a to nejen na Moravě, ale i v Čechách. Jejich populace se začaly s ubývajícím plochami ostatních plodin koncentrovat v řepce. Vysoké škody na podzim 2020 způsobili dospělci dřepčíka olejkového, kteří nalétávali do porostů v hojném množství v období vzcházení. Řepky byly velmi silně poškozovány a rostliny stresované ztrátou listů zůstávaly slabé. Larvy během jara migrovaly do řápků a stonků. 80–100% napadením stonků bylo zaznamenáno na lokalitách jižní a střední Moravy. Jaro bylo v porovnání s roky předchozími opožděno o 2–3 týdny. První větší oteplení bylo zaznamenáno v třetí dekádě února, kdy se denní teploty tři dny za sebou pohybovaly okolo 15 °C. To se projevovalo prvním silným náletem **krytonosce čtyřzubého** (*Ceutorhynchus pallidactylus*). Další významnější oteplení přišlo v první a druhé polovině března, to už teploty během dne přesahovaly 15 °C. Další silný nálet krytonosců byl zaznamenán v poslední dekádě měsíce března. Od začátku dubna se denní teploty šplhaly nad 20 °C, noční teploty však zůstávaly poměrně nízké, a to až do května. Ochrana proti stonkovým krytonoscům se v posledních letech stává klíčovou díky jejich vysokému tlaku a omezenému spektru účinných látek insekticidů. První výskyt **blýskáčka řepkového** (*Meligethes aeneus*) byly detekovány koncem března a začátkem dubna, tedy v době náletu k. řepkového. První výskyt, ale i výskyt během sezóny byly převážně slabé, přesto bylo možné druhou aplikací proti krytonoscům účinně regulovat i počínající výskyt blýskáčka. Prognóza výskytu infekcí **hlízenkou** (*Sclerotinia sclerotiorum*) byla v průběhu května silně ovlivněna průběhem počasí (chladno a deštivo), proto se z původního nízkého rizika na počátku květu v celé řadě případů přehouplo hodnocení na vysoké riziko koncem květu. V průměru byly porosty řepky hodnocené na konci pěstební sezóny, případně po sklizni, napadeny bílou hnilobou z 8 %. Vyšší podíl v zastoupení infekcí (15–35 %) zaznamenaly Jihomoravský, Jihočeský, Liberecký a Středočeský kraj. Z dodaných údajů také vyplývá, že většina ošetření proběhla jednou, a to nejčastěji ve fázi 65 BBCH. Poškození **šešulovými škůdci** (*Dasyneura brassicae*, *Ceutorhynchus obstrictus*) se pohybovalo na nízké úrovni plošně, pouze lokálně docházelo k vyšším výskytům. Výnosy řepky byly i díky průběhu ročníku a vlivem tlaku škůdců o desetinu nižší. Porosty zakládáné na podzim byly již tradičně napadány hned po vzejití populacemi **dřepčíků rodu Phyllotreta** a **dřepčíkem olejkovým**

(*Psylliodes chrysocephala*). Významná poškození larvami d. olejkového jsou patrné na většině porostů v jarním období roku 2022. V roce 2021 byly zaznamenány minimální problémy s minoritními škůdci jakými jsou **mšice a zápředníček polní**. Silné výskyty minoritních škůdců řepky jsou dávány do souvislosti se špatnou agrotechnikou plodiny a nárůstem podílu pěstované řepky na českých polích.

Mák

Průběh počasí z pohledu výskytu chorob a škůdců máku byl díky srážkově nadprůměrnému květnu a červnu hojný na projevy chorob. Nejčastěji se jednalo o **plíseň máku a pleosporovou skvrnitost máku** (*Peronospora arborescens*, *Pleospora papaveracea*). Vlivem biotických a abiotických faktorů došlo k silnému poléhání porostů na celé řadě lokalit. Z hmyzích škůdců byl nejčastějším problémem výskyt mšic a lokálně též **krytonosce makovicového** (*Ceutorhynchus macula-alba*) nebo **kr. kořenového** (*Stenocarus ruficornis*).

OKOPANINY

Lilek brambor

V důsledku srážkově nadprůměrného roku byly signalizovány první aplikace proti **plísni brambor** (*Phytophthora infestans*) v ranobramborářských oblastech již koncem května. Dostatek srážek v červnu, červenci a v srpnu vytvořil vhodné podmínky pro další šíření plísně, která začala napadat i hlízy. Deště a trvalé podmaččení omezovaly chemické vstupy do porostu, což způsobilo, že od druhé poloviny června se plíseň začala šířit epidemicky. První výskyty **mandelinky bramborové** (*Leptinotarsa decemlineata*) byly pozorovány začátkem června, škodlivé výskyty larev a dospělců se objevily na celé řadě lokalit v polovině června. I v roce 2021 byla v tocích a vzorcích brambor zjištěna **karanténní bakterie** *Ralstonia solanacearum*, celkem na 37 lokalitách z 446. Jednalo se o oblasti Polabí a Znojemska.

Cukrovka

První výskyty cercosporové listové skvrnitosti řepy (*Cercospora beticola*) byly na většině lokalit pozorovány v polovině a koncem července. Plošně silné výskyty choroby byly pozorovány ve středních Čechách i na Moravě. Ostatní houbové choroby (**padlí řepy a ramulariová skvrnitost řepy**) byly zjištěny pouze ve slabé intenzitě, silnější projevy byly detekovány na Chrudimsku a Kutnohorsku. Škodlivé výskyty **mšice makové** se objevily na většině pozorovaných ploch řepy. Od roku 2017 se sledují v porostech cukrovky též **dospělci makadlovek**, jejichž larvy škodí na řepě. Jedná se o druh *Scrobipalpa* sp. Díky zvládnuté ochraně proti tomuto škůdci bylo napadení v tradičních oblastech pěstování (Středočeský a Olomoucký kraj) nízké, či nulové.

SPECIÁLNÍ PLODINY

Chmel

Díky nadstandardním srážkám se chmelu opět dařilo dobře, sklizeň chmele byla historického pohledu jednou z nejvyšších i přes bouře, které poničily část chmelnic. V průměru se výnosy zvýšily o 30 %. I přes vhodné podmínky se v porostech

projevovaly minimálně choroby jako **peronospora** (*Pseudoperonospora humuli*) nebo **padlí chmele** (*Podosphaera macularis*). Výskyt **dřepčíka chmelového** (*Psylliodes attenuata*) byl na řadě lokalit nízký, pouze na Rakovnicku a Ústecku se objevilo silnější poškození. Počasí nesvědčilo **svilušce chmelové** (*Tetranychus urticae*), její výskyt se na Moravě i v Čechách objevoval v nízké intenzitě. Výskyt **lalokonosce libečkového** (*Otiorynchus ligustici*) byl zaznamenán lokálně v silných počtech, ale bez větších škod, jelikož chmel rychle odrůstal. **Mšice chmelová** (*Phorodon humuli*) byla zaznamenána začátkem června, ale její výskyt nepřekračoval práh škodlivosti vesměs po celou sezónu.

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny a peckoviny

Velmi chladné a deštivé počasí v době květu se projevilo horším opylením u švestek, třešní a višní, takže jejich úroda byla o něco nižší. Škody mrazem byly jen lokální, a to na meruňkách, třešních a hruškách, což se do celkové sklizně nepromítlo. Mrazy zasáhly pěstitelské oblasti v první dekádě dubna a pak na přelomu dubna a května. Sady mrazům odolaly díky opoždění vegetace, kdy stromy kvetly o několik týdnů později. Některé lokality na Moravě, například na Znojemsku, zasáhly kroupy. První výskyty **strupovitosti jabloně** (*Venturia inaequalis*) byly zjištěny nejčastěji v první a druhé dekádě června, výjimkou nebyl první výskyt už koncem května. Vlivem úhrnu srážek a omezené možnosti pravidelné fungicidní ochrany, se na všech lokalitách objevily v průběhu července silné výskyty chorob. První výskyty **padlí jabloně** (*Podosphaera leucotricha*) byly zaznamenány v závislosti na lokalitě, od května do června. Škodlivé výskyty byly pozorovány téměř všude, bez ohledu na lokalitu. První výskyty **obaleče jablečného** (*Cydia pomonella*) byly pozorovány většinou v první polovině května, výskyty byly obecně slabé až střední, silné první výskyty byly detekovány na jihu Moravy a severovýchodních Čechách. Výskyty většiny živočišných škůdců ve škodlivé intenzitě byly pouze výjimečné. Škodlivé výskyty mšic na jabloni byly zaznamenány v průběhu května až srpna na polovině pozorovaných ploch Moravy a Čech.

Výskyt většiny chorob peckovin byl většinou sporadický, lokálně byly zjištěny škodlivé výskyty **moniliniové spály** (meruňky, broskvoně, slivoně) (*Monilinia laxa*). Škůdci byli sledováni ve feromonových lapačích. Nálety do lapačů byly zpravidla ve dvou vlnách, po kterých následovalo ošetření. **Obaleč východní** a **o. švestkový** (*Cydia molesta*, *Cydia funebrana*) byl detekován ve feromonových lapačích v silné intenzitě v druhé polovině srpna. Poškození **tmavkou švestkvou** (*Eurytoma schreineri*) se objevilo jen na několika lokalitách, silné poškození na Jičínsku. Škodlivé výskyty mšic na slivoni byly zaznamenány téměř na všech sledovaných pozorovacích bodech Moravy i Čech.

Réva vinná

V roce 2021 byly opět pozorovány v celé Vinařské oblasti Morava silné výskyty **fytoplazmového žloutnutí a červenání listů révy** (původce 'Candidatus' *Phytoplasma solani*, syn. Potato stolbur phytoplasma, syn. choroby stolbur révy). Přenašečem této fytoplazmy je křísek žilnatka vironosná (*Hyalesthes obsoletus*). Výskyty choroby na Moravě mají stále vzestupnou tendenci, ve vinařské oblasti Čechy jsou výskyty zatím ojedinělé a slabší. Hlavním důvodem je problematická regulace hostitelského

druhu vektoru i choroby, vytrvalého plevelu svažce rolního ve vinicích s ekologickým i integrovaným způsobem pěstování. Při mimořádném a cíleném průzkumu provedeném ÚKZÚZ ve vinařské oblasti Morava a v podoblastech znojemské, mikulovské a částečně i slovácké byl na 3 lokalitách zjištěn první výskyt karanténního ŠO na území ČR, původce **fytoplazmového zlatého žloutnutí révy** (*Candidatus Phytoplasma vitis*, syn. Grapevine flavescence dorée phytoplasma), jeden pozitivní nálezy byl prokázán na rostlině révy a 2 nálezy byly potvrzeny na hostitelském druhu plevelu, plaménku plotním *Clematis vitalba* v okolí vinice. Tato choroba patří mezi hospodářsky nejvýznamnější choroby révy a způsobuje významné ztráty, napadené keře nelze léčit a během několika let odumírají. Choroba se v současné době vyskytuje ve většině zemí jižní Evropy, kde je pěstována réva vinná, nejbližší výskyty patogenu jsou v sousedním Rakousku. Hlavním přenašečem – vektorem fytoplazmy je křísek révový (viz škůdci). V roce 2022 proběhne v lokalitách výskytu podrobný průzkum s cílem eradikace patogenu.

Teplotní suma pro zralost oospor *Plasmopara viticola*, původce **plísňé révy** byla z důvodu chladného počasí v jarních měsících dosažena v roce 2021 až od poloviny května do počátku třetí květnové dekády. První výskyty i významné šíření choroby bylo proto oproti předchozímu roku opožděné. Podmínky pro primární infekce (10 mm dešťových srážek v průběhu 24 hodin, průměrná denní teplota minimálně 10 °C a minimální denní teplota 8 °C) byly splněny lokálně za dešťových srážek a příznivých teplotních podmínek během 2. týdne června a plošně až počátkem třetí dekády června. První výskyty ve vinařské oblasti Morava byly zjištěny na několika lokalitách ve druhé polovině června během kvetení révy, většinou až v závěru června nebo počátkem července při dokvétání nebo po odkvětu révy. První výskyty plísňe ve vinařské oblasti Čechy byly zaznamenány až ve druhé polovině července. Silnější výskyty choroby a šíření choroby na vrcholech letorostů a na zálistcích bylo zaznamenáno až koncem první nebo počátkem druhé dekády srpna po vydatných dešťových srážkách. Škodlivé výskyty choroby byly v srpnu zaznamenány i ve vinařské oblasti Čechy. Z důvodu pozdního výskytu **padlí révy**, původce *Erysiphe necator* nebyla v předchozím roce infikována bazální očka letorostů patogenem a byl předpoklad pouze omezeného výskytu zdrojů infekce a slabšího a opožděného výskytu choroby v roce 2020. Rovněž v důsledku pozdního nástupu choroby a průběhu počasí v srpnu předchozího roku byl pozorován pouze ojedinělý výskyt vyvinutých plodnic, jako zdroje primárních infekcí. Z těchto důvodů, a navíc nepříznivého počasí pro šíření patogenu v jarních měsících roku 2021, především v květnu, bylo možné zahájit ošetřování až v období před kvetením révy. Velmi příznivé podmínky pro sekundární šíření patogenu nastaly až během fáze kvetení koncem června a po odkvětu na počátku července. První ojedinělé výskyty choroby na listech byly zjištěny v období kvetení révy, silnější výskyty na vyvíjejících se hroznech byly zaznamenány v období po odkvětu a ve fázi bobule velikosti broku. Další šíření choroby na listech a na letorostech bylo pozorováno až ve druhé dekádě července, a především v závěru vegetace v srpnu, v období dozrávání hroznů. Ve vinařské oblasti Čechy nebyly pozorovány silnější výskyty choroby. Vlivem příznivých podmínek, deštivého počasí v průběhu 3. týdne června v období kvetení došlo k lokálním výskytům **botrytiové hniloby květenství**. První výskyty **šedé hniloby hroznů révy** (původce *Botrytis cinerea*) na hroznech ranějších náchylných odrůd byly výjimečně zjištěny v období zaměkání bobulí, většinou až v období zrání hroznů.

Vydatné a opakované dešťové srážky na konci září, v období sklizňové zralosti pozdních odrůd, způsobily praskání bobulí a významné šíření choroby. V průběhu října v období dozrávání pozdních odrůd již nebyly vhodné podmínky pro šíření choroby. Silné výskyty choroby se projeví především na lokalitách, kde nebyla zajištěna včasná a dostatečně intenzivní ochrana porostů. V období zrání hroznů byly zaznamenány až lokálně silné výskyty **octové hniloby** (původce komplex bakteriálních a houbových patogenů – kvasinek).

I v roce 2021 pokračovaly velmi silné a stále narůstající výskyty **chřadnutí a odumírání révy – syndrom Esca** (původce *Phaeomoniella chlamydospora*, *Phaeoacremonium aleophilum*, *Fomitiporia mediterranea* aj. druhy houbových patogenů) v celé vinařské oblasti Morava. Napadené keře buď postupně chřadnou, nebo výjimečně i náhle odumírají z důvodu poškození vodivých pletiv v kmíncích révy. Choroba se nejčastěji projevuje charakteristickou změnou zbarvení listů a nekrotizací mezižilkových pletiv, skvrnami na bobulích a postupným zasycháním bobulí a končí vždy odumřením napadených keřů. Během průzkumu byly zjištěny průměrně 15% napadení keřů ve vinicích, některé citlivé odrůdy byly napadeny i silněji.

Lokálně byly zaznamenány silné výskyty kadeřavosti révy vinné způsobené **hálčivcem révovým** (*Calepitrimerus vitis*), která se projevuje deformacemi listů, a nestejným růstem letorostů. Současně byly pozorovány výskyty plstnatosti révy vinné způsobené **vlnovníkem révovým** (*Colomerus vitis*) ve slabé až střední intenzitě. První výskyty dospělců **obaleče mramorovaného** (*Lobesia botrana*) ve feromonových lapácích byly zjištěny ve vinařské oblasti Morava již koncem 3. dekády dubna, většinou však v první dekádě května. První výskyty dospělců obaleče mramorovaného ve vinařské oblasti Čechy byly zaznamenány trochu později, od konce dubna do konce první dekády května. Výskyt dospělců 1. generace obaleče mramorovaného ve feromonových lapácích byl v roce 2021 obecně velmi slabý, pouze v okr. Břeclav a Uherské Hradiště byl ve druhé dekádě června překročen na několika lokalitách práh škodlivosti. Druhá generace obaleče byla slabší. První výskyty dospělců 1. generace **obalečika jednopásého** (*Eupoecilia ambiguella*) ve feromonových lapácích byly oproti roku 2020 velmi opožděné a byly zaznamenány ve vinařské oblasti Morava až ve druhé dekádě května a ve vinařské oblasti Čechy dokonce až v první dekádě června. Letové vlny obalečika jednopásého byly v roce 2021 slabé a především výskyty 2. generace škůdce byly na celém území ČR s výjimkou 1 lokality (Mikulov na Moravě) velmi slabé a úlovky v lapácích nedosáhly práh škodlivosti. První, ojedinělý výskyt invazního škůdce **octomilky japonské** (*Drosophila suzukii*) v lapáku s návnadou byl ve vinařské oblasti Morava zaznamenán již v polovině třetí dekády června v okrese Břeclav, na ostatních lokalitách Moravy a v celé vinařské oblasti Čechy byly první výskyty tohoto škůdce pozorovány až od počátku července, maximum výskytu bylo v první dekádě srpna, kdy byly na několika lokalitách v Čechách překročen práh škodlivosti. Výskyty škůdce na Moravě byly slabé. První výskyty dospělců **kříška révového** (*Scaphioideus titanus*) v optických lapácích (žlutých lepových deskách zavěšených na vodícím drátu) byly v roce 2021 zaznamenány na většině lokalit v okresech Břeclav a Znojmo ve druhé dekádě července. Výskyty škůdce byly převážně ve slabé intenzitě, pouze výjimečně v silné intenzitě (Velké Němčice a Mikulov na Moravě). Škůdce byl poprvé zjištěn na území ČR v roce 2016 a od té doby se postupně šíří. Ve vinařské oblasti Čechy se dosud nevyskytuje. Jeho škodlivost spočívá v přenosu závažné karanténní choroby – fytoplazmového zlatého žloutnutí révy. Poškození rašících

oček révy housenkami **různorožce trnkového** (*Peribatodes rhomboidaria*) ve škodlivé intenzitě nebylo zaznamenáno. Rovněž nebylo zjištěno ani i poškození rašících oček révy housenkami **osenic** (rodu *Scotia*, *Noctua*, *Euxoa*, *Amathes*).

Na jaře v roce 2021 ještě stále pokračovaly škodlivé výskyty **hraboše polního** (*Microtus arvalis*) na území jižní Moravy. Pro ošetření se používá tzv. práh škodlivosti, kterým je zjištění 50 užívaných nor na 1 ha v jarním období, 200 a více užívaných nor v letním období a více než 400 užívaných nor v podzimním období. Na většině lokalit byly střední nebo silné – tj. škodlivé výskyty a na některých lokalitách dosahovaly výskyty až extrémní četnosti, kdy počty nor několikanásobně překračovaly prahovou hodnotu. Během roku došlo k významnému poklesu populační hustoty a při podzimním monitoringu vinic byly výskyty pouze slabé, s výjimkou několika lokalit v okr. Břeclav (Němčičky u Hustopeče aj.).

V důsledku nepříznivého průběhu počasí v jarních měsících se na některých lokalitách časně projevila abiotická porucha **Fe-deficientní vrcholová chloróza révy**, jejíž výskyty podporuje chladné a deštivé počasí nebo naopak nedostatek vláhy. Během srpna a později byly pozorovány lokální výskyty další abiotické poruchy **Mg-deficientní mezižilkové chlorózy listů révy**.

Na některých lokalitách bylo u citlivých odrůd pozorováno **sprchávání květenství a hráškovatění hroznů révy**, způsobené nepříznivými podmínkami v době kvetení révy, především chladnějším a deštivým počasím. Koncem měsíce srpna a během září bylo lokálně pozorováno poškození zrajících bobulí hmyzem, např. **včelou medonosnou** (*Apis mellifera*) nebo **vosou obecnou** (*Vespula vulgaris*), brouky **zlatohlávkou huňatými** (*Cetonia aurata*) a ptáky, především **špačkem obecným** (*Sturnus vulgaris*).

Bližší informace o aktuálním výskytu škůdců lze nalézt na stránkách Rostlinolékařského portálu (http://eagri.cz/public/app/srs_pub/fytoportal/public/#r1p|domu|uvod)

Zdroj: ÚKZÚZ.

OSIVO A SADBA

V roce 2021 byl dokončen **návrh novely zákona č. 219/2003 Sb.**, o oběhu osiva a sadby, který obsahuje kromě rozšíření druhového seznamu o druhy s dobrovolnou registrací odrůd také režim pro certifikaci těchto odrůd a jejich uvádění do oběhu. Tato novela dále do zákona nově zavádí i cyklické

zkoušení užitné hodnoty odrůd u minoritních plodin, ekologický rozmnožovací materiál a ekologický heterogenní materiál. Současně se připravovaly navazující vyhlášky: č. 378/2010 Sb., 129/2012 Sb. a 61/2011 Sb., které mimo jiné přinesou nová znění latinských názvů několika plodin, a to v souladu s nejnovějším vývojem v oblasti botanického názvosloví.

V rámci **národních dotačních programů** byly v sektoru rozmnožovacího materiálu a ochrany odrůd v roce 2021 poskytnuty a vyplaceny finanční prostředky dotačních titulů 3.d. (Podpora tvorby rostlinných genotypů s vysokou rezistencí k biotickým i abiotickým faktorům a diferencovanou kvalitou rostlinných komodit) a 9.A.b.4. (Podpora zajištění samostatných odrůdových zkoušek registrovaných odrůd polních plodin). V rámci dotačního titulu 3.d. byly administrovány žádosti 32 žadatelů v souhrnu za cca 115 mil. Kč. Tato částka představuje meziroční navýšení téměř o 6 mil. Kč. V dotačním titulu 9.A.b.4. byly přijaty žádosti 11 žadatelů o dotaci celkově za cca 7,3 mil. Kč, jedná se o pokles o 2,7 mil. Kč.

V oboru osivářství bylo koncem roku 2021 zaregistrováno či zaevidováno u Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského (ÚKZÚZ) **996 subjektů** (+4 % oproti 2020), které vyrábí, uvádí do oběhu a dováží osiva zemědělských druhů, zeleniny nebo sazenice zeleniny, včetně 89 zpracovatelů farmářských osiv. Od 14. 12. 2019 je rozšířena povinnost registrace pro vývozce rozmnožovacího materiálu do třetích zemí. S tím souvisí i nová pravidla pro získání oprávnění k vydávání rostlinolékařských pasů. Koncem roku 2021 toto nové oprávnění podmíněné složením distančního testu vlastnilo z výše uvedených subjektů 222 osob (+91 oproti 2020).

Komplexní údaje o produkci osiva a sadby jsou získávány s ročním zpožděním a v členění na sklizňové roky, jelikož v průběhu roku po sklizni je osivo dále zpracováváno a uznáváno. **Sklizňový rok 2020** (1. 7. 2020 – 30. 6. 2021) byl, obdobně jako několik předchozích roků, silně ovlivněn na velké části území republiky velkým suchem. Příprava půdy pro setí ozimých řepok byla ovlivněna velmi suchým počasím v měsíci srpnu a její porosty byly tedy sety do přeschlých až místy hrudovitých lůžek, což způsobilo nerovnoměrnost jejich vzcházení. Po zlepšení vláhových poměrů byly ozimy sety do dobře zpracované půdy a převážně v řádných agrotechnických termínech. Srážkově byl však říjen silně nadnormální (měsíční úhrn srážek 90 mm představoval 209 % normálu 1981–2010), a proto některé ozimy nemohly být dosety a přesívaly se na jaře.

Vývoj rozsahu uznaných množitelských ploch uznaného osiva (2017–2020)

Druh osiva a sadby	Uznávaná množitelská plocha (ha)			
	2017	2018	2019	2020
Obiloviny	49 503	52 907	53 847	52 759
Kukuřice	602	631	410	155
Luskoviny	10 147	7 889	8 069	10 771
Olejniny a přádné rostliny	7 680	9 536	10 496	11 497
Jeteloviny	16 408	14 547	14 171	12 210
Trávy	9 946	9 778	10 013	10 121
Jiné krmné plodiny	2 554	1 936	2 278	2 969
CELKEM	96 840	97 224	99 284	100 482
Sadba brambor	2 512	2 444	2 490	2 542

Zdroj: ÚKZÚZ.

Během podzimu a zimy se stav srážek sice doplnil, ale pouze do svrchního profilu půdy do 20 cm. Do konce roku byla zima mírná, a tak většina porostů ozimů dobře klíčila a vzházela. Porosty řepky musely být mnohdy ošetřeny regulátory růstu, některé i dvakrát. Výskyt plevelů byl průměrný. Většina porostů byla ošetřena jak herbicidně, tak i insekticidně. Ošetření ozimů pak proti houbovým chorobám proběhlo na jaře. V některých oblastech byl limitujícím faktorem výskyt hraboše polního, který značně snížil výnosy u některých porostů.

Celková plocha množitelských ploch pro zemědělské plodiny a brambory je v ČR poměrně stabilní a pohybuje se posledních 10 let okolo 100 tis. ha. **Uznané množitelské plochy** pro zemědělské plodiny v roce 2020 zaznamenaly oproti roku předešlému mírný nárůst o 1,2 % (+1 197 ha) na 100,5 tis. ha. Výnosy všech certifikovaných osiv zemědělských plodin zůstaly víceméně rovněž na stejné úrovni (208 tis. t, +0,7 %). Výrazně přibýlo uznaných množitelských ploch luskovin o 33 % (+2 702 ha), krmných plodin o 30 % (+691 ha) a olejnin o 10 % (+1 001 ha), naopak opět radikálně o 62 % (z 410 na 155 ha) poklesly uznané plochy kukuřice, jejíž osivo se z téměř 90 % dováží. Obilniny bez kukuřice představovaly 52,5 % (52,8 tis. ha) všech uznaných množitelských ploch a dokonce 83 % (173 tis. t) ze všech certifikovaných osiv zemědělských plodin. Uznané množitelské plochy brambor v roce 2020 mírně vzrostly na 2 542 ha (+2 %), podobně výnos certifikované sadby brambor z 55,3 tis. t na 57 tis. t (+3 %). Celkové **přihlášené** množitelské plochy v roce 2021 opět lehce narostly na 110,6 tis. ha (+2,4 %) oproti přihlášeným plochám v roce 2020.

V sklizňovém roce 2020 se celkově do ČR dovezlo 31,4 tis. t osiv zemědělských plodin (+34 %) a 7,8 tis. t sadbových brambor (-30 %). Největší položku představovaly obiloviny (21,3 tis. t, 68 %), jejichž dovoz se vyznačoval podstatným nárůstem oproti roku předešlému (+43 %), převážně z důvodu mimořádného dovozu pšenice jarní (8 011 t v roce 2020 vs 46 t v roce 2019). Tradičně se importuje velká část osiva kukuřice, v roce 2020 to bylo 9,2 tis. t, 29 % z celkového objemu dovezených osiv. Dále se dováží velké množství osiv trav (4 tis. t, 13 %) a olejnin (3,2 tis. t, 10 %). Ač objemově malé množství, velký nárůst v roce 2020 zaznamenal dovoz osiva jiných krmných plodin (216 t, +119 %), ale hlavně řepy (240 t, +281 %).

Zdroj: ÚKZÚZ.

Dle údajů ČSÚ se většina exportu osiva a sadbových brambor (cca 98 %) realizuje na vnitřním trhu EU. V roce 2021 bylo největším odběratelem Německo. Velkými odběrateli je rovněž Rakousko, Polsko, Slovensko, Nizozemí, Itálie, Francie, Maďarsko. Významným vývozním artiklem z ČR je především osivo obilovin, trav a jetelovin, hořčice, kukuřice, luskovin a zelenin.

Ochrana práv k odrůdám a registrace odrůd

V roce 2021 bylo přijato 63 žádostí o udělení ochranných práv, vydáno 51 osvědčení o udělení ochranných práv a u 42 odrůd byla ochranná práva ukončena. V řízení o registraci a prodloužení registrace bylo přijato 786 žádostí, bylo vydáno 361 rozhodnutí o registraci a prodloužení registrace, výmaz ze Státní odrůdové knihy byl proveden u 194 odrůd z důvodu podání žádosti o zrušení registrace nebo uplynutí doby registrace. Koncem roku 2021 byl tedy celkový počet **chráněných odrůd** na národní úrovni **796 (+1,5 %)**, z toho

72 % zemědělských druhů, 16 % ovocných, 7 % okrasných, 3 % zeleninových a 1 % léčivých a aromatických. Celkový počet **registrovaných odrůd** v České republice byl **3 735 (+1,5 %)**, z toho 48 % zemědělských druhů, 31 % zeleninových a 21 % ovocných.

V roce 2021 proběhl recertifikační audit Odrůdového úřadu Společenství (CPVO), na jehož základě byl ÚKZÚZ znovu pověřen Správní Radou CPVO k provádění zkoušek odlišnosti, uniformity a stálosti pro účely udělení odrůdových práv Společenství. Pro zahraniční zkušební úřady bylo v rámci spolupráce přijato 216 žádostí a zpracováno 107 průběžných a 201 závěrečných zpráv o výsledku zkoušení odlišnosti, uniformity a stálosti odrůd.

Národní odrůdový úřad připravil upgrade stávající webové aplikace Databáze odrůd. Funkcionalita je doplněna o vyhledávání výsledků zkoušek užitné hodnoty.

Rostlinné komodity

OBILOVINY

Rozhodující vliv na dosaženou úroveň výroby základních obilovin (pšenice ozimé, žito ozimého, triticales, jarního ječmene, jarní pšenice, oves, kukuřice a ostatních obilovin) měl a má opět průběh počasí, a to jak na podzim, ale také v jarních měsících marketingového ročníku 2021/2022. V říjnu roku 2020, ve kterém startovala vegetační sezóna ozimých obilovin sklizených v roce 2021, byly srážky ve srovnání s dlouhodobým normálem 1981–2010 více než dvojnásobné, což činilo 214 % normálu. Naopak měsíce listopad roku 2020 (45 % normálu) a prosinec roku 2020 (56 % normálu) měly srážky hluboko pod normálem. Teploty byly v říjnu 2020 oproti normálu o 0,9 °C vyšší a tento kladný rozdíl se v měsících listopad 2020 (+1,0 °C) a zejména prosinec 2020 (+2,6 °C) dále zvyšoval. Srážky v průběhu měsíce října roku 2020 opozdily v mnoha případech setí ozimů, které přecházelo až do listopadu 2020 a porosty byly často před příchodem zimy málo odnožené.

Zima ročníku 2020/2021 byla dle údajů ČHMÚ teplotně normální. Průměrná teplota za zimní sezonu (prosinec 2020 až únor 2021) byla -0,1 °C, což je o 1,2 °C více než normál 1981 až 2010. Srážkově byla zima ročníku 2020/2021 jako celek zcela normální. Za zimní sezonu spadlo na území ČR v průměru 121 mm srážek, což představuje 94 % normálu období let 1981–2010. Prosinec roku 2020 byl srážkově silně podnormální, a jeho měsíční úhrn srážek 26 mm představoval 52 % normálu. Naopak leden a únor roku 2021 byly srážkově normální, v lednu 2021 napršelo 125 % normálu a v únoru 2021 se srážky rovnaly normálu. Stav porostů na jaře byl charakterizován značnými rozdíly, zejména v závislosti na komplikovaném podzimním setí, které se projevovalo ve stupni odnožení porostů.

Březen 2021 byl teplotně normální, průměrná měsíční teplota vzduchu 2,6 °C byla o 0,3 °C nižší než normál 1981–2010. V průběhu měsíce se střídala teplá a chladná období. Průměrná denní teplota vzduchu na území ČR klesla výrazněji pod hodnotu normálu v období 19. až 21. března 2021.

Setí jarního ječmene bylo zahájeno na některých lokalitách již v únoru 2021 a bylo ukončeno počátkem dubna 2021. Většina ploch byla zaseta v průběhu měsíce března 2021. Srážkově jako celek byl březen roku 2021 podnormální, průměrný měsíční úhrn srážek činil 28 mm, což představuje 58 % normálu.

Začátkem dubna 2021 byla kondice ozimých pšenic hodnocena převážně jako dobrá (78 % porostů), jako špatná u méně než čtvrtiny porostů (22 %). V průběhu dubna 2021 se na porostech začaly ve zvýšené míře objevovat listové choroby. Duben roku 2021 na území ČR byl dle ČHMÚ teplotně silně podnormální, průměrná měsíční teplota vzduchu 5,4 °C byla o 2,5 °C nižší než normál 1981–2010. Společně s dubnem roku 1977 se jedná o 5. až 6. nejchladnější duben v období od roku 1961. Srážkově byl duben roku 2021 na území ČR normální, průměrný měsíční úhrn srážek 32 mm představoval 76 % normálu 1981–2010.

Květen 2021 na území ČR byl teplotně silně podnormální, průměrná měsíční teplota vzduchu 10,6 °C byla o 2,4 °C nižší než normál 1981–2010. Společně s květnem roku 1970 se tak řadí mezi 7. až 8. nejchladnější květen v období od roku 1961. Průměrná denní teplota vzduchu na území ČR se po většinu měsíce pohybovala pod hodnotami normálu. Srážkově byl květen na území ČR nadnormální, průměrný měsíční úhrn 99 mm představuje 143 % normálu 1981–2010. Více srážek spadlo na území Čech (102 mm, 152 % normálu) než na území Moravy a Slezska (90 mm, 122 % normálu). V průběhu měsíce května roku 2021 převládalo chladnější počasí s průměrnými denními teplotami o 1 až 3 °C pod normálem. Porosty měly dobré podmínky k růstu, chladnější a často oblačné počasí nezrychlovalo nepříznivě vývoj rostlin. Dlouhotrvající ovlhčení rostlin, vlhké mikroklima a snížená prostupnost světla ve spodních listových patrech však vytvářely optimální epidemické podmínky pro rozvoj houbových chorob. Nastalo druhé epidemické období šíření braničnatky a také vhodné podmínky pro infekci rzi plevovou, kterou podporuje teplotně mírná zima a chladný průběh dubna a května roku 2021.

Červen 2021 na území ČR byl teplotně silně nadnormální, průměrná měsíční teplota vzduchu 18,8 °C byla o 3,0 °C vyšší než normál 1981–2010. Jde tak o třetí nejteplejší červen v období od roku 1961. Srážkově byl červen 2021 na území ČR normální, měsíční úhrn 88 mm představuje 111 % normálu 1981–2010.

Červenec 2021 na území ČR byl teplotně normální, průměrná měsíční teplota vzduchu 18,8 °C byla o 1,0 °C vyšší než normál 1981–2010. Společně s roky 2019 a 1992 jde o desátý nejteplejší červenec v období od roku 1961. Srážkově byl červenec roku 2021 na území ČR normální, měsíční úhrn 106 mm představuje 120 % normálu 1981–2010.

Srpen 2021 na území ČR byl teplotně podnormální, průměrná měsíční teplota vzduchu 16,0 °C byla o 1,3 °C nižší než normál 1981–2010. Jedná se o druhý nejchladnější srpen za posledních deset let. Srážkově byl srpen 2021 na území ČR nadnormální, měsíční úhrn 105 mm představuje 131 % normálu 1981–2010. Více srážek spadlo na území Moravy (129 mm, 170 % normálu) než na území Čech (94 mm, 115 % normálu).

Průměrná teplota za léto 2021 (červen až srpen) na území ČR byla 17,9 °C, což je o 0,9 °C více než normál 1981 až 2010. Léto 2021 tak bylo společně s létem v roce 2010 hodnoceno jako 10. až 11. nejteplejší. V letním období spadlo v průměru na území ČR 300 mm srážek, což představuje 121 % normálu 1981 až 2010. Bylo to tak sedmé nejdeštivější léto od roku 1961.

Sklizeň ozimých pšenic v roce 2021 se obdobně jako v roce 2020 rozbíhala velmi pomalu. Do konce července 2021 byl její postup nejpomalejší za poslední čtyři roky. K 26. 7. 2021 bylo sklizeno necelých 8,0 % ploch ozimé pšenice, v roce 2020 to bylo skoro 10 % ploch ozimé pšenice, zatímco v roce 2019 to bylo 45 %, a v roce 2018 dokonce více než polovina (51 %). Žně provázely časté srážky a porosty, které byly často místy nebo zcela polehlé, dlouho osychaly. Byl tak reálný předpoklad, že dojde ke zhoršení kvality. K 31. 8. 2021 bylo sklizeno 114 339 ha (99,4 %) ozimého ječmene v ČR s produkcí 666,2 tis. t a průměrným výnosem 6,04 t/ha, což je o 0,18 t/ha nižší výnos než v roce předcházejícím. Naše hlavní obilovina, pšenice ozimá byla sklizena z 89,2 %, je posekáno 633,1 tis. ha a produkcí 4 280,9 tis. t a průměrným výnosem 6,76 t/ha. Ozimé žito bylo sklizeno z 18,4 tis. ha (73,0 %) s produkcí 99,3 tis. t a s průměrným výnosem 5,41 t/ha. Jarního ječmene bylo sklizeno 185,5 tis. ha (86,0 %) s produkcí 1 013,3 tis. t a průměrným výnosem 5,46 t/ha, jarní pšenice bylo sklizeno 56,4 tis. ha (75,0 % ploch) s produkcí 303,3 tis. t a s průměrným výnosem 5,38 t/ha, triticales bylo sklizeno 24,6 tis. ha (60,1 %) s produkcí 135,3 tis. t a průměrným výnosem 5,51 t/ha. Oves bylo sklizeno 22,3 tis. ha (38,6 % sklizené plochy) s produkcí 93,1 tis. t a s průměrným výnosem 4,18 t/ha. Celková produkce obilovin dosahuje výše 6 591,5 tis. t. Sklizeň základních obilovin byla díky příznivému počasí v závěru měsíce srpna a počátkem září zcela ukončena ke dni 13. 9. 2021.

Úroveň výroby pšenice je mírně vyšší (4 960,9 tis. t) a velmi se podobá jak předchozímu sklizňovému ročníku 2019/2020 tak také sklizňovému ročníku 2011/2012 (4 913,0 tis. t). Přes tento mírný nárůst oproti minulému ročníku (o 58,5 tis. t), se v zásadě nebude celkový charakter našeho vnitřního trhu měnit (vzhledem k neustále nízké domácí spotřebě), trh bude mít stále rysy převažující nabídky nad poptávkou, ale s poptávkou po kvalitní surovině. Pro dosažení bilanční rovnováhy se předpokládá vývoz do zahraničí celkem 2 470,0 tis. t této komodity (vše z volného trhu) a zpracování na technické užití 70,0 tis. t.

Z výsledků monitoringu hodnocení kvality produkce roku 2021 (celkem bylo analyzováno 557 sklizňových vzorků) vyplývá, že z celého souboru analyzovaných vzorků ze sklizně 2021 byly potvrzeny průměrné výsledky kvality potravinářské pšenice. Ve srovnání s rokem 2020 je kvalita sklizně 2021 mírně lepší v objemové hmotnosti, horší je v čísle poklesu a v obsahu bílkovin.

Sklizeň obilovin v roce 2021

U	Pšenice			Žito	Ječmen			Oves	Triticale	Kukuřice	Ostatní obiloviny	Celkem
	ozimá	jarní	celkem		ozimý	jarní	celkem					
P	709,5	75,3	784,8	25,2	111,0	215,7	326,7	57,7	40,9	102,4	6,9	1 345,8
V	6,47	4,93	6,32	5,03	5,87	5,09	5,35	3,37	4,73	9,65	1,53	6,11
S	4 589,9	371,1	4 961,0	126,6	651,6	1 097,5	1 749,1	194,7	193,4	988,0	10,5	8 227,1

Zdroj: ČSÚ.

Pozn.: U = ukazatel. P = plocha sklizně (v tis. ha). V = výnos (v t/ha). S = sklizeň (v tis. t).

Hlavním limitujícím faktorem kvality ročníku 2021 sklizené pšenice je znovu objemová hmotnost. Požadavku normy 76 kg/hl vyhovělo 76 % vzorků. Letošní průměrná objemová hmotnost (77,9 kg/hl) je obdobná jako v roce 2012 a 2019 (77,8 kg/hl). Nejnížší objemová hmotnost byla v roce 2010 (průměr 76,6 kg/hl), kdy požadavku normy vyhovělo pouze 59 % vzorků pšenice. V celkovém obsahu příměsí a nečistot nevyhovělo 31 % vzorků. Z příměsí byl nejvýznamnější podíl zlomků zrn, limitu pro obsah zlomků (max 3 %) nevyhovělo 31 % vzorků. V roce 2020 to bylo 29 % vzorků. Druhým rokem se často se vyskytovala porostlá zrna, která byla zjištěna u více než poloviny analyzovaných vzorků pšenice (nejvyšší obsah 19,0 %, nevyhovělo 5,3 % vzorků). Z nečistot byl v roce 2021 pozorován také hojný výskyt fuzariózních zrn. Více než 0,3 % fuzariózních zrn bylo zjištěno u 19 % vzorků, což je třikrát méně, než v roce 2020 (65 %) a o něco více, než v roce 2019 (15 % vzorků).

Celková osevní plocha obilovin podle soupisu osevních ploch ČSÚ k 31. 5. 2021 opětovně mírně klesla proti předchozímu roku o 1,96 tis. ha na 1 334,3 tis. ha. Přesto se z dlouhodobého hlediska osevní plocha pěstovaných obilovin příliš nemění a stále osciluje kolem výměry 1 320–1 400 tis. ha. V procentickém meziročním vyjádření se toto mírné snížení projevilo o 0,1 %.

V roce 2021 je průměrný hektarový výnos obilovin ve výši 6,11 t/ha. Ve srovnání s předchozím rokem 2020 jde o nárůst o 0,07 t/ha (tj. o 1,2 %).

Celková sklizeň obilovin v roce 2021 ve výši 8 227,1 tis. t je stanovena na základě definitivní sklizně obilovin dle ČSÚ k 23. 2. 2022. Proti skutečnosti předchozího roku je o 100,4 tis. t (tj. o 1,2 %) vyšší. Ve srovnání se sklizní roku 2020 jde o nevýznamný nárůst a ve srovnání s běžnou produkční úrovní obilovin v České republice v letech předchozích, lze hovořit o produkci srovnatelné také se sklizňovým ročníkem 2011, 2015 a 2020. Tato produkce se historicky řadí na sedmé místo celkových sklizní od roku 1990. Jedná se o mírně vyšší sklizeň, která svým objemem zcela bez problémů zabezpečuje kvantitativní pokrytí domácí potřeby, která činí v dlouhodobém průměru 5 500–6 000 tis. t obilovin celkem.

Stav počátečních zásob obilovin v roce 2021 se především vlivem vyššího vývozu nevýznamně snížil a dosáhl výše 1 341,3 tis. t.

V průběhu marketingového roku 2020/2021 se celkem dovezlo ze zahraničí 285,0 tis. t obilovin, což představuje oproti skutečnosti předchozího roku snížení o 55,5 tis. t. Z dlouhodobého pohledu se tento pokles objemu dovezených obilovin pomalu dostává k obvyklým průměrům dovozu. Převážná část dovozu ročníku 2020/2021 byla realizována prostřednictvím dovozu kvalitních partií sladovnického ječmene a velmi kvalitních partií potravinářské pšenice a žita, ale také kukuřice na zrno. Podstatná část dovozu se uskutečnila v rámci vnitrounitního obchodu, kdy se dovezlo do České republiky 266,0 tis. t obilovin, a dovoz ze třetích zemí činil 19,0 tis. t.

Bilance obilovin podle jednotlivých druhů pro marketingový rok 2020/2021

Ukazatel	Jednot.	Pšenice celkem	Žito	Ječmen celkem	Oves	Triticale	Kukuřice	Ostatní obiloviny	Celkem
Osevní plocha	tis. ha	798,6	31,4	331,9	46,7	42,1	87,2	6,9	1 344,9
Výnos	t/ha	6,14	5,48	5,47	3,92	5,07	9,46	2,65	6,04
Výroba	tis. t	4 902,4	172,4	1 816,2	183,4	213,3	825,5	18,2	8 131,4
Počáteční zásoby	tis. t	508,8	32,8	257,6	43,8	40,4	456,9	1,0	1 341,3
Dovoz	tis. t	64,0	9,9	42,6	2,9	1,2	157,5	6,9	285,0
Celková nabídka	tis. t	5 475,2	215,1	2 116,4	230,1	254,9	1 439,9	26,1	9 757,7
Domácí spotřeba celkem	tis. t	2 685,0	127,0	1 470,0	107,0	162,0	623,0	3,0	5 177,0
z toho: potraviny	tis. t	1 200,0	120,0	750,0	27,0	0,0	15,0	2,0	2 114,0
osiva	tis. t	165,0	5,0	110,0	12,0	12,0	18,0	1,0	323,0
krmiva	tis. t	1 250,0	2,0	605,0	65,0	100,0	500,0	0,0	2 522,0
tech. užití	tis. t	70,0	0,0	5,0	3,0	50,0	90,0	0,0	218,0
Vývoz	tis. t	2 296,5	65,9	530,2	38,6	20,3	429,7	21,8	3 403,0
Intervenční nákup	tis. t	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Prodej intervenčních zásob	tis. t	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zůstatek intervenčních zásob	tis. t	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Celkové užití	tis. t	4 981,5	192,9	2 000,2	145,6	182,3	1 052,7	24,8	8 580,0
Konečné zásoby	tis. t	493,7	22,2	116,2	84,5	72,6	387,2	1,3	1 177,7

Zdroj: ČSÚ.

Pozn.: Zásoby jsou uvedeny včetně SSHR. Marketingový rok u obilovin začíná 1. 7. běžného roku a končí 30. 6. následujícího roku.

V marketingovém roce 2020/2021 byla domácí spotřeba ve výši 5 177,0 tis. t. Všechny obiloviny, které jsou určeny pro využití na technické užití, jsou buď zpracovávány na bioetanol, etanol, anebo jsou využity jako energetická plodina pro výrobu biomasy (žito, oves, triticales, kukuřice aj.) – bioplynové stanice. V roce 2021 byla z obilovin pro účel výroby bioetanolu nejvíce využita kukuřice na zrno. U ostatních tradičních obilovin (pšenice, triticales) bylo jejich technické užití využito především na výrobu biomasy.

Celkový vývoz byl v marketingovém roce 2020/2021 rekordní a potvrdily se tak původní předpoklady, že vývoz znovu dosáhne opětovně velmi vysoké úrovně. Celková úroveň vývozu se nacházela ve výši 3 403,0 tis. t a byla vyšší o 569,3 tis. t než v předchozím marketingovém ročníku 2019/2020. Vývoz byl uskutečňován především z volného trhu. Pro vývoz obilovin do zahraničí byly od počátku marketingového roku 2020/2021 dány stejně dobré předpoklady jako v předchozím marketingovém roce 2019/2020 a tak docházelo k jeho poměrně vysoké realizaci výhradně z volného trhu. Vývoz z volného trhu směřoval především do sousedních členských států EU (Německo, Rakousko a Polsko).

Pravidla režimu intervenčního nákupu jsou platná pro všechny členské státy Evropské unie. Pro hospodářský rok 2020/2021 byl v rámci všech členských států EU-27 stanoven množství strop pro intervenční nákup pšenice obecné v souhrnném objemu 3 mil. t, které mohly být nakupovány za pevnou cenu 101,31 €/t. Pro ječmen obecný a kukuřici setou byl platný množství strop 0 t. Ke každé nabídce pšenice byl nabízející povinen složit na účet SZIF v české měně nabídkovou záruku ve výši 20 € na každou nabídnutou tunu. Intervenční nákup obilovin v České republice vycházel ze základních nařízení, která upravovala provádění společné organizaci trhu s obilovinami. Jednalo se o nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty, dále nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2016/1238 ze dne 18. května 2016, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o veřejnou intervenci a podporu soukromého skladování, prováděcí nařízení Komise (EU) 2016/1240 ze dne 18. května 2016, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o veřejnou intervenci a podporu soukromého skladování a nařízení vlády ČR č. 180/2004 Sb., kterým se stanoví bližší podmínky při provádění opatření společné organizace trhu s obilovinami. V hospodářském roce 2020/2021 nebyl, vzhledem k výši tržních cen, intervenční nákup pšenice realizován. SZIF neevidoval v hospodářském roce 2020/2021 žádné intervenční zásoby obilovin. Celková smluvní skladová kapacita pro intervenční skladování obilovin v ČR ke dni 31. října 2021 vykazovala 535 tis. t, z toho Loco vlastní činí 383 tis. t, Loco cizí 33 tis. t, Destinace 119 tis. t. SZIF měl ke dni 31. října 2021 uzavřeno 46 smluv v 80 skladech, přičemž jsou všechny smlouvy dlouhodobého charakteru. Skladovatelé mohou operativně snižovat či navyšovat smluvní skladové kapacity. Za držení volných skladových kapacit SZIF skladovatelům nehradí žádné poplatky. V hospodářském roce 2020/2021 nebyl realizován žádný intervenční prodej pšenice.

V marketingovém roce 2020/2021 došlo k mírnému poklesu konečných zásob na konečnou úroveň 1 177,7 tis. t. V meziročním porovnání se jedná o pokles o 163,6 tis. t (tj. o 12,2 %). Při srovnání celkového užití s předchozím obdobím došlo k navyšení o 569,3 tis. t na úroveň 8 580,0 tis. t. Toto navyšení pramení především z výrazně vyššího vývozu.

Ozimá pšenice si svojí výměrou pěstování stále zachovává mezi ostatními obilovinami své výjimečné dominantní postavení, které se bezprostředně promítá do celkových výsledků sklizně s vlivem na celkovou bilanci obilovin. Úroveň výroby pšenice je mírně vyšší (4 960,9 tis. t) a velmi se podobá sklizňovému ročníku 2011/2012 (4 913,0 tis. t). Přes tento mírný nárůst oproti minulému ročníku (o 58,5 tis. t), se nebude celkový charakter našeho vnitřního trhu měnit (vzhledem k neustále nízké domácí spotřebě), trh bude mít stále rysy převažující nabídky nad poptávkou, ale s poptávkou po kvalitní surovině.

Pšenice je stále v ČR nejdůležitější krmnou obilovinou. V marketingovém roce 2020/2021 došlo k nevýznamnému poklesu její krmné spotřeby na úroveň 1 250,0 tis. t. Podstatná část pšenice je stále pěstována s cílem dosáhnout potravinářskou kvalitu a zajistit si tak vyšší hladinu realizační ceny. V marketingovém roce 2020/2021 nebyly problémy se zajištěním dostatku kvalitní suroviny pro potřeby krmivářského sektoru. Spotřeba pšenice na obyvatele a rok v roce 2020 dosáhla podle ČSÚ 121,7 kg v hodnotě zrna (94,9 kg v hodnotě mouky) a poklesla oproti předchozímu roku o 2,7 kg (2,2 %). Tímto snížením byl opětovně nastartován pokles ve spotřebě pšenice pro lidskou výživu, který byl zahájen v roce 2012.

Podstatná část pšenice je stále pěstována s cílem dosáhnout potravinářskou kvalitu a zajistit si tak vyšší hladinu realizační ceny. V marketingovém roce 2020/2021 nebyly problémy se zajištěním dostatku kvalitní suroviny jak pro potřeby potravinářského, tak krmivářského sektoru. V marketingovém roce 2020/2021, s ohledem na vyšší sklizeň obilovin, ale s průměrnými jakostními ukazateli, a také vzhledem k situaci na světových a evropských trzích, ceny všech obilovin stagnovaly, nebo začaly postupně narůstat, a držely se tohoto trendu po celý marketingový rok. V ČR ihned po sklizni ceny pšenice začaly různě kolísat v cenové hladině kolem 4 100–4 900 Kč/t a kolem této hladiny se pohybovaly prakticky po celý marketingový rok. Nejvyšší cenová úroveň marketingového roku 2020/2021 byla u pšenice potravinářské docílena v květnu 2021 ve výši 4 959 Kč/t.

Podle soupisu ploch osevů dosáhla celková osevní plocha ječmene pro rok 2021 výměry 326,7 tis. ha. Ve srovnání se skutečností předchozího roku mírně poklesla o 5,2 tis. ha (tj. o 1,6 %). Důvodem tohoto mírného snížení byl jednak mírný pokles osevních ploch jak u jarního ječmene o 1,5 tis. ha (tj. o 0,7 %) na 215,7 tis. ha, ale také pokles osevních ploch u ozimého ječmene o 3,6 tis. ha (tj. o 3,2 %) na 111,0 tis. ha.

Celková sklizeň ječmene dle ČSÚ k 23. 2. 2022 je na úrovni 1 749,1 tis. t. Z celkového sklizeného množství je 651,6 tis. t (tj. 37,3 %) ječmene ozimého a 1 097,5 tis. t (tj. 62,7 %) ječmene jarního. Celková výroba ječmene poklesla proti skutečnosti předchozího roku o 67,1 tis. t, tj. o 3,7 %. Na tomto poklesu produkce má podíl výroba jak ozimý, tak i jarní ječmen. U ozimého ječmene bylo zaznamenáno snížení v produkci o 46,3 tis. t (tj. o 6,6 %) a u jarního ječmene činilo snížení v produkci o 20,8 tis. t (tj. o 1,9 %). Pokles celkové úrovně výroby ječmene v roce 2021 je jednak pod vlivem poklesu osevních ploch obou ječmenů, ale také vlivem vyšších hektarových výnosů.

Kvalita ječmene je výsledkem komplexního pohledu a při respektování všech parametrů. Množství sklizeného jarního ječmene činí 1 097,5 tis. t. V roce 2021 bylo celkem hodnoceno 264 vzorků. V souboru bylo zastoupeno 11,3 % vzorků ozimých sladovnických odrůd, 53,1 % vzorků jarních odrůd pro CHZO České pivo a 35,6 % vzorků ostatních odrůd. Z analyzovaných vzorků vyplývá příznivý obsah dusíkatých látek, zrnových příměsí

sladařsky nevyužitelných i zrnových příměsí částečně sladařsky využitelných. U zrnových příměsí sladařsky nevyužitelných se nejvíce vyskytovaly zlomky zrn a mechanicky poškozená zrna. U zrnových příměsí částečně sladařsky využitelných byla nejvíce zastoupena zrna se zahnědlou špičkou a zrna bez pluch. Rizikovým faktorem letošní sklizně byl výskyt zjevné (přítomnost fyziologicky poškozených zrn byla zjištěna u 26 % vzorků) i skryté porostlosti a s ní spojená ztráta klíčivosti zrna během skladování.

Většina ječmene určeného pro potravinářské užití slouží jako surovina k výrobě sladu. Významná část takto vyrobeného sladu je každoročně předmětem exportu do zahraničí.

Podle soupisu osevních ploch ČSÚ k 31. 5. 2021 bylo žito pěstováno v ČR na 25,2 tis. ha. Ve srovnání s předchozím rokem došlo k významnému poklesu osevních ploch o 6,3 tis. ha (tj. o 20,0 %). Toto snížení osevních ploch znovu připomnělo pokračování situace o nezájem pěstovat žito, neboť stále nejsou vyřešeny problémy, které souvisejí se zhoršenými odbytovými podmínkami pro tuto komoditu. Současný velmi proměnlivý vývoj osevních ploch žita však také přímo souvisí s cenovým vzestupem a pádem této tradiční plodiny.

Sklizeň žita v roce 2021, stanovená ČSÚ podle údajů k 23. 2. 2022, dosahuje výše 126,6 tis. t. Ve srovnání s předchozím sklizňovým rokem 2020 to představuje snížení produkce o 45,8 tis. t (tj. o 26,6 %). Po předchozím pozvolném zvyšování produkce žita v předchozích marketingových ročnících (např. rok 2012, 2013, 2018 a 2019) se jedná o prudký pokles v produkci této komodity.

Kvalitní potravinářské žito patřilo v předchozích letech mezi omezený počet obilovin, které nebyly pod vlivem přebytkové produkce. O obnovení zájmu o pěstování této naší tradiční plodiny dochází velice sporadicky, a to vždy po zimě, kdy není sníh a jsou tzv. „holomrazy“. Hlavním důvodem je také skutečnost, že se žito nacházelo jak na domácím, tak na zahraničním trhu na poměrně nízké cenové úrovni. Cena kvalitního potravinářského žita bývala v ČR v předchozích letech (20. století) většinou nad úrovní většiny ostatních obilovin. Od počátku marketingového roku 2004/2005 začala výrazně klesat a její pokles pokračoval až do poloviny marketingového roku 2006/2007. V marketingovém roce 2020/2021 ceny buď stagnovaly, nebo mírně klesaly a pohybovaly se v rozmezí 3 600–3 900 tis. t.

Osevní plocha ovsa v ČR v roce 2021 zaznamenala další, výraznější nárůst ploch o 11,0 tis. ha (tj. o 23,5 %) na 57,7 tis. ha. Plocha ovsa představuje 4,3 % plochy obilovin.

Podle soupisu osevních ploch prováděného ČSÚ k 31. 5. 2021 dosáhla výměra pěstování triticales pro sklizeň roku 2021 výše 40,9 tis. ha. To představuje meziroční snížení o 1,2 tis. ha (tj. o 0,7 %). Jedná se o obdobnou osevní plochu triticales, která zde byla v roce 2016 a 2019.

Osevní plochy kukuřice zjišťované ČSÚ k 31. 5. daného roku většinou nesouhlasí s údaji sklizňových ploch kukuřice, které jsou pak uvedeny v definitivní sklizni, neboť část ploch kukuřice určených pro sklizeň na siláž bývá ponechána zemědělci pro sklizeň na zrna. Podle údajů ČSÚ (k 31. 5. 2021) bylo pro sklizeň roku 2021 kukuřicí na zrna oseto 90,9 tis. ha. Při porovnání osevní plochy s předchozím ročníkem se jedná o výrazný nárůst o 12,3 tis. ha (tj. 15,6 %). Tento nárůst znovu potvrzuje trend nebývalého rozmachu pěstování kukuřice na zrna v České republice. Kukuřice ve sklizňovém roce 2021 zaznamenala další nárůst sklizně, když po loňském

navýšení v produkci výroba narostla o 162,5 tis. t (tj. o 19,7 %) a dosáhla úrovně ve výši 988,0 tis. t. Ve srovnání s předchozí sklizní, kdy sklizeň kukuřice na zrna byla rovněž na vysoké produkční hladině 825,5 tis. t, se jedná o další, poměrně vysoký růst v produkci této komodity. Důvody lze hledat především v příznivých klimatických podmínkách v průběhu měsíce květena a června 2021, kdy kukuřici nepostihlo žádné výrazné sucho. Podle definitivní sklizně dle ČSÚ k 23. 2. 2022 došlo ve sklizňovém roce 2021 k nárůstu produkce kukuřice o 19,7 % na 988,0 tis. t. V dlouhodobém srovnání se tato sklizeň stane druhou nejvyšší sklizní kukuřice na zrna v ČR od roku 2000 (nejvyšší sklizeň byla sklizeň v roce 2011 – 1 063,7 tis. t). Kukuřici na zrna lze řadit mezi plodiny, v jejichž výrobě je ČR soběstačná, s možností vývozních dispozic. Výroba kukuřice je za posledních dvacet let více než 11x vyšší než v roce 1994, kdy její produkce činila 91,4 tis. t. Z pohledu zajištění domácí potřeby růstem tuzemské produkce se jedná o velmi pozitivní skutečnost. Přesto je nutné brát v úvahu, že ČR má omezenou výměru oblastí, které jsou pro pěstování kukuřice na zrna skutečně vhodné a konkurenceschopnost našich pěstitelů je do značné míry závislá na příznivých povětrnostních podmínkách daného pěstebního roku.

CUKROVÁ ŘEPA, CUKR

Řepařsko-cukrovarnický ročník 2021/2022 byl teprve prvním po zrušení kvótového systému, který ve svém celku je možno považovat za dobrý, a to jak z pohledu řepařského, tak i z pohledu výroby cukru. To, co celkový výsledek pokazilo a vyvolalo obavy, je všeobecný nárůst cen surovin a energií. Pěstování cukrové řepy je vysoce nákladové a zpracování cukrové řepy je energeticky náročné. Hledání případné náhrady za jiné zdroje předpokládá dlouhodobější proces, není to věc z roku na rok, a neobejde se bez výrazných investic.

Po dalším propadu výroby cukru za rok 2020/2021 na konečných 506,3 tis. t výroba za rok 2021/2022 skončila výsledkem 623,7 tis. t. Je to druhá nejvyšší výroba od roku 1989. Česká republika tím překonala i velkého evropského výrobce Belgie a zaujala páté místo z celkového počtu devatenácti evropských států. Pozitivní trend postupného růstu ceny cukru z extrémních hloubek pokračoval i v uplynulém období, v roce 2021 byla po čtyřech letech překonána hodnota referenční ceny 404 € a rok ve svém závěru skončil na hodnotě 422 €/t cukru.

Po dvou skutečně špatných letech vývoj počasí v roce 2021 byl cukrové řepě nakloněn podstatně příznivěji. O výnosu bulev rozhodlo dostatečné množství srážek v klíčových fázích růstu, v ostatních pak potřebné slunečné paprsky umožnily tvorbu většího množství cukru než v předchozích letech. Z pohledu výnosu kořene řepy dopadla lépe Morava, cukrnatostí zase Čechy. Setí proběhlo poměrně rychle převážně v období března až dubna, porosty dobře vzešly. Zdravotní stav porostů se podařilo udržet na dobré úrovni po celou vegetaci až do sklizně. Sklizeň řepy proběhla od září do prosince v relativně dobrých podmínkách s malými sklizňovými ztrátami a s nízkým podílem příměsí v řepě.

Cukrová řepa také v roce 2021 mohla čerpat plošnou finanční podporu z prostředků EU, která je známa pod termínem dobrovolná vázaná podpora, a to od roku 2015. Ročně je pro řepu vyčleněno 450 mil. Kč. V roce 2021 byla

stanovena sazba ve výši 6 807,24 Kč/ha. Na národní úrovni cukrová řepa čerpala dotační program 3.k v celkové výši 69,523 mil. Kč za rok 2020.

Cukrová řepa byla v roce 2021/2022 sklizena z plochy 58,0 tis. ha, což je meziročně o 3,1 % méně. Pro výrobu kvasného lihu bylo sklizeno dalších 5,9 tis. ha. Celková sklizňová výměra cukrové řepy dosáhla hodnoty 63,9 tis. ha, tedy o 1,7 tis. ha více než v předchozím roce.

Cukrovarnická kampaň 2021/2022 trvala celkem 147 dní, o 3 méně než v předchozím hospodářském roce. Všechny 7 řepných cukrovarů pro výrobu cukru v ČR zpracovalo 4,51 mil. t cukrové řepy standardní jakosti, celkem i s řepou na výrobu kvasného lihu to bylo 4,97 mil. t. Standardní výnos bulev se meziročně zvýšil na 77,70 t/ha. Cukernatost díky zlepšenému počasí zaznamenala po předešlých výsledcích výborný výsledek průměrem 18,24 %. Výnos polarizačního cukru se také zvýšil meziročně na 12,43 t/ha, stejně tak výtěžek bílého cukru z řepy na hodnotu 15,78 %. Hlavní údaj o úrovni obou částí odvětví, cukrové řepy a cukru, výnos bílého cukru, se zvýšil na 10,75 t/ha a vrátil tento parametr do trendu růstu.

Tuzemské cukrovary pro vnitřní potřebu republiky vyrobily celkem 623 740 t cukru, tedy meziročně o 117 416 t více. Údaj o výrobě překročil hranici šesti set tisíc t potřeby za poslední tři

dekády. Tuzemská spotřeba je opět plně uspokojena, protože množství na osobu a rok je odhadováno na více než 35 kg, tedy ročně za celou republiku na více než 350 tis. t. Česká republika stabilně vysokou výrobou potvrdila statut čistého vývozce cukru. Absolutní hodnota soběstačnosti České republiky tak ve výrobě cukru za rok 2021/2022 dosáhla přibližně 178 %.

V roce 2020/2021 dosáhla průměrná cena zemědělských výrobců (CZV) cukrové řepy podle údajů ČSÚ hodnoty 712 Kč/t, průměrná cena průmyslových výrobců (CPV) krystalového cukru v ČR za kalendářní rok 2021 byla 10,87 Kč/t a spotřebitelská cena krystalového cukru skončila průměrem 13,16 Kč/kg.

Česká republika i v roce 2020/2021 pokračovala v aktivní obchodní bilanci v komoditě cukr a udržela tak tento dlouhodobý trend, i přes poměrně dramaticky se zvyšující dovoz cukru zejména ve výrobcích. Charakteristika bilance obchodu s cukrem se nezměnila, je nadále pozitivní. Do ČR bylo celkem dovezeno rekordních 429,8 tis. t cukru, z toho 111,6 tis. t pod položkou CN 1701, tedy s meziročním poklesem o 15,7 tis. t. Hlavní příčinou nárůstu je rychle rostoucí dovoz cukru ve výrobcích (meziročně z 222,8 na 318,2 tis. t). Vyvezeno bylo celkem 453,4 tis. t cukru, z toho 253,0 tis. t položky CN 1701, tj. o 19,8 tis. t méně než v předchozím roce.

Bilance výroby a spotřeby cukru včetně cukru ve výrobcích a substituentů ¹⁾ (v tis. t)

Ukazatel	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022 ²⁾
Počáteční zásoba	75,0	70,3	116,1	57,9	86,6	114,4	61,6	69,8	57,6
Výroba cukru z řepy	512,3	591,4	451,9	592,7	636,0	572,8	509,1	506,3	623,7
Dovoz celkem	370,1	426,4	333,1	289,4	286,8	232,7	350,1	429,8	310,5
– dovoz cukru	112,7	133,5	109,0	81,8	74,0	94,5	127,3	111,6	70,9
– cukr ve výrobcích	257,4	292,9	224,1	207,6	212,8	138,2	222,8	318,2	239,6
Celková nabídka	957,4	1 088,2	901,1	939,9	1 009,4	919,9	920,7	1 005,9	991,8
Domácí spotřeba	418,2	437,9	351,4	363,2	390,0	377,9	390,0	494,9	465,8
Vývoz celkem	468,9	534,1	491,8	490,2	505,0	480,4	460,9	453,4	467,7
– vývoz cukru	313,3	346,9	305,2	318,7	330,0	348,7	272,8	253,0	306,5
– cukr ve výrobcích	155,6	187,2	186,7	171,4	175,0	131,8	188,1	200,4	161,2
Celková poptávka	887,1	972,0	843,2	853,3	895,0	858,3	850,9	948,3	933,5
Konečná zásoba	70,3	116,1	57,9	86,6	114,4	61,6	69,8	57,6	58,3

Zdroj: MZe, ČSÚ a SZIF.

Pozn.: ¹⁾ Všechny hospodářské roky od 2007/2008 dále trvají vždy od 1. 10. do 30. 9. příštího roku. ²⁾ Odhad.

BRAMBORY

V roce 2021 se brambory v České republice pěstovaly na 28 850 ha, přičemž v zemědělském sektoru zaujímaly plochy brambor 22 824 ha a v sektoru domácností 6 026 ha. Sklizeno bylo celkem 812 061 t brambor, z toho 21 821 t brambor raných, 732 742 t brambor ostatních a 57 498 t brambor sadbových.

Dovoz a vývoz brambor v roce 2021

	Položka celního sazebníku	Množství (t)
Dovoz	0701 Brambory čerstvé chlazené	165 134
Vývoz	0701 Brambory čerstvé chlazené	18 088

Zdroj: ČSÚ.

Celkové plochy, hektarové výnosy a produkce brambor pěstovaných v ČR

Rok	Produkční plochy (ha)	Průměrný výnos (t)	Celková produkce (t)
2010	35 050	23,45	821 862
2011	33 580	29,00	973 859
2012	30 069	26,77	804 980
2013	29 301	22,08	646 871
2014	30 089	27,68	832 762
2015	28 694	21,06	604 348
2016	29 551	28,13	831 132
2017	29 433	27,85	819 712
2018	28 893	24,69	713 266
2019	28 868	26,20	756 310
2020	29 965	27,73	830 821
2021	28 850	28,15	812 061

Zdroj: ČSÚ.

Pozn.: Plochy a produkce za zemědělský sektor a domácnosti.

Struktura celkové produkce brambor v ČR v roce 2021

	Zemědělský sektor (ha)	Domácnosti (ha)	Průměrný výnos (t/ha)	Celková sklizeň (t)
Brambory rané ¹⁾	548	603	18,96	21 821
Brambory ostatní	19 685	5 423	29,18	732 742
Brambory sadbové	2 591	–	22,19	57 498
Brambory celkem	22 824	6 026	23,44	812 061

Zdroj: ČSÚ.

Pozn.: ¹⁾ Brambory sklizené do 30. 6; sklizeň za zemědělský sektor a domácnosti.

BRAMBOROVÝ A PŠENIČNÝ ŠKROB**Bramborový škrob**

Množství zpracovaných brambor pro výrobu bramborového škrobu bylo v roce 2021 o 4 972 t nižší než v roce 2020. Pro výrobu 38 728 t bramborového škrobu bylo zpracováno 174 158 t brambor. Výroba škrobu v roce 2021 byla téměř stejná jako v roce 2020.

Výroba bramborového škrobu

Rok	Zpracované brambory (t)	Množství vyrobeného škrobu (t)	Průměrná škrobnatost (%)
2010	125 686	26 710	18,20
2011	148 441	30 552	17,60
2012	111 761	23 982	18,30
2013	89 979	19 248	18,40
2014	154 721	30 948	17,10
2015	106 326	22 074	17,70
2016	159 913	36 620	19,90
2017	171 544	37 768	18,70
2018	131 076	29 092	19,10
2019	147 365	32 290	18,90
2020	179 130	38 663	18,50
2021	174 158	38 728	19,20

Zdroj: Český škrobářský svaz.

Pšeničný škrob

Pšenice, respektive pšeničná mouka je výchozím produktem k výrobě pšeničného škrobu.

Vývoj výroby pšeničného škrobu s dopadem na osevní plochy a obilnou bilanci ČR

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Výroba pšeničných škrobů v ČR (tis. t)	19,9	19,2	19,3	18,3	15,5	13,8	13,4	13,6	13,2	13,8	13,9	15,2
Spotřeba pšenice (tis. t)	53,8	51,8	52,1	48,3	41,8	37,1	36,1	35,1	35,6	37,3	37,4	40,9

Zdroj: Český škrobářský svaz.

OLEJNINY

Podle definitivních údajů ČSÚ o sklizni bylo v České republice pro hospodářský rok 2021/2022 oseto olejinami celkem 442,3 tis. ha orné půdy (přibližně 15 % celkové plochy orné půdy). Pěstební plocha olejin se meziročně snížila o 1,8 %. V prvé řadě došlo ke snížení plochy řepky, dále k meziročnímu zvýšení plochy máku, slunečnice, sóji a máku. Celková sklizeň olejin byla 1 024,9 tis. t při průměrném výnosu 2,66 t/ha. Nepříznivé agrometeorologické podmínky snížily průměrný výnos olejin meziročně o 11 %. Produkce se meziročně snížila o 12,7 %.

Řepka olejná

Na celkové výši plochy olejin za rok 2021/2022 má nejvyšší podíl řepka s 342,3 tis. ha (77,4 %). Podíl řepky na celkové ploše olejin se snižuje v souladu se Strategií MZE do roku 2030.

Stejně jako u ostatních plodin, byl průběh sklizně řepky zpožděný. U řepky sklizňové práce probíhaly ještě na počátku září a průměrný výnos byl nejnižší za posledních devět let. Vzhledem k agrometeorologickým podmínkám byl výnos řepky pouze 2,99 t/ha. Meziročně se výnos snížil o 0,39 t/ha.

Dovoz řepky v roce 2021/2022 se odhaduje na 340,6 tis. t, v předešlém roce dovoz řepky zaujímal 288,1 tis. t, oproti roku 2019/2020 se jednalo o snížení o téměř 62 tis. t. Vývoz řepky se v posledních dvou ukončených hospodářských letech pohyboval na úrovni 260 tis. t a 230 tis. t. V probíhající hospodářském roce se odhaduje vývoz až na 400 tis. t.

Průměrná CZV se již v první polovině roku 2021 zvyšovala a do konce roku se cena pohybovala těsně pod hranici

15 tis. Kč/t. Za kalendářní rok 2021 se tak průměrná CZV řepky dostala až na hodnotu 12 031 Kč/t.

Mák

Plocha máku v posledních dvou letech překročila hranici 40 tis. ha. V hospodářském roce 2021/2022 byla plocha máku 43,9 tis. ha, z celkové plochy olejin zaujímá 10 %. Produkce tak byla 29,7 tis. t (meziročně navýšení o 3,5 %). Výnos se snížil o 0,3 t/ha na 0,68 t/ha.

Dovoz máku se v posledních třech ukončených hospodářských letech pohyboval okolo 2,5 tis. t. Pro hospodářský rok 2021/2022 se odhaduje navýšení dovozu do ČR na 5,6 tis. t. Vývoz se v roce 2020/2021 zvýšil meziročně o 5,7 tis. t na 22,2 tis. t a v aktuálním hospodářském roce je odhad téměř totožný, tj. 22,1 tis. t.

Průměrná CZV máku byla v kalendářním roce 2021 41 427 Kč/t. Cena máku před sklizní nedosahovala vysokých hodnot a ve třech měsících roku 2021 se nacházel pod hranici 39 tis. Kč/t. Za kalendářní rok 2020 byla průměrná cena máku 60 362 Kč/t a v roce 2019 dokonce 70 262 Kč/t.

Slunečnice

U slunečnice vzhledem ke zvýšení plochy, došlo k meziročnímu nárůstu produkce na 52,1 tis. t (79,1 %). Plocha se meziročně zvýšila cca o 60 % na téměř 18 tis. ha a z celkové plochy olejin v ČR tak zaujímala slunečnice 4,1 %. V rámci posledních pěti let dosáhla slunečnice nadprůměrného výnosu 2,90 t/ha. Pětiletý průměr tak činí 2,56 t/ha.

Průměrná CZV slunečnice v kalendářním roce 2021 byla 11 145 Kč/t. V posledních dvou měsících roku se cena pohybovala nad 13 tis. Kč/t. Ve srovnání s rokem 2020 se cena zvýšila o 1 960 Kč/t.

Produkce nejvýznamnějších olejin v České republice v marketingových letech (v t)

Plodina	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022 ¹⁾
Řepka	1 359 125	1 146 224	1 410 769	1 156 973	1 245 328	1 024 928
Slunečnice	44 634	53 156	47 594	28 811	29 095	52 118
Mák	28 574	20 048	13 666	23 606	28 702	29 691
Hořčice	12 391	9 542	11 639	9 171	9 345	14 474
Sója	25 492	37 012	25 259	27 838	33 019	51 456
Len olejný	2 237	2 349	1 751	1 350	1 584	2 531

Zdroj: ČSÚ.

Pozn.: ¹⁾ Odhad.

Hořčice a ostatní olejnin

Produkce hořčice se díky větší ploše a vyššímu výnosu zvýšila na 14,5 tis. t, tj. o 54,9 %. Výnos se zvýšil o 0,65 t/ha na 0,95 t/ha. Plocha hořčice zaujímala z celkové plochy olejnin 3,5 %. Meziročně se plocha hořčice navýšila na 15,3 tis. ha, tj. o téměř 1 tis. ha. Průměrná CZV hořčice za kalendářní rok 2021 byla 16 098 Kč/t.

Plocha sóji se v hospodářském roce 2021/2022 meziročně navýšila o cca 5,5 tis. ha na 19,7 tis. ha a stala se tak v posledních několika letech třetí nejpěstovanější olejninou v ČR, namísto slunečnice. Z celkové plochy olejnin zaujímala sója v roce 2021/2022 4,5 %. Produkce sóji byla vyšší díky meziročnímu nárůstu výnosu o 0,28 t/ha na 2,61 t/ha a činila celkem 51,5 tis. t.

Produkce lnu v posledních letech stagnovala, vzhledem ke snižování ploch. Plocha lnu v ČR se ale aktuálně meziročně zvýšila na 1,8 tis. ha a zaujímala z celkové plochy olejnin 0,4 %. V roce 2021/2022 se produkce zvýšila meziročně o 59,8 % na 2,5 tis. t. Produkce lnu byla navýšena meziročně o 59,8 % na 2,5 tis. t při výnosu 1,38 t/ha. Průměrná CZV lnu byla za kalendářní rok 2021 16 066 Kč/t.

LUSKOVINY

Pěstování luskovin má v ČR dlouhodobou tradici, v minulosti (před rokem 2015) se však jejich plochy převážně snižovaly. Hlavním důvodem, který měl vliv na snižování ploch luskovin, je nízká míra rentability pěstování a nízká konkurenceschopnost v oblasti importu sóji a sójových extrahovaných šrotů, z amerického kontinentu, které jsou převážně GMO původu. K pozitivní změně, přinášející oproti předchozím rokům vzestup výměry luskovin, došlo až se změnou SZP po roce 2015. Po výrazném propadu, kdy výměra luskovin v předchozích letech klesla na cca 20 tis. ha, byly v roce 2015 luskoviny vysety na výměře cca 33 tis. ha, což představuje 1,2 % orné půdy a v roce 2016 na výměře cca 36 tis. ha, což představuje 1,4 % orné půdy. V roce 2018 došlo, v důsledku zákazu používání chemických přípravků na ochranu rostlin v rámci ploch s plodinami, které vážou dusík (EFA plochy v rámci greeningu), k mírnému poklesu výměry luskovin na cca 35 tis. ha, což představuje 1,2 % orné půdy. V roce 2019 pokles výměry pokračoval a luskoviny byly vysety na výměře cca 34 tis. ha, což představuje 1,1 % orné půdy. Od roku 2020 nicméně již pozorujeme vzestup výměry luskovin. V roce 2020 bylo oseto 37 tis. ha, což činí 1,5 % orné půdy. V roce 2021 došlo k dalšímu nárůstu ploch, oseto bylo 43 tis. ha luskovin, tj. o 5,8 tis. ha (15,5 %) více než v roce předchozím, což představuje 1,8 % orné půdy. Celkově tak plochy luskovin na zrna vzrostly v roce 2021 na rekordní úroveň za posledních 10 let.

Rostlinná výroba, včetně pěstování luskovin, je v ČR v podmínkách SZP EU podporována zejména systémem přímých plateb. V rámci přímých plateb, tj. I. pilíře SZP jsou bílkovinné plodiny pro období 2015–2022 podporovány prostřednictvím dobrovolné podpory vázané na produkci (VCS). Pro účely této podpory pěstování bílkovinných plodin využívá ČR možnosti maximálního zacílení 2 % vnitrostátního stropu přímých plateb, což ve stávajícím období představuje přes 400 mil. Kč ročně. Podporovanými plodinami jsou následující plodiny: hrách (včetně pelušky), bob, sója, lupina, jetel, vojtěška včetně jejich směsí a směsí s obilovinami. Od roku 2018 došlo novelou nařízení vlády č. 50/2015 Sb. k úpravě podmínek podpory na produkci bílkovinných plodin, a pro poskytnutí podpory již není požadován chov přežvýkavců. Z důvodu této změny došlo

k nárůstu počtu žadatelů i deklarovaných hektarů, kterých je ročně přes 200 tis. ha. S podporou pěstování bílkovinných plodin se počítá i v následujícím období SZP 2023–2027, přičemž bude umožněno podporu nově poskytnout i na směsi luskovin s travami. Další formou podpory pěstování těchto plodin je v rámci přímých plateb tzv. greenigová platba. Platba na zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí je nedílnou součástí dotačního opatření SAPS. Pokud tedy žadatel požádá o SAPS, je povinen dodržovat na všech svých způsobilých hektarech zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí, jehož součástí je i povinnost vyhradit určitou výměru jako tzv. plochu využívanou v ekologickém zájmu (EFA), za kterou lze považovat mj. i plochu s plodinami nebo plochu s meziplodinami, jejichž významnými představiteli jsou právě luskoviny. Plodinami, které vážou dusík, jsou: bob, cizrna, čočka, fazol, hrách, hrachor, jestřabina, jetel, komonice, kozinec, lupina, pískavice, ptačí noha, sója, štirovník, tollice (včetně vojtěšky), úročník, vičenec, víkev nebo směs těchto plodin nebo směs těchto plodin s ostatními plodinami, přičemž zastoupení plodin, které vážou dusík, činí v porostu této směsi více než 50 %. Plochy s plodinami vázajícími dusík patří každoročně mezi nejvyužívanější plochy EFA, kterými žadatelé o přímé platby plní stanovené podmínky.

Setí jarních luskovin proběhlo v roce 2021 dle podmínek pěstitelských lokalit od 3. dekády března do poloviny dubna. Vzházení bylo vzhledem k charakteru počasí opožděné, na některých pěstitelských lokalitách nerovnoměrné. V době setí byl dostatek vláhy a porosty hrachu vzešly poměrně rovnoměrně. Nedostatek srážek v průběhu extrémně suchého dubna a počátkem května, ale i nízké teploty s častými přizemními mrazíky, kdy na toto období nezvykle klesaly až k -9,3 °C, měly za následek pomalý počáteční růst hrachu. I přes silnější přizemní mrazíky byl ale duben extrémně teplý. Květen byl celkově chladnější, od poslední dekády bylo deštivo. Hrachy začaly extrémně narůstat a první odrůdy rozkvetly. Červen byl teplejší a extrémně mokrá. Počátkem první dekády začaly jednotlivé odrůdy kvést, první hrachy odkvetly již koncem druhé dekády. Za deštivého počasí silně poléhaly. Vlhké počasí pokračovalo i v průběhu července, což oddálilo zrání.

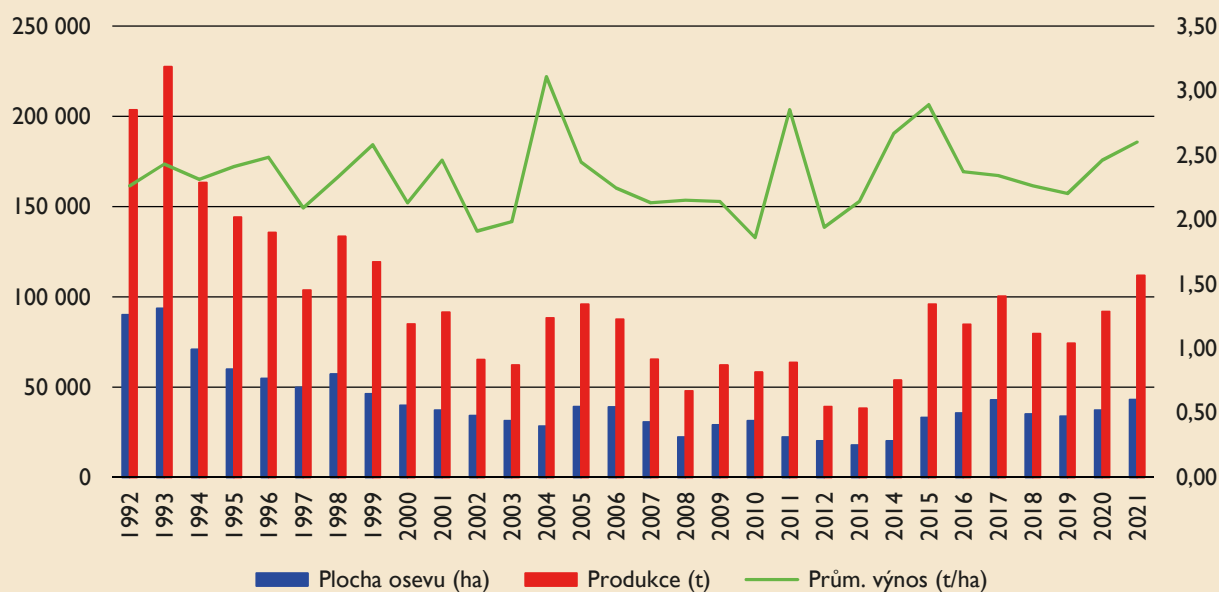
V roce 2021 se na výši výnosů podílelo nejen počasí, ale i houbové choroby – zvláště plísňe a padlí, které na některých lokalitách poškodily velké plochy porostů. Řešením proti jeho škodlivému výskytu je pěstování raných odrůd, rezistentních odrůd nebo aplikace registrovaných fungicidů. Od roku 2019, kdy platí zákaz používání chemických přípravků v rámci greeningu, je však tato poslední uvedená alternativa nemožná. V roce 2021 byla řada porostů hrachu a její produkce poškozena nadbytkem srážek. Hrách byl na mnoha pěstitelských lokalitách polehlý.

Hrách je v ČR nejrozšířenějším druhem luskovin, jehož podíl na osevních plochách zaujímá kolem 90 % plochy luskovin pěstovaných na zrna. Osevní plochy hrachu setého na zrna se meziročně zvýšily o 18 % na 38 527 ha.

Osevní plochy lupiny pěstované na zrna se mírně meziročně zvýšily o 175 ha (9 %) na celkem 2 086 ha. K mírnému vzestupu ploch o 165 ha (20 %) došlo i u bobu na zrna na celkem 991 ha. Osevní plochy ostatních luskovin meziročně poklesly o 483 ha (25 %) na celkem 1 476 ha. Plocha jednoletých luskovin pěstovaných na zeleno se snížila o 1 505 ha (6 %) na 22 070 ha.

Na základě definitivních údajů ČSÚ o sklizni za rok 2021 dosáhla produkce luskovin na zrna celkem 111 890 t, což představuje meziroční zvýšení o 22 % a nejvyšší úroveň produkce za posledních 20 let. Produkce hrachu na zrna, byla dle ČSÚ zjištěna ve výši 104 423 t, což je meziročně o 23 % více.

Vývoj výroby luskovin 1992–2021

Zdroj: ČSÚ.

Na nárůstu úrody se podílí zejména rozšíření osevní plochy, ale i vyšší hektarový výnos. Průměrný výnos hrachu se v roce 2021 meziročně mírně zvýšil na 2,71 t/ha. V ČR se průměrný výnos pohybuje na úrovni 52 % výnosů dosahovaných v pěstitelsky významných zemích EU (Francie, Německo). Přesto existuje řada podniků, kde se víceleté průměry pohybují mezi 3,5 až 5 t/ha.

Na základě šetření ČSÚ ceny zemědělských výrobců (CZV) sledovaných luštěnin v roce 2021 meziročně poklesly u hrachu jedlého, k nárůstu CZV došlo naopak u hrachu krmného. Průměrné roční ceny hrachu jedlého meziročně poklesly o 512 Kč/t z průměrné úrovně roku 2020 dosahující 6 112 Kč/t na 5 600 Kč/t v roce 2021. Ceny krmného hrachu v roce 2021 naopak vzrostly na nadprůměrnou úroveň ve výši 5 470 Kč/t (4 800 Kč/t v roce 2020).

LEN A KONOPÍ SETÉ

Přádný len

Po staletí se na území České republiky, především v podhorských oblastech tradičně pěstoval a zpracovával přádný len. V průběhu dvacátého století se domácí způsob zpracování lnu přeměnil na průmyslové textilní odvětví. Ekonomické ani politické podmínky po roce 1990, a zejména po vstupu České republiky do EU českému textilnímu průmyslu a zejména lnářství nepřály. Dříve prosperující odvětví průmyslu s pozitivní devizovou bilancí své pozice rychle ztrácelo. Odbyt lněného vlákna a tím i lněného stonku, produkovaného v zemědělském sektoru postupně klesal. Osevní plocha přádného lnu se snižovala a v posledních letech přádný len z našich polí zmizel, v současné době se přádný len pěstuje pouze na ploše do 3 ha, a to za účelem udržování tuzemských odrůd, nikoliv tedy primárně pro textilní zpracování. Tíreenské provozy prvotního zpracování lnu i lnářské přádelny zanikly. Český lnářský průmysl, který v dobách svého největšího rozkvětu zaměstnával desítky tisíc lidí, dnes reprezentuje

jen několik málo desítek pracovníků rozptýlených v malých firmách jako je např. firma LINMASTER s.r.o., která stále ještě dokáže těžit z dlouhé tradice českého lnářství a dodávat na trh textilie, kterými uspokojuje potřeby některých bývalých, především zahraničních zákazníků zaniklých firem Moravlen a Texlen. Bohužel základem této produkce není lněné vlákno vypěstované v ČR, ale lněné příze dovážené převážně z Polska, Itálie a Egypta. V průběhu roku 2011, zánikem výroby v tíreenském závodě LENKA KÁCOV s.r.o., bylo průmyslové zpracování stonku přádného lnu v ČR ukončeno. Poslední provozuschopná akreditovaná tíreenská linka ve společnosti Agritec Farm s.r.o., která slouží pouze pro výzkumné účely.

Čeští zpracovatelé krátkého lněného vlákna jsou v současné době závislí na dovozu surovin ze zahraničí, vzhledem k tomu, že neustále rostou náklady na dopravu hledání tuzemských zdrojů krátkovláknenné celulóзовé suroviny stále aktuálnější. Alternativou může být vlákno obsažené ve stonku olejného lnu, které se v Česku zatím v širším měřítku nevyužívá, i když technologické postupy, jak toho dosáhnout jsou již známy.

Vedle textilního užití lněných vláken existuje ještě rozsáhlá oblast aplikace lněných vláken v jiných průmyslových odvětvích. Jde o lněné vlákno, u kterého nejsou ve většině případů kladeny tak vysoké nároky na jeho kvalitu jako je tomu v případě zpracování do oděvních a bytových textilií, zato ale jeho potřeba dosahuje značných objemů. Jedná se o výrobu technických, především netkaných textilií pro potřeby pozemního stavitelství a zemědělství, o výrobu tepelně izolačních rohoží pro výstavbu budov, o netkaná rouna pro automobilový průmysl, ale také o surovinu pro výrobu nejjakostnějších druhů papíru. Ne zcela zanedbatelná je i výroba motouzů pro potřeby zemědělské výroby.

Pěstitelská plocha olejného lnu v roce 2021 zaznamenala mírný nárůst oproti rokům 2020. V roce 2021 bylo oseto olejným lnem 1 828 ha, tj. o 541 ha více než v roce 2020. Průměrný hektarový výnos činil dle údajů ČSÚ 1,44 t/ha a bylo sklizeno 2 630 t semenné produkce, což je 143,7 % skutečnosti roku 2020.

Množitelské plochy olejného lnu se v letošním roce zdvojnásobily až na plochu 1 294 ha. Největší množitelská plocha byla oseta odrůdou Lola (458,88 ha), další zvýšení ploch se týkalo odrůd Szafir (260,42 ha) a Libry (202,48 ha). Dle oseté množitelské plochy lze předpokládat nadbytek osiva, který s největší pravděpodobností bude exportován. Ve Společném katalogu odrůd druhů zemědělských rostlin (konsolidované znění) je registrováno 159 odrůd lnu setého, z toho je 88 odrůd lnu olejného. V ČR je registrováno 8 odrůd olejného lnu.

Bezprostředně pro komoditu len je možné využít dotační program 3.i. Podpora použitého uznaného osiva lnu, konopí setého, kukuřice, cukrové řepy, luskovin a použitého uznaného nebo zkoušeného osiva vyjmenovaných pícnin“ na základě tohoto dotačního titulu bylo přijato celkem 25 žádostí, a vyplaceno celkem 1 134 288 Kč. Podpořen byl tak nákup 63,1 t osiva lnu (oproti roku 2020 se jedná o výrazný nárůst a to o 35 t osiva).

Konopí seté

Konopí je plodina s mnohostranným využitím. Ze stonku poskytuje vlákno a pazdeří, dále lze využít semeno a léčivé substance (kanabinoidy). V současnosti se celulózní konopné vlákno používá k výrobě papíru, tepelně a zvukově izolačních materiálů a biokompozitů. Pazdeří (dřevité vnitřní jádro stonku) se používá jako stelivo pro domácí zvířata, především koně a ve stavebnictví. Konopná semena mají vysokou nutriční hodnotou, mohou být konzumována v syrovém nebo loupáném stavu nebo lisovaná ve formě konopného oleje s vynikajícím a jedinečným profilem Omega 3 – Omega 6 nenasycených mastných kyselin. Jak semena, tak olej se používá v potravinářství a krmivářství. Nepsychotropní kanabinoid CBD z průmyslového konopí je účinná farmaceutická látka a potravinový doplněk.

V ČR je konopí seté pěstováno především pro semeno a stonku. Vývoj osevní plochy konopí setého v České republice v posledních letech kolísá. V roce 2019 tak došlo k celkem rapidnímu poklesu až na 400 ha, který přes nepatrné zvýšení v roce 2020 se dále snížil v roce 2021 na 268 ha. Příčin takového poklesu je víc, ale nejzávažnější je neexistence dostatečné tírenske kapacity na zpracování stonku. K dispozici je pouze velmi omezený provoz ve firmě Farma Lapka Ryšín, zaměřený na bioprodukcí. Snaha o vybudování další nové tírenske kapacity zatím nevedla k požadovanému cíli. Vážným omezujícím faktorem je i relativně obtížná sklizeň konopných porostů, která vyžaduje speciálně upravené sklízecí stroje. Dle povinného hlášení o sklizňových plochách a sklizni konopí na základě § 29 zákona č. 167/1998 Sb. o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů bylo v roce 2021 sklizeno 521,41 t stonku technického konopí a 51,72 t konopného semene z plochy 225,29 ha.

Ve Společném katalogu odrůd druhů zemědělských rostlin (konsolidované znění) je registrováno 77 odrůd konopí setého. V ČR jsou registrovány 2 odrůdy konopí setého (Bialobrzskie a Monoica). Od roku 2020 byly zařazeny další dvě odrůdy (Muka 21 a MGC 1013).

Novelou zákona č. 167/1998 Sb. o návykových látkách dochází od 1. ledna 2022 k ustanovení pojmu technické konopí a zvýšení se hranice povoleného obsahu látek ze skupiny tetrahydrokanabinolů (THC). Rostlinou technického konopí je rostlina z rodu konopí, ze které lze získat konopí s obsahem nejvýše 1 % látek ze skupiny tetrahydrokanabinolů nebo pochází z osiva odrůd uvedených ve Společném katalogu odrůd druhů zemědělských rostlin, a technickým konopím konopí z rostliny technického konopí.

Technické konopí se uplatňuje rovněž v oblasti potravinářského průmyslu. Nutnou podmínkou je, že potravina, k jejíž výrobě bylo použito technické konopí, nesmí obsahovat jakékoliv množství THC, což garantuje výrobce. Současná legislativa nepovoluje v potravinách žádný obsah THC a limit je nulový. THC je tedy v potravinách zakázáno a je považováno za kontaminant. Obsahuje-li potravina jakékoli množství THC, musí být stažena z trhu.

V rámci národních dotací podle „Zásad“ na dotační program 3. i. Podpora použitého uznaného osiva lnu, konopí setého, kukuřice, cukrové řepy, luskovin a použitého uznaného nebo zkoušeného osiva vyjmenovaných pícnin“ na základě tohoto dotačního titulu bylo v roce 2021 celkem vyplaceno 1 144 400 Kč na nákup osiva konopí setého (466 800 Kč v roce 2020). Podpořen byl tak nákup 1,144 t osiva konopí (4,668 t v roce 2020). V souladu s tímto dotačním programem lze využít finanční prostředky do výše 100 000 Kč/t uznaného osiva konopí setého při splnění podmínek, které jsou uvedeny v „Zásadách“.

ZELENINA

V posledních letech vykazují pěstební plochy zeleniny určitou stabilizaci, stejně tak i plochy tržní zeleniny. Výrazně se v posledních letech zvýšila výměra krytých ploch pro pěstování rychlené zeleniny (zejména rajčat), která dosahuje v současnosti 99 ha. Vzhledem k dotačním podporám v rámci PRV se rekonstruuji skleníky a budují se nové především pro pěstování rajčat a okurek hydroponickým způsobem.

Roky 2020 a 2021 jsou celosvětově negativně ovlivněny pandemickou situací vzhledem k šíření viru COVID-19. Opatření, zavedená ke zpomalení šíření viru, omezila na druhé straně i světovou ekonomiku. Trh se jen pozvolna adaptuje na stávající podmínky, pomalu též dochází k zotavování obchodu. Celosvětově pokračuje zvyšování poptávky po čerstvé zelenině a ovoci, a to nejen pěstovaných v konvenčním zemědělství, ale i v biologickém zemědělství.

Vývojem počasí patřily oba roky mezi ty příznivější. Rok 2021 přinesl z hlediska zelinářství významné rozdíly mezi jednotlivými lokalitami i mezi jednotlivými zeleninovými druhy. Dlouhé období nízkých teplot negativně ovlivnilo vývoj porostů, a to i pod nakrytím. Rostliny zastavovaly růst a vývoj, osevy nevzcházely nebo vzcházely se zpožděním. Došlo tak v mnoha případech ke slévání původně odstupňovaných sklizní raných druhů a následně ke kulminaci zeleniny na trhu, což přineslo problémy s odbytem jak v ČR, tak i v okolních státech. Počátek léta byl charakteristický spíše příznivými srážkami, které byly pouze regionálně nadměrné nebo naopak podprůměrné, což pak negativně ovlivnilo růst a vývoj především kořenové zeleniny, zatímco plodové a košťálové zelenině dostatek závlahy prospíval. 24. června 2021 prošla na pomezí Břeclavska a Hodonínska na jižní Moravě extrémní bouře s krupobitím a ničivým tornádem. Zasaženy byly i další oblasti Moravy. Tyto jevy poškodily lokálně nejen porosty zeleniny, ale napáchaly značné škody na sklenících a sídlech některých zemědělských firem. Konec léta a časný podzim byl příznivý pro vývoj podzimních druhů zeleniny. Tzv. „mariánské léto“ s vysokými teplotami a příznivým úhrnem srážek prodloužilo sezónu např. plodové zeleniny téměř až do počátku října.

Pěstební plochy zeleniny v roce 2021 vzrostly o téměř 6 % na 16,0 tis. ha (z toho plochy tržní zeleniny činily 12,1 tis. ha). Zvýšily se plochy zejména hrachu dřeňového, zelí hlávkového,

mrkve a salátů. Celková sklizeň zeleniny dosáhla 333,5 tis. t, tj. o 7,4 % více než v předchozím roce. Výrazný nárůst byl zaznamenán zejména u okurek, mrkve, rajčat, květáku a salátů.

Spotřebitelské ceny (SC) většiny sledovaných zeleninových druhů se v průběhu I. pololetí roku 2021 v porovnání se stejným obdobím předchozího roku pohybovaly na nižších úrovních (kromě mrkve, papriky a česneku). Tento trend pokračoval i ve II. pololetí roku u většiny zeleninových druhů. Celkově tak SC vykazují v průměru výrazný meziroční pokles, a to zejména u cibule, okurek salátových a květáku. Naproti tomu nárůst ceny nastal pouze u rajčat a česneku.

Ceny zemědělských výrobců v roce 2021 spíše stagnovaly. Meziročně se nejvýznamněji zvýšila CZV u petržele bez natě a červeného hlávkového zelí, méně např. u česneku, salátu hlávkového a bílého hlávkového zelí. Nejvýraznější pokles CZV nastal u hlávkové kapusty, květáku a rajčat.

Nepříznivá situace díky pandemickému šíření viru COVID-19 a následným opatřením, které byly jednotlivými státy ve světě zavedeny, se promítla i do objemu a ceny obchodované čerstvé zeleniny. V roce 2021 se celkový dovoz čerstvé zeleniny do ČR oproti předchozímu roku mírně snížil na 576,0 tis. t, avšak jeho hodnota se meziročně zvýšila o téměř 5 % na 12,9 mld. Kč.

Vývoj ploch, produkce a hektarových výnosů zeleniny

Zelenina/rok	2019			2020			2021		
	ha	tis. t	t/ha	ha	tis. t	t/ha	ha	tis. t	t/ha
Celkem	14 007	283,5	–	15 111	310,7	–	16 001	333,5	–
z toho: celer	472	14,9	31,61	525	18,4	35,14	467	16,9	36,10
cibule suchá	2 187	51,2	23,41	2 233	59,9	26,84	2 297	58,9	25,63
česnek	532	2,4	4,50	683	2,6	3,83	544	2,3	4,26
kapusta hlávková	140	2,2	15,43	152	2,5	16,59	113	2,2	19,31
květák a brokolice	366	5,4	14,67	379	5,3	14,00	404	6,7	16,54
mrkev	1 104	36,1	32,66	1 178	43,7	37,12	1 246	44,2	35,43
okurky salátové	254	7,2	28,30	256	5,0	19,38	273	6,3	22,96
petržel kořenová	387	7,7	19,87	459	9,1	19,75	467	7,4	15,87
rajčata	764	24,7	32,34	900	21,2	23,59	897	23,4	26,07
saláty	677	16,3	24,01	680	16,4	24,19	716	20,9	29,13
zelí hlávkové	1 062	37,8	35,58	1 168	45,4	38,90	1 185	45,4	38,28

Zdroj: ČSÚ, údaje s dopočtem sektoru domácností.

Průměrné roční ceny zemědělských výrobců zeleniny a spotřebitelské ceny (v Kč/kg)

Druh zeleniny	CZV			Spotřebitelské ceny		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Celer bez natě	11,07	10,68	11,18	31,60	28,67	25,96
Cibule suchá	11,22	7,49	7,10	25,57	18,68	16,31
Česnek	90,74	88,80	96,00	116,43	151,25	158,33
Květák	17,48	21,22	17,66	41,40	46,85	39,80
Mrkev bez natě	8,46	7,73	8,01	22,89	21,22	21,18
Okurky salátové	24,17	23,20	22,44	43,97	48,09	44,46
Paprika zeleninová	30,15	23,74	22,33	67,11	67,41	64,90
Petržel bez natě	25,47	17,25	24,39	¹⁾	¹⁾	¹⁾
Rajčata	30,53	43,40	38,84	49,24	52,30	51,63
Salát	33,56	39,02	41,96	23,95	23,33	22,76
Zelí hlávkové bílé	8,11	6,38	6,85	25,16	19,62	18,81

Zdroj: ČSÚ.

Pozn.: ¹⁾ ČSÚ nesleduje.

Saldo zahraničního obchodu ČR s čerstvou zeleninou

Jednotky	2016	2017	2018	2019	2020	2021
t	-541 326	-547 811	-552 423	-514 822	-515 190	-508 535
tis. Kč	-9 332 665	-9 665 560	-10 012 356	-10 488 237	-10 635 186	-10 912 929

Zdroj: Statistika zahraničního obchodu.

Dobrovolná podpora vázaná na produkci „citlivé položky“

Rok	Sazba platby na produkci zeleniny a výměra – VVP			Sazba platby na produkci zeleniny a výměra – VP		
2019	10 863 Kč/ha	7 593 ha	313 žádostí	3 907 Kč/ha	3 363 ha	124 žádostí
2020	11 312 Kč/ha	7 791 ha	318 žádostí	3 959 Kč/ha	3 546 ha	117 žádostí
2021	9 881 Kč/ha	8 113 ha	343 žádostí	3 230 Kč/ha	3 953 ha	130 žádostí

Zdroj: MZe.

Největší objem zeleniny byl dovezen ze Španělska (122,6 tis. t), Nizozemska (98,4 tis. t), Německa (82,1 tis. t), dále pak z Itálie (66,0 tis. t) a Polska (50,4 tis. t). do ČR jsou dováženy především melouny, rajčata, cibule salátové okurky a paprika.

Vývoz čerstvé zeleniny z ČR (včetně reexportu) v roce 2021 v porovnání s předchozím rokem vzrostl na celkových 67,5 tis. t v hodnotě 1,9 mld. Kč. Vývoz směřoval téměř výhradně do zemí EU, a to zejména na Slovensko (65,4 tis. t), dále do Německa (8,8 tis. t), Maďarska (4,9 tis. t), Polska (2,4 tis. t) a Rakouska (1,2 tis. t). Hlavními vývozními komoditami byly paprika, rajčata, mrkev, cibule a okurky nakládačky.

Celková bilance zahraničního obchodu ČR s čerstvou zeleninou je vysoce pasivní. Od roku 2018 přesahuje záporné saldo zahraničního obchodu z hlediska finančního 10,0 mld. Kč a každoročně vykazuje rostoucí trend.

Stejně jako ovoce je i zelenina v ČR pěstována v rámci **systému integrované produkce (IPZ)**. Zelináři pěstující zeleninu dle pravidel IPZ mají právo označovat svou produkci ochrannou známkou IPZ, která slouží k odlišení jejich kvalitní produkce od ostatní zeleniny dodávané na tuzemský trh. V roce 2021 se celkový počet pěstitelů zařazených do IPZ opět zvýšil na 86 s výměrou dosahující 7 236, tj. 60% podíl na celkové pěstební výměře tržní zeleniny v ČR. Z uvedeného počtu je 67 zelinářů držitelů ochranné známky IPZ.

Rok 2020 byl pro část zelinářů žádajících o podporu v rámci opatření AEKO IPZ (podle pravidel NV č. 75/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů) již pátým rokem závazku. Část pěstitelů vstoupila do dvouletých závazků přechodného období dle NV č. 330/2019 Sb. vzhledem ke zpoždění vývoje přípravy nového programového období SZP 2021+.

Na podporu zachování rozměru zelinářského sektoru byla zelenina v roce 2015 zařazena mezi komodity podporované v rámci programu **dobrovolných podpor vázaných na produkci** (tzv. citlivých položek), do kategorií podpor na produkci zeleninových druhů s velmi vysokou (VVP) a vysokou pracností (VP). Pro každou skupinu zeleninových druhů je stanovena výměra nejméně 1 ha plochy zemědělské půdy evidované v evidenci využití půdy podle užitelských vztahů (tzv. LPIS) jako druh zemědělské kultury „standardní orná půda“ nebo „jiná trvalá kultura“ v případě chřestů.

OVOCE

Zima 2020/2021 po několika velmi mírných zimách přinesla i menší, ovšem déle trvající sněhový pokryv. Teploty v průběhu ledna a února klesly v několika dnech na úroveň -10 až -15 °C (vzácně až k -20 °C). Tyto klasické zimní mrazy nezpůsobily na ovocných kulturách prakticky žádné významné škody. Časný jarní pokles teplot negativně ovlivnil v mnoha pěstitelských oblastech zejména květní pupeny teplomilných peckovin a třešní (květy se později vůbec nerozvinuly nebo byly závažně poškozené a neschopné opylení). Mrazová poškození u meruněk se na velké části výsadeb podařilo eliminovat pomocí protimrazových opatření (pálení svící apod.). Další významná mrazová poškození byla zaznamenána zejména v týdnu po Velikonocích (6.–9. 4.) a dále pak ještě ve dnech 23.–27. 4. a 3.–9. 5. Přestože jabloně kvetly až v květnu, dlouhotrvající mrazové epizody způsobily i u tohoto relativně odolného ovocného druhu přímé poškození květů vedoucí k propadu nebo deformacím plodů.

Přestože sněhová pokrývka zimy 2020/2021 přispěla pozitivně k pomalému dosycování dlouhodobého vodního deficitu půdního profilu, celkově relativně suché měsíce (únor, březen a duben) vedly k nutnosti odložení školkování v ovocných školkách. Naopak intenzivní srážky v květnu působily v sektoru školkařství velmi pozitivně, v oblasti ovocnářství vedla tato situace k nutnosti intenzivní regulace houbových chorob.

Jaro bylo v roce 2021, obdobně jako v roce 2020, velmi chladné, ovšem toto chladné období bylo výrazně delší. Prakticky všechny ovocné druhy kvetly velmi dlouho (3–4 týdny). Letová aktivita včel byla velmi nízká, což se později negativně projevilo na nedostatečném opylení a intenzivním pozdním propadu ovoce. Velmi chladný průběh jara, který skončil teprve po 20. 5. (respektive po 5. 6.), způsobil zpoždění vegetace až o 3 týdny. Nejmarkantněji se zpoždění projevilo na nejranějších ovocných druzích – třešních, meruňkách a jahodníku a dalších druzích drobného ovoce, raných odrůdách jaderovin a také u ovocných školek. Vzhledem k tomu, že další průběh letních měsíců byl teplotně i srážkově příznivý, postupně se zpoždění vývoje plodů stáhlo asi na jeden týden.

Vývoj ploch produkčních plodných sadů, produkce a hektarových výnosů

Ovoce/rok	2019			2020			2021		
	ha	tis. t	t/ha	ha	tis. t	t/ha	ha	tis. t	t/ha
Celkem	12 930	129,9	–	12 258	141,4	–	12 231	133,9	–
Z toho: jabloně	6 509	102,8	15,80	6 136	117,8	19,20	6 172	110,0	17,82
hrušně	661	6,3	9,50	661	5,8	8,72	659	7,4	11,24
broskvoně	277	0,4	1,62	226	0,4	1,92	209	0,4	1,75
meruňky	751	2,1	2,81	735	0,5	0,64	743	1,9	2,50
třešně	773	2,2	2,81	769	0,9	1,16	724	1,3	1,80
višně	1 286	5,8	4,51	1 172	5,7	4,89	1 164	5,0	4,30
slivoně, švestky	1 736	9,1	5,26	1 760	9,0	5,09	1 736	6,8	3,91
rybíz červený	534	0,8	1,52	414	1,0	2,39	420	0,7	1,61

Zdroj: ÚKZÚZ.

Z výše uvedených důvodů dosáhla v roce 2021 celková produkce ovoce v ČR objemu 319,3 tis. t, což je v meziročním porovnání snížení o 0,5 %. Celková úroda jablek v ČR činila 207,4 tis. t. Z produkčních sadů se sklídilo 133,9 tis. t ovoce, což bylo v porovnání s předchozí sklizní snížení o 5,3 %, ve srovnání s pětiletým průměrem se jedná o 7% snížení. V produkčních sadech se v tomto roce sklídilo 110,0 tis. t jablek, což znamenalo sklizeň spíše podprůměrnou. Propad produkce oproti předchozímu roku nastal u višní, slivoní, švestek a červeného rybízu.

Celková výměra ovocných sadů v ČR zaznamenala v roce 2021 dle statistického šetření ČSÚ výrazný pokles na 15 999 ha. Opětovně klesla také plocha produkčních plodných sadů, a to na 12 231 ha. Trend postupného poklesu výměry sadů trvá stále zejména u broskvoní, jablek, třešní a rybízu.

V období 2020/2021 bylo nově vysázeno celkem 366 ha ovocných sadů, z toho s finanční podporou státu 157 ha. Podíl přestárých produkčních sadů na celkové výměře zaznamenal zanedbatelné zvýšení a dosahoval 41,6 %. Za perspektivní ovocné druhy jsou považovány hrušně, švestky a višně. Naproti tomu u našeho hlavního ovocného druhu – u jablek – je 50,4 % sadů přestárých, podíl mladých výsadeb se meziročně snížil z 14,3 % na 14,2 %.

Rok 2021 byl také ovlivněn šířením viru COVID-19. Trh se však začal pomalu přizpůsobovat. Objem produkce ovoce a jeho kvalita je po celém světě meziročně značně kolísavá vzhledem k vlivu počasí a výskytu chorob a škůdců. Dobrá či špatná sklizeň ovoce pak dále ovlivňuje trh a jeho ceny. Cenový vývoj v ČR se odvíjí zejména od objemu a kvality tuzemské sklizně a také vývoji na trzích v EU.

Trend vývoje cen ovoce, započatý v roce 2019, pokračoval i v roce 2020. V důsledku opatření zavedených z důvodů šíření viru COVID-19 ve všech zemích (např. nedostatek pracovníků sezónních či zahraničních) se ceny zemědělských výrobců ovoce i spotřebitelské ceny (SC) razantně zvyšovaly. Zvyšují se však také ceny vstupů. V roce 2021 lze vypořovovat již postupný pokles cen zemědělských výrobců. SC ovoce v porovnání se stejným obdobím předchozího roku výrazně klesly, i když se stále pohybují ve vyšších cenových úrovních.

Průměrné ceny zemědělských výrobců ovoce v ČR (v Kč/t)

Druh ovoce	2019	2020	2021
Jablka konzumní	11 695	14 543	14 767
Jablka moštová	3 370	3 646	3 379
Hrušky	14 035	17 206	16 774
Broskve	20 139	23 307	20 556
Meruňky	23 767	34 448	23 926
Švestky	10 777	11 789	13 826
Třešně	42 556	56 293	48 837
Višně	15 834	11 207	8 710
Rybíz červený a bílý	26 524	39 365	22 803
Rybíz černý	33 792	–	20 726
Jahody tříděné	90 000	103 705	104 833

Zdroj: ČSÚ.

Průměrné spotřebitelské ceny v ČR (v Kč/kg)

Druh ovoce	2019	2020	2021
Jablka konzumní	28,71	37,73	32,35
Stolní hrozny	79,82	87,47	79,23
Jahody	143,29	160,13	–
Pomeranče	34,26	41,77	32,99
Citrony	45,33	61,51	49,78
Banány	31,33	28,73	25,03
Kiwi	77,10	88,57	–

Zdroj: ČSÚ.

Saldo zahraničního obchodu ČR čerstvým a sušeným ovocem

Ukazatel	2016	2017	2018	2019	2020	2021
t	-462 852	-504 966	-459 184	-479 670	-484 523	-477 693
tis. Kč	-12 308 921	-13 282 409	-13 132 433	-13 288 287	-15 363 403	-15 041 036

Zdroj: Statistika zahraničního obchodu.

Dobrovolná podpora vázaná na produkci – „citlivé položky“

Rok	Sazba platby na produkci ovoce a výměra – VVP			Sazba platby na produkci ovoce a výměra – VP		
2017	12 932,59 Kč/ha	5 319 ha	282 žádostí	7 940,85 Kč/ha	3 456 ha	295 žádostí
2018	12 071,29 Kč/ha	5 643 ha	307 žádostí	8 022,59 Kč/ha	3 387 ha	315 žádostí
2019	11 735,23 Kč/ha	5 824 ha	306 žádostí	7 892,29 Kč/ha	3 455 ha	316 žádostí
2020	12 534,51 Kč/ha	5 826 ha	311 žádostí	8 571,26 Kč/ha	3 399 ha	318 žádostí
2021	11 380,63 Kč/ha	5 837 ha	310 žádostí	7 975,42 Kč/ha	3 323 ha	320 žádostí

Zdroj: MZe.

Dovoz čerstvého a sušeného ovoce do ČR v roce 2021 v porovnání s dovozem v předchozím roce poklesl na celkových 601,6 tis. t. v hodnotě 18,9 mld. Kč. Dodávky ovoce ze zemí EU se na celkovém objemu dovozu podílely téměř 57 % a dosáhly 345,1 tis. t. Mezi největší dodavatele patřilo tradičně Španělsko (94,9 tis. t, tj. meziroční nárůst o 7 %) a Německo (56,3 tis. t, tj. snížení o 21 %), dále pak Itálie (43,0 tis. t, tj. o 14 % méně), Polsko (36,2 tis. t, tj. pokles o 1 %). Dovoz ovoce ze třetích zemí v roce 2021 meziročně vzrostl na 256,5 tis. t. Největšími dodavateli tohoto ovoce byla Kostarika, Kamerun, Kolumbie, Ekvádor, a Panama.

Vývoz čerstvého a sušeného ovoce včetně reexportu v roce 2021 rovněž meziročně mírně poklesl na 123,9 tis. t o celkové hodnotě necelých 3,9 mld. Kč. Ovoce směřovalo z 99,9 % na trhy zemí EU, nejvíce na Slovensko (69,7 tis. t), dále do Rakouska (21 tis. t), Německa (12,4 tis. t), Itálie (4,1 tis. t), Nizozemska (3,5 tis. t) a Maďarska (3,3 tis. t).

V ČR je ovoce, stejně jako zelenina, pěstováno v systému integrovaného způsobu pěstování (IPO), jehož rozsah se v roce 2021 zvýšil na 10 tis. ha, což představuje podíl na celkové výměře produkčních plodných sadů 82,2 %. Ve Svazu pro integrované systémy pěstování ovoce (SISPO) bylo v roce 2021 registrováno celkem 353 členů; ochranná známka SISPO byla toho roku udělena 219 členům, kteří pěstují ovoce na 8 tis. ha, udělena nebyla nebo byla odebrána 96 subjektům.

Na podporu zachování rozměru ovocnářského sektoru je od roku 2015 ovoce zařazeno mezi komodity v rámci dobrovolné podpory vázané na produkci (tzv. citlivé komodity), do kategorií podpor na produkci ovocných druhů s velmi vysokou (VVP) a vysokou pracností (VP). Průměrně je pro období 2015–2020 vyčleněno na podporu tohoto odvětví v rámci přímých plateb cca 100 mil. Kč ročně.

CHMEL

Česká republika je třetí největší pěstitelkou země světa a největším producentem jemně aromatického chmele na světě. Chmel je řazen mezi naše nejintenzivnější plodiny a velmi významné exportní zemědělské komodity. Přes 80 % chmele je každoročně vyváženo, český chmel také tvoří kvalitativní základ českých i světových piv.

Stejně jako roky předchozí, je Česká republika řazena mezi největší producenty chmele na světě i v roce 2021. Výměra chmele v roce 2021 v ČR tvořila 7,9 % světové plochy. ČR tak zaujímá třetí místo mezi světovými pěstiteli chmele po USA a Německu. Na čtvrtém místě je se svojí pěstitelskou plochou Čína.

Sumarizace sklizňových ploch chmelnic v ČR potvrdila zachování téměř pětitisícové hranice ploch. K datu 20. 8. 2021 evidoval ÚKZÚZ sklizňovou plochu ve výši 4 971 ha, což představuje mírný pokles oproti roku 2020 (4 966 ha). Výsazy nových chmelnic činily celkem 289 ha (270 ha v roce 2020). ÚKZÚZ v ČR evidoval 121 pěstitelů chmele (124 v roce 2020).

Největší plochu již tradičně zaujímá Žatecká chmelařská oblast, ve které se chmel pěstoval v roce 2021 na ploše 3 834 ha (77,1 %). Ústěcká chmelařská oblast zaujímala 517 ha (10,4 %) sklizňové plochy a v Tršické chmelařské oblasti se pěstoval chmel na ploše 621 ha (12,5 %).

Majoritní odrůdou stále zůstává Žatecký poloraný červeňák (ŽPČ), v roce 2021 jím bylo osázeno 84,2 % celkové pěstitelské plochy (4 183,4 ha). Z hybridních odrůd chmele největší výměru zaujímala odrůda Sládek (374 ha), Premiant (217 ha), Agnus (60 ha), Saaz Late (44 ha), Saaz Special (41 ha) a Kazbek (22 ha).

Sklizeň chmele v roce 2021 byla mimořádně dlouhá, což predikovalo mimořádný výnos. Průměrně sklizeň chmele v ČR trvá 3–4 týdny a končí cca v polovině září. V roce 2021 probíhala déle než měsíc a v některých podnicích skončila až na začátku října. Habitus chmele byl natolik narostlý, že se musely zpomalit česací stroje, délka sklizně navíc způsobila problémy se zajištěním pracovníků. Část brigádníků nahradily pracovní síly z automobilového průmyslu, který měl volné pracovní kapacity způsobené světovou krizí s dodávkami čipů, a tak omezením výroby.

ÚKZÚZ potvrdil v prosinci roku 2021 očekávanou velmi dobrou sklizeň. Chmelaři vypěstovali celkem 8 306 t chmele, což představuje rekordní průměrný výnos 1,67 t/ha. Sklizené množství chmele řadí úrodu roku 2021 na nejvyšší za posledních 25 let. Oproti výnosově slabému loňskému roku se jedná o 40,2 % nárůst, tj. o 2 381 t. Průměrný výnos let 2011–2020 činí 1,26 t/ha. Většina vyprodukované chmele je smluvně zajištěna a část chmele nad rámec kupních smluv bude obchodována v tzv. poolu.

V největší Žatecké chmelařské oblasti dosáhla sklizeň 6 358 t chmele (meziroční nárůst o 47,1 %) s průměrným

výnosem 1,66 t/ha. Na Úštěcku bylo sklizeno 950 t (meziroční nárůst o 30,8 %) s výnosem 1,84 t/ha a na Tršicku 998 t (meziroční nárůst o 13,9 %) s výnosem 1,61 t/ha.

Nejrozšířenější odrůdy ŽPČ bylo vyprodukováno 6 663 t, tj. o 2 155 t více než v předchozím roce (nárůst o 47,8 %). Průměrný výnos ŽPČ napříč regiony tedy dosáhl 1,59 t/ha. Odrůdy Sládek bylo sklizeno 902 t, tj. o 153 t více (nárůst o 20,3 %). U odrůdy Premiant došlo k nárůstu množství sklizeného chmele o 49 t (o 13,9 %) na celkových 399 t.

Chmel zůstává jednou z nemnoha položek agrárního zahraničního obchodu, u nichž má ČR dlouhodobě kladné saldo. Z dlouhodobého pohledu nejvíce zpracovaného chmele putuje do Japonska. V rámci EU28 nejvýznamnějším dovozcem českého chmele je Německo. Mezi významné odběratele českého chmele v roce 2021 patří Německo (1 516 t), Čína (1 233 t), Japonsko (812 t) a Rusko (234 t). Většina celkového dovozu byla realizována z Německa. Část dovezeného chmele, zejména v hlávkové formě je po zpracování následně dále vyvážena. V roce 2021 bylo celkem dovezeno 1 239 t chmele, což je o 199 t méně než v roce 2020. Chmelového extraktu bylo dovezeno stejné množství jako v roce přecházejícím a to 126,5 t. Chmel tak zůstává jednou z nemnoha položek agrárního zahraničního obchodu, u nichž má ČR dlouhodobě kladné saldo. Zahraniční obchod s chmelem a chmelovými výrobky zaznamenal dle předběžných odhadů v roce 2021 opět kladné saldo, a to v hodnotě 894,6 mil. Kč. Průměrná cena CZV sušeného chmele ze sklizně roku 2021 podle ČSÚ činila 234 294 Kč/t, meziročně o 2,6 % méně.

RÉVA, VÍNO

Počasí

Rok 2021 byl na území ČR teplotně normální, průměrná roční teplota vzduchu 8,0 °C byla o 0,1 °C vyšší než normál v letech 1981–2010. Jedná se o první teplotně normální rok od roku 2013 (7,9 °C) a druhý nejchladnější rok od roku 2011. Předchozí 3 roky byly teplotně nadnormální, 2020 (9,1 °C), 2019 (9,5 °C) a 2018 (9,6 °C). V roce 2021 byly teplotně podnormální (oproti normálu 1981–2010) především jarní měsíce duben (odchylka -2,5 °C) a květen (-2,4 °C) a dále v létě srpen (-1,3 °C). Teplotně silně nadnormální byl měsíc červen (+3,0 °C), který byl třetí nejteplejší od roku 1961.

Srážkově byl rok 2021 normální, spadlo 99 % dlouhodobého srážkového normálu 1981–2010, což představuje průměrný úhrn srážek ve výši 678 mm. Srážkově nadnormální byly měsíce květen (143 %) a srpen (133 %). Dva měsíce roku 2021 byly hodnoceny jako podnormální, a to březen (58 % normálu) a říjen (44 % normálu). Září bylo dokonce silně podnormální (40 % normálu), jednalo se tak o čtvrté nejsušší září od roku 1961.

Abiotické poruchy a poškození révy

V důsledku nepříznivého průběhu počasí v jarních měsících se na některých lokalitách časně projevila abiotická porucha **Fe-deficientní vrcholová chloróza révy**, jejíž výskyty podporuje chladné a deštivé počasí nebo naopak nedostatek vláhy.

Během srpna a později byly pozorovány lokální výskyty další abiotické poruchy **Mg-deficientní mezižilkové chlorózy listů révy**.

Na některých lokalitách bylo u citlivých odrůd pozorováno **sprchávání květenství a hráškovatění hroznů révy**, způsobené nepříznivými podmínkami v době kvetení révy, především chladnějším a deštivým počasím.

Koncem měsíce srpna a během září bylo lokálně pozorováno poškození zrajících bobulí hmyzem, např. **včelou medonosnou** (*Apis mellifera*) nebo **vosou obecnou** (*Vespa vulgaris*), brouky **zlatohlávký huňatými** (*Cetonia aurata*) a ptáky, především **špačkem obecným** (*Sturnus vulgaris*).

Choroby révy

V roce 2021 byly opět pozorovány v celé vinařské oblasti Morava silné výskyty **fytoplazmového žloutnutí a červenání listů révy** (původce 'Candidatus' *Phytoplasma solani*, syn. Potato stolbur phytoplasma, syn. choroby stolbur révy). Přenašečem této fytoplazmy je kříšek žilnatka vironosná (*Hyalesthes obsoletus*). Výskyty choroby na Moravě mají stále vzestupnou tendenci, ve vinařské oblasti Čechy jsou výskyty zatím ojedinělé a slabší. Hlavním důvodem je problematická regulace hostitelského druhu vektoru i choroby, vytrvalého plevle svačce rolního ve vinicích s ekologickým i integrovaným způsobem pěstování.

Při mimořádném a cíleném průzkumu provedeném ÚKZÚZ ve vinařské oblasti Morava a v podoblastech znojenské, mikulovské a částečně i slovácké byl na 3 lokalitách zjištěn první výskyt karanténního ŠO na území ČR, původce **fytoplazmového zlatého žloutnutí révy** (*Candidatus' Phytoplasma vitis*, syn. Grapevine flavescence dorée phytoplasma), jeden pozitivní nálezy byl prokázán na rostlině révy a 2 nálezy byly potvrzeny na hostitelském druhu plevle, plaménku plotním (*Clematis vitalba*) v okolí vinice. Tato choroba patří mezi hospodářsky nejvýznamnější choroby révy a způsobuje významné ztráty, napadené keře nelze léčit a během několika let odumírají. Choroba se v současné době vyskytuje ve většině zemí jižní Evropy, kde je pěstována réva vinná, nejbližší výskyty patogenu jsou v sousedním Rakousku. Hlavním přenašečem – vektorem fytoplazmy je kříšek révový (viz škůdci). V roce 2022 proběhne v lokalitách výskytu podrobný průzkum s cílem eradikace patogenu.

Teplotní suma pro zralost oospor *Plasmopara viticola*, původce **plísňé révy** byla z důvodu chladného počasí v jarních měsících dosažena v roce 2021 až od poloviny května do počátku třetí květnové dekády. První výskyty i významné šíření choroby bylo proto oproti předchozímu roku opožděné. Silnější výskyty choroby a šíření choroby na vrcholech letorostů a na zálistcích bylo zaznamenáno až koncem první nebo počátkem druhé dekády srpna po vydatných dešťových srážkách. Škodlivé výskyty choroby byly v srpnu zaznamenány i ve vinařské oblasti Čechy.

Z důvodu pozdního výskytu **padlí révy**, původce *Erysiphe necator* nebyla v předchozím roce infikována bazální očka letorostů patogenem a byl předpoklad pouze omezeného výskytu zdrojů infekce a slabšího a opožděného výskytu choroby. Rovněž v důsledku pozdního nástupu choroby a průběhu počasí v srpnu předchozího roku byl pozorován pouze ojedinělý výskyt vyvinutých plodnic, jako zdroje primárních infekcí. Z těchto důvodů, a navíc nepříznivého počasí pro šíření patogenu v jarních měsících roku 2021, především v květnu, bylo možné zahájit ošetřování až v období před kvetením révy.

Velmi příznivé podmínky pro sekundární šíření patogenu nastaly až během fáze kvetení koncem června a po odkvětu na

počátku července, silnější výskyty na vyvíjejících se hroznech byly zaznamenány v období po odkvětu a ve fázi bobule velikosti broku. Další šíření choroby na listech a na letorostech bylo pozorováno až ve druhé dekádě července, a především v závěru vegetace v srpnu, v období dozrávání hroznů. Ve vinařské oblasti Čechy nebyly pozorovány silnější výskyty choroby.

Vlivem příznivých podmínek, deštivého počasí v průběhu 3. týdne června v období kvetení došlo k lokálním výskytům **botrytiové hniloby květenství**. První výskyty **šedé hniloby hroznů révy** (původce *Botrytis cinerea*) na hroznech ranějších náchylných odrůd byly výjimečně zjištěny v období zaměkání bobulí, většinou až v období zrání hroznů. Vydatné a opakované dešťové srážky na konci září, v období sklizňové zralosti pozdních odrůd, způsobily praskání bobulí a významné šíření choroby. V průběhu října v období dozrávání pozdních odrůd již nebyly vhodné podmínky pro šíření choroby.

V období zrání hroznů byly zaznamenány až lokálně silné výskyty **octové hniloby** (původce komplex bakteriálních a houbových patogenů – kvasinek).

V roce 2021 pokračovaly velmi silné a stále narůstající výskyty **chřadnutí a odumírání révy, tzv. syndrom Esca** (původce *Phaeomoniella chlamydospora*, *Phaeoacremonium aleophilum*, *Fomitiporia mediterranea* aj. druhy houbových patogenů) v celé vinařské oblasti Morava. Napadené keře buď postupně chřadnou, nebo výjimečně i náhle odumírají z důvodu poškození vodivých pletiv v kmínkách révy. Choroba se nejčastěji projevuje charakteristickou změnou zbarvení listů a nekrotizací mezižilkových pletiv, skvrnami na bobulích a postupným zasycháním bobulí a končí vždy odumřením napadených keřů. Během průzkumu bylo zjištěno průměrné 15 % napadení keřů ve vinicích, některé citlivé odrůdy byly napadeny i silněji.

Škůdci révy

Lokálně byly zaznamenány silné výskyty kadeřavosti révy vinné způsobené **hálčivcem révovým** (*Calepitrimerus vitis*), která se projevuje deformacemi listů a nestejným růstem letorostů.

Současné byly pozorovány výskyty plstnatosti révy vinné způsobené **vinovníkem révovým** (*Colomerus vitis*) ve slabé až střední intenzitě.

První výskyty dospělců **obaleče mramorovaného** (*Lobesia botrana*) ve feromonových lapácích byly zjištěny ve vinařské oblasti Morava již koncem 3. dekády dubna, většinou však v 1. dekádě května. První výskyty dospělců obaleče mramorovaného ve vinařské oblasti Čechy byly zaznamenány trochu později, od konce dubna do konce 1. dekády května.

První výskyty dospělců 1. generace **obalečika jednopásého** (*Eupoecilia ambiguella*) ve feromonových lapácích byly oproti roku 2020 velmi opožděné a byly zaznamenány ve vinařské oblasti Morava až ve 2. dekádě května a ve vinařské oblasti Čechy dokonce až v 1. dekádě června.

První, ojedinělý výskyt invazního škůdce **octomilky japonské** (*Drosophila suzukii*) v lapáku s návnadou, byl ve vinařské oblasti Morava zaznamenán již v polovině 3. dekády června v okrese Břeclav, na ostatních lokalitách Moravy a v celé vinařské oblasti Čechy byly první výskyty tohoto škůdce pozorovány až od počátku července, maximum výskytu bylo v 1. dekádě srpna, kdy byly na několika lokalitách v Čechách překročeny prahy škodlivosti. Výskyty škůdce na Moravě byly slabé.

První výskyty dospělců **kříska révového** (*Scaphoideus titanus*) v optických lapácích (žlutých lepených deskách zavěšených na

vodícím drátu) byly v roce 2021 zaznamenány na většině lokalit v okresech Břeclav a Znojmo ve 2. dekádě července. Škůdce byl poprvé zjištěn na území ČR v roce 2016 a od té doby se postupně šíří. Ve vinařské oblasti Čechy se dosud nevyskytuje. Jeho škodlivost spočívá v přenosu závažné karanténní choroby – fytoplasmového zlatého žloutnutí révy.

Poškození rašících oček révy housenkami **různorožce trnkového** (*Peribatodes rhomboidaria*) na škodlivé intenzitě nebylo zaznamenáno. Rovněž nebylo zjištěno ani i poškození rašících oček révy housenkami **osenic** (rodu *Scotia*, *Noctua*, *Euxoa*, *Amathes*).

Na jaře v roce 2021 ještě stále pokračovaly škodlivé výskyty **hraboše polního** (*Microtus arvalis*) na území jižní Moravy. Na většině lokalit byly střední nebo silné – tj. škodlivé výskyty a na některých lokalitách dosahovaly výskyty až extrémní četnost, kdy počty nor několikanásobně překračovaly prahovou hodnotu. Během roku došlo k významnému poklesu populační hustoty a při podzimním monitoringu vinic byly výskyty pouze slabé, s výjimkou několika lokalit v okr. Břeclav.

Zdroj: ÚKZÚZ.

Národní dotace vyplývající ze zákona o zemědělství

V roce 2021 byla výše dotací poskytnutých z podpůrných národních programů následující:

- **1.1.a.** Podpora vybudování kapkové závlahy ve vinicích v roce 2021 – byly podány 4 žádosti o dotaci s požadavkem ve výši 2 928 240 Kč na plochu 40,67 ha, v současné době probíhá administrace.
- **3.b.1.** V rámci programu Podpora na budování prostorových izolátů množitelského materiálu révy vinné se zaměřením na ochranu proti šíření hospodářsky závažných virových chorob nebyla pro rok 2021 podána žádná žádost o dotaci.
- **3.c.** V rámci programu na podporu na testování množitelského materiálu s využitím imunoenzymatických metod a metod PCR nebyla pro rok 2021 podána žádná žádost o dotaci.
- **3.d.** Podpora šlechtění révy vinné, zaměřené na vyšší odolnost proti škodlivým biotickým a abiotickým činitelům a odpovídající kvalitu výsledné produkce pro rok 2021 byly podány 2 žádosti o dotaci. V současné době je vyplaceno 754 698 Kč, u žádosti na výši 3 410 554,14 Kč se čeká na výsledek odvolací komise.
- **9.A.b.1.** V rámci opatření vydávání publikací doporučených odrůd a souvisejících informací poskytovaných pěstitelům zdarma byla v roce 2021 podána 1 žádost v celkové výši 260 000 Kč, v současné době probíhá administrace.
- **10.D.** V rámci státní podpory evropské integrace nevládních organizací v roce 2021 nebyla podána žádná žádost.
- **13.** V rámci dotačního programu na podporu zpracování zemědělských produktů a zvyšování konkurenceschopnosti potravinářského průmyslu byla podána 1 žádost o dotaci s požadavkem ve výši 49 600 000 Kč. Doklady prokazující nárok na dotaci se přijímají až do konce dubna 2022. Zmíněný žadatel zatím doklady prokazující nárok na dotaci nepodal.

Zdroj: SZIF.

Podpory z prostředků Vinařského fondu

Příjmy Vinařského fondu jsou tvořeny odvody za víno poprvé uvedené do oběhu (0,50 Kč z litru), odvody z plochy vinic (350 Kč/ha), penále, úroky, dotacemi z rozpočtu územních samosprávných celků a finanční podporou státu ve výši součtu všech příjmů Fondu.

Přehled příjmů Vinařského fondu v roce 2021

Položka	Přijaté platby (Kč)
Odvody za víno	28 357 113,20
Odvody za vinice	5 129 498,31
Penále	76 349,35
Úroky	2 626,34
Příjmy z prodeje produktů	243 430,00
Příjmy z pořádaných akcí	459 609,82
Dotace z rozpočtu krajů	5 000 000,00
Finanční podpora státu 2021 za rok 2020	36 238 758,00
CELKEM	75 507 385,02

Zdroj: Vinařský fond.

Přehled výdajů Vinařského fondu v roce 2021

Forma	Vydané platby (Kč)
Rozhodnutí o poskytnutí podpory	17 646 516,00
z toho: Podpora marketingu (dle § 31 odst. 4 písm. a) zákona č. 321/2004 Sb.)	4 968 902,00
Informování veřejnosti o vinohradnictví a vinařství (písm. b)	6 506 784,00
Podpora rozvoje vinařské turistiky (písm. c)	6 170 830,00
Komunikační kampaň	32 991 052,14
Propagace na základě smluv	19 689 451,49
CELKEM	70 327 019,63

Zdroj: Vinařský fond.

Podpory v rámci SOT s vínem

Podpory v rámci společné organizace trhu s vínem (dále jen „SOT s vínem“) se v roce 2021 poskytovaly dle nařízení vlády č. 147/2018 Sb., o stanovení bližších podmínek při provádění opatření společné organizace trhů se zemědělskými produkty v oblasti vinohradnictví a vinařství pro období 2019–2023, ve znění platném od 1. 8. 2018.

Podporována byla následující opatření:*restrukturalizace a přeměna vinic s podopatřeními:*

- změna odrůdové skladby vinice
- přesun vinice do svahu
- technika zlepšující obhospodařování vinic

investice na následující nová zařízení pro výrobu vinařských produktů:

- dřevěný sud nebo uzavřená dřevěná nádoba na výrobu vína o objemu nejméně 600 litrů

- speciální kvasná nádoba s aktivním potápěním matolinového klobouku pro výrobu červených vín
- cross-flow filtr na víno, ve kterém je víno přiváděno na membránu tangenciálně a určitý objem vína prochází membránou jako filtrát a zbývající pokračuje podél membrány s odfiltrovanými nečistotami
- lis na hrozny

Pro finanční rok 2020/2021 bylo přijato **152 žádostí** o poskytnutí podpory na investice (cross-flow filtr na víno – 20 žádostí, dřevěné sudy/uzavřená dřevěná nádoba – 64 žádostí, speciální kvasná nádoba – 33 žádostí, lis na hrozny – 35 žádostí), 9 žádostí bylo staženo a 25 žádostí bylo zamítnuto. Celkem bylo vyplaceno 118 žádostí, a to v objemu **58 163 612,91 Kč** (cross-flow filtr na víno – 12 žádostí za 15 445 470,83 Kč, dřevěný sud nebo uzavřená dřevěná nádoba – 50 žádostí za 12 461 371,80 Kč, speciální kvasná nádoba – 26 žádostí za 11 920 604,50 Kč, lis na hrozny – 30 žádostí za 18 336 165,78 Kč).

Podpora na Restrukturalizaci a přeměnu vinic ve finančním roce 2020/2021

Počet přijatých žádostí/oznámení	101	
Počet žádostí/oznámení stažených žadatelem	0	
Počet zamítnutých žádostí	3	
Počet žádostí/oznámení přijatých ve finančním roce 2019/2020 přesunutých k vyplacení do finančního roku 2020/2021	4	
Počet přijatých a schválených žádostí/oznámení z finančního roku 2020/2021 (vyplacených)	89	
Celkový počet schválených žádostí/oznámení vyplacených ve finančním roce 2020/2021 (4x žádost z roku 2019/2020, 89x žádosti z fin. roku 2020/2021)	93	
Podopatření „Změna odrůdové skladby vinice“	123,4 ha	82 žádostí/60 028 410,94 Kč
Podopatření „Přesun vinice do svahu“	0 ha	0 žádost/0 Kč
Podopatření „Technika zlepšující obhospodařování vinic“	15,5 ha	12 žádostí/6 507 330,00 Kč

Zdroj: SZIF.

Pozn.: Finanční rok je období od 16. října daného roku do 15. října následujícího roku.

Podpora na Investice ve finančních letech 2017/2018–2020/2021

	Cross flow filtr na víno	Lis na hrozny	Dřevěný sud/Uzavřená dřevěná nádoba	Speciální kvasná nádoba
2017/2018	8	0	37	16
2018/2019	17	30	43	25
2019/2020	7	27	31	27
2020/2021	12	30	50	26

Zdroj: SZIF.

Podpory v rámci Programu rozvoje venkova

V rámci Programu rozvoje venkova je pěstování révy vinné podporováno:

- Agroenvironmentálně-klimatickými opatřeními (AEKO) v rámci podopatření Integrovaná produkce révy vinné (titul základní a nadstavbová ochrana vinic),
- Navazujícími agroenvironmentálně-klimatickými opatřeními (NAEKO) v rámci podopatření Integrovaná produkce révy vinné (titul základní a nadstavbová ochrana vinic),
- opatřením Ekologické zemědělství (EZ) a
- opatřením Navazující ekologické zemědělství (NEZ).

U opatření **AEKO** a **EZ** je podmínkou uzavření závazku na 5 let a u opatření **NAEKO** a **NEZ** je podmínkou uzavření závazku na 1 rok. Ve všechny případech se jedná o podpory z prostředků EU (75 % nákladů) s kofinancováním ČR (25 % nákladů).

V rámci **AEKO** bylo v roce 2021 podáno 44 žádostí o dotaci na titul IP révy vinné – základní ochrana vinic. Sazba podpory byla stanovena na 8 476,17 Kč/ha. Výše podpory pro rok 2021 činí 3 891 748,74 Kč na celkovou výměru 459,14 ha. V titulu IP révy vinné – nadstavbová ochrana vinic bylo v roce 2021 podáno 153 žádostí o dotaci. Sazba podpory zde byla stanovena na 17 713,35 Kč. Výše podpory pro rok 2021 činí 59 052 234,92 Kč na celkovou výměru 3 333,77 ha.

V rámci **NAEKO** bylo v roce 2021 podáno 84 žádostí o dotaci na titul IP révy vinné – základní ochrana vinic. Sazba podpory byla stanovena na 5 169,67 Kč/ha. Výše podpory pro rok 2021 činí 5 472 871,15 Kč na celkovou výměru 1 058,65 ha. V titulu IP révy vinné – nadstavbová ochrana vinic bylo v roce 2021 podáno 374 žádostí o dotaci. Sazba podpory zde byla stanovena na 14 433,10 Kč. Výše podpory pro rok 2021 činí 101 218 899,03 Kč na celkovou výměru 7 012,97 ha.

V rámci opatření **EZ** bylo v roce 2021 podáno 33 žádostí do opatření Ekologické zemědělství s kulturou vinice v režimu certifikovaném EZ. Sazba podpory byla stanovena na 22 174,49 Kč/ha. Výše podpory pro rok 2021 zde činí 3 566 766,64 Kč na celkovou výměru 160,85 ha. Do opatření ekologické zemědělství s kulturou vinice v přechodném období bylo v roce 2021 podáno 16 žádostí o dotaci. Sazba podpory byla stanovena na 23 617,80 Kč/ha. Výše podpory pro rok 2021 činí 1 271 110,02 Kč na celkovou výměru 53,82 ha.

V rámci opatření **NEZ** bylo v roce 2021 podáno 57 žádostí do opatření Navazující ekologické zemědělství s kulturou vinice v režimu certifikovaném EZ. Sazba podpory byla stanovena na 22 174,49 Kč/ha. Výše podpory pro rok 2021 zde činí 14 641 593,99 Kč na celkovou výměru 660,29 ha.

Do opatření ekologické zemědělství s kulturou vinice v přechodném období bylo v roce 2021 podáno 27 žádostí o dotaci. Sazba podpory byla stanovena na 23 617,80 Kč/ha. Výše podpory pro rok 2021 činí 843 391,60 Kč na celkovou výměru 35,71 ha.

Zdroj: SZIF.

Odrůdová skladba registrovaných vinic

V roce 2021 tvořila obhospodařovaná plocha vinic v ČR přibližně 17,87 tis. ha; přičemž současný produkční potenciál v ČR byl na úrovni 18,50 tis. ha. K 31. 12. 2021 bylo zaregistrováno 13,9 tis. pěstitelů.

Mezi nejčastěji pěstované odrůdy révy vinné v roce 2021 patřily: Veltlínské zelené, Müller Thurgau, Ryzlink rýnský a Ryzlink vlašský z bílých odrůd; Frankovka, Svatovavřínecké, Rulandské modré a Zweigeltrebe z modrých odrůd.

V roce 2021 bylo vysázeno 268,1551 ha vinic. Osázená plocha vinic je nižší o 59,1197 ha oproti roku 2020, kdy činila 17 924,9071 ha.

Nejvíce vysazovanými odrůdami byly odrůdy Pálava (31,871 ha), Rulandské bílé, (18,931 ha), Ryzlink vlašský (18,182 ha) z bílých odrůd. Z modrých odrůd je to Merlot (10,857 ha). Z PIWI odrůd se nejvíce vysazovala odrůda Hibernál (18,272 ha).

Z celkových 17 865 ha obhospodařované plochy vinic tvoří téměř tři čtvrtiny odrůdy moštové bílé (72 %), jejichž plocha se zvyšuje, více než jednu čtvrtinu odrůdy moštové modré (28 %) a zanedbatelný podíl necelé 0,5 % připadá na stolní a podnožové odrůdy, ke kterým lze přiřadit i šlechtitelský materiál.

Podíl mladých výsadby na celkové ploše vinic se proti roku 2020 mírně snížil. Podíl mladých vinic činí celkově až 22 %, tj. 3 937,7908 ha. O 2 % na 49 % se zvýšila plocha vinic v plné plodnosti, tj. 8 759,1989 ha, přičemž plocha vinic v kategorii od 30 do 50 let je nižší o 1 % než v minulém roce, tj. 4 125,9039 ha. Podíl starých vinic je o 1 % vyšší, tj. 1 042,8938 ha než v minulém roce. Lze tak konstatovat, že vinice v ČR mírně stárnou.

Dle údajů registrace ÚKZÚZ byl v roce 2021 produkční potenciál vinic 18 504,2566 ha. Z uvedené tabulky vyplývá, že okamžitě využitelná plocha pro výsadbu je přibližně 443 ha. Plocha, kterou by mohli pěstitelé využít na základě žádosti a následného správního řízení je přibližně 195 ha.

V roce 2021 byla stanovena kvóta pro přidělení povolení pro novou výsadbu ve výši 180,7 ha. Ve stanoveném termínu požádalo 173 pěstitelů o povolení výsadby na plochu 139,7 ha. Kvóta nebyla využita ani v prodlouženém termínu, a proto bylo vyhověno všem žadatelům.

Z pohledu počtu pěstitelů a kategorií velikosti vinic bylo k 31. 12. 2021 vedeno v Registru vinic celkem 13 998 pěstitelů s osázenými vinicemi na celkové ploše 17 865,7874 ha.

Jednotlivé položky produkčního potenciálu vinic v ČR v roce 2021 (v ha)

Povolání pro novou výsadbu		Využitelná plocha (v držení pěstitele)	308,9241 ha
Povolání pro opětovnou výsadbu		Využitelná plocha (v držení pěstitele)	134,4916 ha
Vyklučená plocha vinic		Využitelné na základě žádosti pěstitele	195,0535 ha
Osázená plocha vinic	K 31. 12. 2021		17 865,7874 ha
Celkem produkční potenciál	K 31. 12. 2021		18 504,2566 ha

Zdroj: ÚKZÚZ (Registr vinic).

Pozn.: Dle čl. 64 až 68, nařízení EP a R (EU) č. 1308/2013.

Z rozboru aktuální struktury vinic v ČR dle jejich velikosti osázené plochy a počtu pěstitelů lze vysledovat, že 89 % z celkové výměry osázené plochy vinic je soustředěno v ucelených vinicích nad 1 ha, avšak ze souboru pěstitelů je to jen u 9 % z registrovaných pěstitelů. Na druhé straně 2 % vinic o výměře do 0,1 ha jsou v držení 41 % z celkového počtu pěstitelů.

Zdroj: ÚKZÚZ.

Zatřídování tuzemských vín v roce 2021

V ČR se každoročně prověřuje úroveň výroby a distribuce vinných produktů a hroznů révy vinné. Tyto kontroly provádí SZPI. Současně se soustřeďuje i na prověření odpovědnosti výrobců a distributorů za zdravotně nezávadnou produkci. V souladu s § 19 odst. 4 písm. d) zákona č. 321/2004 Sb., provádí SZPI ověřování odrůdy, původu, cukernatosti a hmotnosti vinných hroznů.

SZPI v roce 2021 ověřila cukernatost u 48 246 219 kg hroznů, z toho 98,89 % na Moravě a 1,11 % v Čechách.

SZPI dále každoročně provádí zatřídování vín podle § 26 zákona č. 321/2004 Sb.; zatřídování podléhají jakostní, přívlastková, jakostní šumivá, aromatická jakostní šumivá, jakostní perlivá a jakostní likérová vína a pěstitelský sekt, pokud je takové víno vyrobeno z vinných hroznů sklizených ve vinařské oblasti Morava nebo Čechy a nebylo zatříděno jako VOC víno dle § 23 zákona č. 321/2004 Sb.

Celkem proběhlo 108 zasedání komisí pro hodnocení a zatřídování vín, v nichž bylo z vinařské oblasti Morava celkem předloženo k zatřídění 320 994 hl vína (počet šarží 6 201) a z vinařské oblasti Čechy to bylo 3 529 hl vína (počet šarží 130). Celkem bylo zatříděno 6 251 šarží vín, což představuje množství 322 186 hl vína. Z toho bylo hodnoceno ve druhém kole (opakovaně) celkem 7 šarží v množství 112 hl a 80 šarží bylo vyřazeno v celkovém množství 2 337 hl.

Ve **vinařské oblasti Čechy** byl podíl bílých odrůd z celkového počtu zatřídovaného vína 1,69 % a podíl modrých odrůd 0,36 % z celkového počtu zatřídovaného vína v rámci ČR, tj. 82,3 % podíl bílých odrůd a podíl modrých odrůd 17,7 % zastoupených v rámci vinařské oblasti Čechy.

Ve **vinařské oblasti Morava** byl podíl bílých odrůd 82,53 % z celkového počtu zatřídovaného vína a modrých odrůd 15,42 % z celkového počtu zatřídovaného vína v rámci ČR, tj. 84,3 % podíl bílých odrůd a podíl modrých odrůd 15,7 % zastoupených v rámci vinařské oblasti Morava.

Z pohledu objemu byla kategorie jakostní víno s přívlastkem pozdní sběr nejvíce zatřídovaným vinařským produktem (144 146 hl) v těsném závěsu s kategorií jakostní víno odrůdové (135 084 hl). Z pohledu počtu vzorků výrazně převyšovala kategorie jakostní víno s přívlastkem pozdní sběr (4 008 šarží), která tvořila cca 64 % počtu všech zatřídovaných šarží.

Zdroj: SZPI.

Živočišná výroba**Výrobní faktory živočišné výroby****PLEMENÁŘSKÁ PRÁCE A EVIDENCE ZVÍŘAT**

Pravidla pro šlechtění a plemenitbu hospodářských zvířat jsou upravena zákonem č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon). Zákon byl od doby svého vzniku v roce 2000 již několikrát novelizován, především z důvodů harmonizace s předpisy Evropské unie. Zatím poslední novela implementovala Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1012 ze dne 8. června 2016 o zootechnických a genealogických podmínkách pro plemenitbu čistokrevných plemenných zvířat, hybridních plemenných prasat a jejich zárodečných produktů v Unii, pro obchod s nimi a pro jejich vstup do Unie, o změně nařízení (EU) č. 652/2014 a směrnic Rady 89/608/EHS a 90/425/EHS a o zrušení některých aktů v oblasti plemenitby zvířat („nařízení o plemenných zvířatech“), které vstoupilo v platnost dne 1. 11. 2018 a přineslo s sebou dílčí změny zejména v souvislosti s tvorbou a naplňováním šlechtitelských programů.

Prováděcí vyhláškou v oblasti označování zvířat a evidence k plemenářskému zákonu je vyhláška č. 136/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti označování zvířat a jejich evidence a evidence hospodářství a osob stanovených plemenářským zákonem, ve znění pozdějších předpisů. V oblasti šlechtění a plemenitby je prováděcí vyhláškou vyhláška č. 448/2006 Sb., o provedení některých ustanovení plemenářského zákona.

Příslušná ustanovení zákona dále provádí vyhláška č. 370/2006 Sb., o odborných kurzech k výkonu některých odborných činností v oblasti šlechtění a plemenitby hospodářských zvířat, a vyhláška č. 72/2017 Sb., o genetických zdrojích zvířat, která obsahuje vzor žádosti o zařazení do Národního programu, podrobnosti o rozsahu a způsobu hodnocení genetických zdrojů a stanovuje povinnosti účastníka Národního programu.

Ministerstvo podle § 5 plemenářského zákona uznává chovatelská sdružení, která vedou plemenné knihy nebo plemenářské evidence, vystavují zootechnické osvědčení plemenným zvířatům a zpracovávají chovné cíle a šlechtitelské programy jednotlivých druhů a plemen. Členy těchto uznaných chovatelských sdružení je rozhodující většina chovatelů plemenných zvířat. Ve šlechtitelských programech jsou zakotveny vlastnosti a znaky jednotlivých plemen, postupy provádění kontroly užitkovosti, výkonnostních zkoušek a testování, způsoby hodnocení zvířat a další šlechtitelská opatření. V roce 2022 ministerstvo eviduje 24 uznaných chovatelských sdružení – v oblasti chovu skotu 5, chovu koní 12, drůbeže 2, v chovu

ovcí a koz 3 a v chovu prasat, ryb a včel po I. Ministerstvo také eviduje 4 chovatelské podniky prasat.

Souhlas k provádění odborné činnosti v chovu hospodářských zvířat v rozsahu kontroly užitkovosti, výkonnostních zkoušek, testů a posuzování hospodářských zvířat podle § 7 zákona udělilo ministerstvo 128 oprávněným osobám, z toho 46 v chovu skotu, mezi něž se řadí též 23 provozovatelů odchoven masných plemen býků a 35 v chovu koní. Souhlas k činnosti při ověřování původů a stanovování genetického typu plemenných zvířat ve svých imunogenetických laboratořích má 6 oprávněných osob.

K inseminaci, případně vlastnímu přenosu embryí podle § 17 zákona má oprávnění 351 oprávněných fyzických nebo právnických osob, podnikajících podle ustanovení § 3 plemenářského zákona, především v plemenitbě skotu, koní, prasat a ovčí. Za odbornou způsobilost osob oprávněných podle § 7 a § 17 plemenářského zákona považuje plemenářský zákon též praxi v příslušném oboru po dobu nejméně 5 let. Chovatelé mohou provádět inseminaci vlastních plemenic, pokud absolvují odborný kurz v zařízení, pověřeném ministerstvem.

Vedení ústřední evidence zvířat, kterou ve většině zemí Evropské unie provádí státní organizace nebo organizace s účastí státu, a to ve spojitosti se stále vzrůstajícími nároky na evidenci a označování hospodářských zvířat, v České republice zajišťuje od roku 2001 pověřená osoba – Českomoravská společnost chovatelů, a.s.

Pověřená osoba předává chovatelům a ostatním povinným osobám veškeré potřebné formuláře k poskytování údajů, pokyny k vedení evidence a provádí mezi chovateli poradenskou činnost. Přiděluje identifikační čísla a vede evidenci těchto čísel, vystavuje průvodní listy skotu a průkazy koní nebo jejich duplikáty a náhradní doklady a vede o nich evidenci. Významnou úlohu zastává při kontrole identifikačních čísel a údajů předávaných chovateli, při opravách a doplňování databáze. Českomoravská společnost chovatelů, a.s., již od roku 1996 zpracovává a zveřejňuje výsledky kontroly užitkovosti hospodářských zvířat, výsledky testování a posuzování hospodářských zvířat, tato společnost také zastupuje Českou republiku zároveň v mezinárodních organizacích ICAR, ISAC a INTERBULL (tvorba mezinárodních standardů a pravidel kontroly užitkovosti, odhadu plemenných hodnot, identifikace zvířat atp.).

KRMIVA

Výroba krmných směsí

V roce 2021 dále přetrvávala nepříznivá situace v souvislosti s onemocněním COVID-19.

Ceny krmných směsí pro hospodářská zvířata se od počátku roku 2021 opět zvyšovaly a nabraly v podzimních měsících poměrně dynamické tempo růstu v reakci na stoupající ceny obilovin a ostatních krmných komponent.

Výroba krmných směsí v ČR pro ostatní a hospodářská zvířata (v t)

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Prasata celkem	802 826	786 001	765 062	774 989	764 272	758 627	760 870	796 410
Uváděné do oběhu pro cizí odběratele	709 712	704 498	681 005	704 212	702 754	703 236	699 893	712 538
Určené pro vlastní spotřebu	93 114	81 503	84 057	70 777	61 518	55 391	60 977	83 872
Drůbež celkem	955 959	949 604	982 971	1 009 403	1 064 717	1 061 730	1 044 457	1 071 264
Uváděno do oběhu pro cizí odběratele	909 521	905 182	924 136	976 264	1 032 703	1 029 854	1 015 993	1 043 443
Určeno pro vlastní spotřebu	46 438	44 422	58 835	33 139	31 014	31 876	28 464	27 821
Skot celkem	505 236	519 809	532 624	532 600	524 656	563 007	569 939	598 109
Uváděné do oběhu pro cizí odběratele	404 876	420 474	425 920	425 125	428 249	462 369	468 350	469 859
Určeno pro vlastní spotřebu	100 360	99 335	106 704	107 475	96 407	100 638	101 589	128 250
Ostatní zvířata	83 974	95 698	77 304	73 426	76 961	70 609	87 393	58 851
Uváděné do oběhu pro cizí odběratele	83 530	95 244	77 052	73 287	76 430	70 445	87 203	58 586
Určené pro vlastní spotřebu	444	454	252	139	531	163	190	265
Celkem	2 347 995	2 351 112	2 357 961	2 390 418	2 430 606	2 453 972	2 462 658	2 524 634

Zdroj: Statistické zjišťování MZe.

Pozn.: Položka „Ostatní zvířata“ do roku 2015 zahrnuje: krmné směsi pro ryby, koně, králíky, ovce, kozy, lesní zvěř a zvířata v zoologických zahradách. Od roku 2016 tato položka zahrnuje krmné směsi pro ovce, kozy, králíky a ryby.

Zajistit výrobu krmných směsí v důsledku nedostatečného plnění závazků dodavatelů jednotlivých krmných surovin převážně zahraniční proveniencí jako jsou (syntetické aminokyseliny, fosforečná krmiva, premixy krmných aditiv apod.) bylo pro průmyslové výrobce krmných směsí velmi problematické. Rovněž časté změny v recepturách krmných směsí v důsledku nedostupnosti nebo neúměrně vysoké ceně esenciálních krmných komponent, vyžadovalo od výživářů krmivářských podniků hledat vhodnou alternativu, s cílem zabezpečit požadovanou užitkovost, zdraví zvířat a bezpečnost finálního produktu. Dalším velkým problémem byla platební neschopnost prvovýrobce v důsledku vysokých cen krmiv a nízkých výkupních cen jatečných zvířat a vajec. Přes tyto negativní ukazatele dosáhla v roce 2021 celková výroba krmných směsí pro hospodářská a ostatní zvířata 2 850 171 t, což je meziročně o 85 119 t více (3 %) v porovnání s rokem 2020.

Nejvíce krmných směsí bylo vyrobeno pro drůbež (1 071 264 t), pro prasata (796 410 t), pro skot (598 109 t), pro domácí zvířata (325 537 t) a pro ostatní zvířata (58 851 t). Do kategorie ostatní hospodářská zvířata spadají krmné směsi pro ovce, kozy, králíky a ryby. Meziroční nárůst výroby krmných

směsí byl zaznamenán u krmných směsí pro prasata, pro skot a pro ostatní zvířata určená k produkci potravin. Výroba krmných směsí pro prasata se zvýšila o 35 540 t (4,67 %) a pro skot o 28 170 t (4,94 %). Výroba krmných směsí pro drůbež se rovněž meziročně zvýšila, a to o 26 807 t (2,56 %).

Krmiva jsou vyráběna pro vlastní spotřebu výrobce, nebo jsou uváděna do oběhu pro cizí odběratele. U všech výše jmenovaných kategorií zvířat převažovala v roce 2021 výroba krmných směsí uváděných do oběhu pro cizí odběratele. Podíl vyrobených krmiv určených pro vlastní spotřebu na celkové výrobě u jednotlivých kategorií zvířat dosáhl u skotu 17,82 %, u prasat 8,14 %, u drůbeže 2,73 % a u ostatních zvířat 0,22 %.

Výroba krmných směsí pro domácí zvířata v roce 2021 dosáhla 325 537 t a v porovnání s rokem 2020 se zvýšila o 23 150 t (7,65 %). Největší podíl, a to 91,6 % z celkové vyrobených krmných směsí zaujímaly krmné směsi pro psy a kočky. Krmné směsi pro ostatní zvířata, kam jsou zařazeny od roku 2016 směsi pro koně, lesní zvěř, kožešinová zvířata, laboratorní zvířata, zvířata v zoologických zahradách a zoby pro ptactvo, dosáhla podílu 7,0 %. Nejmenší podíl, který činil 1,3 %, zaujímala krmiva pro ptactvo.

Vývoj výroby krmných směsí v ČR pro domácí zvířata

Skutečná výroba krmných směsí (v t)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Psi a kočky	213 353	204 539	257 710	268 701	256 995	256 856	275 606	298 436
Ptactvo	2 826	3 161	3 013	2 694	3 197	3 163	4 162	4 254
Ostatní zvířata	4 375	9 912	15 403	16 577	18 317	23 455	22 625	22 847
Celkem	220 554	217 612	276 126	287 972	278 509	283 474	302 393	325 537

Zdroj: Statistické zjišťování MZe.

Pozn.: Od roku 2016 zahrnuje položka „Ostatní zvířata“ směsi pro koně, lesní zvěř, kožešinová zvířata, laboratorní zvířata, zvířata v zoologických zahradách a zoby.

Vývoj výroby krmných směsí celkem v ČR (v t)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Krmné směsi pro hospodářská zvířata a ostatní	2 34 7995	2 351 112	2 357 961	2 390 418	2 430 606	2 453 972	2 462 658	2 524 634
Krmné směsi pro domácí zvířata	220 554	217 612	276 126	287 972	278 509	283 474	302 393	325 537
Celkem krmné směsi	2 568 549	2 568 724	2 634 087	2 678 390	2 707 094	2 737 446	2 765 052	2 850 171

Zdroj: MZe.

Spotřeba krmných surovin pro výrobu krmných směsí

V roce 2021 dosáhla celková spotřeba krmných surovin 2 695 339 t, v roce 2020 to bylo 2 631 157 t, tedy meziroční navýšení o 64 182 t (2,43 %).

Nejvýznamnější krmnou surovinou pro výrobu krmných směsí byly obiloviny, jejichž podíl v roce 2021 dosáhl 1 676 434 t, což je o 3,10 % více, než v roce 2020. Z nich byly v krmných směších nejčastěji zastoupeny tyto obiloviny: pšenice (53,5 %), kukuřice (18,7 %), ječmen (22,1 %), žito a triticale (4,00 %) a oves (1,70 %).

Druhou nejčastěji používanou krmnou surovinou pro výrobu krmných směsí byly krmné suroviny z olejnatých semen. Jejich podíl na celkové výrobě krmných směsí dosáhl 20,3 %. Z olejnatých semen tvořil v krmné směsi největší

podíl sójový extrahovaný šrot, který tvořil 53,0 % a jeho zařazení do krmné směsi bylo o 1,02 % vyšší, v porovnání s rokem 2019. Dále potom řepkový extrahovaný šrot a výlisky – DDGS (33,1 %).

Do třetí skupiny patřily krmné suroviny živočišného původu, které se podílely 4,93 % na celkové spotřebě krmných směsí. Z nich byly nejčastěji zastoupeny živočišné moučky, které dosáhly podílu 46,20 %.

U všech jmenovaných krmných surovin došlo k nárůstu jejich spotřeby. Spotřeba obilovin meziročně vzrostla o 5 200 t (3,20 %) na 1 676 400 t, spotřeba krmných surovin z olejnatých semen vzrostla o 503,4 t (4,3 %) na 556 700 t. Spotřeba krmných surovin živočišného původu se navýšila o 400 t (3,01 %) na 133 000 t.

Spotřeba krmných surovin pro výrobu krmných směsí (v tis. t)

Druh krmné suroviny	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Obiloviny	1 566,0	1 533,7	1 570,4	1 576,9	1 596,9	1 615,5	1 624,3	1 676,4
pšenice	848,1	837,9	895,4	872,6	901,9	858,3	855,9	896,1
ječmen	310,4	325,8	350,0	336,5	322,2	318,1	342,9	370,0
oves	24,5	24,5	22,8	22,4	21,6	24,0	21,7	28,5
žito a tritikále	73,0	74,9	61,4	69,2	56,5	56,4	60,7	67,2
kukuřice	301,3	265,7	237,3	271,7	290,3	354,2	335,4	312,7
Luštěniny	5,2	7,0	23,5	26,0	37,9	31,1	32,7	31,9
hrách	3,0	6,3	9,2	9,3	17,9	14,7	12,3	12,9
ostatní	2,2	0,7	0,5	0,6	1,7	0,2	0,04	¹⁾
Mlýnské krmné suroviny	118,8	110,1	110,9	110,2	108,5	107,9	106,5	103,7
krmná mouka	29,1	26,8	31,3	29,8	30,8	28,7	28,0	27,4
otruby	80,0	77,6	76,3	79,4	71,4	74,9	78,4	¹⁾
ostatní	9,7	5,7	3,4	0,9	6,2	4,3	0,1	¹⁾
Krmné suroviny z olej. semen	496,6	533,1	501,1	521,6	528,1	531,2	532,9	556,7
sojový extrahovaný šrot	307,2	323,4	304,0	306,9	292,1	285,9	292,4	295,1
řepkový extrahovaný šrot a výlisky	137,1	163,6	149,8	157,9	169,6	164,7	163,5	184,2
slunečnicový extrahovaný šrot a výlisky	25,1	30,2	32,1	40,8	43,7	44,9	48,9	44,5
ostatní	27,1	2,9	3,2	3,1	8,5	20,0	12,7	7,0
Sušené pivovarské mláto	0,8	0,8	0,5	0,3	0,3	0,3	¹⁾	¹⁾
Ostatní produkty potr. průmyslu	37,6	47,2	57,3	65,1	70,9	73,0	79,8	72,5
Krmiva živočišného původu	107,1	109,7	103,2	119,6	129,5	126,0	129	133,0
živočišné moučky	37,9	50,2	37,8	54,5	61,0	55,0	60,5	61,6
rybí moučka	2,4	3,2	3,3	3,0	3,3	3,9	4,0	5,8
sušené mléko	3,0	1,2	1,1	1,1	1,1	1,2	0,5	¹⁾
ostatní	55,0	34,7	35,6	38,4	41,4	39,7	40,3	¹⁾
Úsušky pícnin	14,0	15,4	16,6	16,6	15,2	14,7	15,6	16,5
Minerální krmiva	87,4	90,8	97,1	99,9	97,2	96,4	100,9	101,9
Celkem krmné směsi	2 484,5	2 451,4	2 504,9	2 551,9	2 583,1	2 606,1	2 631,2	2 695,3

Zdroj: Statistické zjišťování MZe.

Pozn.: ¹⁾ Nelze zveřejnit z důvodu ochrany důvěrnosti údajů dle zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů.

V roce 2021 dosáhla spotřeba premixů krmných aditiv pro výrobu krmných směsí 17 535 t. V porovnání s rokem 2020 došlo k snížení spotřeby o 693 t (3,9 %). Premixy jsou směsi doplňkových látek nebo směsí jedné (např. aminokyseliny) nebo více doplňkových látek (např. vitaminy a mikroprvky) s krmnými surovinami (pšeničná mouka, mletý vápenec) nebo vodou.

Spotřeba nakoupených doplňkových krmiv určených pro výrobu krmných směsí se v roce 2021 meziročně zvýšila o 2 283 t (12,7 %) na hodnotu 18 085 t v porovnání s rokem 2020. U spotřeby doplňkových krmiv určených pro prasata došlo k navýšení o 60 t (13,4 %) na 4 552 t, u doplňkových krmiv pro skot se spotřeba navýšila o 2 657 t (25,5 %) na

10 446 t v porovnání s rokem 2020. Doplnková krmiva jsou směsi s vysokým obsahem určitých živin (např. N-látky, ME), které vzhledem ke svému složení zabezpečí denní potřebu krmné dávky po doplnění do jiných krmiv, zpravidla se jedná o obiloviny. Součástí finální krmné směsi mohou být doplňková minerální krmiva, která jsou složená převážně z minerálií a obsahují více než 40 % popela v sušině a melasová krmiva obsahující nejméně 14 % v sušině veškerých cukrů vyjádřených jako sacharóza a k jejich výrobě byla kromě jiných krmných surovin použita i melasa (vyhláška č. 451/2000 Sb., směrnice 79/373/EHS). Doplnková krmiva využívají převážně prvovýrobci, kteří si vlastní krmné směsi vyrábí na stacionárních nebo mobilních výrobních technologiích.

Spotřeba premixů pro výrobu krmných směsí (v tis. t)

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Spotřeba premixů celkem pro všechna zvířata	12,610	18,193	15,961	13,869	15,549	17,027	18,228	17,535

Zdroj: Statistické zjišťování MZe.

Spotřeba nakoupených doplňkových krmiv (DK) určených pro výrobu krmných směsí (v tis. t)

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
DK pro prasata	3,717	4,112	3,692	4,179	4,205	4,007	3,946	4,552
DK pro drůbež	1,665	1,019	1,404	1,403	¹⁾	¹⁾	2,861	2,707
DK pro skot	7,166	6,909	7,129	7,242	6,079	6,772	7,789	10,446
DK pro ostatní zvířata	1,433	1,612	2,985	1,129	¹⁾	¹⁾	1,206	0,379
Celkem DK	13,981	13,652	15,210	13,953	15,551	17,574	15,802	18,085

Zdroj: Statistické zjišťování MZe.

Pozn.: ¹⁾ Nelze zveřejnit z důvodu ochrany důvěrnosti údajů dle zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů.

OCHRANA ZVÍŘAT

Letos je tomu 30 let, co má Česká republika právně upravenou oblast ochrany zvířat proti týrání, a to konkrétně zákonem č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů (dále zákon na ochranu zvířat). Zákon byl schválen 15. dubna 1992 Českou národní radou a od té doby byl několikrát novelizován a postupně i harmonizován s právními předpisy Evropské unie. Zákon na ochranu zvířat stanovuje jako hlavní orgány ochrany zvířat Ministerstvo zemědělství (MZe), Státní veterinární správu (SVS) a obecní úřady obcí s rozšířenou působností. MZe projednává, koordinuje a kontroluje plnění úkolů v této oblasti a předkládá příslušným státním orgánům návrhy na nezbytná opatření. Za účelem ochrany zvířat a péče o jejich pohodu (welfare) zřídilo MZe Oddělení ochrany zvířat, dále odborný poradní orgán ministra zemědělství – ÚKOZ a výbor pro ochranu zvířat používaných pro vědecké účely – VOZPVU. Krajské veterinární správy SVS provádějí kontroly dodržování podmínek legislativy v oblasti ochrany zvířat a péče o jejich pohodu. Obecní úřady obcí s rozšířenou působností jsou orgánem správním.

V průběhu roku 2021 probíhaly na MZe intenzivní práce navazující na novelizaci zákona na ochranu zvířat z roku 2020, spočívající především v tvorbě prováděcích vyhlášek a výkladových materiálů k nim. Byly vydány tyto vyhlášky: vyhláška č. 83/2021, kterou se mění vyhláška č. 22/2013 Sb., o vzdělávání na úseku ochrany zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, účinná od 1. 3. 2021; vyhláška č. 158/2021, kterou se mění vyhláška č. 419/2012 Sb., o ochraně pokusných zvířat, ve znění vyhlášky č. 299/2014 Sb., účinná od 15. 4. 2021; vyhláška č. 291/2021, kterou se mění vyhláška č. 208/2004 Sb., o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat, ve znění pozdějších předpisů, účinná od 1. 9. 2021; vyhláška č. 384/2021, o ochraně psů a koček při chovu za účelem rozmnožování, účinná od 1. 11. 2021; vyhláška č. 451/2021, o ochraně druhů zvířat vyžadujících zvláštní péči, účinná od 1. 1. 2022.

I přes velké obtíže způsobené pandemií COVID-19 a epidemiologickými opatřeními s ní spojenými, probíhaly na schválených školicích střediscích kurzy k získání kvalifikace k výkonu dozoru na úseku ochrany zvířat, kvalifikace k navrhování pokusů a projektů pokusů, provádění pokusů

na pokusných zvířatech a péče o ně včetně jejich usmrcování, k získání osvědčení pro řidiče a průvodce, i jiné kurzy stanovené právními předpisy ČR a EU v oblasti ochrany zvířat. Nově proběhl také kurz k péči o vybrané druhy šelem nebo lidoopy. Kurzy se uskutečnily buď prezenčně, případně vzhledem k nálezové situaci distanční formou. Z důvodu pandemie COVID-19 byla na Veterinární univerzitě Brno uskutečněna každoroční konference s mezinárodní účastí „Ochrana zvířat a welfare“ rovněž distančně.

Situace v oblasti ochrany zvířat v ČR v roce 2021 bude detailně rozvedena v Informačním bulletinu SVS, který reflektuje informace o Programu ochrany zvířat. Ten je SVS realizován již od roku 1993.

Živočišné komodity**MLÉKO, MLÉČNÉ VÝROBKY**

První polovina roku 2021 se stále nesla v duchu restriktivní v rámci pandemie COVID-19. Nicméně trh s mlékem a mléčnými výrobky byl ovlivněn touto pandemií v minimální míře, ale i tak bylo nutné překonávat překážky. V červnu pak Moravu zasáhlo tornádo, které ovlivnilo i chov skotu na zasaženém území. V prvních šesti měsících roku 2021 chovatelé dojníc a zpracovatelé mléka museli čelit následkům uzavření několika mlékáren, výpadků pracovních sil, výpadku distribučních sil apod. V Evropě i na světových trzích zůstala poptávka po mléce a mléčných výrobcích silná, řada států zaváděla státní podpory pro zmírnění dopadů krize. Rostoucí produkce mléka a mléčných výrobků i přes veškeré překážky našla uplatnění na trhu. Další vývoj v tomto sektoru bude ovlivněn celou řadou faktorů, z nichž ten nejdůležitější a nejaktuálnější je rusko-ukrajinská válka.

Stavy a užitkovost dojených krav

Průměrné roční stavy dojených krav v České republice v roce 2021 vzrostly v porovnání s rokem 2020 o 1,5 % na celkových 362 345 ks. U průměrné roční užitkovosti byl zaznamenán růst, a to o 0,3 % (+22,9 l/ks). Nejvyšší průměrné roční užitkovosti v České republice dosáhl Zlínský kraj (9 482,4 l/ks), Moravskoslezský kraj (9 456,9 l/ks) a Středočeský kraj s hlavním městem Prahou (9 305,6 l/ks). Naopak nejnižší průměrnou

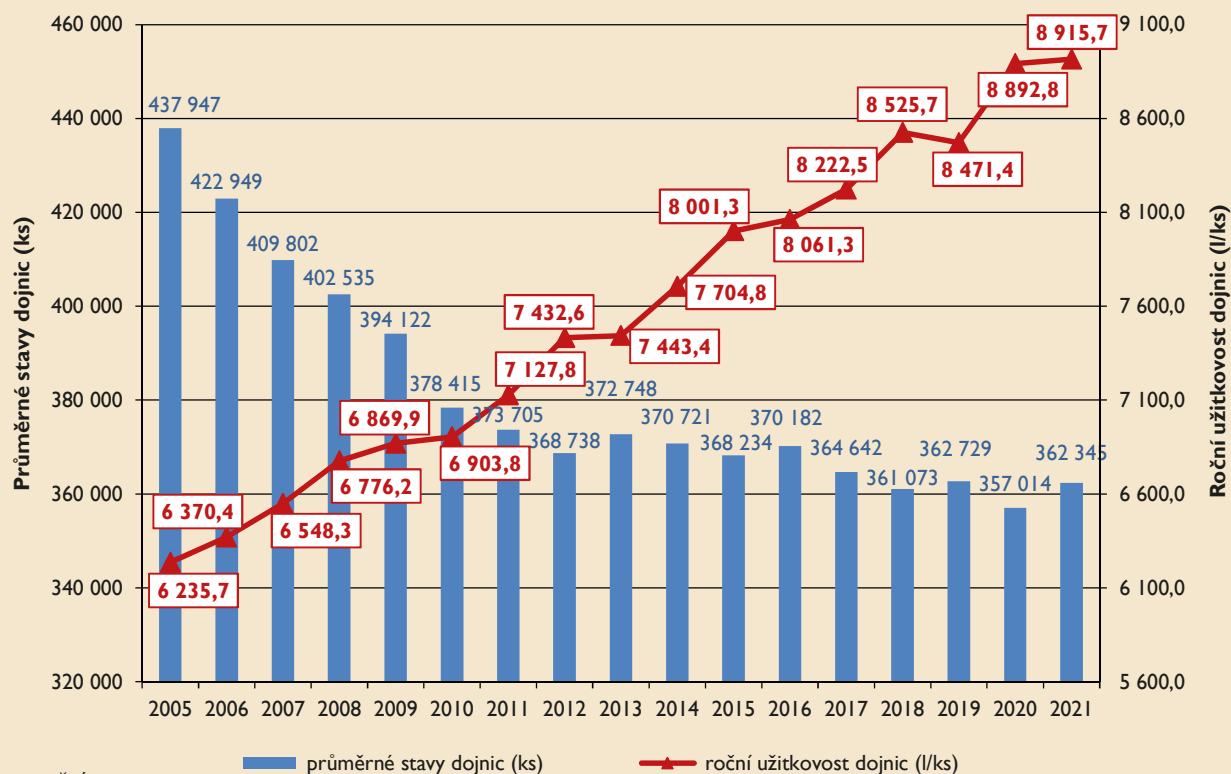
roční dojivost zaznamenal Karlovarský kraj (7 153,9 l/ks). Růst užitkovosti byl podpořen dobrou krmivovou základnou, příznivou cenou za mléčnou surovinu a nastavením dotací do sektoru mléka.

Produkce mléka

V roce 2021 dosáhla produkce mléka v České republice 3 222,9 mil. l. Tato úroveň produkce byla o 1,2 % vyšší než produkce v roce 2020. Taktéž tržní produkce mléka, tzn. celkový prodej mléka, se oproti předchozímu roku mírně

zvýšila o 1,4 % na celkových 3 125,8 mil. l. Při porovnání souhrnného zemědělského účtu za rok 2021 (v běžných cenách) představuje podíl živočišné produkce na celkové zemědělské produkci 37 %, podíl produkce mléka na živočišné produkci 52,4 % a podíl produkce mléka na zemědělské produkci 19,4 %. Vývoj sektoru mléka je ovlivňován situací na evropském i světovém trhu s mlékem a mléčnými výrobky. Mléko a mléčné výrobky jsou důležitou exportní komoditou České republiky. 24,1 % z celkové výroby mléčné suroviny je exportováno za hranice České republiky.

Vývoj počtu dojnic a průměrné roční užitkovosti v ČR v období 2005–2021

Bilance užití a spotřeby mléka

Ukazatel/rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021 ²⁾
Prům. stav dojnic (tis. ks)	368,20	370,20	364,60	361,10	362,70	357,80	361,50
Prům. roční dojivost (l/ks)	8 001,3	8 061,3	8 222,5	8 525,7	8 471,4	8 892,80	8 915,70
Výroba mléka (mil. l)	2 946,3	2 984,2	2 998,3	3 078,4	3 072,8	3 181,80	3 222,90
Tržní produkce (mil. l)	2 843,6	2 885,2	2 897,50	2 978,4	2 974,6	3 083,80	3 125,80
Tržnost (%)	96,50	96,70	96,60	96,80	96,80	96,90	96,94
Bilance							
Počáteční zásoby ¹⁾ (mil. l)	100,40	90,90	73,60	83,70	74,30	72,30	68,90
Nákup do mlékáren (mil. l)	2 434,7	2 458,6	2 478,1	2 525,3	2 497,1	2 614,30	2 645,04
Dovoz ¹⁾ (mil. l)	953,30	1 033,3	1 000,50	996,40	1 064,9	1 065,50	1 111,89
Celková nabídka (mil. l)	3 488,4	3 582,8	3 552,2	3 605,4	3 636,3	3 752,10	3 825,83
Domácí tržní spotřeba (mil. l)	2 238,1	2 266,1	2 256,8	2 233,9	2 279,8	2 387,20	2 392,95
Vývoz ¹⁾ (mil. l)	1 159,4	1 208,3	1 211,7	1 297,2	1 284,2	1 296,00	1 352,03

Ukazatel/rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021 ²⁾
Konečné zásoby ¹⁾ (mil. l)	90,90	73,60	83,70	74,30	72,30	68,90	80,85
Intervenční nákup SOM, másla ¹⁾ (mil. l)	–	34,80	–	–	–	–	–
Podíl dovozu na spotřebě (%)	42,60	45,60	44,30	44,60	46,70	44,60	46,47
Podíl vývozu na nákupu (%)	47,60	49,10	48,90	51,40	51,40	49,60	51,12
Míra soběstačnosti – výroba/spotřeba (%)	131,6	131,7	132,9	137,8	134,8	133,3	134,7

Zdroj: ČSÚ, celní statistika, rezortní statistika MZe (6–12), SZIF (tržní produkce), propočty MZe ČR.

Pozn.: ¹⁾ Přepočet na ekvivalent mlék. ²⁾ Předběžný údaj.

Vývoj v sektoru mléka v České republice

Ukazatel/rok	MJ	1989	2017	2018	2019	2020	2021 ¹⁾
Zemědělství							
Průměrné stavy dojníc	tis. ks	1 228,50	364,6	361,1	362,7	357,8	361,5
Průměrná roční dojivost	l/ks	3 982,00	8 222,50	8 525,70	8 471,40	8 892,80	8 915,70
Průměrná denní dojivost	l/ks	10,91	22,53	23,36	23,21	23,9	24,13
Výroba mléka	mil. l	4 892,50	2 998,30	3 078,40	3 072,80	3 181,80	3 222,90
Tržnost	%	91,4	96,6	96,8	96,8	96,9	96,94
Celkový prodej mléka	mil. l	4 473,30	2 897,50	2 978,40	2 974,60	3 083,8	3 125,80
CZV za mléko	Kč/l	4,74	8,55	8,57	8,86	8,54	9,04
Mlékárenský průmysl a produkce hlavních výrobků							
Nákup syrového mléka	mil. l	4 473,30	2 478,10	2 525,30	2 497,10	2 614,30	2 645,00
CZV za mléko	Kč/l	4,74	8,55	8,57	8,86	8,54	9,04
Průměrný obsah tuku	%	4	3,89	3,86	3,92	3,89	3,88
Průměrný obsah bílkovin	%	–	3,46	3,44	3,48	3,45	3,44
Produkce							
Konzumní mléko	tis. l	920 701,00	632 623,10	617 682,10	596 981,10	608 427,00	611 544,44
Konzumní smetana	tis. l	44 744,00	58 486,20	56 372,80	58 797,40	64 093,50	64 495,82
Jogurty	tis. l	40 982,00	135 886,30	129 654,80	130 426,40	129 931,80	127 183,43
Ostatní kysané výrobky ²⁾	tis. l	36 872,00	48 910,20	50 249,70	55 913,20	54 508,70	56 412,33
Tvarohy	t	52 846,00	38 923,30	38 028,30	37 892,70	41 029,30	39 839,77
Sýry ²⁾	t	104 440,00	109 449,50	111 757,40	110 733,90	121 613,50	128 951,17
Máslo a mléčné tuky	t	119 818,00	36 073,90	33 117,90	34 683,60	34 862,70	33 746,57
Sušená mléka celkem	t	139 829,00	33 861,30	33 405,60	29 114,10	31 202,00	30 855,23
z toho: SOM ³⁾	t	–	20 004,00	20 336,30	17 700,70	20 616,70	18 905,47
Celková domácí spotřeba vybraných výrobků ²⁾							
Konzumní mléko	t	965 445,00	516 923,30	501 784,50	494 920,7	501 611,6	490 871,52
Mléčné konzervy ⁴⁾	t	62 262,10	17 689,40	15 600,40	14 474,0	21 837,6	23 159,01
Kysané mléčné výrobky	t	77 854,00	161 545,60	159 809,60	162 563,1	163 020,6	163 167,89
Sýry, tvarohy	t	148 431,00	188 558,70	190 002,30	197 055,6	204 064,0	204 584,52
Máslo	t	94 161,00	53 121,30	53 168,50	56 459,5	59 514,1	57 240,90

Zdroj: Chov skotu ČSÚ, Statistická ročenka ČSFR 1990, Rezortní statistika Mlék (MZe) 6–12, Měsíční výkaz o nákupu mléka, o výrobě a užití vybraných mlékárenských výrobků, ČSÚ – Databáze zahraničního obchodu – Celní statistika MZe, SZIF (celkový prodej mléka = dodávky a přímý prodej), propočty MZe.

Pozn.: ¹⁾ Předběžný údaj. ²⁾ Propočty MZe. ³⁾ Sušené odtučněné mléko. ⁴⁾ Sušená a zahuštěná mléka a smetany.

V roce 2021 mlékárenský průmysl nakoupil od producentů 2 645,04 mil. l mléka, tj. o 1,2 % více než v roce 2020. Z uvedeného objemu nákupu mléka bylo vyvezeno 255 mil. l ke zpracování a ze zahraničí byly dovezeny 8,4 mil. l. V roce 2021 se v porovnání s rokem 2021 zvýšila produkce konzumních mlék o 2,4 %, konzumních smetan o 9,7 %, tradičního pomazánkového o 12,3 %, tvarohů o 5,1 %, sýrů o 16,5 %, smetanových krémů o 18,9 %, mléčných dezertů o 6,7 %, sušených mlék o 6,0 %, kondenzovaného mléka o 9,1 %, ostatních kysaných mléčných výrobků o 0,9 %, a syrovátky zahuštěné o 25,8 % a syrovátky sušené o 1,7 %. Naopak pokles výroby při meziročním porovnání v roce 2021 byl zaznamenán u másla a máselných tuků o 2,7 %, jogurtů o 2,5 % a tvarohových dezertů o 2,7 %.

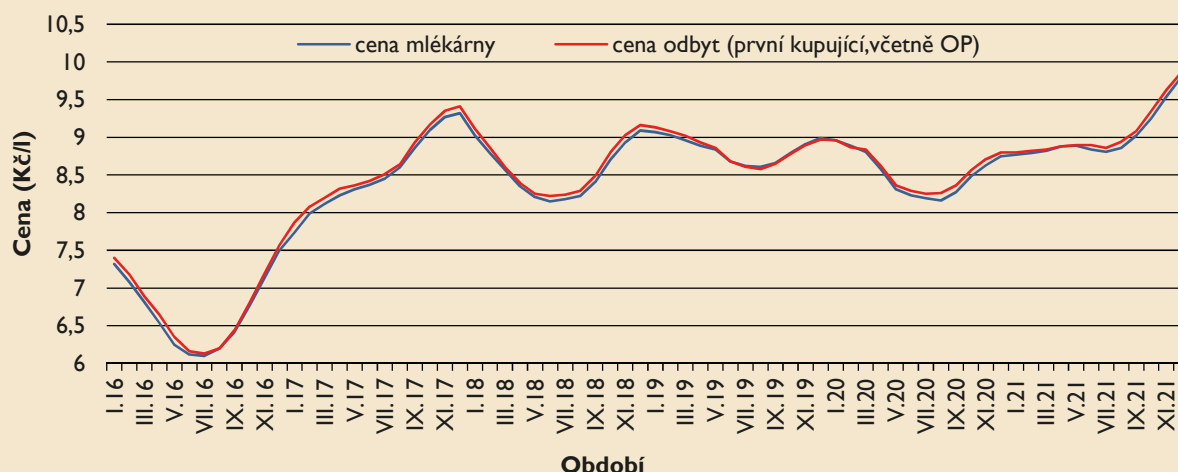
Ceny

V České republice v roce 2021 dosáhly tržby za mléko 23,9 mld. Kč. Průměrná roční cena za mléčnou surovinu vyplacená mlékárnami v České republice za rok 2021 byla

9,04 Kč/l. Meziroční zvýšení průměrné roční ceny za mléčnou surovinu bylo o 5,9 %, tj. o 0,50 Kč/l. V rámci šetření cen prvních kupujících (tzn. včetně realizačních cen mléčné suroviny na zahraničních trzích) byla vykázána průměrná roční cena 9,07 Kč/l (meziroční zvýšení o 5,8 %, tj. o 0,50 Kč/l). S přispěním přímých a nepřímých podpor se předběžně pro rok 2021 odhaduje průměrná souhrnná rentabilita ekonomiky mléka ve výši cca 0,04 %.

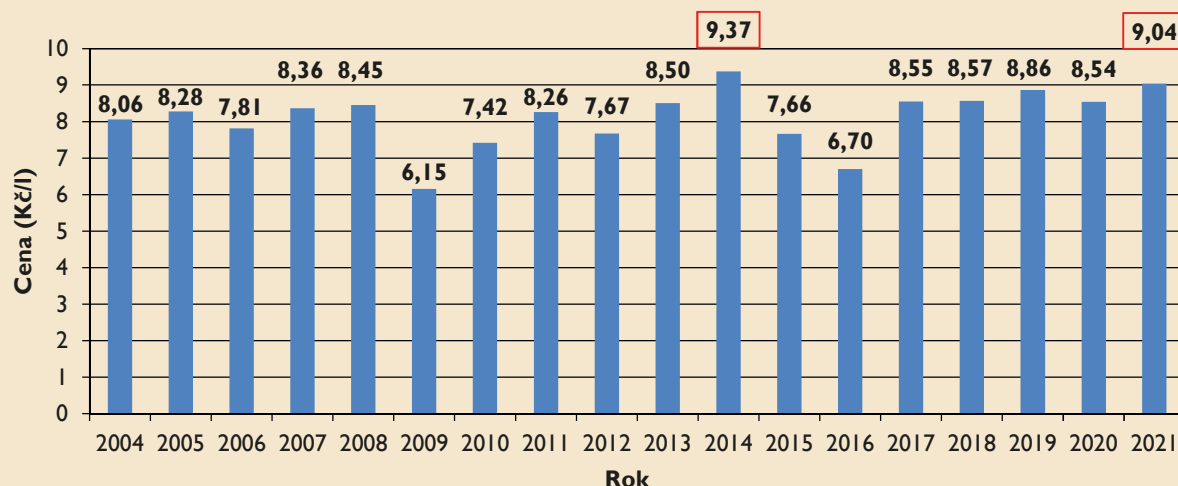
Podpory jsou směřovány především na programy, které přispívají ke zlepšování životních podmínek v chovech hospodářských zvířat a ke zvýšení konkurenceschopnosti českého agrárního sektoru. Pro odvětví živočišné výroby bylo v roce 2021 vyčleněno z národních dotací cca 2,7 mld. Kč, z toho v rámci DP 19.A. – režim jakosti mléka – bylo alokováno 490,2 mil. Kč, v rámci 20.A – zlepšené podmínky pro chov dojníc bylo alokováno 450 mil. Kč. Pro chov dojníc je významná dobrovolná podpora vázaná na produkci, která v roce 2021 představovala sazbu 3 659,99 Kč/VDJ.

Vývoj ceny placené mlékárnami na území ČR a ceny Odbytu (první kupující, tzn. včetně realizace mléka OP na zahraničních trzích)

Zdroj: Rezortní statistika Mlék (MZe) 6-12, Rezortní statistika Odbytu (MZe) 6-12.

Vývoj průměrné roční ceny (Kč/l) zemědělských výrobců za mléko (vážený průměr ceny za mléko)

Zdroj: Rezortní statistika mlék (MZe 6-12).

V rámci PRV na zlepšení dobrých životních podmínek zvířat obdrželi chovatelé dojníc kompenzační platbu v celkové částce 629 mil. Kč.

Spotřeba mléka a mléčných výrobků

Zdraví, životní podmínky či změny klimatu a dobrých životních podmínek zvířat ovlivňují vývoj trhu s potravinami v EU. V dnešní době přicházejí více do obliby hotová jídla a zpracované potraviny, občerstvení a výrobků rychlého občerstvení, a to nejen kvůli nedostatku času, ale i díky vypuknutí pandemie COVID-19 a s ní spojenými omezeními. Tímto se vytvářejí nové příležitosti. Z krátkodobého pohledu se očekává, že se zvyšující se poptávkou po potravinách v ekologické kvalitě poroste i jejich nabídka v EU. Ve střednědobém horizontu by však výzvy k přechodu na ekologické zemědělství a další posuny trhu k jiným alternativám šetrným k životnímu prostředí mohly zpomalit růst ekologické produkce. Mění se trendy světové spotřeby a změny úrovně výroby budou mít vliv na světové obchodní toky.

V České republice dle předběžných odhadů za rok 2021 vzrostla celková spotřeba mléka a mléčných výrobků o 0,4 kg/os./rok na 263,0 kg/os./rok. Též dle předběžných odhadů vzrostla spotřeba většiny mléčných produktů, např. u smetan (o 6,6 %), sýrů (o 0,8 %), zahuštěného mléka (o 11,1 %) a ostatních mléčných výrobků (o 2,5 %).

Spotřeba mléka a mléčných výrobků je mimo jiné podporována i prostřednictvím školních projektů. EU přijímá opatření, která pomáhají dětem dodržovat zdravou stravu a životní styl. Cílem projektu je zlepšení zdravých stravovacích návyků dětí pravidelnou konzumací především čerstvého ovoce, zeleniny, mléka a mléčných výrobků. Program EU v odvětví ovoce, zeleniny a mléka, který je použitelný od 1. srpna 2017, kombinuje předchozí režimy (program pro ovoce a zeleninu ve škole a režim pro školní mléko) v rámci

jediného právního rámce pro větší účinnost a větší zaměření na zdraví a vzdělávání. Tento režim podporuje distribuci produktů, vzdělávací opatření a informační opatření. Režim podporuje distribuci ovoce, zeleniny, mléka a některých mléčných výrobků školákům, od mateřských po střední školy. Země EU schvalují seznam produktů (ve spolupráci s jejich orgány pro zdraví a výživu), které pomohou dosáhnout cíle programů pomoci dětem dodržovat zdravou výživu.

Školní projekty (Ovoce a zelenina do škol a Mléko do škol) jsou projekty EU, které jsou hrazeny z prostředků EU (předběžný přiděl podpory pro Českou republiku pro rok 2021/2022 byl u Ovoce a zeleniny do škol 3 226 951 € a u Mléka do škol 1 735 131 €, a členský stát může přispívat ze svého rozpočtu. ČR přispívá na projekty 490 mil. Kč (na ovoce a zeleninu 220 mil. Kč a na mléko 270 mil. Kč). Ovoce, zeleninu, mléko a mléčné výrobky dostávají žáci zdarma.

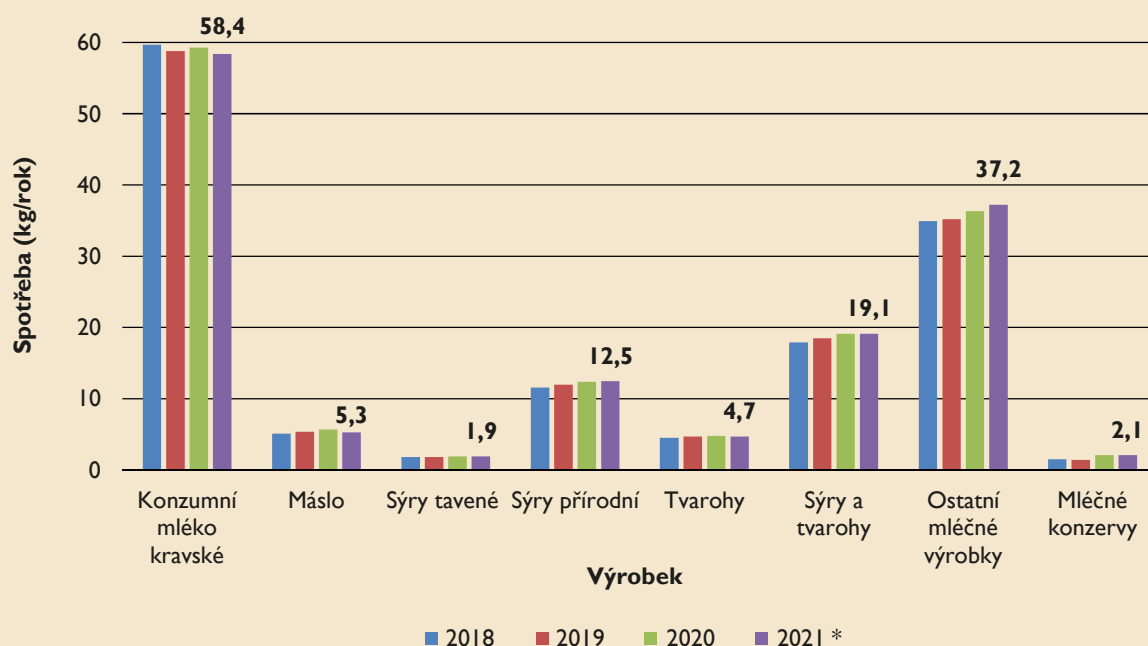
V České republice je do projektu zapojeno cca 4 000 základních škol a 930 000 žáků.

Zahraniční obchod

Bilance zahraničního obchodu s mlékem a mléčnými výrobky je v České republice dlouhodobě kladná. Celková finanční hodnota vývozu byla v roce 2021 při meziročním srovnání vyšší, a to o 7,3 %. Celková finanční hodnota dovozu v roce 2021 též vzrostla, byla meziročně vyšší o 9,7 %.

Z pohledu objemu dovozu mléka a mléčných výrobků v tunách jde u dovozu o rostoucí trend (nárůst o 12 666 t, tj. o 4,5 %), objem vývozu v tunách se oproti předchozímu období roku 2020 snížil o 16 430 t (tj. o 1,5 %). Export mléčné suroviny (vývoz zboží s nízkou přidanou hodnotou) tvoří 31,6 % celkové finanční hodnoty vývozu. Vývoz sýrů a tvarohů se podílí na celkové finanční hodnotě vývozu mléka a ml. výrobků z 31,3 %. Přetrvává záporná bilance zahraničního obchodu u másla a sýrů a tvarohů. Dovoz sýrů a tvarohů představuje 64,8 % podílu domácí výroby sýrů a tvarohů.

Spotřeba mléka a mléčných výrobků (kg/rok)

Zdroj: ČSÚ – Spotřeba potravin.
Pozn.: * Odhad.

Vývoj zahraničního obchodu u mléka a mléčných výrobků (v t)

Ukazatel/rok	2004	2017	2018	2019	2020	2021 ¹⁾
Vývoz						
Mléko, smetana, nezahuštěné ²⁾	89 976	845 049	902 219	873 816	929 930	889 134
Mléko, smetana, zahuštěné	59 494	36 790	34 439	33 473	28 038	26 431
Jogurty, kefíry, podmásli apod.	16 521	60 768	61 770	59 670	57 298	57 404
Syrovátka	41 240	47 398	52 098	51 814	55 522	70 212
Máslo a tuky z mléka	19 263	3 090	2 785	2 730	2 346	2 608
Sýry, tvarohy	20 389	54 356	56 516	55 740	63 007	73 921
Dovoz						
Mléko, smetana, nezahuštěné ²⁾	73 813	57 483	45 087	38 592	5 324	57 962
Mléko, smetana, zahuštěné	4 010	7 880	7 496	10 202	7 802	10 177
Jogurty, kefíry, podmásli apod.	29 652	37 046	41 778	35 893	36 230	35 815
Syrovátka	15 319	37 812	44 296	52 367	52 089	55 959
Máslo a tuky z mléka	4 520	20 344	23 204	24 290	27 140	25 793
Sýry, tvarohy	31 159	95 732	96 496	103 888	105 777	109 336
Saldo zahraničního obchodu						
Mléko, smetana, nezahuštěné ²⁾	16 163	787 566	857 132	835 224	876 690	831 172
Mléko, smetana, zahuštěné	55 484	28 910	26 943	23 271	20 236	16 254
Jogurty, kefíry, podmásli apod.	-13 131	23 722	19 992	23 777	21 068	21 589
Syrovátka	25 921	9 586	7 802	-553	3 433	14 253
Máslo a tuky z mléka	14 744	-17 254	-20 419	-21 560	-24 794	-23 185
Sýry, tvarohy	-10 771	-41 376	-39 980	-48 148	-42 770	-35 415

Zdroj: ČSÚ – Databáze zahraničního obchodu – celní statistika MZe.

Pozn.: ¹⁾ Předběžný údaj. ²⁾ Včetně syrového mléka v „cisternách“ pro zpracování.

Mléko a mléčné výrobky se z ČR, v lednu až prosinci 2021, vyvezly do 92 zemí světa. V meziročním porovnání (leden–prosinec 2021 / leden–prosinec 2020) došlo ke snížení objemu vývozu (o 1,5 %). 73,6 % finančního objemu vývozu představuje export do 4 zemí (do Německa 34,2 %, na Slovensko 18,1 %, do Itálie 14,9 %, do Polska 6,4 %). Do zemí EU-27 se v daném období vyvezlo 86,8 % podílu z finanční hodnoty vývozu mléka a mléčných výrobků. Podíl vývozu do třetích zemí představoval v daném období 13,2 % z celkového objemu vývozu. Vývoz do třetích zemí tvořily převážně destinace – Thajsko, Bangladéš, Malajsie, Čína, Spojené arabské emiráty, Kolumbie, Libanon, Saúdská Arábie, Libye, Filipíny, ... Předmětem obchodu s těmito zeměmi byly zejména sušená syrovátka, sušená mléka, čerstvé sýry, Eidam a tavené sýry.

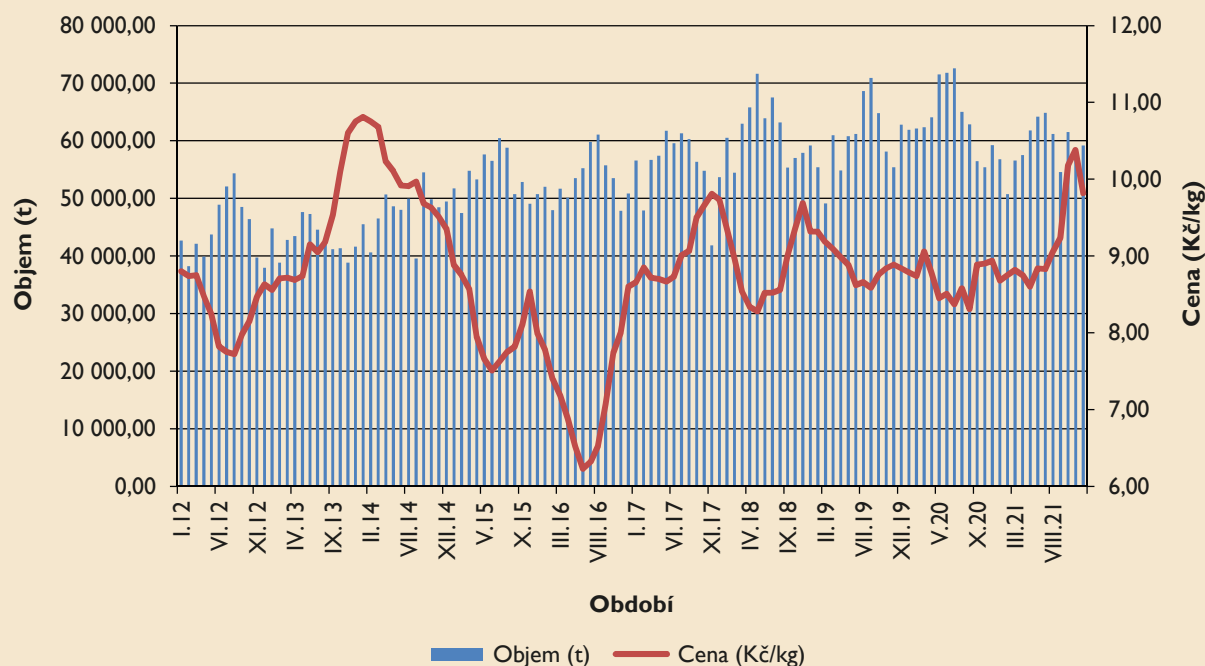
Na celkové finanční hodnotě vývozu v daném období se vývoz tekutých mlék a smetan podílel cca 43,1 %. V období leden–prosinec 2021 se meziročně snížil objem vývozu mléka v cisternách o -6,9 % a konzumního mléka se objem vývozu vzrostl, a to o 11,3 %. U vývozu smetany v cisternách vývoz klesl o 16,4 %, a u smetany konzumní došlo k poklesu o 2,4 %. Významným vývozním artiklem mlékárenského zboží jsou sýry a tvarohy (podíl na celkové finanční hodnotě vývozu představují 31,3 %). V období leden–prosinec 2021 se meziročně zvýšil

objem vývozu sýrů a tvarohů v tunách (+10 914,4 t, tj. o 17,32 %). Vývoz sušeného odtučněného mléka v meziročním porovnání byl nižší o 11,40 %, vývoz sušeného mléka plnotučného byl meziročně vyšší o 8,9 %. Objem vývozu kondenzovaných mlék se meziročně klesl o 6,4 %. Objem vývozu jogurtů byl meziročně vyšší o 1,9 %, vývoz ostatních zakysaných mléčných výrobků byl naopak nižší (-3,1 %).

Dovozy ze tří zemí – z Německa (36,6 %), Polska (27,2 %) a Slovenska (12,5 %) představují celkem 76,3 % veškerého dovozu mléka a mléčných výrobků (z finančního vyjádření). V období leden až prosinec 2021 se mléko a mléčné výrobky dovezly do ČR ze 49 zemí, ze zemí EU-27 celkem 99,7 %. V meziročním porovnání došlo ke zvýšení finanční hodnoty dovozu o cca 1,4 mld. Kč, tj. o 9,7 %.

Objemy dovozu sýrů (včetně tvarohů) se v meziročním porovnání 2021/2020 v období leden až prosinec zvýšily, a to o 3 559 t na celkových 109 336 t (zvýšil se objem dovozu čerstvých sýrů, tavených sýrů, strouhaných sýrů, Eidamu, Tilsitu, Fety, Jarlsbergu, Maasdamu a Brie). Toto dovážené množství představuje 64,8 % objemu domácí výroby sýrů a tvarohů za dané období. Největší objemy sýrů a tvarohů se do ČR v období leden až prosinec 2021 dovezly z Německa (z celkového objemu dovezených 49 354 t německých sýrů a tvarohů představoval

Vývoz mléčné suroviny z ČR (položka KN 0401 20 99)

Zdroj: ČSÚ, databáze zahraničního obchodu.

např. dovoz Eidamu 12 099 t za průměrnou dovozní cenu 80,74 Kč/kg – tato dovozní cena zůstává výrazně pod úrovní spotřebitelské ceny (SC) Eidamu na domácím trhu ČR v měsíci prosinci 2021, tj. pod 163,15 Kč/kg, 14 533 t čerstvých sýrů a tvarohů za průměrnou dovozní cenu 60,28 Kč/kg a dále rostoucí objemy Goudy – 10 562 t za 85,03 Kč/kg) a z Polska (z 28 101 t dovezených sýrů a tvarohů z Polska představovaly dovozy např. tavených sýrů – 3 595 t za 76,44 Kč/kg, čerstvé sýry a tvaroh – 3 556 t, za 60,35 Kč/kg, Eidam – 6 673 t za 88,76 Kč/kg, Camembert – 3 288 t za 109,12 Kč/kg). Meziročně došlo ke snížení celkového objemu dovozu jogurtů a ostatních zakysaných mléčných výrobků (o 414 t, tj. o 1,1 %). Nejvíce jogurtů a ostatních zakysaných mléčných výrobků pochází z Německa (44,4 %), Polska (30,1 %), Belgie (15,6 %) a Slovenska (4,9 %). Dovoz másla a mléčných tuků byl meziročně nižší o 1 446 t, tj. o 5,3 %, průměrná dovozní cena másla ve spotřebitelském balení představuje 114,62 Kč/kg, přitom vykazovaná SC másla v prosinci 2021 na českém trhu dosahovala 168,87 Kč/kg. V prosinci 2021 se největší objemy másla a mléčných tuků dovážely z Německa 34,1 % (8 798 t za 106,4 Kč/kg), Polska 43,5 % (11 226 t za 118,13 Kč/kg), Slovenska 9,4 % (2 436 t za 74,45 Kč/kg) a Belgie 6,7 % (1 719 t za 110,89 Kč/kg).

SKOT, HOVĚZÍ MASO

Vývoj početních stavů skotu

K 31. 12. 2021 bylo v České republice dle údajů ČSÚ chováno celkem 1 359 416 ks skotu, což je o 1,4 % a 19 376 ks více, než bylo chováno k 31. 12. 2020, kdy bylo chováno v České republice celkem 1 340 040 ks skotu. V rámci meziročního sledování je to oproti předchozímu období let 2019/2020

opačný trend, kdy naopak došlo k sestupu počtu chovaného skotu v České republice o 27 008 ks (-2,0 %).

I při sledování dlouhodobého vývoje chovu skotu ke dni 1. 4. daného roku podle dvou kategorií základního stáda a výrobního zaměření se projevuje trend nárůstu počtu chovaného skotu. U skotu celkem bylo v roce 2021 v České republice chováno 1 406 430 ks skotu s meziročním nárůstem o 0,2 % (2 313 ks). V kategorii dojených krav došlo k poklesu na 358 719 ks, tj. o 0,3 % (-1 134 ks). V tomto roce bylo chováno nejméně dojených krav v historii sledování počtů zvířat vůbec. U krav chovaných v systému bez tržní produkce mléka došlo naopak k mírnému meziročnímu nárůstu o 1 141 ks na 227 185 ks, tj. o 0,5 %. V rámci sledování této kategorie krav se jedná o obvyklý trend.

Na celkovém počtu krav, kterých v České republice k 1. 4. 2021 bylo 585 904 ks, se krávy chované v systému chovu bez tržní produkce mléka podílely 38,8 % (+0,2 %), podíl dojených krav dosáhl 61,2 % (-0,2 %). Jedná se stále o postupnou, ale již pozvolnou restrukturalizaci národního stáda skotu, kde je vzhledem k dosahované mléčné užitkovosti a tržnímu uplatnění produkovaného mléka část krav převáděna z dojeného do masného výrobního zaměření. Masná stáda skotu jsou v převážné většině využívána k pastevnímu způsobu chovu na trvalých travních porostech, kde naopak skot v mléčném výrobním zaměření vzhledem ke svým živinovým potřebám nenachází své uplatnění. V omezené míře však existují i dojená stáda skotu s pastevním způsobem chovu, kde v rámci ekonomiky produkce mléka i pastva dojnic plemen s kombinovanou užitkovostí nachází v rámci rentability chovu své uplatnění.

Celkový počet krav byl ovlivněn především vývojem chovu KBTPM v posledních dvaceti či třiceti letech. Od roku 1995, tedy roku, od něhož jsou početní stavy této kategorie skotu v České republice statisticky sledovány, dochází s mírnými krátkodobými výkyvy k neustálému zvyšování počtu chovaných kusů.

Vývoj stavů skotu k 1. 4. (v ks)

Rok	Skot celkem	z toho: krávy	z toho:	
			dojené krávy	KBTPM
1989	3 480 582	1 247 567	–	–
2012	1 353 685	551 225	373 136	178 089
2014	1 373 560	563 963	372 632	191 331
2015	1 407 132	580 102	376 144	203 958
2016	1 415 658	583 747	372 510	211 237
2017	1 421 242	585 897	369 802	216 095
2018	1 415 770	587 322	365 448	221 874
2019	1 418 106	590 518	364 263	226 255
2020	1 404 117	585 897	359 853	226 044
2021	1 406 430	585 904	358 719	227 185
Změna 2021/2020 – index	100,2	100,0	99,7	100,5
Změna 2021/2020 – ks zvířat	2 313	7	-1 134	1 141

Zdroj: ČSÚ – Soupis hospodářských zvířat k 1. 4.

Pozn.: KBTPM = krávy bez tržní produkce mléka.

Chov masného skotu plně projevuje svou nezastupitelnou úlohu nejen ve svém potenciálu produkovat spotřebiteli žádané kulinářsky a dieteticky velmi kvalitní hovězí maso, ale i v naplňování jeho mimoprodukčních funkcí v rámci utváření krajiny a celého českého venkova. Jedná se jak o přirozené protierozní udržování trvalých travních porostů pastevním způsobem s pozitivním vlivem na biodiverzitu a spoluvytváření kulturně-estetického vzhledu krajiny, tak také o vytváření pracovních příležitostí a dalších podnikatelských aktivit ve formě dodavatelských i odběratelských vztahů, souvisejících s chovem masného skotu a jeho produkcí. S tím velmi úzce souvisí zachování osídlení českého venkova a také rozvíjení turistického ruchu v horských a podhorských oblastech s příznivým dopadem do mnoha dalších pracovních a sociálních oblastí, a to nejen v daných lokalitách, kde se chov masného skotu přímo realizuje.

Kontroverzním a mnohokrát v chovatelské veřejnosti diskutovaným trendem je mnoha chovateli z ekonomických důvodů prováděný sezónní vývoz zástavového skotu do jiných evropských, ale i mimo evropských zemí, po ukončení pastevního období. Důsledkem je nedostatečné následné využívání možného potenciálu tuzemské krmivové základny. Realizace přidané hodnoty v produkci masa, která vzniká při porážení zvířat a jeho následném zpracování, se rovněž uskutečňuje mimo území naší republiky. Touto praxí jsou čeští konzumenti živočišných produktů ochuzeni o značnou část produkce kulinářsky a dieteticky velmi kvalitního hovězího masa. Cílem ministerstva zemědělství je zatraktivnit rentabilitu výkrmu skotu, a to například prostřednictvím nového dotačního programu, na zlepšení životních podmínek vykrmovaného skotu, který byl poprvé vyhlášen v roce 2021, kdy chovatelé dostanou uhrazeny provozní náklady na výkrm skotu spojené s poskytováním zlepšených životních podmínek. Stejně tak je tomu i u již několika let realizovaných dotačních programů na zlepšení životních podmínek v chovu KBTPM či zlepšení životních podmínek v chovu dojníc.

Produkce hovězího masa

Dle finálních výsledků dosáhla v roce 2020 výroba hovězího masa 165,0 tis. t v živé hmotnosti zvířat. V porovnání s rokem 2019 došlo k poklesu výroby o 1,7 % (-2,9 tis. t živ. hm.). Dovoz se meziročně snížil o 9,8 % (-8,3 tis. t živ. hm.) na 76,4 tis. t živ. hm. Vývoz meziročně klesl, a to o 5,1 % (-5,9 tis. t živ. hm.) na 108,8 tis. t živ. hm. Domácí spotřeba, která měla od roku 2016 stoupající tendenci, se v uplynulém roce propadla v porovnání s předchozím rokem o 4,0 % (-5,6 tis. t živ. hm.) na 132,7 tis. t živ. hm. Soběstačnost dosáhla 124,3 %. Meziročně se zvýšila o 2,4 %. Trend v soběstačnosti hovězího masa nad 120 % tak pokračuje a tento předpoklad je i pro rok 2021, kdy ale dle predikcí soběstačnost meziročně klesne.

Výroba hovězího masa je dlouhodobě určována především poptávkou na domácím trhu a vzrůstajícími možnostmi exportu hovězího masa a zejména živého skotu na zahraniční trhy. Objem produkce hovězího masa je především určen rentabilitou chovu skotu, jejíž výši významnou mírou ovlivňují unijní a národní dotační opatření, včetně správného nastavení podmínek možnosti jejich čerpání jednotlivými chovateli skotu. V tomto směru je velmi aktuální současná politika Ministerstva zemědělství, podporující tuzemskou živočišnou produkci jako nedílnou součást zemědělské výroby. A to nejen z pohledu chovu skotu a produkce hovězího masa, ale i z pohledu komplexního vlivu chovu hospodářských zvířat na celou zemědělskou prvovýrobu, včetně souvisejících dalších návazných odvětví služeb a zpracovatelského průmyslu. To vše samozřejmě při dodržování požadovaných ekologických opatření.

V roce 2020 se Česká republika potýkala s obdobnými problémy jako ostatní členské země EU. Pandemie COVID-19 měla vliv na snížení spotřeby masa v sektoru HORECA, mírně zbrzdila zahraniční obchod a měla negativní dopad na ceny jatečných zvířat, přesto se však celková výroba meziročně příliš nezměnila a chov skotu a produkce hovězího masa v České republice nebyl pandemií zásadním způsobem ovlivněn.

Bilance výroby a spotřeby hovězího masa (v tis. t)

Ukazatel	2017		2018		2019		2020		2021 ¹⁾	
	živ. hm.	j. hm.	živ. hm.	j. hm.	živ. hm.	j. hm.	živ. hm.	j. hm.	živ. hm.	j. hm.
Počáteční zásoba	6,3	3,4	5,2	2,8	5,4	2,9	5,0	2,7	4,9	2,6
Výroba	166,0	89,6	174,0	94,0	167,9	90,7	165,0	89,1	164,8	89,0
Dovoz	77,0	41,6	78,0	42,1	84,7	45,8	76,4	41,3	82,3	44,4
Celková nabídka	249,3	134,6	257,2	138,9	258,0	139,4	246,4	133,1	251,9	136,0
Domácí spotřeba	138,2	74,6	142,0	76,7	138,8	75,0	132,7	71,7	135,3	73,1
Vývoz	105,9	57,2	109,8	59,3	114,2	61,7	108,8	58,8	111,3	60,1
Celková poptávka	244,1	131,8	251,8	136,0	253,0	136,7	241,5	130,4	246,6	133,1
Konečná zásoba	5,2	2,8	5,4	2,9	5,0	2,7	4,9	2,6	5,4	2,9
Soběstačnost (%)	120,1		122,5		121,4		124,3		121,8	
Meziroční index	91,4		102,0		99,1		102,4		98,0	

Zdroj: ÚZEI.

Pozn.: Koeficient přepočtu z živé hmotnosti na jatečnou 0,54. ¹⁾ Odhad.**Spotřeba hovězího masa**

Ve spotřebě hovězího masa v minulosti docházelo od roku 1990 do roku 2013 k postupnému poklesu až na pouhých 7,5 kg/osobu a rok. Přitom v osmdesátých letech se spotřeba hovězího masa v České republice pohybovala i nad hranicí 30 kg/osobu a rok.

Spotřeba hovězího masa (v kg/obyv./rok)

Rok	Maso celkem na kosti	Z toho hovězí maso	Podíl spotřeby hovězího masa k masu celkem (%)
1990	96,5	28,0	29,0
1995	82,0	18,5	22,5
2000	79,4	12,3	15,5
2005	81,4	9,9	12,2
2013	74,8	7,5	10,0
2014	75,9	7,9	10,4
2015	79,3	8,1	10,2
2016	80,3	8,5	10,6
2017	80,3	8,4	10,5
2018	82,4	8,7	10,6
2019	83,2	9,1	10,9
2020	84,0	8,8	10,5

Zdroj: ČSÚ.

V letech 2012 až 2015 spotřeba stagnovala na úrovni 7,5–8,0 kg/osobu a rok, od roku 2013 dochází k velmi pozvolnému zvyšování spotřeby hovězího masa, které je v lidské výživě důležitým zdrojem živočišných bílkovin. V roce 2020 byla spotřeba hovězího masa v České republice vykazována ve výši 8,8 kg/osobu a rok. Ačkoliv meziročně poklesla, přesto se ve spotřebě hovězího masa stále jedná o cca 10% podíl spotřeby masa celkem, přičemž historicky se hovězí maso spotřebovávalo v cca 30% podílu všech druhů mas. Vzhledem k dietetické hodnotě hovězího masa by bylo vhodné výraznější zvýšení jeho spotřeby. Nízkou spotřebu hovězího masa významně ovlivňuje změna životního stylu obyvatel, cenové poměry jednotlivých druhů masa, kulinářská příprava masa apod.

Zahraniční obchod se skotem a hovězím masem

V roce 2021 došlo k nárůstu vývozu živého skotu o 4,9 % (4 015 t) při současném nárůstu ceny o cca 2,83 Kč za 1 kg. Naopak meziročně poklesl dovoz živého skotu ze 4 965 t na 3 777 t, tj. o 23,9 %. Rovněž tak při růstu jeho ceny o 2,06 Kč za 1 kg živé hmotnosti. Celkové kladné saldo zahraničního obchodu se skotem vzrostlo o 497,9 mil. Kč.

V rámci obchodování s čerstvým, chlazeným hovězím masem došlo v roce 2021 k nárůstu dovozu o 10,8 % (3 579 t) na 36 780 t. U vývozu, který je však trojnásobně nižší než dovoz. Došlo ke snížení o 8,1 % (-1 060 t) na 12 047 t. Dovozní cena tohoto druhu hovězího masa vzrostla na 115,76 Kč za 1 kg, tj. o 2,9 %. U vývozu je také zaznamenán nárůst ze 103,54 Kč na 110,86 Kč za 1 kg masa (7,1 %). Celkové záporné zahraniční saldo čerstvého, chlazeného hovězího masa se prohloubilo o 542,3 mil. (-22,8 %) na konečných -2 919,2 mil. Kč. V rámci obchodování s mrazeným hovězím masem nejsou objem a výkyvy jeho vývozu a dovozu významné. Celkové záporné zahraniční saldo však zaznamenalo nárůst o 114,9 mil. Kč (-35,0 %) na -443,5 mil. Kč.

Vývoj zahraničního obchodu – živý skot a hovězí maso

	Období	Objem (t)			Průměrná cena (Kč/kg)		Finanční hodnota (tis. Kč)			Směn. relace ¹⁾
		dovoz	vývoz	saldo	dovoz	vývoz	dovoz	vývoz	Saldo	
Živý skot (CS 0102)	2013	794	71 007	70 213	66,67	53,44	52 645	3 794 951	3 742 306	0,80
	2014	1 251	78 977	77 726	50,77	51,69	63 520	4 082 085	4 018 565	1,02
	2015	3 916	89 954	86 038	79,42	56,92	311 012	5 120 597	4 809 585	0,72
	2016	4 734	89 788	85 054	73,01	58,60	345 638	5 261 641	4 916 003	0,80
	2017	3 172	86 985	83 813	47,31	58,84	150 069	5 118 278	4 968 209	1,24
	2018	2 601	87 682	85 081	49,81	54,67	129 561	4 793 322	4 663 761	1,10
	2019	3 068	83 367	86 037	45,51	55,26	136 560	4 607 038	4 726 666	1,21
	2020	4 965	82 757	77 792	40,67	52,73	201 939	4 363 767	4 161 828	1,30
	2021	3 777	86 772	82 995	42,73	55,56	161 395	4 821 108	4 659 713	1,30
Hovězí maso čerstvé, chlazené (CS 0201)	2013	19 316	7 554	-11 762	110,02	96,79	2 125 232	731 129	-1 394 103	0,88
	2014	23 159	7 680	-15 479	109,82	100,91	2 54 3443	774 968	-1 768 475	0,92
	2015	23 470	8 355	-15 115	117,86	108,56	2 766 112	907 022	-1 859 090	0,92
	2016	30 352	10 233	-20 119	114,27	112,65	3 468 219	1 152 775	-2 315 444	0,99
	2017	34 859	8 877	-25 982	111,98	112,29	3 903 417	996 881	-2 906 536	1,00
	2018	36 012	10 443	-25 569	118,09	111,76	4 252 838	1 167 014	-3 085 824	0,95
	2019	38 916	11 976	-26 940	112,06	106,61	4 360 982	1 276 712	-3 084 270	0,95
	2020	33 201	13 134	-20 067	112,55	103,54	3 736 758	1 359 862	-2 376 896	0,92
	2021	36 780	12 074	-24 706	115,76	110,86	4 257 801	1 338 613	-2 919 188	0,96
Hovězí maso zmrazené (CS 0202)	2013	2 420	910	-1 510	135,06	138,24	326 913	125 800	-201 113	1,02
	2014	2 510	752	-1 758	136,11	147,73	341 622	111 133	-230 489	1,08
	2015	3 524	909	-2 615	126,57	139,03	425 518	123 597	-301 921	1,10
	2016	3 675	884	-2 791	111,43	145,96	409 463	128 977	-280 486	1,31
	2017	5 018	1 338	-3 680	101,87	134,02	511 212	179 267	-331 945	1,32
	2018	4 697	1 499	-3 198	103,01	129,10	483 856	193 580	-290 276	1,25
	2019	4 847	1 376	-3 471	97,74	123,70	473 782	170 257	-316 583	1,27
	2020	5 357	922	-4 435	78,28	98,39	419 321	90 739	-328 582	1,26
	2021	5 633	897	-4 736	93,79	94,55	528 310	84 861	-443 449	1,01

Zdroj: ČSÚ – Statistika zahraničního obchodu.

Pozn.: ¹⁾ Vyjadřuje podmínky, za nichž určitá země prodává své vývozní produkty a nakupuje dovozní produkty – poměr indexu vývozních cen k indexu dovozních cen. Číselné údaje jsou zaokrouhleny.

I přes pokračující pandemii COVID-19, došlo v roce 2021 k oživení obchodu se živým skotem a obchodní bilance si zachovává pozitivní trend. Obchodní bilance u sledovaných druhů hovězího masa si tradičně zachovává negativní trend a došlo k jejímu dalšímu prohloubení.

Tuzemské ceny skotu a hovězího masa

Ceny placené zemědělským výrobcům za jatečný skot

Průměrné roční ceny zemědělských výrobců (CZV) hovězího masa v roce 2021 zaznamenaly u sledovaných kategorií skotu – jateční býci, jatečné jalovice a jatečné krávy meziroční nárůst o cca 1 až 2 Kč za 1 kg živé hmotnosti. Trh

oživoval i přes pokračující pandemii COVID-19 a opatření s ní spojená. U jatečných býků byla v roce 2021 průměrná cena v živém 46,84 Kč za 1 kg. U jatečných krav byla průměrná cena v živém ve výši 30,66 Kč za 1 kg. Jatečné jalovice chovatelé realizovali na jatkách v živé hmotnosti za 35,70 Kč za 1 kg. Ceny u těchto sledovaných kategorií skotu odpovídají úrovni cen v roce 2019, tedy před vypuknutím pandemie. Cena telat se meziročně téměř nezměnila a dosáhla úrovně 39,97 Kč/kg v živé hmotnosti a v porovnání s rokem 2019 výrazně klesla. V České republice se však vzhledem ke stravovacím návykům obyvatelstva, kdy se telecí maso v jídelníčku moc neobjevuje, jedná o méně významnou jatečnou kategorii jatečných zvířat.

CZV – býci jateční (v Kč/kg živ. hm.)

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ø roku
2013	46,73	47,19	46,81	47,00	45,76	45,72	44,81	44,74	44,67	44,16	44,21	44,58	45,53
2014	44,99	45,35	45,95	46,27	46,08	45,93	46,01	46,10	46,10	45,87	46,02	45,97	45,88
2015	46,45	46,94	46,88	47,68	47,54	47,13	47,36	47,45	46,66	46,62	46,97	47,08	47,06
2016	46,70	46,88	47,16	46,84	46,59	46,94	46,81	47,03	46,86	46,93	47,12	47,94	46,95
2017	47,25	46,91	47,10	47,29	47,36	47,67	47,57	47,69	48,04	47,64	47,59	47,61	47,48
2018	47,94	47,51	48,12	48,01	47,98	48,03	48,10	47,20	46,83	46,21	46,39	46,01	47,36
2019	46,64	46,69	46,37	46,40	46,37	46,18	45,99	45,76	45,72	45,73	46,12	45,86	46,15
2020	45,63	46,27	45,86	46,02	44,93	45,00	45,19	44,76	45,26	45,33	45,20	45,11	45,38
2021	45,54	45,62	45,90	46,22	46,22	46,14	46,71	46,83	47,25	47,57	48,45	49,63	46,84

Zdroj: ČSÚ.

Pozn.: Průměr roku vypočten jako aritmetický průměr.

CZV – krávy jatečné (v Kč/kg živ. hm.)

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ø roku
2013	31,07	31,42	31,73	32,21	32,14	31,85	31,56	31,17	30,77	30,61	29,49	29,60	31,14
2014	29,16	29,10	29,71	29,79	30,13	30,74	30,36	30,67	30,26	29,58	29,05	29,03	29,87
2015	28,83	29,68	30,42	30,92	30,98	31,54	31,14	31,79	30,80	30,90	29,94	29,85	30,57
2016	29,75	29,66	30,18	29,93	30,01	29,32	29,38	29,67	29,12	29,17	29,04	29,61	29,58
2017	29,66	29,24	30,02	30,64	30,17	30,83	30,93	31,10	31,54	31,45	31,65	31,68	30,74
2018	31,11	31,26	31,69	31,77	31,99	31,83	31,45	31,62	30,60	30,50	30,00	29,58	31,12
2019	29,79	29,99	30,35	30,72	31,26	31,39	31,99	31,17	30,87	29,88	29,63	29,54	30,54
2020	29,43	29,64	29,81	28,98	27,96	27,45	28,60	29,13	29,35	29,29	28,70	27,02	28,78
2021	27,78	27,71	29,08	29,25	30,11	30,36	31,05	31,73	32,26	32,54	33,10	32,96	30,66

Zdroj: ČSÚ.

Pozn.: Průměr roku vypočten jako aritmetický průměr.

CZV – jalovice jatečné (v Kč/kg živ. hm.)

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ø roku
2013	35,92	36,24	36,19	36,72	36,62	36,45	36,88	36,38	36,04	35,97	36,30	35,37	36,26
2014	35,79	36,03	35,70	35,20	36,05	36,18	36,37	35,86	36,91	35,85	35,86	35,44	35,98
2015	36,38	35,73	36,93	37,25	36,90	37,15	38,05	38,14	37,43	36,88	37,75	36,90	37,12
2016	35,49	36,12	36,54	36,07	35,55	35,42	35,77	35,65	36,39	35,26	35,99	35,00	35,77
2017	36,02	36,80	35,86	37,21	37,30	36,66	37,56	37,20	37,08	37,58	38,28	37,66	37,10
2018	37,21	36,88	37,55	36,66	37,00	37,46	38,09	37,19	36,57	36,70	36,28	35,90	36,96
2019	35,88	35,89	35,85	35,88	36,20	35,72	36,39	36,14	35,52	35,71	36,15	36,01	35,95
2020	35,09	35,11	34,17	33,92	32,94	33,35	33,83	32,91	33,89	34,27	34,15	33,10	33,89
2021	33,10	32,89	33,70	34,51	34,33	34,61	34,93	37,07	37,57	38,01	39,52	38,20	35,70

Zdroj: ČSÚ.

Pozn.: Průměr roku vypočten jako aritmetický průměr.

CZV – telata jatečná (v Kč/kg živ. hm.)

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ø roku
2013	60,91	59,88	56,02	55,97	55,83	57,11	57,99	56,97	52,18	48,54	48,61	48,16	54,85
2014	47,67	46,27	49,93	49,19	51,70	51,16	50,37	51,91	52,43	52,61	50,73	45,82	50,36
2015	45,49	45,30	45,73	48,40	49,58	51,11	50,58	51,45	52,83	51,45	53,71	54,41	50,00
2016	54,19	53,54	53,14	53,74	54,62	55,33	58,01	59,05	56,82	57,06	54,68	53,72	55,32
2017	54,78	54,35	54,58	57,89	58,82	60,51	63,14	63,99	63,96	62,89	62,53	62,02	59,96
2018	60,42	59,23	59,36	60,02	60,92	60,01	62,91	63,91	62,72	59,45	58,62	58,55	60,51
2019	57,05	57,43	56,03	55,71	56,14	57,79	59,82	57,02	50,58	47,31	44,22	42,37	53,46
2020	42,39	42,23	42,39	42,38	39,06	38,23	38,98	39,88	39,13	40,47	38,37	38,73	40,19
2021	38,78	37,65	38,02	38,31	38,99	40,53	41,62	41,69	41,25	40,77	40,73	41,09	39,97

Zdroj: ČSÚ.

Pozn.: Průměr roku vypočten jako aritmetický průměr.

Ceny průmyslových výrobců hovězího masa

Průměrná roční cena průmyslových výrobců (CPV) hovězího masa v roce 2021 za hovězí maso přední bez kosti dosáhla své historické výše 127,69 Kč/kg, což meziročně představuje další navýšení cen o 3,6 % (4,48 Kč/kg). Již dlouhodobě dochází s mírnými ojedinělými výkyvy k meziročnímu růstu průměrné

CPV hovězího předního masa bez kosti, která i v měsíčním sledování dosáhla v roce 2021 vrcholu za celé doposud sledované období. Dle uvedené časové řady byla nejvyšší průměrná měsíční CPV dosažena v prosinci roku 2021 ve výši 135,15 Kč za 1 kg hovězího předního masa bez kosti, kdy od letních měsíců až do konce roku tato cena vzrůstala.

CPV hovězího předního masa bez kosti (v Kč/kg)

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ø roku
2013	121,71	121,91	120,55	120,05	119,74	118,79	119,73	119,46	119,15	118,71	119,92	119,21	119,91
2014	119,43	122,26	120,04	119,26	119,74	121,20	121,71	121,77	121,54	121,89	121,92	121,03	120,98
2015	121,02	119,60	120,89	121,28	121,41	122,35	121,59	121,83	121,96	123,04	123,12	120,99	121,59
2016	117,75	117,49	117,22	116,40	116,69	116,78	116,48	117,53	117,32	117,63	118,36	117,04	117,22
2017	119,36	120,73	121,27	119,98	121,09	123,67	122,29	122,74	122,31	121,88	121,68	122,95	121,66
2018	120,54	120,59	120,02	120,99	120,87	120,69	120,48	120,07	119,66	120,28	120,61	120,55	120,45
2019	121,08	121,44	120,71	121,41	121,18	121,49	121,59	121,06	121,50	121,36	121,99	122,20	121,42
2020	123,24	122,59	123,09	123,01	123,08	123,99	123,92	123,70	122,95	122,47	122,91	123,60	123,21
2021	123,59	124,68	123,95	124,88	125,27	125,54	126,83	125,10	129,96	132,13	135,21	135,15	127,69

Zdroj: ČSÚ.

Pozn.: Průměr roku vypočten jako aritmetický průměr.

CPV hovězího zadního masa bez kosti (v Kč/kg)

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ø roku
2013	150,79	149,84	148,76	147,44	146,95	146,98	146,92	146,80	146,98	146,80	145,98	145,07	147,44
2014	141,79	145,90	143,35	142,89	143,25	145,43	145,59	145,79	145,59	146,43	146,92	145,67	144,88
2015	146,60	147,51	147,72	148,32	148,33	148,51	148,56	148,73	148,38	148,50	148,89	148,54	148,22
2016	149,39	149,21	149,01	148,68	149,55	147,83	149,44	149,19	148,28	149,05	150,26	149,79	149,14
2017	149,89	150,79	150,61	152,04	152,55	155,52	154,99	155,57	155,50	156,29	156,19	156,46	153,87
2018	155,37	154,30	153,06	154,03	154,42	154,14	153,86	153,65	153,50	154,39	154,53	153,93	154,10
2019	154,03	153,34	153,27	153,66	153,79	154,14	153,52	153,51	153,48	153,60	153,32	152,36	153,50
2020	152,38	152,02	152,21	152,26	152,37	153,56	152,20	153,45	153,11	153,95	152,51	153,45	152,79
2021	152,18	155,03	153,17	151,92	152,15	153,78	154,47	152,99	156,92	161,58	170,58	171,83	157,22

Zdroj: ČSÚ.

Pozn.: Průměr roku vypočten jako aritmetický průměr.

CPV v roce 2021 za hovězí maso zadní bez kosti dosáhla 157,22 Kč/kg, což meziročně představuje nárůst ceny o 2,9 % (4,43 Kč/kg). Po klesajícím trendu předchozích let, dochází tedy opět k cenovému růstu. CPV hovězího masa zadního bez kosti dosáhla v měsíčním sledování svého vrcholu za celé doposud sledované období v prosinci roku 2021, kdy dosáhla úrovně 171,83 Kč za 1 kg. Dle prognóz se očekává její další růst.

Spotřebitelské ceny hovězího masa

Průměrná roční spotřebitelská cena (SC) v roce 2021 za hovězí maso přední bez kosti dosáhla 165,78 Kč/kg, což představuje meziroční pokles této ceny. Od roku 2016 byl meziroční trend této ceny vzrůstající, nyní klesá o 5,4 % (-9,45 Kč/kg). Dlouhodobě dochází s mírnými výkyvy

k meziročnímu růstu průměrné SC hovězího předního masa bez kosti, která v roce 2020 dosáhla vrcholu za celé doposud sledované období. Dle uvedené časové řady měsíčních průměrných cen bylo nejvyšší průměrné SC dosaženo v prosinci roku 2019, a to ve výši 178,96 Kč za 1 kg hovězího předního masa bez kosti.

SC v roce 2021 za hovězí maso zadní bez kosti dosáhla 219,63 Kč/kg, což meziročně představuje po dlouhodobém růstu této ceny pokles o 1,8 % (-4,05 Kč/kg). Od roku 2015 meziročně dochází k neustálému růstu průměrné roční SC hovězího masa, která v roce 2019 dosáhla vrcholu 223,96 Kč za 1 kg za celé doposud sledované období. Podle vykazovaných měsíčních průměrů bylo nejvyšší průměrné měsíční ceny dosaženo v říjnu a prosinci roku 2019, a to 228,35 Kč za 1 kg hovězího zadního masa bez kosti.

Spotřebitelské ceny za hovězí maso přední bez kosti (v Kč/kg)

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ø roku
2013	159,71	158,18	158,03	158,75	157,41	158,04	159,15	159,73	161,22	160,92	161,89	161,09	159,51
2014	161,42	161,91	160,03	159,62	159,68	159,99	161,38	160,94	161,44	160,04	161,59	158,59	160,55
2015	162,14	162,00	163,16	161,67	160,42	158,86	159,93	159,95	159,43	156,96	157,96	160,09	160,21
2016	155,64	158,76	156,42	152,91	155,55	159,02	157,30	156,65	158,39	160,80	157,41	162,84	157,64
2017	161,46	161,75	164,89	166,27	166,12	170,88	168,18	169,06	166,88	168,83	167,37	168,15	166,65
2018	169,23	164,31	166,79	169,81	165,41	169,98	169,47	171,15	170,71	173,18	172,32	170,30	169,39
2019	169,92	162,20	169,10	165,68	170,83	174,50	173,97	173,18	171,78	175,38	178,74	178,96	172,02
2020	176,50	176,60	177,58	174,86	177,37	174,76	173,00	174,76	175,72	170,13	176,79	174,63	175,23
2021	162,32	168,30	168,35	169,37	161,49	160,97	163,10	162,80	165,46	174,22	162,79	166,71	165,78

Zdroj: ČSÚ.

Pozn.: Průměr roku vypočten jako aritmetický průměr.

Spotřebitelské ceny za hovězí maso zadní bez kosti (v Kč/kg)

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ø roku
2013	206,80	204,13	206,65	207,32	206,52	206,72	207,02	206,83	206,78	203,52	207,31	208,48	206,51
2014	207,92	207,18	204,44	203,14	205,50	201,00	201,31	199,85	206,37	205,80	205,89	203,07	204,38
2015	205,66	206,43	206,62	206,09	206,34	203,71	199,95	200,44	195,48	197,27	206,40	200,64	202,92
2016	204,97	205,25	200,70	205,54	201,87	204,93	206,71	207,26	211,71	205,68	213,50	207,71	206,32
2017	213,17	211,96	215,86	220,13	221,00	218,72	217,13	219,35	221,39	220,64	219,25	213,06	217,64
2018	222,34	223,10	219,05	217,13	224,42	225,16	225,51	224,79	222,95	225,67	220,08	222,23	222,70
2019	220,81	220,33	219,53	222,70	222,44	221,79	224,61	227,54	223,54	228,35	227,52	228,35	223,96
2020	226,49	226,73	225,92	219,53	221,79	227,30	219,25	219,80	222,01	226,76	220,45	228,17	223,68
2021	228,75	217,20	224,62	222,88	213,19	205,46	213,24	227,78	217,40	223,43	220,21	221,40	219,63

Zdroj: ČSÚ.

Pozn.: Průměr roku vypočten jako aritmetický průměr.

Podpory do chovu skotu v roce 2021

Dotace z národních zdrojů

V roce 2021 byl v rámci národních dotačních programů podporován sektor chovu skotu zejména v rámci dotačních programů realizovaných dle Zásad, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací pro rok 2021 na základě § 1, § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů. Administrace národních dotací za rok 2021 pokračovala ještě v roce 2022. Stav k 28. 3. 2022:

2.A. Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat, kde do chovu jednotlivých druhů a kategorií hospodářských zvířat směřovaly v roce 2021 dotace v celkové výši 255,1 mil. Kč. Jednalo se zejména o podporu ověřování původu, zavádění a vedení plemenných knih, kontrolu užitekosti, kontrolu dědičnosti a podporu testování.

19.A. Podpora na účast producentů a zpracovatelů mléka v režimu jakosti Q CZ – dotační program se zaměřením na zvýšení kvalitní produkce mléka, kde bylo schváleno 811 žádostí. Zde byli producenti a zpracovatelé mléka v rámci 3 dotačních podprogramů podpořeni celkovou částkou 277,2 mil. Kč.

20.A. Zlepšení životních podmínek v chovu dojníc, kde bylo schváleno 858 žádostí a chovatelům dojníc vyplaceno celkem 352,3 mil. Kč. Tato podpora byla realizována prostřednictvím 5 podprogramů: podprogram na podporu napájení dojníc v zimním období temperovanou vodou, podprogram na podporu provádění faremní diagnostiky původce mastitidy dojníc, podprogram na snížení škodlivých patogenních mikroorganismů ve stájovém prostředí dojníc, podprogram na podporu ošetřování končetin dle individuálních potřeb dojníc a podprogram na podporu opatření ke snížení tepelného stresu dojníc v letním období.

20.D. Zlepšení životních podmínek skotu chovaného v systému chovu bez tržní produkce mléka (bez TPM), v rámci kterého bylo schváleno 934 žádostí a chovatelům skotu chovaného v systému chovu bez TPM vyplaceno celkem 74,5 mil. Kč. Tato podpora byla realizována prostřednictvím 6 podprogramů: podprogram na podporu napájení KBTPM v zimním období temperovanou vodou, podprogram na zvětšení plochy lehacího prostoru zimoviště v zimním období pro KBTPM, podprogram na podporu sekčního provozu zimoviště v zimním období u KBTPM, podprogram na podporu provádění ošetření KBTPM v letním období prostředky proti obtěžujícímu hmyzu, podprogram na podporu ošetřování končetin dle individuálních potřeb KBTPM a podprogram na podporu chovu telat narozených KBTPM technologií chovu telat školkovým způsobem.

20.E. Zlepšení životních podmínek v chovu vykrmovaných býků jedná se o nový dotační program, který byl poprvé vyhlášen v roce 2021 a v rámci kterého bylo schváleno 585 žádostí a chovatelům vykrmovaných býků bylo vyplaceno 51,3 mil. Kč. Z důvodů spuštění tohoto dotačního programu v průběhu období dotačního roku 2021, bylo vyhlášeno 5 podprogramů ze 6 a byly u nich zkráceno období plnění podmínek. Jednalo se o dotační program na podporu provádění opatření ve stáji ke snížení tepelného stresu

vykrmovaných býků v letním období, na podporu zvětšení plochy lehacího prostoru v chovu vykrmovaných býků ve stáji s technologií stelivového provozu, na podporu zvětšení plochy kotce v chovu dokrmovaných býků ve stáji s technologií celorožtového ustájení, na podporu chovu vykrmovaných býků chovaných v ustájení s technologií stelivového provozu s ošetřovanou hlubokou podestýlkou a na podporu vykrmovaných býků chovaných v ustájení s technologií stelivového provozu s často obměňovanou podestýlkou.

Dotace z prostředků Evropské unie

Program rozvoje venkova

Dobré životní podmínky zvířat (DŽPZ)

V rámci **PRV 2014–2020** pokračovaly také v roce 2021 podpory na skot v rámci **opatření DŽPZ**, mezi které patří též podopatření **Zvětšení lehacího prostoru v chovu dojníc**, **Zlepšení stájového prostředí v chovu dojníc** a **Zajištění přístupu do výběhu pro suchostojné krávy**. V rámci tohoto opatření (podle nařízení vlády č. 74/2015 Sb.) byly vypláceny podpory na žádosti podané v roce 2020 i otevřen příjem nových žádostí na rok 2021.

Celkový objem finančních prostředků vyplacených v roce 2021 (za žádosti podané v roce 2020) v rámci opatření DŽPZ na podpory směřované do sektoru dojeného skotu činí cca **616 mil. Kč**.

Přímé platby

Dobrovolná podpora vázaná na produkci (VCS)

ČR v rámci přímých plateb dlouhodobě podporuje tzv. citlivé sektory rostlinné a živočišné výroby, a to zejména prostřednictvím Dobrovolné podpory vázané na produkci (VCS). Poskytování této podpory je umožněno na základě čl. 52 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013, v platném znění, který stanoví základní pravidla a vyjmenovává určená podporovaná odvětví. Hlavní tezí VCS je, že je poskytována za účelem zachování úrovně produkce u těch odvětví, která čelí nějakým obtížím a jsou obzvláště důležitá z hospodářských, sociálních nebo environmentálních důvodů.

Pro přechodné období 2021–2022 je v České republice na VCS vyčleněno každoročně 15 % celkové obálky na přímé platby, což činí zhruba 3,4 mld. Kč. Podporovanými odvětvími jsou pěstování ovoce, zeleniny, škrobových i konzumních brambor, chmele, cukrové řepy, bílkovinných plodin a chov mléčného i masného skotu a ovcí a koz.

VCS – Podpora na chov krávy chované v systému chovu s tržní produkcí mléka

Podmínky poskytnutí podpory na krávy chované v systému chovu s tržní produkcí mléka upravuje § 30 nařízení vlády č. 50/2015 Sb.

Podpora se poskytuje na počet velkých dobytčích jednotek (VDJ) krav vedených na hospodářství žadatele v ústřední evidenci zvířat (ÚE) k 31. březnu příslušného kalendářního roku v systému chovu s TPM.

Minimální počet pro poskytnutí podpory jsou 2 VDJ (přepočítávací koeficienty jsou: u dojníc mladších 2 let 0,6 VDJ/ks a 1 VDJ/ks u dojníc nad 2 roky).

Podpora není vyplacena na dojnici, na kterou je ve stejném kalendářním roce požadována platba na krávu chovanou

v systému chovu bez TPM dle § 29 nařízení vlády č. 50/2015 Sb. a naopak.

Od roku 2017 je nejen u této, ale u všech podpor vázaných na hospodářská zvířata, kladen důraz na kontrolu včasnosti hlášení změn do ÚE, tj. hlášení změn do ÚE je vyžadováno do 7 dnů od data události. Současně musí žadatelé o všechny podpory v rámci přímých plateb dodržovat podmínky Kontrol podmíněnosti (Cross Compliance).

Roční podpora v roce 2021 činila na VCS v sektoru dojnic cca 1 301 mil. Kč. O Podporu na chov krav chovaných v systému s tržní produkcí mléka si v roce 2021 požádalo 1 778 žadatelů s celkovým počtem 355 957 VDJ. **Výše dotační sazby činí 3 659,99 Kč na 1 VDJ.**

VCS – Podpora na chov telete masného typu

Podpora na telata masného typu je vyplácena dle podmínek uvedených v § 29 nařízení vlády č. 50/2015 Sb.

Základní podmínkou pro obdržení této platby je narození telete masného typu v období od 1. dubna roku předcházejícího podání žádosti do 31. března příslušného kalendářního roku na hospodářství žadatele.

Matkou telete, na které se podává žádost, musí být kráva chovaná v systému chovu bez TPM a otcem musí být býk masného plemene evidovaný v ústředním registru plemenů (seznam masných plemen je uveden v příloze č. 10 k nařízení vlády č. 50/2015 Sb.).

Platba se poskytuje na počet VDJ, přičemž přepočítávací koeficient na tele masného typu, tj. pro skot do 6 měsíců věku je 0,4 VDJ/ks. Minimální počet VDJ pro výplatu podpory není stanoven.

Od roku 2017 je kladen důraz na kontrolu včasnosti hlášení o narození masných telat do ÚE, tj. hlášení o narození musí být zasláno do 7 dnů od označení telete, přičemž označení telete má být provedeno do 20 dnů od data jeho narození. Současně musí žadatelé o všechny podpory v rámci přímých plateb dodržovat podmínky Kontrol podmíněnosti (Cross Compliance).

O dotaci na telata masného typu si požádalo v roce 2021 6 538 žadatelů na celkový počet 78 702 VDJ, a je mezi ně rozděleno zhruba 628 mil. Kč. **Dotační sazba je 7 979,53 Kč na 1 VDJ.**

Kromě podpor vyplácených přímo na chovaná zvířata, tj. podpory na chov krav s tržní produkcí mléka a podpory na chov telat masného typu, mohou chovatelé skotu v rámci přímých plateb využívat i nepřímé podpory, jako např. SAPS.

Přechodná vnitrostátní podpora (PVP)

Chovatelé krav bez TPM mohou kromě podpor z přímých plateb čerpat rovněž PVP, hrazené z rozpočtu ČR. PVP jsou nástupci národních doplňkových plateb (Top-Up) a základní podmínkou jejich poskytnutí je přiznání SAPS dle nařízení č. 50/2015 Sb.

Podmínky poskytnutí PVP jsou dány nařízením vlády č. 112/2008 Sb.

PVP jsou kromě platby na chov krav bez TPM poskytovány také na zemědělskou půdu, chov ovcí a koz a na 3 tzv. historické platby – chmel, brambory pro výrobu škrobu a přežvýkavce (počítá se stav ke dni 31. 3. 2007).

Právním základem pro poskytování PVP v roce 2021 je čl. 9 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2020/2220, který stanovuje, že členské státy poskytující přechodnou vnitrostátní podporu v období 2015–2020 mohou rozhodnout, že ji budou poskytovat i v letech 2021 a 2022, přičemž celková

částka PVP, kterou lze v roce 2021 poskytnout, činí 50 % z finančního rámce schváleného Komisí pro rok 2013, který činil 43 368 000 €. Při výpočtu výše sazeb PVP se dále vychází ze schváleného procentního rozdělení rozpočtového stropu na jednotlivé sektory EK a ze směnného kurzu ECB k 30. 9. 2021, tj. **25,495 Kč/€.**

V roce 2021 bylo celkově na PVP vyhrazeno přes **552,8 mil. Kč.**

Kontrola mléčné užitkovosti

V rámci kontroly mléčné užitkovosti v posledním sledovaném kontrolním období 2020/2021 došlo stejně, jako v předchozích cca 30 letech, k poklesu počtu dojnic zapojených do této kontroly, a to v souvislosti s celkovým poklesem počtu dojnic chovaných v České republice. V kontrolním roce 2020/2021 bylo do kontroly mléčné užitkovosti zapojeno 345 397 dojnic, což představuje meziroční mírný pokles o 190 ks dojnic (-0,06 %). Z celkového ročního průměrného počtu dojnic (362 345 ks) vykazovaného ČSÚ v roce 2021 je do kontroly mléčné užitkovosti zapojeno cca 95,3 % dojnic.

V historii se na mírném navýšení počtů dojnic projevila odezva chovatelů na v roce 2015 ukončenou působnost systému mléčných kvót. Systém mléčných kvót do té doby omezoval produkci mléka a tím i objem chovu dojnic v celé Evropské unii. Na následné opětovné postupné meziroční snižování počtu dojených krav působí zejména vůči nákladům na produkci nízká tržní v určitých obdobích nízká realizační cena syrového kravského mléka a rostoucí užitkovost dojnic, resp. podmínky odbytu syrového kravského mléka. Tržní cena syrového mléka byla zejména v období let 2008 až 2009 a dále 2014 až 2016 hluboce pod výrobními náklady producentů mléka. V současné době se po dobu cca 5 let cena zemědělských výrobců syrového kravského mléka pohybuje v rozmezí 8 až 9 Kč za litr, což je pro mnoho provozů na hranici rentability.

V kontrole mléčné užitkovosti je v posledních několika letech v České republice z hlediska plemenné příslušnosti početně nejvíce zastoupeno plemeno holštýnského skotu. V posledním uzavřeném kontrolním roce 2020/2021 se jedná o 175 973 normovaných laktací z celkového počtu 291 707 normovaných laktací všech plemen v České republice (60,3 % ze všech; meziročně nárůst o 1,8 %). Na plemeno holštýnského skotu početním zastoupením navazuje národní plemeno českého strakatého skotu s možným výhodným využitím obou směrů jeho kombinované užitkovosti. Krávy českého strakatého skotu měly v posledním kontrolním roce uzavřeno celkem 101 739 normovaných laktací (34,9 % ze všech; meziročně nárůst o 0,8 %).

V celé České republice bylo v uplynulém kontrolním roce 2020/2021 dosaženo v rámci kontroly mléčné užitkovosti 9 443 kg mléka za normovanou laktaci při obsahu 3,91 % tuku a 3,42 % bílkovin, což představuje navýšení o 188 kg mléka oproti minulému kontrolnímu období. V rámci početně nejzastoupenějších plemen chovaných v České republice se jednalo u plemene holštýnského skotu o užitkovost 10 440 kg mléka (nárůst o 186 kg) při obsahu 3,86 % tuku a 3,37 % bílkovin. U plemene českého strakatého skotu byla dosažena užitkovost 7 906 kg mléka (nárůst o 139 kg) při obsahu 4,01 % tuku a 3,53 % bílkovin. V nárůstu mléčné užitkovosti, ovšem při mírném poklesu složek mléka (tuk a bílkovina) se projevila zlepšená kvalita a dostatek krmiva uplatněného ve výživě dojnic oproti několika předchozím

obdobím zemědělského sucha, které mělo velmi negativní vliv nejen na objem, ale především na kvalitu krmivové základny.

Reprodukce skotu

V úzkém vztahu se zvyšující se mléčnou užitkovostí je také vývoj reprodukčních ukazatelů. Především se jedná o délku mezidobí, která se dá z ekonomických důvodů označit za jeden ze základních reprodukčních ukazatelů. Tento ukazatel byl v uplynulém kontrolním roce 2020/2021 na úrovni 394 dní, což znamená, že se tato hodnota opět mírně snižuje, tentokrát o 3 dny. Vzhledem k tomu, že se tato hodnota již několik let celorepublikově drží pod úrovní 400 dní, se tento ekonomicky silný ukazatel vůči dosahované vysoké užitkovosti projevuje jako akceptovatelný a pro chovatele ekonomicky výhodný.

Průměrný počet laktací na jednu dojnici ve výši 2,4 je však velmi závažným, pro chovatele dojeného skotu ekonomicky silně zatěžujícím ukazatelem. Takto nízká životnost dojnic znamená vysoké zvýšení nákladů na 1 litr vyrobeného mléka v rámci odpisů hodnoty základního stáda skotu. Tzn., že se zde projevují značně vysoké náklady na zařazování odchovaných vysokobřezích jalovic, které jsou někteří chovatelé nuceni v rámci udržení odpovídajícího početního stavu dojnic jejich základního stáda dokonce nakupovat.

Plemenářská práce v chovu skotu

V dosahovaných výsledcích se v chovu skotu u mnoha chovatelů se pozitivně projevuje nejen vzdělání a zkušenosti, ale i působení předmětných chovatelských svazů a sdružení. Dále také činnost spolupracujících krmivářských a výživářských firem, plemenářských a šlechtitelských společností, vědeckovýzkumných a vývojových pracovišť včetně zemědělského školství. S úspěšnými výsledky chovu skotu se lze seznámit na pravidelně pořádaných výstavách hospodářských zvířat a chovatelských dnech, kde jsou prezentováni nejlepší jedinci všech u nás chovaných plemen (kombinovaných, dojných a masných).

V oblasti chovu skotu v České republice je nutno zde také zmínit, že se v současné době, tak jako ve všech vyspělých zemích v návaznosti na domácí populace plemen skotu, v rámci výzkumných projektů připravují postupy stanovení plemenných hodnot na základě jednotlivých nukleotidů. Toto vede ke stanovení genomických plemenných hodnot a následně rozvoji nově zaváděné genomické selekci. Na úrovni světového žebříčku plemenných býků „Interbull“ se v nejbližší době postupně očekává celosvětové genomické hodnocení. Každá země má své jedinečné chovatelské podmínky a své populace plemen skotu, proto je třeba vytvořit vlastní metody hodnocení v každé zemi samostatně. V České republice se jedná zejména o populace plemen českého strakatého skotu a holštýnského skotu. V rámci tohoto progresivního hodnocení plemenných hodnot skotu za podpory zainteresovaných chovatelských svazů probíhá v rámci Národní agentury zemědělského výzkumu řešení výzkumného projektu, který má za úkol zabezpečit, aby Česká republika nezůstala pozadu ve šlechtění dojeného skotu, či aby postupně díky vysokému ekonomickému přínosu genomického hodnocení plemenných hodnot nezankla kvalitní česká plemenářská práce, která by jinak byla v budoucnosti překonána chovatelsky vyspělým světem.

PRASATA, VEPŘOVÉ MASO

Podle údajů ČSÚ byl k 31. 12. 2021 stav prasat ve srovnání s rokem 2020 nižší, k poklesu došlo i u počtu prasníc. Počet prasat celkem činil 1 493 tis. ks (meziroční pokles o 3,3 %), početní stavy prasníc poklesly o 5 tis. ks (o 5,4 %) na 87 tis. ks.

Rok 2021 a následné období roku 2022 lze v chovu prasat v ČR charakterizovat jako komplikované s pohledem na řadu faktorů. Prvním vlivem byl výskyt afrického moru prasat (AMP) v jihovýchodní Asii, především v Číně. Vzhledem k veterinárním opatřením tohoto světového producenta vepřového masa byla zvýšena poptávka po této komoditě z jiných trhů. Snižování exportu vepřového masa z evropského trhu významně napomohl ekonomické krizi s touto komoditou i na tuzemském trhu. Především v důsledku výskytu a rozšíření AMP v Německu a neuznání regionalizace ze strany výše zmíněného importéra vepřového masa došlo od druhého pololetí roku 2020 k zásadnímu obratu na exportním a cenovém unijním trhu s touto zemědělskou komoditou. Následně se zde projevil i vliv pokračující pandemie COVID-19, a tím i omezení personálních a zpracovatelských kapacit. Následkem toho došlo na tuzemském trhu v roce 2021 k dalšímu prohloubení propadu CZV. Česká republika proto opakovaně oslovila Evropskou Komisi s žádostí o důsledné sledování trhu a výzvou k zavedení mimořádných finančních opatření do tohoto sektoru.

Současně za poslední čtyřleté období meziročně vzrůstá cena krmných směsí jakožto nejvýznamnější nákladové položky při realizaci produkce jatečných prasat. Dlouhodobě je zaznamenán i nárůst dalších vstupů v sektoru chovu prasat (energie, náklady na léčiva a veterinární péči, odpisy), které určují ekonomiku a rentabilitu. Značný nárůst vstupních nákladů do výroby je potom sledován především ve čtvrtém čtvrtletí roku 2021.

Průměrný stav prasníc v roce 2021 činil dle údajů ČSÚ 103 108 ks a v meziročním srovnání 2021/2020 se zvýšil o 1,1 %, tj. o 1 095 ks. Ve srovnání s rokem 2020 bylo v roce 2021 narozeno ročně na jednu prasnici o 1,8 % selat méně. Od roku 2016 se počet odchovaných selat na prasnici každoročně zvyšoval až do roku 2020, kdy v roce 2021 nastal meziroční pokles 2021/2020 o 1,7 % na 28,8 ks, zatímco procentuální úhyn selat do odstavu z počtu narozených selat zůstal prakticky totožný. Celkový počet narozených selat činil v roce 2021 3,32 mil. selat a v meziročním srovnání 2021/2020 stagnoval (-0,7 %).

V roce 2021 bylo do ČR dovezeno 288 tis. t vepřového masa, což je ve srovnání s rokem 2020 o 10,1 t více. Od roku 2019 každoročně vzrůstá objem vývozu této komodity. Export vepřového masa z ČR v roce 2021 vzrostl o 6,5 % v porovnání s rokem 2020.

Dovoz vepřového masa byl v roce 2021 realizován především z Německa 36 %, vývoz pak směřoval z 65 % na Slovensko.

V produkci vepřového masa je Česká republika dlouhodobě nesoběstačná. Přestože byla Česká republika v roce 2000 v produkci této komodity soběstačná, poklesl tento ukazatel za uplynulých dvacetileté období v roce 2021 prakticky na poloviční úroveň (51,3 %).

Proto je tato problematika týkající se chovu prasat a výroby vepřového masa stěžejním bodem strategie rezortu Ministerstva zemědělství. Cílem do roku 2030 v tomto sektoru nadále zůstává navýšení současného stavu prasat i prasníc. To se daří zvýšením efektivnosti chovu především další progresí počtu odchovaných selat na prasnici a následnými opatřeními a využíváním podpor na národní i evropské úrovni. Situace v chovu prasat je ztížena restrikcemi v souvislosti s AMP a rovněž i epidemiologickou situací COVID-19.

Vývoj stavů prasat v ČR

Rok	Stavy prasat celkem k 1. 4.	z toho stav prasníc k 1. 4.	Stavy prasat celkem k 1. 8.	z toho stav prasníc k 1. 8.	Stavy prasat celkem k 31. 12.	z toho stav prasníc k 31. 12.	Počet narozených selat k 31. 12.
	tis. ks	tis. ks	tis. ks	tis. ks	tis. ks	tis. ks	mil. ks
2015	1 560	96	1 560	96	1 555	96	3,07
2016	1 610	97	1 571	93	1 479	91	3,17
2017	1 491	91	1 563	93	1 532	94	3,22
2018	1 557	92	1 557 ¹⁾	91 ¹⁾	1 508	89	3,21
2019	1 544	91	1 510 ¹⁾	91 ¹⁾	1 509	91	3,34
2020	1 499	88	1 521 ¹⁾	90 ¹⁾	1 546	92	3,35
2021	1 518	90	1 524 ¹⁾	90 ¹⁾	1 493	87	3,32

Zdroj: ČSÚ – výsledky ŽV, Soupis hospodářských zvířat k 1. 4., Výsledky chovu prasat k 1. 8. a 31. 12.

Pozn.: ¹⁾ Od roku 2018 údaje k 30. 6. Podkladem pro výběrové šetření prasat jsou údaje zjištěné ze skladové a účetní evidence hospodářských subjektů. K roku 2017 se šetření provádělo k 31. 7. a 31. 12., od roku 2018 se provádí k 30. 6. a 31. 12. Vzhledem ke změně referenčního dne z 31. 7. na 30. 6. nejsou data meziročně plně srovnatelná.

Vývoj reprodukčních ukazatelů v chovu prasat v ČR (v ks)

Rok	Průměrný stav prasníc	Narozených selat na prasnici	Odchovaných selat na prasnici	% uhynulých selat
2015	107 704	28,6	25,7	10,2
2016	105 164	30,1	26,9	10,6
2017	103 002	31,2	27,9	10,8
2018	101 529	31,6	28,2	11,0
2019	103 216	32,4	28,9	11,0
2020	102 013	32,8	29,3	10,7
2021	103 108	32,2	28,8	10,7

Zdroj: ČSÚ.

Bilance výroby a spotřeby vepřového masa

Rok	Výroba	Spotřeba	Dovoz	Vývoz	Podíl dovozu na spotřebě (%)	Podíl vývozu na výrobě (%)
	tis. t. živ. hm.	tis. t. živ. hm.	tis. t. živ. hm.	tis. t. živ. hm.		
2015	309,8	573,1	348,7	85,6	60,8	27,6
2016	312,7	567,2	344,4	89,9	60,7	28,7
2017	296,3	571,8	354,4	79,3	62,0	26,8
2018	304,3	594,8	372,9	83,5	62,7	27,4
2019	289,2	568,9	360,1	80,3	63,3	27,8
2020	293,7	569,9	364,6	86,9	64,0	25,9
2021 ¹⁾	299,3	583,1	377,7	92,0	64,8	30,7

Zdroj: ČSÚ, ÚZEI, MZe, Celní statistika.

Pozn.: ¹⁾ Odhad.

Objem zahraničního obchodu s živými prasaty

Rok	Dovoz			Vývoz		
	ks	t živ. hm.	cena v Kč/kg živ. hm.	ks	t živ. hm.	cena v Kč/kg živ. hm.
2015	400 732	16 376	43,25	399 164	39 604	32,08
2016	242 664	8 666	51,52	426 481	40 681	32,44
2017	221 122	7 216	62,68	365 166	33 192	37,19
2018	172 531	5 020	58,42	528 663	44 501	30,54
2019	118 732	3 300	69,38	508 906	40 767	38,25
2020	108 400	3 314	65,17	520 603	41 548	36,50
2021	127 654	3 344	54,41	559 678	43 748	30,27
I/2022	13 753	349	38,76	42 434	3 337	25,72

Zdroj: Celní statistika.

Objem zahraničního obchodu s vepřovým masem

Rok	Dovoz		Vývoz		Saldo		Nejvyšší objem obchodu	
	tis. t j. hm.	mil. Kč	tis. t j. hm.	mil. Kč	tis. t j. hm.	mil. Kč	Dovoz ze země	Vývoz do země
2015	250,5	13 305	34,9	1 744	-215,6	-11 561	DE/40 %	SK/77 %
2016	262,8	14 222	39,5	1 985	-223,3	-12 237	DE/34 %	SK/80 %
2017	266,9	15 646	37,7	1 995	-229,2	-13 651	DE/33 %	SK/76 %
2018	283,3	14 569	30,0	1 439	-253,3	-13 130	DE/34 %	SK/72 %
2019	274,5	16 941	30,4	1 632	-244,1	-15 309	DE/30 %	SK/64 %
2020	277,9	16 694	34,8	1 723	-243,1	-14 971	DE/33 %	SK/66 %
2021	288,0	14 909	37,2	1 614	-248,5	-13 295	DE/36 %	SK/65 %

Zdroj: Celní statistika.

Spotřeba vepřového masa (v kg/osobu/rok)

Rok	Maso celkem na kosti	Z toho vepřové maso	Podíl spotřeby vepřového masa k masu celkem (%)
2015	79,3	42,9	54,1
2016	80,3	42,8	53,3
2017	80,3	42,3	52,7
2018	82,4	43,2	52,4
2019	83,2	43,0	51,7
2020	84,0	43,4	51,7

Zdroj: ČSÚ.

Preference spotřebitelů stále více směřují k produkci potravin vyrobených z tuzemských zdrojů. I přes stále navyšování objemu dovozů vepřového masa do ČR je patrný nárůst zájmu o české potraviny, které spotřebitelé vnímají jako bezpečnější, zdravější a chutnější a současně tím podporují zachování rozsahu domácí zemědělské produkce a omezení zatížení životního prostředí. Rezort Ministerstva zemědělství vnímá otázku kvality a bezpečnosti potravin samozřejmě jako jednu ze svých priorit, kterou podporuje například prostřednictvím značek kvality „KLASA“ a „Regionální

potravina“. Dalšími nástroji je podpora konkurenceschopnosti zpracovatelského průmyslu a marketingu spotřeby domácích výrobků (účast v režimech jakosti) či registrace v dalších systémech platných nejen na tuzemském trhu. Zvyšování domácí výroby potravin má kromě produkčních aspektů neméně příznivý dopad na růst zaměstnanosti a snižování nákladů na dopravu ke konečnému zákazníkovi. Aktuálně je v tomto směru třeba zdůraznit i současné strategické zabezpečení výživy obyvatel v případě celosvětových nebo lokálních výpadků v zásobování potravinami.

Ceny zemědělských výrobců (CZV) jatečných prasat – odpovídá klasifikaci SEU (v Kč/kg živ. hm.)

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ø roku
2017	31,86	31,16	31,23	32,13	33,44	34,72	34,88	34,15	33,66	32,20	30,89	29,89	32,52
2018	28,37	27,25	27,00	27,21	26,70	26,56	27,13	27,36	28,08	27,78	27,06	26,76	27,27
2019	26,90	26,82	26,74	28,13	30,54	32,79	33,66	34,21	34,81	35,04	35,24	36,95	31,82
2020	37,35	35,71	36,20	36,07	33,74	31,74	30,83	29,18	28,39	27,33	26,99	25,90	31,64
2021	25,43	24,63	25,83	27,09	27,75	28,82	28,80	27,80	25,99	25,25	24,95	25,25	26,47
2022	25,18	24,77											24,98

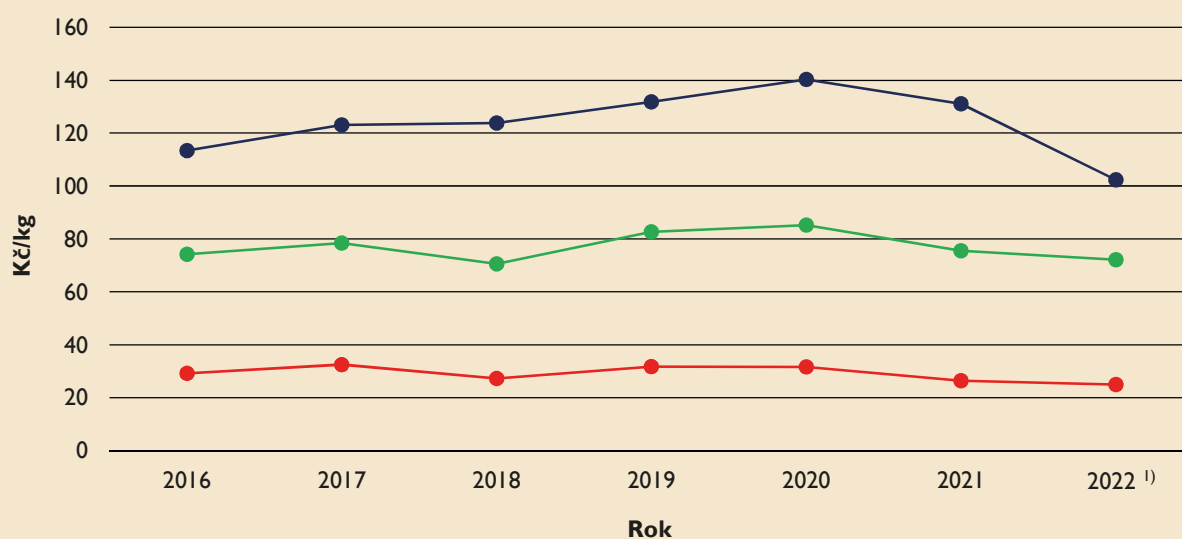
Zdroj: ČSÚ.

Ceny zemědělských výrobců jatečných prasat, ceny selat a zemědělských výrobků

Rok	Jatečná prasata v živém	Jatečná prasata v mase ve třídě SEU	Ceny selat	Spotřebitelské ceny Kč/kg	
	Kč/kg živ. hm.	Kč/kg masa	Kč/kg živ. hm.	V. kýta	V. bůček
2015	29,09	37,86	52,80	116,20	80,44
2016	29,26	37,80	51,56	113,42	82,91
2017	32,52	41,59	62,02	123,09	93,94
2018	27,27	34,81	61,47	123,77	91,15
2019	31,82	40,90	59,84	131,80	95,35
2020	31,64	40,71	58,44	140,28	105,91
2021	26,47	33,48	51,10	131,52	–
Rozdíl 2021/2020	5,17	7,23	7,34	8,76	–
Index 2021/2020	0,84	0,82	0,87	0,94	–

Zdroj: ČSÚ.

Srovnání vývoje CZV, CPV a SC v komoditě vepřového masa v letech 2016–2022

Zdroj: ČSÚ.

Pozn.: ¹⁾ Leden, únor.

Vepřové maso je bezesporu nedílnou součástí našeho jídelníčku. To lze potvrdit dlouhodobě stabilní úrovní spotřeby na obyvatele, a to i přes vzrůstající preference spotřebitelů k masu drůbežím nebo dalším, méně konzumovaným druhům masa. To je dáno tradicí konzumace vepřového masa a důvěrou spotřebitelů v jeho kvalitu a bezpečnost. Ve srovnání s rokem 2018 byla jeho spotřeba v roce 2020 na konstantní úrovni (43,4 kg/obyv./rok) a z celkové spotřeby masa na obyvatele a rok (84,0 kg) činila v posledním sledovaném roce 51,7% podíl.

Zatímco průměrná cena zemědělských výrobců (CZV) za jatečná prasata činila za rok 2018 27,27 Kč/kg živ. hm., v roce 2019 pak byla 31,82 Kč/kg živ. hm. V roce 2020 byla průměrná CZV na úrovni 31,64 Kč/kg živ. hm, nicméně při měsíčním sledování byl v průběhu roku 2020 zaznamenán propad cen o 11,45 Kč/kg živ. hm., tj. o 31 %. Za rok 2021 byla průměrná cena 26,47 Kč/kg živ. hm.

Pokles CZV, která se projevuje od druhé poloviny roku 2020, se promítl i do spotřebitelských cen (SC). Zatímco kýta bez kosti se prodávala v roce 2019 v průměru za 131,80 Kč/kg, v prvním pololetí roku 2020 činila cena 146,23 Kč/kg. Ve druhém pololetí roku 2020 (červenec–prosinec) byl u partie kýty bez kosti zaznamenán výrazný pokles SC, a to na průměrných 134,33 Kč/kg. Za celý rok 2021 tak činila cena na pultech obchodů za kýtu bez kosti v průměru 131,52 Kč/kg. Obdobný trend, i když ne tak patrný, byl zaznamenán u partie boku s kostí.

Podpory do chovu prasat v roce 2021

Dotace z národních zdrojů

V rámci národních dotačních programů byl v roce 2021 podporován sektor chovu prasat v oblasti **Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat**. V tomto dotačním programu **2.A.** se jedná o podporu ověřování původu, zavádění plemenných knih, kontrolu užitkovosti a kontrolu dědičnosti.

Ministerstvo zemědělství jako reakci na nepříznivou situaci v sektoru chovu prasat pokračovalo podporou v rámci notifikace dotačního programu **Nákazový fond** podprogramy **8.F.d** Podpora vybraných činností zaměřených na ozdravení chovů prasat. Na dotační podprogram bylo žadatelům vyplaceno celkem **820,1 mil. Kč**.

Producenti prasat mohli v roce 2021 čerpat finanční prostředky rovněž z národního dotačního programu **20.C** Zlepšení životních podmínek v chovu prasat. V něm bylo v roce 2021 chovatelům prasat vyplaceno **347,1 mil. Kč**.

Dotace z prostředků Evropské unie

V rámci **PRV 2014–2020** pokračuje poskytování podpor prostřednictvím opatření **Dobré životní podmínky zvířat**, v němž je realizováno podopatření **Zlepšení životních podmínek v chovu prasat – prasníc a prasníček** a podopatření **Zvětšení plochy pro odstavená selata**.

Zároveň chovatelé prasat mohou čerpat finančních prostředků v operaci **4.1.1** Investice do zemědělských podniků. Podpora byla určena na investice do výstavby či rekonstrukce stájí pro prasata, výstavby či rekonstrukce jímek a hnojišť, skladů krmiv, technologií a speciálních mobilních strojů pro živočišnou výrobu. Z podaných žádostí za celé programové období bylo předloženo 646 žádostí zaměřených na prasata s celkovou výší požadované dotace 4,5 mld. Kč.

K podpoře bylo doposud schváleno 294 projektů na prasata s požadovanou dotací 1,7 mld. Kč, a z toho bylo doposud proplaceno 209 projektů s celkovou dotací 1,1 mld. Kč. V termínu 14. 7. – 4. 8. 2020 bylo v této operaci vyhlášeno 10. kolo příjmu žádostí o dotaci, a to mimořádně v souvislosti s pandemií COVID-19. Toto kolo příjmu žádostí bylo zaměřeno na citlivé sektory s nejnižší mírou soběstačnosti, včetně sektoru prasat. V operaci **4.2.1** **Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů** jsou podporovány investice do zařízení a moderních technologií, které souvisí se zpracováním zemědělských produktů, tedy i vepřového masa. Rovněž v této operaci proběhl příjem žádostí v mimořádném 10. kole, které bylo zaměřeno také na zvýšení soběstačnosti zpracovatelských podniků, a jednou z priorit tak bylo i zpracování masa.

Další možností, jak čerpat dotace na chov prasat v rámci investičních podpor, je operace **6.1.1** **Zahájení činnosti mladých zemědělců**. Na realizaci svého podnikatelského plánu mohou mladí zemědělci získat dotaci ve výši 45 tis. €.

Poslední příjem žádostí ve všech třech uvedených operacích proběhl v rámci 12. kola v červnu 2021. Investice do zemědělských podniků, do zpracování i podpora mladých zemědělců jsou plánovány také v budoucím programovém období 2023–2027.

Dotační příležitostí pro chovatele prasat byla dále operace **16.2.1** **Podpora vývoje nových produktů, postupů a technologií v zemědělské prvovýrobě**. V této operaci již došlo k vyčerpání finanční alokace na období 2014–2020.

Producenti prasat dále mohli v minulém roce využívat v rámci programu **Zemědělec** zvýhodněné investiční úvěry poskytované **PGRLF** určené na pořízení investičního majetku související se zemědělskou prvovýrobou. Mezi další projekty, nabízené zemědělcům, byly provozní úvěry, finanční podpory pojištění hospodářských zvířat s cílem vyššího zajištění podnikatelských aktivit proti nepředvídatelným škodám, sociální zemědělství.

DRŮBEŽ, DRŮBEŽÍ MASO A VEJCE

Drůbež, drůbeží maso

Produkce drůbežího masa v ČR dosáhla v roce 2021 úrovně 280 tis. t živ. hm., což je nejvyšší výsledek od roku 2009. Oproti roku 2020 vzrostla o 3,6 %. Celková spotřeba drůbežího masa dosáhla v loňském roce úrovně 412 tis. t živ. hm. Jedná se o druhou nejvyšší spotřebu této komodity od roku 1989. Spotřeba na obyvatele jeví setrvalý zvyšující se stav, až na kolísání mezi lety 2010–2015. V roce 2020 dosáhla úrovně 29,8 kg na obyv. za rok, přičemž se jedná o 2,7% navýšení v meziročním srovnání 2020/2019 a zároveň nejvyšší úroveň od roku 2010. Soběstačnost v roce 2021 dosáhla úrovně cca 68 %, což je v porovnání s rokem 2020 zvýšení o 3,2 p. b.

V loňském roce se snížil dovoz v meziročním srovnání 2021/2020 o 7,6 % na 160,2 tis. t živ. hm. Nejvíce drůbežího masa bylo, stejně jako v roce 2020, dovezeno z Polska, a to 63 % z celkového množství dovezeného drůbežího masa do ČR. Mezi další významné dovozce drůbežího masa do ČR patří zejména Maďarsko (13 %) a Německo (7 %). Průměrná cena této komodity v rámci dovozu dosáhla 53,1 Kč/kg, což je o 7,5 Kč/kg více než v roce 2020. Vývoz se v roce 2021

Bilance výroby, spotřeby drůbežího masa a ceny kuřat (v tis. t živ. hm. a Kč/kg)

Rok	Výroba	Dovoz	Vývoz	Spotřeba	Spotřeba (kg/obyv./rok)	CZV kuřat	CPV kuřat	SC kuřat
1992	170	0,6	20,8	168	12,0	21,31	37,98	43,02
1995	180,0	11,7	10,2	178,8	13,0	22,22	38,81	46,80
2015	239,0	179,1	47,3	370,5	26,0	23,73	45,15	69,35
2016	247,4	182,3	53,1	374,9	26,6	23,47	44,44	68,28
2017	251,6	164,6	36,2	382,2	27,0	23,23	42,49	67,59
2018	260,1	170,4	32,4	399,0	28,4	23,03	39,88	68,76
2019	265,7	167,2	26,1	407,6	29,0	23,18	39,94	64,68
2020	270,0	173,4	24,9	416,4	29,8	22,72	40,95	63,26
2021	279,8	160,2	29,9	411,8	28,8 ¹⁾	23,11	40,40	58,46

Zdroj: ČSÚ, SDP, Celní statistika, Situační a výhledové zprávy MZe.

Vysvětlivky: CZV – ceny zemědělských výrobců. CPV – ceny průmyslových výrobců. SC – spotřebitelské ceny. ¹⁾ Odhad

Vývoj stavů jednotlivých kategorií drůbeže v ČR (v tis. ks)

Rok	Kuřata na chov	Kuřata na výkrm	Slepice	Kohouti	Husy	Kachny	Krůty	Drůbež celkem
2005	3 706	14 322	5 941	134	33	420	816	25 372
2010	2 755	14 884	6 216	187	19	402	376	24 838
2015	2 820	12 121	6 297	245	19	590	416	22 508
2016	2 658	11 435	6 116	212	20	498	374	21 314
2017	2 552	10 938	6 836	261	18	550	340	21 494
2018	2 896	11 283	7 990	260	20	781	344	23 573
2019	2 392	11 609	7 582	261	20	768	347	22 979
2020	2 850	11 731	8 502	258	22	598	304	24 247
2021	3 339	11 375	8 149	217	19	455	255	23 809

Zdroj: ČSÚ – Soupis hospodářských zvířat k 1. 4. daného roku.

v průměrné ceně 48,50 Kč/kg zvýšil oproti roku 2020 o 16,7 % na 29,9 tis. t živ. hm. Nejvíce drůbežího masa potom směřovalo na Slovensko, dále do Německa a Maďarska.

Ceny zemědělských výrobců se v roce 2021 zvýšily v porovnání s rokem 2020 o 1,69 % (22,72 Kč/kg v roce 2020 a 23,11 Kč/kg v roce 2021). Ceny průmyslových výrobců jatečných kuřat se meziročně 2021/2020 snížily o 1,3 % (-0,55 Kč/kg). SC meziročně klesly o 7,6 % (z 63,26 Kč/kg v roce 2020 klesla cena na 58,46 Kč/kg v roce 2021).

Stavy drůbeže podle Soupisu hospodářských zvířat ČSÚ k 1. 4. 2021 poklesly o 1,8 % na 23 809 tis. ks oproti roku 2020. Stavy drůbeže se v meziročním srovnání 2021/2020 snížily u všech kategorií drůbeže s výjimkou kategorie kuřata na chov, kde se počet kusů v roce 2021 zvýšil o 14,6 % na 3 339 tis. ks. Výrazný meziroční pokles jsme zaznamenali v roce 2021 především u stavu kachen, a to o 23,9 % na 455 tis. ks. Počty kachen pravidelně klesají již od roku 2019. K poklesu dále došlo u stavu krůt (o 16,1 % na 255 tis. ks) a kohoutů (o 15,9 % na 217 tis. ks).

Vejce

Od roku 2010 byla celková roční snáška konzumních vajec v roce 2021 nejvyšší a činila 2 460 mil. ks. V meziročním srovnání 2021/2020 se celková snáška zvýšila o 5,3 %. Převážná většina vyprodukovaných vajec pochází ze zemědělského sektoru (1 735 mil. ks), ale velmi důležité je i samozásobení vejci, které tvoří z celkové produkce 29,5 % (725 mil. ks vajec). Oproti klesajícímu trendu v produkci vajec v domácích hospodářstvích, který započal v roce 2014, došlo v meziročním srovnání 2021/2020 ke stagnaci produkce vajec (+0,41 %).

Poptávka po konzumních vejcích se doplnila dovozem konzumních vajec, vč. vaječných hmot. Do zahraničního obchodu s vejci jsou zahrnuty jak dovozy a vývozy konzumních vajec, tak i vaječných hmot přepočítaných na vejce. Dovoz v roce 2021 činil 658,3 mil. ks a oproti roku 2020 se zvýšil o 1,3 %, tj. o 8,5 mil. ks. Vývoz se oproti roku 2020 (279,5 mil. ks) v roce 2021 snížil o 7,22 % na 259,3 mil. ks. Míra soběstačnosti se v meziročním srovnání 2021/2020 snížila o 0,3 p. b.

Bilance výroby a spotřeby vajec (v mil. ks) a ceny zemědělských výrobců (CZV) a spotřebitelské ceny (SC) (v Kč/ks)

Rok	Výroba	Z toho samozásobení	Dovoz	Vývoz	Spotřeba	CZV	SC
2005	2 148	876	409,7	165,9	2 393,8	1,47	2,32
2010	2 125	888	615,7	191,7	2 549,0	1,63	2,47
2015	2 174	928	799,0	199,7	2 773,3	1,88	3,10
2016	2 161	848	781,7	211,3	2 731,0	1,67	2,85
2017	2 284	815	659,0	224,0	2 719,0	2,06	3,63
2018	2 293	770	659,0	262,0	2 675,0	1,86	3,84
2019	2 362	753	732,3	225,0	2 868,6	1,72	3,14
2020	2 330	722	649,8	279,5	2 700,4	1,81	2,87
2021	2 460	725	658,3	259,3	2 859,0	1,85	2,56

Zdroj: ČSÚ – Výsledky chovu drůbeže, celní statistika, MZe.

Pozn.: Koefficient pro přepočet kg na kusy vajec: skořápková vejce 17,4 ks, tekuté vaječné produkty 20 ks, sušené vaječné produkty 72 ks.

Průměrné stavy nosnic (v ks) po dopočtu domácích hospodářství obyvatelstva v ČR

Rok	Zemědělský sektor	Domácí hospodářství	Celkem
2005	5 539 143	4 378 116	9 917 259
2010	3 998 409	4 555 230	8 553 639
2015	4 137 802	4 761 437	8 899 239
2016	4 341 024	4 582 654	8 923 678
2017	4 754 481	4 528 497	9 282 978
2018	4 915 005	4 279 430	9 194 435
2019	5 259 592	4 181 003	9 440 595
2020	5 191 962	4 012 509	9 204 471
2021	5 562 555	4 026 152	9 588 707

Zdroj: Výsledky chovu drůbeže ČSÚ – údaj vyjadřuje průměr v roce, nikoliv stav k 31. 12.

Oproti roku 2020 se v roce 2021 průměrná cena zemědělských výrobců (CZV) konzumních vajec tříděných zvýšila o 2,2 % (o 0,04 Kč/ks) na cenu 1,85 Kč/ks. Meziročně 2021/2020 klesla průměrná spotřebitelská cena (SC) vajec o 10,8 %, na cenu 2,56 Kč/ks. SC vajec klesá od roku 2018.

Z celkového množství drůbeže v zemědělském sektoru, uveřejněného ČSÚ k 31. 12. 2021, bylo k 31. 12. 2021 v ČR chováno 5 201 tis. ks nosnic. Meziroční pokles 2021/2020 stavu nosnic k 31. 12. 2021 činil 8,7 % (493 tis. ks). Největší nárůst počtu nosnic k 31. 12. 2021 zaznamenal kraj Jihomoravský, kde počet kusů nosnic vzrostl v meziročním srovnání 2021/2020 o 31,2 % (cca 162 tis. ks). Největší meziroční 2021/2020 pokles počtu nosnic byl zaznamenán v kraji Ústeckém, a to cca 40 %.

Průměrný stav nosnic se v meziročním srovnání 2021/2020 zvýšil o 4 % na 9,6 mil. ks a od roku 2010 byl tento stav nejvyšší. Z celkového průměrného ročního množství nosnic bylo v roce 2021 chováno 58 % v zemědělském sektoru a zbylých 42 % v domácích hospodářstvích. V domácích hospodářstvích v meziročním srovnání 2021/2020 průměrný stav nosnic stagnoval, v zemědělském sektoru se meziročně 2021/2020 zvýšil o 6,7 % na 5,6 mil. ks.

Průměrná snáška v roce 2021 na jednu nosnici v zemědělském sektoru dosáhla 312 ks vajec na nosnici za rok, v domácích hospodářstvích 180 ks vajec na nosnici/rok. Nejvyšší průměrná snáška v roce 2021 v zemědělském sektoru byla ve společném územním celku Hl.m. Prahy a Středočeského kraje (320 ks/nosnice/rok) a nejnižší v kraji Vysočina (193 ks/nosnice/rok).

Podpory do chovu drůbeže v roce 2021

Dotace z národních zdrojů

Národní podpory v chovu drůbeže v letech 2015 až 2021

Dotační programy zemědělství na chov drůbeže ze státního rozpočtu, tzv. „národní dotace“	2015 (v mil. Kč)	2016 (v mil. Kč)	2017 (v mil. Kč)	2018 (v mil. Kč)	2019 (v mil. Kč)	2020 (v mil. Kč)	2021 ¹⁾ (v mil. Kč)
Podpora vybraných činností na ozdravování chovů drůbeže (DP 8.F.c.)	441	463	485	555	559	520	760
Podpora na účast producentů a zpracovatelů drůbeže a drůbežích produktů v režimu jakosti Q CZ (I9.B)	x	x	x	x	x	x	0,5
Zlepšení životních podmínek v chovu drůbeže (DP 20.B.)	x	x	136	297	307	319	256

Zdroj: MZe.

Pozn.: ¹⁾ Vyplaceno k 28. 2. 2022.

Dotace z prostředků Evropské unie

Chovatelé mohou čerpat podporu na investice z PRV ČR 2014–2020. Základní možností, kde je možné čerpat dotace a kde je alokováno nejvíce finančních prostředků, je operace **4.1.1 Investice do zemědělských podniků**. Chovatelé drůbeže mohli žádat o dotaci na investice do prvovýroby ve třech záměrech: a) projekty do 1 000 000 Kč a zároveň žadatel hospodaří na max. 150 ha (od 10. kola příjmu žádostí do 2 000 000 Kč), e) projekty do 5 000 000 Kč a j) projekty nad 5 000 000 Kč do 75 000 000 Kč (ve 12. kole příjmu žádostí do 30 000 000 Kč).

V 1. kole příjmu žádostí o dotaci bylo v roce 2015 podáno 77 žádostí se zaměřením na drůbež a vejce s požadavkem na dotaci 549 855 419 Kč. Proplaceno bylo **49 žádostí** s celkovou výší dotace **380 043 706 Kč**. Ve 3. kole příjmu žádostí o dotaci bylo v roce 2016 podáno 73 žádostí se zaměřením na drůbež a vejce s požadavkem na dotaci 488 253 296 Kč. Proplaceno bylo celkem **40 žádostí** s celkovou výší dotace **318 075 774 Kč**. V 5. kole příjmu žádostí o dotaci bylo v roce 2017 podáno 71 žádostí se zaměřením na drůbež a vejce s požadavkem na dotaci 411 564 580 Kč. Proplaceno bylo **27 žádostí** s celkovou výší dotace **131 345 993 Kč**. V 7. kole příjmu žádostí o dotaci bylo v roce 2018 podáno 86 žádostí se zaměřením na drůbež a vejce s požadavkem 531 054 093 Kč. Schváleno k podpoře bylo **54 žádostí** s celkovou výší dotace **316 461 820 Kč**. V termínu 14. 7. – 4. 8. 2020 bylo vyhlášeno 10. kolo příjmu žádostí o dotaci, a to mimořádně v souvislosti s pandemií COVID-19. Toto kolo příjmu žádostí bylo zaměřeno na citlivé sektory s nejnižší mírou soběstačnosti, včetně sektoru drůbeže. Podáno bylo 149 žádostí se zaměřením na drůbež a vejce s požadavkem 1 455 893 964 Kč, z toho bylo schváleno **55 žádostí** s celkovou výší dotace **424 643 449 Kč**. Doposud poslední příjem žádostí o dotaci proběhl v rámci 12. kola v termínu 15. 6. – 13. 7. 2021. Podáno bylo se zaměřením na drůbež a vejce 99 žádostí s požadavkem 503 212 344, z toho bylo k podpoře doporučeno 77 žádostí s požadovanou výší dotace 374 973 954 Kč.

Další možností, jak čerpat dotace na chov drůbeže v rámci investičních podpor, je operace **4.2.1 Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů**, kde jsou podporovány investice do zařízení a moderních technologií, které souvisí se

zpracováním zemědělských produktů, tedy i drůbežího masa a vajec. Další možností je operace **6.1.1 Zahájení činnosti mladých zemědělců**, kde mohou mladí zemědělci získat dotaci ve výši 45 tis. € na realizaci svého podnikatelského plánu. Rovněž v těchto operacích proběhl poslední příjem žádostí ve 12. kole.

Dotační příležitostí pro chovatele drůbeže byla dále operace **16.2.1 Podpora vývoje nových produktů, postupů a technologií v zemědělské prvovýrobě**. V této operaci již došlo k vyčerpání finanční alokace na období 2014–2020.

OSTATNÍ ŽIVOČIŠNÉ KOMODITY

OVCE A KOZY

K 1. 4. 2021 bylo dle Soupisu hospodářských zvířat v České republice (Soupis ČR) chováno 183 145 ks ovcí. Oproti roku 2020 došlo k meziročnímu poklesu jejich počtu o 10,1 % (-20 4567 ks). Počet bahnic meziročně klesl o 7,5 % (-9 422 ks) na 116 534 ks. K poklesu došlo také u jehnic, jejichž počet se snížil o 4,5 % (-3 094 ks) na 18 184 ks. Počet plemenných beranů klesl o 12,7 % (-826 ks) na 5 668 ks.

K 1. 4. 2021 bylo v ČR chováno 25 409 ks koz. V porovnání s rokem 2020 došlo k poklesu stavu koz o 12,1 % (-3 510 ks).

Produkce skopového masa v roce 2021 meziročně mírně klesla o 12,5 % na 3,22 tis. t jatečné hmotnosti (v roce 2020 byla produkce 3,68 tis. t j. hm.). Skopové maso je ale stále doplňkovým druhem masa na tuzemském trhu. Soběstačnost dosáhla v roce 2021 výše 98,9 %, což je o 1,8 % více než v roce 2020.

V době přetrvávající pandemie COVID-19 v roce 2021 stále docházelo ke snižování jak spotřeby skopového masa, tak i k poklesu počtu poražených ovcí a koz na jatkách i mimo jatka. Celkové porážky ovcí včetně odhadu domácích porážek dosáhly 138,1 tis. ks, z toho 112,3 tis. jehňat. Z uvedených počtů bylo na jatkách poraženo 8 184 ks (včetně 6 346 ks jehňat). Průměrná živá hmotnost jehňat na jatkách dosáhla 31,1 kg, průměrná živá hmotnost ovcí 50,7 kg, živá hmotnost jehňat při zohlednění domácích porážek dosáhla 38 kg, ovcí 4 kg. Porážky koz včetně domácích porážek činily 29 460 ks, počet poražených koz na jatkách byl 460 ks.

Bilance výroby a spotřeby skopového masa

Ukazatel	MJ	2016	2017	2018	2019	2020	2021 ¹⁾
Stavy ovcí celkem k 1. 4. daného roku	ks	218 493	217 141	218 915	213 068	203 612	183 145
Stavy koz celkem k 1. 4. daného roku	ks	26 548	28 174	30 316	29 210	28 919	25 409
Výroba	tis. t j. hm.	3,87	4,0	4,0	4,03	3,68	3,22
z toho – domácí hospodářství	tis. t j. hm.	3,69	3,70	3,70	3,81	3,49	3,03
Dovoz ¹⁾	tis. t j. hm.	0,49	0,41	0,40	0,66	0,40	0,36
Celková nabídka	tis. t j. hm.	4,36	4,41	4,40	4,69	4,08	3,58
Domácí spotřeba	tis. t j. hm.	2,68	3,28	3,61	4,16	3,77	3,26
Vývoz ¹⁾	tis. t j. hm.	0,23	0,50	0,50	0,48	0,31	0,32
Celková poptávka	tis. t j. hm.	4,36	4,41	4,40	4,69	4,08	3,58
Soběstačnost	%	93,7	102,3	102,6	95,7	97,6	98,9

Zdroj: ČSÚ, MZe, Statistika zahraničního obchodu ČSÚ, Svaz chovatelů ovcí a koz z. s.

Pozn.: Koeficient přepočtu živé hmotnosti na jatečnou = 0,46. ¹⁾ Dovoz a vývoz včetně živých zvířat.

Spotřeba skopového a koziho masa, které je ve statistice uváděná včetně koňského masa, dosáhla v roce 2021 výše 0,4 kg/obyv./rok. Na této úrovni se drží od roku 2009. Pouze cca 6 % ovcí, jehňat, koz a kůzlat je dodáváno na jatka k porážkám. V rámci samozásobení je poraženo přibližně 94 % ovcí a koz.

Podpory do chovu ovcí a koz v roce 2021

Dotace z národních zdrojů

Udržování a zlepšování genetického potenciálu hospodářských zvířat

Dotační program 2.A: Udržování a zlepšování genetického potenciálu hospodářských zvířat

Předmět dotace	Přiznaná dotace (Kč)
2.A.b.K.	1 202 286,42
2.A.b.O.	2 750 318,44
2.A.e.1.a.K.	1 006 590,00
2.A.e.1.a.O.1.	2 060 540,00
2.A.e.1.a.O.2.	440 460,00
2.A.e.1.b.2.	15 408,00
2.A.e.1.b.3.	24 766,00
2.A.e.2.i.	30 386 242,00
2.A.e.2.j.	8 709 760,00
2.A.e.2.k.1.	3 787 000,00
2.A.e.2.k.2.	787 500,00
2.A.e.3.e.	5 235 000,00
Celkový součet	56 405 870,86

Zdroj: SZIF – administrace národních dotací.

Podpora genetických zdrojů

V roce 2021 byla vyplacena dotace na dotační podprogram **6.1 – Podpora genetických zdrojů zvířat v celkové výši 4 074 370 Kč.**

Na jednotlivé předměty dotace byly vyplaceny níže uvedené finanční částky:

- 6.1.4 šumavská ovce: 1 135 590 Kč
- 6.1.5 valašská ovce: 764 430 Kč
- 6.1.6 bílá krátkosrstá koza: 1 535 950 Kč
- 6.1.7 hnědá krátkosrstá koza: 638 400 Kč

Dotace z prostředků Evropské unie

Přímé platby

Dobrovolná podpora vázaná na produkci (VCS)

Dobrovolnou podporou vázanou na produkci jsou podporovány tzv. citlivé sektory rostlinné a živočišné výroby. Před rokem 2015 byly finanční prostředky ve výši 3,5–6,5 % roční obálky na přímé platby směřovány prostřednictvím zvláštní podpory dle čl. 68 nařízení Rady (ES) č. 73/2009 do sektoru brambor pro výrobu škrobu, chmele, krav bez TPM, dojníc a chovu ovcí a koz.

Pro období 2015–2021 směřovaly finanční prostředky nejenom na tyto sektory, ale i na ovoce, zeleninu, konzumní brambory, cukrovou řepu a bílkovinné plodiny, a to v celkové výši 15 % roční obálky na PP, tedy v průměru cca 3,4 mld. Kč ročně.

Došlo tak nejenom k rozšíření počtu podporovaných komodit, ale také k významnému nárůstu objemu finančních prostředků. Tento mechanismus na rozdíl od jiných umožňuje podporu vázat na skutečnou aktuální produkci, nikoliv historické údaje, a je u něj zaručeno, že podpora bude alokována tzv. „živým producentům“.

VCS – Podpora na chov bahnic nebo na chov koz

Podmínky poskytování podpory na chov bahnice nebo chov kozy upravuje § 31 nařízení vlády č. 50/2015 Sb.

Základní podmínkou pro poskytnutí této platby je chov ovcí/koz pastevním způsobem chovu, což znamená, že žadatel

musí ovce/kozy chovat a pást na trvalých travních porostech nebo na travních porostech, které jsou na něj evidovány v evidenci využití půdy podle uživatelských vztahů (LPIS), minimálně v období od 15. května do 11. září příslušného kalendářního roku.

Platba se poskytuje na minimálně 2 velké dobytčí jednotky (VDJ) ovcí nebo koz, které jsou starší 1 roku, přičemž přepočítací koeficient u bahníc a koz je 0,15; tzn. minimální počet zvířat, na která lze žádat je 14 ks.

Další podmínkou pro poskytnutí dotace je vedení pastevního deníku, kde jsou uvedena identifikační čísla zvířat a identifikační čísla dílů půdních bloků, na kterých se zvířata pasou. Tento pastevní deník je třeba uchovávat po dobu 5 let.

Od roku 2017 je nejen u této, ale u všech podpor vázaných na hospodářská zvířata, kladen důraz na kontrolu včasnosti hlášení změn do ÚE, tj. hlášení změn do ÚE bude vyžadováno do 7 dnů od události.

V roce 2021 byly vyčleněny na odvětví ovcí a koz v rámci přímých plateb finanční prostředky ve výši cca 73,4 mil. Kč.

V roce 2021 činila sazba 4 204,17 Kč/VDJ. Počet žádostí v roce 2021: 2 445, počet VDJ: 17 454,90.

Přechodná vnitrostátní podpora (PVP)

V principu se jedná o obdobné podpory, jako byly národní doplňkové platby k přímým podporám (tzv. Top-Up). Reforma SZP umožnila novým členským státům (včetně ČR) poskytovat PVP i pro období 2015–2020. Na místo plánovaného ukončení poskytování v roce 2020 pokračuje výplata PVP za podmínek jako v roce 2020 i během přechodného období 2021–2022. V roce 2021 byl právním základem pro poskytování PVP čl. 9 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2020/2220, který stanovuje, že členské státy poskytující přechodnou vnitrostátní podporu v období 2015–2020 mohou rozhodnout, že ji budou poskytovat i v letech 2021 a 2022, přičemž celková částka PVP, kterou bylo možno v roce 2021 poskytnout, činila 50 % z finančního rámce schváleného Komisí pro rok 2013, který činil 43 368 000 €. PVP jsou poskytovány výhradně z rozpočtu ČR. V rozpočtové kapitole MZe byla na poskytování PVP za rok 2021 alokována částka v celkové výši **563,8 mil. Kč** na všechny komodity. V roce 2021 byly tyto platby poskytovány na zemědělskou půdu, chmel, škrobové brambory, přezýtkavce, KBTPM a na chov ovcí a koz.

Sazba PVP pro ovce a kozy pro rok 2021 byla ve výši 45,77 Kč/VDJ. Počet žádostí v roce 2021: 2 779, počet VDJ: 18 658,35.

Environmentální opatření v roce 2021

Nepřímo k podpoře chovu ovcí a koz přispívají rovněž plošná environmentální opatření PRV 2014–2020.

V rámci PRV 2014–2020 jsou podporována Agroenvironmentálně-klimatická opatření (NV č. 75/2015 Sb.) a navazující zkrácené závazky podle NV č. 330/2019 Sb., která nejsou primárně zaměřena na hospodářskou produkci či chov ovcí a koz, ale chov hospodářských zvířat podporují nepřímo, a to vytvářením krmivové základny. Cílem opatření je podporovat takové způsoby využití zemědělské půdy, které jsou v souladu s ochranou a zlepšením životního prostředí, krajiny a jejich vlastností. Opatření podporuje zachování obhospodařovaných území vysoké přírodní hodnoty, přírodních zdrojů, biologické rozmanitosti a údržbu krajiny. Jednotlivá podopatření jsou realizována formou závazků. Žadatel se vstupem do závazku zavazuje po celou dobu trvání závazku hospodařit v souladu s podmínkami daného podopatření nebo titulu na celé výměře

zemědělské půdy, se kterou do závazku vstoupil, a v souladu s podmínkami Cross Compliance a ostatními podmínkami danými platnou evropskou a národní legislativou.

Podopatření Ošetřování travních porostů

Toto podopatření je cílené na podporu cenných biotopů na trvalých travních porostech (TTP), tj. zvláště chráněných území, ochranných pásem národních parků, oblastí Natura 2000 a vymezených cenných biotopů ve volné krajině, tzv. prioritních oblastí. Ve volné krajině, mimo uvedené prioritní oblasti, žadatel vstupuje do základního titulu Obecná péče o extenzivní louky a pastviny. Po celou dobu závazku je povinen dodržovat podmínky jako jsou termíny seči či pastvy, podmínky týkající se aplikace hnojiv či herbicidů a dodržení intenzity chovu hospodářských zvířat, tj. minimální a maximální počet VDJ/ha TTP. Minimální ve výši 0,3 VDJ/ha TTP a maximální ve výši 1,15 VDJ/ha TTP, resp. 1,5 VDJ/ha z. p. (započítány jsou ovce a kozy nad 1 rok, přepočítávací koeficient 0,15 VDJ).

V roce 2021 bylo požádáno v rámci podopatření Ošetřování travních porostů na výměru více než 921 tis. ha (standardní pětileté a navazující zkrácené závazky).

Podopatření „Zatrávňování orné půdy a Zatrávňování drah soustředěného odtoku“

Podopatření Zatrávňování orné půdy a Zatrávňování drah soustředěného odtoku je primárně velmi účinnou prevencí procesu degradace půd erozí a má pozitivní vliv na jakost vod. Omezenou možností použití herbicidů (a prakticky i nepoužívání jiných kategorií přípravků na ochranu rostlin) a podporou přesunu od intenzivní zemědělské produkce na orné půdě k extenzivní produkci s minimem zemědělských vstupů přispívá k pestrosti krajiny a rovněž nepřímo podporuje chov ovcí a koz vytvářením objemných krmiv a možností pastvy od druhého roku závazku.

Zažádaná výměra v rámci podopatření Zatrávňování orné půdy ke konci roku 2021 byla 13 330 ha.

Zažádaná výměra v rámci podopatření Zatrávňování drah soustředěného odtoku ke konci 2021 byla 70 ha.

Podopatření „Údržba zatravněných dílů půdních bloků a Údržba zatravněných drah soustředěného odtoku“

Podopatření Údržba zatravněných dílů půdních bloků a Údržba zatravněných drah soustředěného odtoku navazuje na výše uvedená podopatření formou zkrácených závazků. Podopatření stanovují základní podmínky pro údržbu zatravněných ploch (seč, pastva, možnosti hnojení) podle NV č. 330/2019 Sb.

Zažádaná výměra v rámci podopatření Údržba zatravněných dílů půdních bloků ke konci roku 2021 byla 4 051 ha. Zažádaná výměra v rámci podopatření Údržba zatravněných drah soustředěného odtoku ke konci roku 2021 byla 2 ha.

Dalším z opatření, která v rámci PRV 2014–2020 přispívají k chovu ovcí a koz je **Ekologické zemědělství** (NV č. 76/2015 Sb.) a navazující zkrácené závazky podle NV č. 331/2019 Sb. Opatření Ekologické zemědělství jsou eliminovány konvenční přípravky na ochranu rostlin. Hlavním nástrojem podpory chovu ovcí a koz v rámci tohoto opatření je produkce krmiva a možnost pastvy. Žadatel je povinen dodržovat minimální intenzitu chovu hospodářských zvířat na úrovni 0,3 VDJ/ha TTP (do výpočtu se započítávají pouze ekologicky chovaná zvířata; započítány jsou ovce a kozy nad 1 rok, přepočítávací koeficient 0,15 VDJ).

Zažádaná výměra v rámci opatření Ekologické zemědělství byla v roce 2021 na výměru více než 548 tis. ha (standardní pětileté a navazující zkrácené závazky); z toho byly dotace na zemědělskou půdu s druhem zemědělské kultury trvalý travní porost ke konci 2021 na 443 tis. ha.

V rámci PRV 2014–2020 jsou podporovány i oblasti s přírodními a jinými omezeními – opatření **Platby pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními**. Opatření přispívá k cílům SZP k zachování a obnově cenných stanovišť na zemědělské i lesní půdě z hlediska biodiverzity, zachování ekologické stability a je prevencí opouštění půd v oblastech s přírodními omezeními. Nepřímo se podílí i na podpoře chovu ovcí a koz v těchto oblastech možností pastvy a produkci krmiva.

Platba pro zemědělce dodržující zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí (greening)

Cílem greeningu je snížit negativní dopady zemědělské činnosti na životní prostředí. Žadatel o tuto platbu je povinen dodržovat na všech svých způsobilých hektarech zemědělské půdy zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí. Základní pravidla greeningu vyplývají z příslušného evropského nařízení pro přímé platby, které vymezuje jeho tři složky, tj. diverzifikaci plodin, zachování výměry trvalých travních porostů a vyhrazení plochy využívané v ekologickém zájmu (Ecological Focus Area – EFA).

Sazba greeningové platby pro rok 2021 je ve výši 1 833,32 Kč/ha.

Program rozvoje venkova ČR na období 2014–2020

Z PRV 2014–2020 mohli chovatelé ovcí a koz čerpat dotace na investice do výstavby i rekonstrukce zemědělských staveb, pořízení potřebných technologií i pořízení mobilních strojů. Tyto podpory bylo možné čerpat zejména z operace 4.1.1 Investice do zemědělských podniků a 6.1.1 Zahájení činnosti mladých zemědělců. Poskytování podpor se řídí Pravidly, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace na projekty PRV na období 2014–2020, které vydává Ministerstvo zemědělství ČR na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1305/2013 ze dne 17. prosince 2013 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1698/2005.

Operace 4.1.1 Investice do zemědělských podniků

Dotace z této operace mohli čerpat všichni zemědělství podnikatelé na projekty od 100 tis. do 75 mil. Kč výdajů, ze kterých je stanovena dotace. Základní míra dotace byla 40 %, a tu bylo možné u mladých začínajících zemědělců a žadatelů hospodařících ve znevýhodněných (LFA oblastech) o 10 % navýšit. Maximální míra dotace byla 60 %.

Pro chov ovcí a koz se dotují tyto investice:

- výstavba a rekonstrukce stájí, dojíren, pastevních areálů a dalších staveb potřebných pro chov,
- pořízení technologií sloužících k chovu,
- výstavba a rekonstrukce jímek a hnojišť,
- výstavba a rekonstrukce skladovacích prostor pro krmiva a steliva jako jsou seníky, silážní a senážní žlaby apod.,
- mobilní stroje pro živočišnou výrobu.

Z investičních dotací nebylo možno dotovat nákup zvířat. Operace je rozdělena na záměry podle jednotlivých sektorů, podle velikosti projektů a podle velikosti obhospodařované půdy. Pro Ovce a kozy tak bylo možné čerpat z těchto záměrů:

- a) Živočišná výroba – projekty do 1 000 000 Kč, žadatelů, kteří hospodaří na max. 150 ha,
- f) sektor Ostatní (ovce, kozy, koně, králíci), projekty do 5 000 000 Kč (nezáleží na velikosti obhospodařované půdy),
- k) sektor Ostatní (ovce, kozy, koně, králíci), projekty nad 5 000 000 Kč do 75 000 000 Kč (nezáleží na velikosti obhospodařované půdy)

V termínu 14. 7. – 4. 8. 2020 bylo vyhlášeno zatím poslední – 10. kolo příjmu žádostí o dotaci, a to mimořádně v souvislosti s pandemií COVID-19. Toto kolo příjmu žádostí bylo zaměřeno na citlivé sektory s nejnižší mírou soběstačnosti, včetně sektoru ovcí a koz. Chovatelé ovcí a koz mohli žádat o dotaci v záměru a) projekty do 2 000 000 Kč včetně a zároveň žadatel hospodaří na maximálně 150 ha; Živočišná výroba. Základní míra dotace byla 50 %, a tu bylo možné u mladých začínajících zemědělců a žadatelů hospodařících v ekologickém režimu o 5 % navýšit. Maximální míra dotace byla 60 %.

V tomto posledním 10. kole příjmu žádostí o dotaci bylo v roce 2018 podáno 184 žádostí se zaměřením na chov ovcí a koz s celkovým požadavkem 83 807 874 Kč. Schváleno bylo 152 žádostí s celkovou výší dotace 70 492 813 Kč.

Operace 6.1.1 Zahájení činnosti mladých zemědělců

Již z názvu je patrné, že podpora je určena pro mladé začínající zemědělce, tedy osoby do 40 let (včetně), které nepodnikají v zemědělství déle než 2 roky. Dotace ve výši 45 tis. € se poskytuje na realizaci čtyřletého podnikatelského plánu.

Poslední příjem žádostí se konal v říjnu 2020 v rámci 11. kola. Bylo podáno 212 žádostí s výší požadované dotace 254 400 000 Kč. Prozatím došlo pouze k fázi doporučení, kdy bylo celkem doporučeno 201 žádostí s požadavkem na dotaci ve výši 241 200 000 Kč. Další příjem žádostí se v rámci stávajícího programového období již nepředpokládá, pokud se nepodaří zajistit dodatečné finanční prostředky.

KRÁLÍCI

Dlouhodobý setrvalý pokles stavu králíků v ČR od roku 2010 pokračoval až do roku 2019. V roce 2020 počet chovaných králíků v tuzemsku stagnoval a v ČR se chovalo 4 926 tis. ks králíků. V roce 2021 se v porovnání s rokem 2020 počet chovaných králíků v tuzemsku zvýšil o 4,3 % (+223 tis. ks), z toho se převážná většina králíků chovala v malochovech (94 %). Na farmách se v roce 2021 stav králíků v porovnání s rokem 2020 zvýšil u králíků na výkrm (+21,7 %), zatímco počet chovných králíků se snížil o 10 %. Oproti roku 2020 se stavy v roce 2021 zvýšily i v malochovech, a to o 3,3 %. Ke zvýšení počtu v malochovech došlo jak u chovných králíků, tak i u králíků na výkrm. Na zvýšení počtu výkrmových králíků v malochovech se podílela do značné míry i obava z nedostatku kvalitních potravin během pandemie COVID-19. Chov králíků je v porovnání s chovy ostatních hospodářských zvířat, vyjma drůbeže, poměrně jednoduchý a králíčí maso je zdrojem kvalitní a dietetické potravy vhodné pro všechny věkové kategorie. Chov králíků navíc poskytuje vítané zpestření času v době omezení sociálních kontaktů.

Přestože králíčí maso je velmi dietetické, vhodné pro všechny věkové kategorie obyvatel, tak spotřeba králíčího masa v ČR pozvolna klesá od roku 2010, kdy byla průměrná spotřeba 2,2 kg/obyv./rok. Průměrná spotřeba v ČR v meziročním srovnání 2020/2019 stagnovala, a byla 0,6 kg/obyv./rok.

Stavy králíků v ČR v rozmezí let 2011–2021 (v tis. ks)

Rok	Druh chovu				Celkem
	Faremní		Malochovy		
	Kategorie				
	Chov	Výkrm	Chov	Výkrm	
2011	25	454	1 050	6 373	7 932
2012	23	452	920	5 900	7 295
2013	21	305	850	5 300	6 476
2014	16	180	780	4 700	5 676
2015	14	160	740	4 500	5 414
2016	14	165	738	4 450	5 367
2017	13	300	710	4 280	5 303
2018	12	250	690	4 000	4 952
2019	12	250	675	3 950	4 887
2020	11	235	680	4 000	4 926
2021	9	300	690	4 150	5 149

Zdroj: Rabbit Trhový Štěpánov, MZe.

Na tento pokles spotřeby králíčího masa má vliv jeho vyšší cena, nízká výtěžnost i horší dostupnost, především ve větších městských aglomeracích. Kromě toho, že králíčí maso je výborným zdrojem vitamínů (především vit. B12) a minerálních látek (draslík, fosfor), je především vyhledáváno jako důležitá součást jídelníčku nemocných lidí a sportovců. Lehce stravitelný protein, malá tučnost i nízký obsah sodíků a cholesterolu jsou velmi ceněné vlastnosti i pro období rekonvalescence. Dietetické i chuťové vlastnosti králíčího masa, včetně jeho ceny, lze ovlivnit výživou brojlerových králíků. Ve faremních chovech se používají především krmné směsi přímo vyráběné pro jednotlivé věkové kategorie králíků i pro kategorii chovu.

V roce 2021 dosáhla domácí produkce výkrmových králíků 11,01 tis. t živ. hm, což je o 2,8 % více než v roce 2020. Poptávku po králíčím mase doplnil dovoz králíčího masa i živých jatečných králíků. Nejvíce králíčího masa k nám bylo dovezeno ze Španělska a Číny. Důvodem živých jatečných králíků byl nejvyšší z Polska a Slovenska. Celkový dovoz činil v roce 2021 3,02 tis. t živ. hm. a byl o 5,9 % nižší než v roce 2020. Během celého roku 2021 bylo z ČR vyvezeno králíčího masa celkem 0,47 tis. t živ. hm. Nejvíce králíčího masa jsme vyvezli do Německa a Ruské federace. Oproti roku 2020 se vývoz masa králíků v roce 2021 zvýšil o 8,5 %.

Podpory do chovu králíků v roce 2021

Dotace z národních zdrojů

Podmínky čerpání podpor jsou uvedeny v „Zásadách, kterými se na základě §1, §2 a §2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, stanovují podmínky pro poskytování dotací na udržování a využívání genetických zdrojů pro výživu a zemědělství“. Zásady jsou dostupné na www.eagri.cz v kolonce dotace – národní dotace – genetické zdroje – dotace.

Dotace z prostředků Evropské unie

Program rozvoje venkova

Chovatelé králíků mohou čerpat podporu na investice z PRV ČR 2014–2020. Základní možností, kde bylo možné čerpat dotace s nejvyšší alokací finančních prostředků, byla operace 4.1.1 **Investice do zemědělských podniků**. Chovatelé králíků mohli žádat o dotaci v záměrech a) projekty do 1 000 000 Kč a zároveň žadatel hospodaří na max. 150 ha (ve 12. kole příjmu žádostí do 2 000 000 Kč), f) projekty do 5 000 000 Kč – Ostatní (ovce, kozy, koně, králíci) a k) projekty nad 5 000 000 Kč do 75 000 000 Kč – Ostatní (ovce, kozy, koně, králíci) (ve 12. kole příjmu žádostí do 30 000 000 Kč). V 1. kole příjmu žádostí o dotaci v roce 2015 byly proplaceny 4 projekty se zaměřením na králíky s celkovou výší dotace 12 620 202 Kč. V 5. kole příjmu žádostí o dotaci byly v roce 2017 podány 4 žádosti se zaměřením na králíky s požadavkem na dotaci 1 745 640 Kč, avšak žádná z těchto žádostí nebyla schválena k podpoře. V 7. kole příjmu žádostí o dotaci byly v roce 2018 podány 2 žádosti se zaměřením na králíky s požadavkem na dotaci ve výši 719 680 Kč, avšak žádná z těchto žádostí nebyla schválena k podpoře. V termínu 14. 7. – 4. 8. 2020 bylo vyhlášeno 10. kolo příjmu žádostí o dotaci, a to mimořádně v souvislosti s pandemií COVID-19. Toto kolo příjmu žádostí bylo zaměřeno na citlivé sektory s nejnižší mírou soběstačnosti a na sektor králíků tak nebylo možné podat žádost o dotaci. Doposud poslední příjem žádostí o dotaci proběhl v rámci 12. kola v termínu 15. 6. – 13. 7. 2021. Podány byly se zaměřením na králíky 2 žádosti s požadavkem 2 942 228 Kč, které byly zároveň doporučeny k podpoře.

Také v níže uvedených operacích bylo možné žádat o dotaci se zaměřením na chov králíků. Na zpracování svých zemědělských produktů mohou zemědělci čerpat dotace z operace 4.2.1 **Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů**. Pro mladé začínající zemědělce, tzn. zemědělce do 40 let, kteří

nepodnikají déle než 2 roky, je pak určena operace **6.1.1 Zahájení činnosti mladých zemědělců**. Rovněž v těchto operacích proběhl poslední příjem žádostí ve 12. kole. Dále bylo možné využít opatření Spolupráce, zejména operaci **16.3.1 Sdílení zařízení a zdrojů**, kde bylo možné si pořídit investici, např. stroj, společně s jiným zemědělcem. Pro chovatele, kteří vyvíjejí vlastní inovace, či zlepšení byla určena operace **16.2.1 Podpora vývoje nových produktů, postupů a technologií v zemědělské prvovýrobě**.

RYBY

V České republice náleží rybářství k dlouhodobě úspěšným odvětvím živočišné výroby v zemědělství. Toto odvětví je zaměřeno především na chov, zúšlechťování, ochranu a lov ryb, popřípadě i jiných vodních organismů a lze jej rozdělit na produkční a sportovní rybářství. Produkční i sportovní rybářství jsou v ČR řízeny zákonem č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské stráž, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství) a jeho prováděcí vyhláškou č. 197/2004 Sb.

Produkční rybářství je charakterizováno jako systematická, cílevědomá a odborná péče o obsádky ryb a jejich ochrana při využití reprodukce. Pod pojmem produkční rybářství se v ČR rozumí kromě převažujícího rybníkářství, také chov lososovitých druhů ryb či chov ryb ve speciálních rybochovných zařízeních (např. recirkulační akvakulturní systémy), a to k zajištění produkce ryb a rybiho masa a produkce rybí násady. V ČR existuje více než 24 tis. rybníků a vodních nádrží o celkové ploše přibližně 52 tis. ha, z toho na více než 41 tis. ha je provozován chov a produkce ryb. Rybníky navíc plní celou řadu dalších významných mimoprodukčních funkcí, jako je např. protipovodňová ochrana a retence vody, dočišťování povrchových vod, zlepšování vláhové bilance v krajině, ekologickou funkci a další.

Sportovní rybářství v sobě zahrnuje výkon rybářského práva v rybářských revírech ČR. Hospodaření v rybářských revírech spočívá v obhospodařování říčních systémů a vodních útvarů takovým způsobem, aby byla zachována stabilní, druhově a věkově různorodá rybí společenstva. V ČR je vyhlášeno více než 2 tis. rybářských revírů reprezentujících výměru téměř 42 tis. ha, přičemž sportovním rybolovem se zabývá zhruba 350 tis. rybářů. Rybářské revíry jsou rozděleny na mimopstruhové a na pstruhové. Jejich největšími uživateli jsou Český rybářský svaz, z. s., a Moravský rybářský svaz, z. s.

V roce 2019 bylo v ČR vyprodukováno 21,0 tis. t ž. hm. tržních ryb. Výlov z rybníků dosahoval z celkové výroby 19,9 tis. t ž. hm. ryb. Ze speciálních zařízení (převážně průtočných systémů s chovem lososovitých ryb) bylo získáno 1 048 t ž. hm. ryb a 44 t bylo vyloveno z přehrad. Druhové zastoupení tržních ryb je u nás dlouhodobě stabilní a výrazněji se oproti předchozím letům nemění, neboť tradičně dominuje produkce kapra. V roce 2019 dosáhl jeho výlov 17,9 tis. t ž. hm., což v meziročním srovnání představovalo mírné zmenšení o 2,6 %. Na celkovém objemu produkovaných ryb se podílel kapr 85,5 %, lososovité ryby zaujímaly 4,5 %, býložravé ryby 5,2 %, výlov lina činil 0,7 % a dravé ryby představovaly 1,2 % z celkového výlovu.

Výlov ryb na udici z rybářských revírů dosáhl v roce 2019 hodnoty 3,7 tis. t ž. hm. Ze 78,4 % (2,9 tis. t ž. hm.) se na něm podílel kapr obecný, z ostatních druhů ryb převažoval cejn velký, štika obecná, candát obecný a sumec velký (celkem

0,5 tis. t ž. hm.). Informace o produkci tržních ryb v ČR za rok 2020 budou známy až na jaře roku 2021.

Na tuzemský trh bylo z domácí produkce dodáno 8 464 t živých ryb v roce 2019. Objem zpracovaných ryb v roce 2019 představoval 2,4 tis. t ryb v živé hmotnosti a reprezentoval téměř 12% podíl z objemu vylovených tržních ryb.

Český trh nadále preferoval dodávky živých ryb z domácí produkce, které v posledních třech letech představovaly 38–40 % produkce získané chovem. Podíl zpracovaných ryb z domácí produkce na výrobky z celkového objemu sladkovodních tržních ryb dosahoval 10–12 %.

V roce 2020 bylo v ČR vyprodukováno 20,4 tis. t ž. hm. tržních ryb, což představovalo ve srovnání s rokem 2019 snížení o 2,8 %, (o 0,6 tis. t ž. hm.). Výlov z rybníků dosahoval z celkové výroby 19,3 tis. t ž. hm. ryb. Ze speciálních zařízení (převážně průtočných systémů s chovem lososovitých ryb) bylo získáno 1,1 tis. t ž. hm. ryb a 24 t bylo vyloveno z přehrad. Druhové zastoupení tržních ryb je u nás dlouhodobě stabilní a výrazněji se oproti předchozím letům nemění, neboť tradičně dominuje produkce kapra. V roce 2020 dosáhl jeho výlov 17,4 tis. t ž. hm., což v meziročním srovnání představovalo snížení o 3,2 %. Na celkovém objemu produkovaných ryb se podílel kapr 85,1 %, lososovité ryby zaujímaly 4,5 %, býložravé ryby 4,9 %, výlov lina činil 0,7 % a dravé ryby představovaly 1,2 % z celkového výlovu.

Výlov ryb na udici dosáhl v roce 2020 hodnoty 3,7 tis. t ž. hm., což byl podobné množství jako v roce 2019. Téměř ze 78 % (2,9 tis. t ž. hm.) se na něm podílel kapr obecný, z ostatních druhů ryb převažoval cejn velký, štika obecná, candát obecný a sumec velký (celkem 475 tis. t ž. hm.).

Na tuzemský trh bylo z domácí produkce dodáno 7,6 tis. t živých ryb v roce 2020, což představovalo oproti roku 2019 snížení o 9,5 % (o 0,8 tis. t ž. hm.). Objem zpracovaných ryb se meziročně nezměnil (2,4 tis. t v ž. hm.) a reprezentoval téměř 12% podíl z objemu vylovených tržních ryb.

Český trh nadále preferoval dodávky živých ryb z domácí produkce, které v posledních třech letech představovaly 37–40 % produkce získané chovem. Podíl zpracovaných ryb z domácí produkce na výrobky z celkového objemu sladkovodních tržních ryb dosahoval cca 12 %.

Tuzemská spotřeba ryb podle ČSÚ, zahrnující sladkovodní i mořské ryby, v roce 2020 se meziročně snížila na 5,7 kg/obyv./rok, z toho sladkovodní ryby se na ní podíleli pouze čtvrtinou. Pro rok 2021 se odhaduje, že celková spotřeba ryb v ČR bude stagnovat. Spotřeba sladkovodních ryb tuzemského původu dosahovala v roce 2020 na obyvatele stejných hodnot jako v roce 2019, tedy 1,3 kg/rok a tato hodnota se předpokládá i pro rok 2021.

CZV kapra tř. I v roce 2020 se podle ČSÚ v porovnání s rokem 2019 snížila o 3,4 % (o 1,6 Kč/kg) na 46,98 Kč/kg ž. hm. CZV živého pstruha zaznamenala meziročně pokles o 0,3 % (o 0,34 Kč/kg) a dosáhla 106,04 Kč/kg ž. hm. CZV kapra tř. I v roce 2021 se podle ČSÚ v porovnání s rokem 2020 zvýšila o 4,8 % (o 2,37 Kč/kg) na 49,35 Kč/kg ž. hm. Cena zemědělských výrobců živého pstruha zaznamenala meziročně nárůst o 1,89 % (o 2,04 Kč/kg) a dosáhla 108,08 Kč/kg ž. hm. V roce 2020 byla průměrná spotřebitelská cena kapra 191,30 Kč/kg. V roce 2021 byla průměrná spotřebitelská cena kapra 195,55 Kč/kg, což bylo o 4,25 Kč/kg více než v roce 2020.

V roce 2020 bylo vyvezeno celkem 22 938 t ryb za celkem 2,67 mld. Kč (jsou zahrnuty sladkovodní ryby živé, čerstvé, chlazené, zmrazené, filé – položky 0301, 0302, 0303 a 0304;

nejsou zahrnuty akvarijní a okrasné ryby). V roce 2021 dle předběžných údajů bylo vyvezeno celkem 24 834 t ryb za celkem 3,21 mld. Kč.

V roce 2020 bylo z ČR vyvezeno celkem 8,84 tis. t. ryb z domácí produkce v hodnotě 430,6 mil. Kč (v uvedených údajích vývozu jsou zahrnuty pouze živé ryby, jejichž celní položky mají označení: 030193 – Kaprovití; 030191 – Pstruzi živí; 030192 – Úhoři živí), což představuje snížení o 31,1 tis. t živ. hm. oproti roku 2019. Hlavní exportovanou rybu již tradičně představoval živý kapr, jehož bylo v roce 2020 na zahraniční trhy dodáno 8,82 tis. t živ. hm. v celkové hodnotě 428,3 mil. Kč, což představuje snížení o 0,95 tis. t živ. hm. oproti roku 2019. Směřoval hlavně do zemí EU. Předním odběratelem naší nejvýznamnější sladkovodní ryby bylo Německo, kam bylo prodáno na 2,84 tis. t, což reprezentovalo 32% podíl z celkového vývozu živého kapra. K dalším významným odběratelům patřilo Polsko (28% podíl), Slovensko (11% podíl) a Rumunsko (9% podíl). Průměrná jednotková vývozní cena kapra v roce 2020 byla 43,9 Kč/kg živ. hm. Předním odběratelem živých pstruhů v roce 2020 bylo Rakousko (15,6 t). Průměrná jednotková vývozní cena pstruha v roce 2020 byla 126,19 Kč/kg živ. hm. V roce 2021 bylo z ČR vyvezeno celkem 9,14 tis. t ryb z domácí produkce v hodnotě 522,97 mil. Kč (v uvedených údajích vývozu jsou zahrnuty pouze živé ryby, jejichž celní položky mají označení: 030193 – Kaprovití; 030191 – Pstruzi živí; 030192 – Úhoři živí). Hlavní exportovanou rybu představoval živý kapr, jehož bylo v roce 2021 na zahraniční trhy dodáno 9,08 tis. t živ. hm. v celkové hodnotě 516,31 mil. Kč. Směřoval zejména do zemí EU. Předním odběratelem naší nejvýznamnější sladkovodní ryby bylo Polsko, kam bylo prodáno na 2,76 tis. t, což reprezentovalo 30% podíl z celkového vývozu živého kapra. K dalším významným odběratelům patřilo Německo (29% podíl), Slovensko (12% podíl) a Rumunsko (9% podíl). Průměrná jednotková vývozní cena kapra v roce 2020 byla 54,27 Kč/kg živ. hm. Předním odběratelem živých pstruhů v roce 2021 bylo Německo (19,2 t). Průměrná jednotková vývozní cena pstruha v roce 2021 byla 123,75 Kč/kg živ. hm.

V roce 2020 bylo dovezeno do ČR celkem na 39,6 tis. t ryb v celkové hodnotě 4,62 mld. Kč (v uvedených údajích dovozu jsou na základě dat z celní statistiky zahrnuty pouze ryby, jejichž celní položky mají označení: 0301 – Ryby živé bez akvarijních a okrasných ryb; 0302 – Ryby čerstvé, chlazené, ne filé, aj. rybí maso; 0303 – Ryby zmrazené, ne filé, aj. rybí maso; 0304 – Filé, aj. maso rybí, čerstvé, chlazené, zmrazené).

V roce 2021 bylo dovezeno do ČR celkem na 43,7 tis. t ryb v celkové hodnotě 5,47 mld. Kč (v uvedených údajích dovozu jsou na základě dat z celní statistiky zahrnuty pouze ryby, jejichž celní položky mají označení: 0301 – Ryby živé – zde bez

akvarijních a okrasných ryb; 0302 – Ryby čerstvé, chlazené, ne filé aj. rybí maso; 0303 – Ryby zmrazené, ne filé aj. rybí maso; 0304 – Filé, aj. maso rybí čerstvé, chlazené, zmrazené).

Největší položky z daného výčtu dovozu sladkovodních a mořských ryb tvořily:

V roce 2020:

- Losos obecný, hlavatka podunajská, čerství nebo chlazení: 7 629 t; 1 155 mil. Kč,
- Filé z tresek, zmrazené: 4 588 t; 360 mil. Kč,
- Filé z lososa, zmrazené: 1 174 t; 181,8 mil. Kč,
- Filé z lososa, čerstvé nebo chlazené: 5 932 t; 1 322 mil. Kč,
- Filé ze pstruha, čerstvé nebo chlazené: 773 t; 127,4 mil. Kč,
- Filé z tilapie, zmrazené: 487 t; 33,1 mil. Kč,
- Pstruzi, zmrazení: 404 t; 32,6 mil. Kč,
- Filé ze sumců, zmrazené: 470 t; 21,7 mil. Kč,
- Kaprovití (Cyprinus spp., Carassius spp., Ctenopharyngodon idellus, Hypophthalmichthys spp., Cirrhinus spp., Mylopharyngodon piceus, Catla catla, Labeo spp., Osteochilus hasselti, Leptobarbus hoeveni, Megalobrama spp.), živí: 24 t; 1,1 mil. Kč.

V roce 2021:

- Losos obecný, hlavatka podunajská, čerství nebo chlazení: 8 155 t; 1 337 mil. Kč,
- Filé z tresek, zmrazené: 5 953 t; 443 mil. Kč,
- Filé z lososa, zmrazené: 1 170 t; 189,4 mil. Kč,
- Filé z lososa, čerstvé nebo chlazené: 6 892 t; 1 723 mil. Kč,
- Filé ze pstruha, čerstvé nebo chlazené: 838 t; 137,1 mil. Kč,
- Filé z tilapie, zmrazené: 944 t; 74,6 mil. Kč,
- Pstruzi, zmrazení: 370 t; 29,2 mil. Kč,
- Filé ze sumců, zmrazené: 648 t; 38,6 mil. Kč,
- Kaprovití (Cyprinus spp., Carassius spp., Ctenopharyngodon idellus, Hypophthalmichthys spp., Cirrhinus spp., Mylopharyngodon piceus, Catla catla, Labeo spp., Osteochilus hasselti, Leptobarbus hoeveni, Megalobrama spp.), živí: 231 t; 13,1 mil. Kč.

Dovoz pouze živých ryb do ČR v roce 2020 dosahoval u sledovaných druhů (tj. kaprů, pstruhů a úhořů) objem 54 t živ. hm. v hodnotě 3,5 mil. Kč, oproti roku 2019 došlo k jeho snížení o 85,8 % (o 325,5 t živ. hm.). Významnější objem z celkového dovozu živých ryb oproti roku 2019 představovali živí pstruzi. Jejich podíl na dovozu dosáhl 55,6 %. Nejvýznamnějším dodavatelem živých pstruhů na český trh bylo Polsko, odkud bylo importováno 14,4 t, následovala Itálie (8,4 t). Průměrná dovozní cena živého pstruha dosáhla 79,13 Kč/kg živ. hm a byla meziročně o 0,98 Kč/kg živ. hm. vyšší.

Produkce tržních ryb z rybníků a dalších rybochovných zařízení a výlov ryb na udici (tis. t živ. hm.)

Ukazatel	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Meziroční index
Produkce	20,2	20,9	21,7	21,8	21,0	20,4	3)	3)
Výlov na udici	3,8	3,5	3,6	3,7	3,7	3,7	3)	3)
V tom vývoz ¹⁾	9,9	11,0	11,1	10,3	10,3	9,2	3)	3)
- zpracování	1,9	2,5	2,4	2,2	2,4	2,4	3)	3)
Spotřeba na osobu v kg/rok ²⁾	1,4	1,3	1,3	1,3	1,3	1,2	3)	3)

Zdroj: Rybářské sdružení ČR, Statistika zahraničního obchodu ČSÚ.

Pozn.: ¹⁾ Vývoz zahrnuje pouze sladkovodní ryby. ²⁾ Spotřeba sladkovodních ryb v kg/obyv./rok. ³⁾ Data nejsou k dispozici.

Zpracoval: M. Abrahámová.

Významný objem z celkového dovozu živých ryb představovali v roce 2020 kapři v živém stavu. Jejich podíl na celkovém dovozu dosáhl 44,4 % (24 t živ. hm.). Nejvýznamnějším dodavatelem kaprů na český trh bylo Chorvatsko, odkud bylo importováno 14,4 t za jednotkovou cenu 39,51 Kč/kg živ. hm. Dalším dodavatelem bylo Polsko. Průměrná dovozní cena živého kapra v roce 2020 dosáhla 44,81 Kč/kg živ. hm. a byla o 12,96 Kč/kg živ. hm. vyšší než v roce 2019.

Dovoz pouze živých ryb do ČR v roce 2021 dosahoval u sledovaných druhů (tj. kaprů, pstruhů a úhořů) objem 399,8 t živ. hm. v hodnotě 23,2 mil. Kč. Oproti roku 2020 došlo k rapidnímu nárůstu, kdy se hodnoty dostaly na úroveň jako před pandemií COVID-19. Významnější objem z celkového dovozu živých ryb oproti roku 2020 představovali živí kapři. Jejich podíl na dovozu dosáhl 58 %. Nejvýznamnějším dodavatelem kaprů na český trh bylo Maďarsko, odkud bylo importováno 94 t za jednotkovou cenu 57,79 Kč/kg živ. hm. Dalšími dodavateli bylo Německo a Chorvatsko, jejichž souhrnný podíl na celkovém dovozu kapra mírně převyšoval 46 %. Průměrná dovozní cena živého kapra v roce 2021 dosáhla 56,82 Kč/kg živ. hm. a byla o 12,01 Kč/kg živ. hm. vyšší než v roce 2020. Co se týká živých pstruhů, jejich podíl na celkovém dovozu dosáhl 42 %. Nejvýznamnějším dodavatelem živých pstruhů na český trh byla Itálie, odkud bylo importováno 115 t, následovalo Rakousko (40 t). Průměrná dovozní cena živého pstruha dosáhla 59,65 Kč/kg živ. hm. a byla meziročně o 19,48 Kč/kg živ. hm. nižší než v roce 2020.

Produkční rybářství je v ČR podporováno z národních zdrojů a rovněž ze zdrojů EU. V současné době jsou do tohoto odvětví směřovány především následující podpory: Národní resortní podpory poskytované dle Zásad, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací na základě § 1, § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů (např. sektor rybářství je podporován na základě těchto titulů: Kontrola užitkovosti, Speciální poradenství pro živočišnou výrobu, Školní závody, Podpora mimoprodukčních funkcí rybníků, Podpora mimoprodukčních funkcí rybářských revírů, Genetické zdroje).

VČELY

V České republice se včelařství řadí k významným odvětvím zemědělské produkce. K silným stránkám českého včelařství patří jednak struktura chovatelů z hlediska v počtu chovaných včelstev (dlouhodobě převažují chovatelé do 15 včelstev, ale i poměrně rovnoměrné rozložení stanovišť včelstev na celém našem území). Slabou stránkou je naproti tomu již několik let například převažující vyšší věková struktura včelařů. Ke konci roku 2019 bylo v České republice evidováno 62 870 včelařů, kteří chovali celkem 684 965 včelstev, v roce 2020 pak bylo evidováno

64 105 včelařů s 694 086 včelstvy. V roce 2021 došlo k mírnému snížení počtu chovatelů včel oproti roku 2020, a to o 225, celkový stav v roce 2021 je 63 880 chovatelů včel, současně však došlo k navýšení počtu chovaných včelstev na 694 363. Česká republika patří dlouhodobě mezi státy s největší organizovaností chovatelů včel na světě. Čeští včelaři jsou organizováni zejména prostřednictvím Českého svazu včelařů, z. s. (ČSV), ale i ostatních významných včelařských spolků. ČSV sdružoval v roce 2019 celkem 56 106 členů, kteří chovali 607 586 včelstev, v roce 2020 to bylo již 56 861 včelařů s 607 324 včelstvy. V roce 2021 ČSV registroval 57 245 chovatelů včel, kteří obhospodařují 664 645 včelstev. ČSV je největší organizací v ČR s organizační strukturou 77 okresních organizací a 1 090 základních organizací. V roce 2021 se ČSV podílí na celkovém počtu chovaných včelstev 88 %.

V ČR dlouhodobě převažují chovatelé s chovy do 15 včelstev, kterých bylo v roce 2019 evidováno celkem 48 859, v roce 2020 to bylo 50 180, v roce 2021 to bylo 49 833 chovatelů včel. Významná je také existence větších včelařských provozů se včelstvy nad 150, kterých bylo v roce 2019 evidováno 137, v roce 2020 evidováno 143, v roce 2021 evidováno 143.

Více než tři čtvrtiny z celkové produkce medu v ČR jsou včelaři nabízeny přímo spotřebitelům formou „prodeje ze dvora“. Část vyprodukovaného medu je včelaři prodávána do soukromých společností, které med dále balí a dodávají do obchodní sítě nebo ho exportují.

Roční spotřeba medu na obyvatele v ČR je již dlouhodobě stejná a pohybuje se na hodnotě 0,9 kg, v roce 2021 došlo ke snížení na hodnotu 0,6 kg.

Produkce medu v ČR v roce 2020 byla 4,9 tis. t a v roce 2021 6 086 t. Z hlediska exportu medu bylo v roce 2020 vyvezeno celkem 934 t medu. V roce 2021 bylo vyvezeno na 692 t medu, což bylo o 26 % méně než v roce 2020. Současně však bylo v roce 2020 do ČR dovezeno 3 576 t medu a v roce 2021 to bylo 5 639 t medu. Na základě výše uvedeného lze konstatovat, že saldo v roce v roce 2020 činilo -2 642 t medu a v roce 2021 -4 947 t medu.

Největší vývoz medu z ČR v roce 2020 byl zaznamenán na Slovensko s celkovým objemem dodaného medu 649,7 t za cenu 1 kg medu 78,07 Kč. Dalším významným odběratelem českého medu je Francie, do které bylo dovezeno 168,3 t medu za 63,3 Kč/kg. Mezi další významné odběratele českého medu se řadí Německo (vývoz v roce 2020 byl 47,7 t medu, s cenou 867,7 Kč/kg). Mezi další významnější odběratele se řadí Itálie, Portugalsko a Španělsko, kam směřovalo celkem 45,3 t.

V roce 2021 byl vývoz medu z ČR zrealizován hlavně do zemí EU (99,3 %), z nich pak byl největší objem prodán na Slovensko (449,4 t za 86,13 Kč/kg), do Francie (138 t za 65,22 Kč/kg) a do Německa (57,5 t za 744,1 Kč/kg). Mezi další významnější odběratele se řadí Portugalsko, Španělsko a Irsko, kam směřovalo celkem 26,5 t medu.

Stavy včelstev, produkce a výnos medu v ČR

Ukazatel	MJ	2017	2018	2019	2020	2021
Počet včelstev celkem	ks	670 548	673 041	684 965	694 086	694 363
Prům. počet včelstev na včelaře	ks	11	11	11	11	10,90
Produkce medu	t	9 339,10	8 966,20	8 259,3	4 997	6 086
Výnos medu na včelstvo	kg/rok	14	13	12	7,2	8,76
Celkový počet včelařů v ČR		61 572	62 198	62 870	64 105	63 880

Zdroj: MZe Situační a výhledová zpráva Včely 2021, ústřední evidence včel.

Průměrná cena vyvezeného medu v roce 2020 byla 123,1 Kč/kg. Průměrná cena vyvezeného medu dosáhla v roce 2021 částky 145,9 Kč/kg a v porovnání s rokem 2020 se zvýšila o 22,8 Kč/kg.

Český včelařský program na období 2017–2019 skončil v roce 2019. Prováděcím rozhodnutím Komise (EU) 2019/974 v červnu 2019 byl schválen prováděcím rozhodnutím Komise (EU) 2019/974 ze dne 12. 6. 2019, kterým se schvalují vnitrostátní programy na zlepšení produkce včelařských produktů a jejich uvádění na trh předložené členskými státy podle nařízení EP a Rady (EU) č. 1308/2013 další tříletý Český včelařský program. Pro včelařský rok 2020 byla určena pro tříletý Český včelařský program 2020–2022 finanční částka ze zdrojů v celkové výši 64 341 593 výši mil. Kč, pro rok 2021 celková alokovaná částka pro podporu včelařství je 111 346 275 Kč.⁷

Zásadní změna, která má vliv na přiděl finančních prostředků do včelařství je skutečnost, že včelařství je od roku 2021 součástí SZP na období 2021–2027. Český včelařský program 2020–2022 schválený na období 3 let byl prodloužen do 31. 12. 2022, a to prováděcím nařízením Komise (EU) 2021/166 ze dne 10. 2. 2021, kterým se mění prováděcí nařízení (EU) 2015/1368, pokud jde o prodloužení vnitrostátních programů v odvětví včelařství. V souvislosti s touto změnou byla i navýšena finanční podpora do včelařství a současně koeficient podpory zůstává 50 % (EU) a 50 % ČR.

KONĚ

Česká republika patří mezi země s tradičním chovem koní. Chov koní, ačkoli plní i jiné funkce než chov ostatních hospodářských zvířat, spadá jednoznačně do oblasti zemědělské výroby. Podle plemenářského zákona č. 154/2000 Sb., je kůň hospodářským zvířetem.

Obliba chovu koní v české společnosti trvá a počet koní se od roku 1996 každoročně zvyšuje.

Počet koní registrovaných v ústřední evidenci

Období	Počet kusů
2010	73 932
2011	76 365
2012	79 473
2013	81 124
2014	82 105
2015	84 703
2016	87 287
2017	90 219
2018	92 735
2019	94 906
2020	97 172
2021	99 260

Zdroj: IZR.

Pozn. K 31. 12. daného roku.

V posledních letech ale dochází vlivem nepříznivé ekonomické situace ke stagnaci chovu, ke snížení počtu reprodukčně využívaných klisen, a tím i narozených hříbat. Nejrozšířenějším u nás chovaným plemenem je český teplokrevník. Dalšími početnými plemeny koní chovanými v ČR jsou anglický plnokrevník, slovenský teplokrevník, velšská plemena pony a kob, Quarter Horse, českomoravský belgický kůň, hafling, starokladrubský kůň, klusák, Paint Horse, norik, slezský norik, huculský kůň a další.

Speciální úlohu v chovu koní plní tři státní příspěvkové organizace, a to Národní hřebčín Kladruby nad Labem, Zemský hřebčinec Písek a Zemský hřebčinec Tlumačov.

Šlechtění

Plemenářská práce byla před rokem 1989 řízena Státním plemenářským podnikem. V roce 1991 přešla většina pravomocí v řízení šlechtitelské práce ze státu na chovatelské svazy. V oblasti šlechtění je v ČR v současné době činných 12 uznaných chovatelských sdružení, která realizují své šlechtitelské programy celkem pro 23 plemen koní. Nejvíce plemen, celkem dvanáct, zastupuje Asociace svazů chovatelů koní ČR, z.s., která je také chovatelským sdružením, které zastupuje nejvíce chovatelů koní.

Organizace, které vedou v ČR plemenné knihy koní

Asociace svazů chovatelů koní ČR, o.s., U Hřebčince 479, 397 01 Písek

českomoravský belgický kůň, český norik, slezský norik, hafling, shetlandský pony, velšská plemena pony a kob, český sportovní pony, arabský kůň, Mini horse, Irish cob, osel domácí, arabský kůň, český teplokrevník

Jockey Club ČR, Radotínská 69, 159 00 Praha 5

anglický plnokrevník

Česká klusácká asociace, Radotínská 69, 159 00 Praha 5

klusák

Národní hřebčín Kladruby nad Labem, s.p.o., 533 14 Kladruby nad Labem

starokladrubský kůň

Svaz chovatelů Shagya Araba v ČR, Vrchlického 68, 538 21 Slatiňany

Shagya-arab

Asociace chovatelů plnokrevných arabských koní, Nová Víska 23, 463 31 Nová Ves

plnokrevný arabský kůň

Asociace chovatelů huculského koně, Pražská 607, 530 02 Pardubice

huculský kůň

Svaz Chovatelů Lipického koně ČR, Český Šternberk 47, 257 27 Český Šternberk

lipický kůň

Svaz chovatelů slovenského teplokrevníka v České republice, U Kapličky 14, Mněnice, 530 02 Pardubice

slovenský teplokrevník

⁷ Vzhledem k nadměrnému zájmu chovatelů včel přesáhl objem uznaných nároků na dotaci celkovou výši přidělených finančních prostředků. Bylo proto nutno pro opatření Technická pomoc (s výjimkou dotací na vedení včelařských kroužků pro děti a mládež) a Racionalizace kočování krátké jednotlivé částky poskytované dotace v souladu s platnými právními předpisy koeficientem 0,3425.

Svaz chovatelů a příznivců moravského teplokrevníka, o.s., Lebedov 108, 768 02 Zdounky
moravský teplokrevník

Svaz chovatelů koní Kinských, Hradištko u Sadské 126, 289 12 Sadská
kůň Kinský

Svaz chovatelů českého trakéna, Hlavní 115, 747 23 Bolatice
trakénský kůň

Českými plemeny jsou starokladrubský kůň, český teplokrevník, českomoravský belgický kůň, slezský norik, český sportovní pony, moravský teplokrevník a kůň Kinský. Z toho jsou starokladrubský kůň, českomoravský belgický kůň a slezský norik zařazeni do Národního programu konzervace a využívání genetických zdrojů zvířat významných pro výživu a zemědělství. K těmto speciálně chráněným plemenům náleží ještě populace huculského koně, jehož významná část je chována právě v ČR.

Zootechnickým unikátem a součástí národního kulturního dědictví ČR je kůň starokladrubský. Již přes 4 století je chován v hřebčině v Kladrubech nad Labem, který je považován za jeden z nejstarších velkých dosud fungujících hřebčinů na světě. Jedná se o plemeno vyšlechtěné k ceremoniálním účelům rakouského císařského dvora. Světovým unikátem je skutečnost, že vedle historického areálu hřebčina bylo zařazeno mezi národní kulturní památky i kmenové chovné stádo starokladrubských koní chované v hřebčině.

Od roku 2010 je za národní kulturní památku prohlášen i Zemský hřebčinec v Písku a od roku 2011 je základní objekt Zemského hřebčince Tlumačov, s.p.o. kulturní památkou.

Podpory do chovu koní v roce 2021

Cílem podpor pro chovatele koní je zachování původních málopočetných populací plemen koní, která byla zařazena do tzv. genetických zdrojů a zlepšování genetického

potenciálu koní a tím zvýšení konkurenceschopnosti českých chovatelů.

Po vstupu ČR do EU byly zachovány stávající podpory poskytované formou dotací na základě podpůrných programů stanovených podle § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství vydávané každoročně v samostatných „Zásadách“ včetně podpor poskytovaných na genetické zdroje. Mezi významné národní dotační programy na podporu chovu koní patří program 2.A. „Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat“. Jedná se o dotace na vedení plemenných knih, na Kritérium mladých koní, na zajištění kontroly užitkovosti a kontroly dědičnosti anglického plnokrevníka a klusáka formou dostihů, na zkoušky výkonnosti klisen, na zajištění plemenitby formou inseminace a na testování a posuzování hřebečků v testačních odchovných. Dále je možnost čerpat národní dotace prostřednictvím podpor nestátních neziskových organizací.

Veškeré informace včetně Zásad, kterými se stanovují podmínky pro poskytování státních dotací, jsou zveřejněny na webových stránkách ministerstva: www.eagri.cz – Dotace – Národní dotace.

Chov koní je spojen také s některými podporami z rozpočtu EU, zejména tzv. LFA a agroenvi opatřeními PRV, kdy je podpořena údržba trvalých travních porostů pastvou koní.

Označování a evidence

Podle plemenářského zákona č. 154/2000 Sb., je každý chovatel koně povinen zajistit označení a zaregistrování koně do ústřední evidence. Od 1. 1. 2005 musí každého koně doprovázet identifikační dokument – průkaz koně, který vydává osoba pověřená vedením ústřední evidence. Od 1. 7. 2009 je podle evropské legislativy povinné označování koní čipováním. U koní plemen starokladrubský kůň, lipický kůň, Shagya-arab, norik, slezský norik, českomoravský belgický kůň a moravský teplokrevník lze čipování nahradit označením výžehem podle příslušného řádu plemenné knihy.

EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ

Statistické údaje k 31. 12. 2021

Historie ekologického zemědělství (EZ) se v ČR datuje od roku 1990, kdy byly registrovány první 3 ekologické farmy. K 31. 12. 2021 bylo v systému EZ zaregistrováno 4 794 certifikovaných ekologických farem. Ty dohromady obhospodařují výměru 558 124 ha zemědělské půdy, což představuje 15,71% podíl z celkové výměry zemědělské půdy v České republice (dle LPIS). I v roce 2021 došlo k navýšení počtu výrobců biopotravin, jejichž počet k 31. 12. 2021 byl

944. Konkrétní čísla ukazuje tabulka, která obsahuje rovněž srovnání s předchozím rokem 2020. Z údajů vyplývá, že došlo jak k meziročnímu nárůstu počtu ekologických farem, tak i k nárůstu ploch v režimu EZ. Mezi hlavní priority v oblasti EZ patří rozvoj domácího trhu s biopotravinami, jako pozitivní lze tedy vyhodnotit stále pokračující každoroční nárůst počtu výrobců biopotravin. K nejčastěji provozovaným činnostem patří již dlouhodobě zpracování masa a masných výrobků, zpracování a konzervování ovoce a zeleniny a výroba mléčných výrobků.

Srovnání základních statistických ukazatelů EZ

	31. 12. 2020	31. 12. 2021
Počet výrobců biopotravin	865	944
Počet ekofare	4 665	4 794
Výměra zemědělské půdy v ekologickém zemědělství (ha)	543 252	558 124
Podíl ekologického zemědělství na celkové výměře zemědělské půdy dle LPIS (%)	15,28	15,71
Výměra orné půdy (ha)	93 701	102 800
Výměra trvalých travních porostů (ha)	443 262	448 703
Výměra trvalých kultur (sady) (ha)	3 560	3 559
Výměra trvalých kultur (vinice) (ha)	971	1 083
Výměra trvalých kultur (chmelnice) (ha)	12	12
Výměra trvalých kultur – jiných (ha)	1 528	1 605
Ostatní plochy (ha)	218	361

Zdroj: MZe – REP.

Pozn.: V rámci orné půdy je kromě standardní orné půdy (R) zařazena také kultura úhor (U) a kultura tráva na orné půdě (G) dle LPIS. Do trvalých kultur (sady) je zařazena kultura ovocný sad (S) dle LPIS. Do ostatních ploch jsou zahrnuty školky, zalesněná půda, plochy RRD, mimoprodukční plochy, jiná kultura a rybníky evidované v LPIS.

Akční plán pro rozvoj ekologického zemědělství

Akční plán pro ekologické zemědělství je hlavním strategickým dokumentem v oblasti rozvoje EZ a produkce biopotravin. Přípravován je Ministerstvem zemědělství v úzké spolupráci s nevládními organizacemi. V současné době je před schválením v pořadí již čtvrtý akční plán EZ na období 2021–2027. V roce 2021 byl již aktuální tento Akční plán ČR pro rozvoj EZ v letech 2021–2027, který byl schválen vládou a jedná se tak o druhý akční plán EZ schválený vládou. Hlavními strategickými cíli a prioritními oblastmi tohoto akčního plánu je zvýšení ekonomické životaschopnosti ekofare (prostřednictvím zvýšení efektivity produkce a zlepšení odbytu bioproduktů, včetně správného nastavení podpor), zvýšení podílu domácích biopotravin na trhu (prostřednictvím zvýšení efektivity výroby a zlepšení odbytu biopotravin), zvýšení spotřeby biopotravin, a to zejména domácích (prostřednictvím zvýšení důvěry spotřebitelů

za pomoci osvěty a propagace), zvýšení povědomí o přínosech EZ pro životní prostředí a welfare zvířat (prostřednictvím hodnocení vlivu EZ na životní prostředí a welfare zvířat a zveřejňování výsledků), a zvýšení využití poznatků výzkumu a inovací (v oblasti produkce bioproduktů, poskytování veřejných statků či modernizace výroby biopotravin).

Pokud jde o kvantifikaci strategických cílů v Akčním plánu, bylo stanoveno zvýšení hodnoty produkce ekofare o 15 % (dle metodiky FADN), zvýšení podílu českých biopotravin na 60 % na trhu s biopotravinami, dosažení 3% podílu biopotravin na celkové spotřebě potravin a nápojů, zvýšení důvěry spotřebitelů – vyjádřeno zvýšením průměrných výdajů za biopotraviny na 600 Kč na obyvatele za rok, zvýšení reálného přínosu EZ pro životní prostředí a pohodu zvířat, resp. dosažení 15% podílu ekologických ploch na celkové rozloze zemědělské půdy v ČR, dosažení 20% podílu orné půdy na celkové výměře půdy v EZ a zajištění financování výzkumu a poradenství v EZ v rozsahu odpovídajícím podílu ploch EZ na celkové zemědělské půdě (15 %).

Hlavní měřitelné cíle a stav jejich plnění

Měřitelný cíl	Cíl AP EZ v letech 2021–2027	Stav plnění: nejaktuálnější dostupné údaje (rok)
Podíl EZ na celkovém ZPF (dle LPIS)	21 %	15,71 % (2021)
Podíl biopotravin na trhu s potravinami	3 %	1,77 % (2020)
Podíl českých biopotravin na trhu s biopotravinami	60 %	51/42 % (2020)
Nárůst produkce ekofaremu (dle metodiky FADN)	o 15 %	13,60 % (Ø 2016–2020) ¹⁾
Průměrné výdaje za biopotraviny na obyvatele a rok	600 Kč	562 Kč (2020)
Podíl orné půdy v EZ	20 %	18,41 % (2021)
Poměr financování výzkumu v EZ	15 %	2,3 %
Poměr financování poradenství v EZ	15 %	n.a. ²⁾

Zdroj: MZe, ÚZEI.

Pozn.: ¹⁾ Zvýšení hodnoty produkce ekofaremu dle metodiky FADN – průměr let 2016–2020. ²⁾ V roce 2020 byly z národních dotací čerpány finanční prostředky v souvislosti s podporou EZ také v oblasti poradenství a vzdělávání. V rámci dotačního programu 9.F.e. Regionální přenos informací bylo vyplaceno PRO-BIO Svazu ekologických zemědělců 1 790 532 Kč. V rámci dotačního programu 9.F.i. Odborné konzultace byla příjemcem podpory Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích a čerpala 124 000 Kč na konzultace v oblasti zemědělství a lesnictví. Podíl z této částky zaměřený pouze na EZ není znám.

Kontrolní organizace ekologického zemědělství

Všechny subjekty registrované v systému EZ jsou nad rámec komplexního systému křížových kontrol státních orgánů podrobeny pravidelné každoroční kontrole jednou z akreditovaných soukromých kontrolních organizací, s níž má daný subjekt uzavřenu smlouvu o kontrole. V současné době jsou pověřeny výkonem kontroly a certifikace v EZ 4 akreditované kontrolní organizace (KEZ o.p.s., ABCERT AG, organizační složka; BIOKONT CZ, s.r.o. a BUREAU VERITAS CERTIFICATION CZ, s.r.o.). Všechny tyto kontrolní organizace musí plnit podmínky normy ČSN EN ISO/IEC 17065 (závazná norma pro kontrolní a certifikační postupy), inspektoři provádějící kontrolu musí mít dostatečné vzdělání a praxi, organizace musí mít dostatečné technické a materiální vybavení. Bližší informace je možné nalézt na adrese: Kontrolní systém (Zemědělství, eAGRI).

Všechny kontrolní organizace – inspektoři i jejich samotné ústředí – jsou podrobeny superviznímu doзору MZe. Dále jsou do kontrolního systému EZ zapojeny státní kontrolní orgány – ÚKÚZ, SZPI a SVS.

Finanční podpora ekologického zemědělství ze strany státu

Dotace jsou ekologickým zemědělcům vypláceny od roku 1998 formou dotací na plochu zařazenou do EZ nebo přechodného období. Od roku 2007 bylo vyplácení podpory ekologickým zemědělcům na plochu zajištěno v rámci PRV pro roky 2007–2013, kde bylo EZ jedním z tzv. agroenvironmentálních opatření v rámci Osy II PRV. V roce 2015 bylo spuštěno nové programové období PRV na roky 2014–2020, kde je podpora EZ realizována v rámci samostatného opatření. Cílem opatření EZ je podporovat systémy hospodaření šetrné k životnímu prostředí – posílit prevenci degradace půdy,

zachovat a obnovit cenná stanoviště na zemědělské půdě z hlediska druhové různorodosti a zvýšit ekologickou stabilitu a estetickou hodnotu krajiny. Předmětem dotace je zemědělská půda obhospodařovaná v režimu přechodného období nebo EZ s druhem zemědělské kultury trvalý travní porost, standardní orná půda, travní porost na orné půdě, úhor na orné půdě, trvalá kultura ovocný sad, vinice, chmelnice a jiná trvalá kultura – krajinotvorný sad. V tomto programovém období byla podpora směřována pouze pro ekofarmy, které neobhospodařily souběžně v režimu konvenční produkce na zemědělské půdě v případě zemědělských kultur, které jsou způsobily pro dotaci na EZ. Pro hospodaření na jednotlivých zemědělských kulturách jsou stanoveny dílčí podmínky vč. např. minimálního zatížení hospodářskými zvířaty na travních porostech, minimální hustoty životaschopných jedinců na hektar ovocného sadu atd. Finanční alokace pro celé programové období je 499 616 313 € (cca 13 mld. Kč). V letech 2019 a 2020 bylo pozastaveno zařazování nových žadatelů do opatření EZ, včetně možnosti zařazení do tzv. „navazujících“ dvouletých závazků (NEZ), a to z důvodu dosažení rozpočtových možností stávajícího PRV a stále neschváleného rozpočtu na další programové období. Od roku 2021 je příjem žádostí o zařazení do navazujících závazků NEZ otevřen i pro farmy, které nebyly v závazku zařazené v předchozích letech. Zároveň byl umožněn vstup zcela novým žadatelům. Na opatření EZ/NEZ bylo v roce 2021 podáno celkem 3 436 žádostí o dotaci na výměru 549 484 ha a bylo požádáno o cca 59 410 197 €. Výplata těchto žádostí bude s ohledem na harmonogram předpokládané administrace zahájena v první polovině roku 2022. V roce 2021 bylo na opatření EZ vyplaceno cca 1 386 tis. Kč na základě žádostí podaných (zejména) v roce 2020. Nárůst ploch závazků v opatření NEZ v roce 2021 souvisí zejména s možností uzavírání zkrácených navazujících závazků v délce trvání jednoho roku bez podmínky předchozího zařazení v závazku. Finanční alokace pro celé programové období PRV je 12 990 024 138 Kč (499 616 313 € – pro převod použit kurz 26 Kč/€) *

* rozpočet pro EZ je včetně dvouletého přechodného období a prostředků z NGEU

Výše podpory v rámci opatření Ekologické zemědělství PRV 2021

Hospodaření/dotace	Výše sazby (€/ha)	
	Přechodné období	Ekologická produkce
Trvalý travní porost	84	83
Pěstování zeleniny a speciálních bylin	536	466
Pěstování trav na semeno	265	180
Pěstování ostatních plodin	245	180
Travní porost	79	69
Úhor	34	29
Pěstování jahodníku	669	583
Ovocný sad – intenzivní	825	779
Ovocný sad – ostatní	419	417
Vinice	900	845
Chmelnice	900	845
Jiná trvalá kultura – s ekologicky významným prvkem krajinyotvorný sad	165	165

Zdroj: MZe, pro rok 2021 byl platný směnný kurz 26,242 Kč/€.

Výše podpory v rámci navazující opatření Ekologické zemědělství PRV 2021

Hospodaření/dotace	Výše sazby (€/ha)	
	Přechodné období	Ekologická produkce
Trvalý travní porost	86	83
Pěstování zeleniny a speciálních bylin	537	466
Pěstování trav na semeno	266	180
Pěstování ostatních plodin	247	180
Travní porost	81	69
Úhor	35	29
Pěstování jahodníku	670	583
Ovocný sad – intenzivní	830	779
Ovocný sad – ostatní	420	417
Vinice	900	845
Chmelnice	900	845
Jiná trvalá kultura – s ekologicky významným prvkem krajinyotvorný sad	70	67

Zdroj: MZe, pro rok 2021 byl platný směnný kurz 26,242 Kč/€.

Vyplacené finanční prostředky na podporu ekologického zemědělství (v Kč)

Rok	Vyplacené finanční prostředky
2002	210 861 131
2003	230 810 809
2004	292 200 000
2005	285 828 855
2006	304 995 064
2007	536 410 176
2008	687 594 517
2009	980 809 000
2010	1 154 028 000
2011	1 160 709 973
2012	1 245 193 855
2013	1 256 975 454
2014	1 237 100 163
2015	1 308 357 741
2016	1 289 943 632
2017	1 313 884 000
2018	1 363 598 000
2019	1 352 262 165
2020	1 435 966 660
2021	1 385 876 410

Zdroj: MZe.

Na opatření EZ/NEZ bylo v roce 2021 podáno celkem 3 436 žádostí o dotaci na výměru 549 484 ha a bylo požádáno o 1 559 042 390 Kč (59 410 197 €). Výplata těchto žádostí bude s ohledem na harmonogram předpokládané administrace zahájena v první polovině roku 2022. V roce 2021 byly celkově vyplaceny finanční prostředky na opatření M11 – EZ/NEZ z PRV 1 385 876 410 Kč (53 123 184 €) na základě žádostí podaných (zejména) v roce 2020. V tabulkách je zobrazen přehled výše podpor pro jednotlivé kultury a přehled vyplacených finančních prostředků v rámci opatření EZ – dotace na plochu zařazenou do EZ nebo přechodného období v letech 2001–2021.

Propagace biopotravin

V roce 2021 byla financována pouze tradiční kampaň „Září měsíc biopotravin a ekologického zemědělství“ u níž se neměří žádné indikátory vlivu na spotřebitele. Jedná se o časově omezenou kampaň s nízkým rozpočtem. Tato informační kampaň probíhá pravidelně od roku 2004. Hlavním cílem je především propagovat konkrétní akce, na kterých se spotřebitelé mohou setkat s ekologickými farmáři, výrobci biopotravin a ochutnat jejich produkty. Akce se konají napříč Českou republikou, obvykle jde o dny otevřených dveří na biofarmách a u výrobců biopotravin, biodožínky, biojarmarky, farmářské slavnosti, polní dny nebo ochutnávky biopotravin. Podporován je také nákup lokálních (regionálních) biopotravin. I v roce 2021 byl při většině akcí pořádaných v rámci Měsíce biopotravin přítomen stánek se zaměstnanci MZe, kteří informovali veřejnost o EZ, o kampani

na podporu biopotravin a prezentovali biovýrobky a publikace týkající se EZ. Konkrétní informace a zprávy o všech konaných akcích nejen v září jsou k dispozici na webových stránkách www.mesicbiopotravin.cz. EZ není pouze moderním světovým trendem reflektujícím stále vzrůstající potřebu reagovat na současné problémy a zachovat zdravou půdu, vodu i obecně přírodu příštím generacím. Systém EZ naopak vychází z tradičních agrotechnických postupů používaných našimi předky, doplněné o vysoce moderní vědecké i praktické poznatky, čímž produkuje vysoce kvalitní, nutričně bohaté potraviny s žádným či stopovým množstvím reziduí chemických látek trvale udržitelným způsobem a s respektem ke všemu životu. Biopotraviny tedy nelze označit za předraženou módní vlnu, nýbrž naopak za produkty, které by měly být nedílnou součástí jídelníčku každého člověka. Bioprodukce tak v sobě snoubí tradici i modernost: na trhu s biopotravinami naleznete nejen moderní potraviny vhodné pro zdravý životní styl, ale i kompletní sortiment vysoce kvalitních a chutných potravin vycházejících z tradičních receptur. V biokvalitě je možné koupit již prakticky všechny potraviny – ovoce, zeleninu, maso a uzeniny, mléko a mléčné výrobky, mouku, vejce, ale i kečup, olej, čokoládu, víno, pálenku, koření, kávu nebo čaj. Bioprodukty jsou dostupné pro každého – prodávají se ve specializovaných i běžných prodejnách potravin, ale také v řetězcích, lékárnách, v drogeriích nebo na internetu. Od roku 2019 běží národní kampaň na podporu biopotravin a produktů EZ. Základním cílem je zvýšení znalosti a vysvětlení, co značka bio znamená a jaké jsou její benefity. Kampaň je schválena až do roku 2022. Zahrnuje především mediální komunikaci (televize, tisk, online) doplněnou o doprovodné aktivity a PR.

Trh a obchod s biopotravinami

Blíží údaje jsou vzhledem ke zpětnému sběru reálných dat prostřednictvím kontrolních organizací k dispozici se značným zpožděním. Mezi zajímavé statistiky o trhu s biopotravinami za rok 2020 patří následující:

- Celkový obrat s biopotravinami českých subjektů včetně vývozu dosáhl v roce 2020 přibližně 9,41 mld. Kč. Z toho celková spotřeba biopotravin (včetně dovozu) v ČR činila 5,99 mld. Kč, (což v porovnání s rokem 2019 představuje nárůst o 14 %) a vývoz biopotravin vzrostl na cca 3,43 mld. Kč. Průměrná roční spotřeba na obyvatele činila 562 Kč a podíl biopotravin na celkové spotřebě potravin a nápojů byl na úrovni 1,77 %.
- Z celkové spotřeby biopotravin činil obrat v maloobchodě 4 100 mil. Kč. Ve veřejném stravování obrat meziročně poklesl na 194 mil. Kč, obrat přímého prodeje (jedná se zejména o přímý prodej z ekofaremu) dosáhl 366 mil. Kč, prodej prostřednictvím e-shopů činil 1 328 mil. Kč.
- Biopotraviny byly v ČR prodávány několika způsoby. Nejvíce biopotravin nakoupili čeští spotřebitelé v maloobchodních řetězcích, tj. v supermarketech a hypermarketech (32 %, tj. 1,9 mld. Kč), dále pak prostřednictvím e-shopů (22 %, tj. 1,3 mld. Kč), prodejen zdravé výživy a biopotravin (15 %, tj. 893 mil. Kč) a drogerií (15 %, tj. 888 mil. Kč). V minulosti byl prodej prostřednictvím e-shopů započítáván do faremního a ostatního přímého prodeje. Z důvodu růstu významnosti tohoto odbytového místa je od roku 2014 obrat prodeje uváděn zvlášť, nicméně e-shop pro uplatnění svých výrobků

faremní zpracovatelé a další výrobci využívají a jejich podíl tvoří odhadem 25 % z celkového obratu prodeje přes e-shopy. Lze konstatovat, že využití jednotlivých odbytových míst reflektuje situaci související s pandemií COVID 19, kdy spotřebitelé ve zvýšené míře využívali nákup potravin prostřednictvím e-shopů, a naopak došlo k poklesu uplatnění přes gastronomické zařízení (včetně školního stravování). Za pozitivní lze považovat skutečnost, že dochází k nárůstu odbytu prostřednictvím faremního a ostatního přímého prodeje (366 mil. Kč v roce 2020, 302 mil. Kč v roce 2019).

- Hlavní kategorií biopotravin s největším objemem prodeje je dlouhodobě kategorie „Ostatní zpracované potraviny“ (42% podíl), přičemž více než tři čtvrtiny této kategorie tvořily ostatní zpracované biopotraviny, káva a čaj, hotové pokrmy (vč. dětské výživy) a doplňky stravy. Druhou příčku obsadila kategorie „Ovoce a zelenina“ (17 %) následovaná kategorií „Mléko a mléčné výrobky“ (16 %).
- Biopotraviny z dovozu (při zahrnutí jen finálních biopotravin) se na maloobchodním obratu v roce 2020 podílely 49 %. Při zahrnutí objemu dovozu, který byl realizován distributory a „mix“⁸ subjekty, tvoří podíl biopotravin z dovozu 58 % maloobchodního obratu. Pokud by byl započítán navíc i objem bioproduktů či biopotravin, které jsou na území ČR dále zpracovávány, tj. dovoz bio-surovin a bio-polotovarů, podíl biopotravin ze zahraničí by ještě vzrostl.

Zdroj: ÚZEI, Zpráva o trhu s biopotravinami v ČR v roce 2020.

Spolupráce s nevládními organizacemi

MZe spolupracuje v oblasti EZ tradičně zejména se svazem ekologických zemědělců PRO-BIO a také s kontrolními organizacemi EZ. Dalšími významnými organizacemi v této oblasti jsou Bioinstitut, o.p.s. a PRO-BIO LIGA pobočný spolek. MZe podporuje EZ také prostřednictvím dotací nestátním neziskovým organizacím. V roce 2021 bylo podpořeno 7 projektů neziskových organizací zabývajících se rozvojem a propagací EZ. Pro příklad podporovaných aktivit uvedeme vydaný projekt PRO-BIO Ligy – webovou stránku lovime.bio, která vedle obecných informací o EZ a biopotravinách, poradny, knihovny a kalendáře akcí, obsahuje interaktivní mapu českých biopotravin, kde lze přehledně vyhledávat biofarmy, prodejny a další místa prodeje biopotravin napříč ČR. Součástí mapy jsou také farmy s nabídkou agroturistiky, exkurzí či vzdělávacích programů pro školy. Liga také oživila tradici pražského Biojarmarku – farmářského trhu zaměřeného výhradně na bioprodukty, jehož historie sahá až do roku 1995. Více na <https://biojarmark.info/>. V roce 2009 vznikla Česká technologická platforma pro ekologické zemědělství, která sdružuje zástupce univerzit, výzkumných ústavů, ekologických zemědělců i spotřebitelů. Platforma byla založena za účelem sjednocení a propojení aktivit široké škály zainteresovaných aktérů v oblasti EZ a produkce biopotravin. Hlavním cílem platformy je budovat a zajišťovat rozvoj znalostního systému v oblasti EZ a produkce biopotravin s důrazem na přenos poznatků ve všech klíčových oblastech sektoru. Koordinátor činnosti platformy je Bioinstitut, o.p.s. Činnost platformy podpořilo MZe v roce 2021 částkou 2 000 000 Kč. Blíží informace o činnosti platformy lze nalézt na webu www.ctpez.cz.

⁸ Tzv. „mix“ subjekt představuje společnost realizující jak distribuci biopotravin jiných dodavatelů, tak souběžně výrobu vlastních výrobků (je registrován jako výrobce a současně i jako distributor biopotravin).

BIOPALIVA

Tuzemské výrobní kapacity, mezinárodní produkce a spotřeba biopaliv

Tuzemské výrobní kapacity

Celkové kapacity výroby methylesterů mastných kyselin řepkového oleje (MEŘO) a methylesterů mastných kyselin (FAME), zahrnující dále methylestery použitých kuchyňských olejů (UCOME), methylestery živočišných tuků kategorie I

a 2 (TME) a methylestery roztoků volných mastných kyselin (MEFA), které jsou v současnosti v provozu, činí 340 tis. t/rok (viz následující tabulka).

Současné výrobní kapacity FAME/MEŘO v ČR (využití 330 dní za rok v třísměnném provozu)

Název společnosti	Rok zahájení nebo znovuzahájení výroby ¹⁾	Roční produkční kapacita FAME/MEŘO (t)	Rozhodující použitá surovina
Chemoprojekt, a.s. pracoviště Ústí n. L.	2018 ¹⁾	70 000	použité kuchyňské oleje
Preol, a.s. Lovosice	2009	150 000	řepka olejka
Primagra, a.s. Milín	2007	35 000	použité kuchyňské oleje
Temperator, s.r.o. Liberec	2009	70 000	živočišné tuky z vedlejších produktů kat. I nebo 2
Glycona	květen 2021 ¹⁾	15 000	roztoky volných mastných kyselin ze zpracování a rafinace
CELKEM	–	340 000	–

Pozn.: ¹⁾ Znovuzahájení výroby po modernizaci nebo jiné úpravě použité technologie.

Dále jsou v provozu, jak je patrné z tabulky, dvě jednotky na výrobu palivového bioethanolu s roční kapacitou 134 tis. t (1 700 000 hl/rok).

Bioethanolové lihovary v ČR a jejich roční kapacita

Název společnosti	Rok zahájení výroby nebo zkušební provozu	Roční produkční kapacita		Základní použitá surovina
		hl	t	
Tereos TTD, a.s. Dobruška	2006	1 000 000	79 000	cukrová řepa
Ethanol Energy, a.s. (lihovar Vrdy)	2007	700 000	55 200	kukuřice, obiloviny
CELKEM		1 700 000	134 200	

Zdroj: Svaz lihovarů ČR, 2021.

Produkce a spotřeba biopaliv z pohledu mezinárodního trhu

Methylestery mastných kyselin (FAME/MEŘO) a parafinické motorové nafty z hydrogenace rostlinných olejů, esterů a roztoků volných mastných kyselin (HVO/HEFA)

V roce 2020 měla opatření související s pandemií za následek omezení silniční dopravy a následně snížení poptávky

po fosilních motorových palivech. Dopad na poptávku po bionaftě byl však mnohem menší než u bioethanolu jako složky motorových benzinů. Kromě toho byly poklesy používání těžkých nákladních vozidel, traktorů, sklizňové zemědělské techniky méně závažné než poklesy spotřeby paliv v osobní dopravě a u užitkových vozidel. Jak je patrné z tabulky, uvádějící produkci FAME/MEŘO a HVO/HEFA v EU, klesla jejich výroba v roce 2020 oproti roku 2019 o 11 %. K nárůstu výroby došlo v Itálii (+8 %), na Slovensku (+6 %) a v ČR (+5 %).

Produkce bionafty (FAME/MEŘO) a HVO/HEFA v jednotlivých zemích EU v letech 2014–2020 (v tis. t)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Belgie	446	248	235	290	252	254	220
Dánsko	200	140	140	120	130	130	125
Německo	3 352	3 085	3 119	3 208	3 344	3 583	3 400
Francie	2 171	2 386	2 224	2 245	2 606	2 523	1 800
Itálie	710	777	786	932	1 005	1 183	1 285
Holandsko	1 720	1 629	1 462	1 929	1 839	1 902	1 770
Rakousko	292	340	307	295	287	299	290
Polsko	692	759	871	904	881	966	920
Portugalsko	335	363	337	356	363	292	262
Švédsko	231	249	241	193	258	322	260
Slovinsko	0	0	0	0	0	0	0
Slovensko	101	125	110	109	110	109	116
Španělsko	1 188	1 175	1 486	1 878	2 143	2 040	1 450
Česká republika	219	168	149	157	194	248	259
Ostatní	1 081	1 214	1 216	1 502	1 620	1 880	1 789
EU-27	12 738	12 658	12 683	14 118	15 032	15 731	13 947
Anglie	143	149	342	467	476	510	480

Zdroj: F.O. Licht/IHS Markit, duben 2021, UFOP Annual report, 2020/21.

Pozn.: FAME – methylestery masných kyselin. MEŘO – methylestery masných kyselin řepkového oleje. HVO/HEFA – obnovitelná nafta z hydrogenace.

Z celosvětového hlediska (viz následující tabulka) nebyl pokles výroby FAME/MEŘO tak výrazný (-4,4 %) jako v EU-27 (-15 %). K mírnému nárůstu však došlo v EU u HVO/HEFA 2020/2019 s indexem 1,02.

Celosvětová produkce bionafty (FAME/MEŘO) a HVO/HEFA v letech 2014–2020 (v tis. t)

FAME/MEŘO	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
EU	10 790	10 531	10 495	11 332	12 242	12 399	10 562
Kanada	300	260	352	350	270	350	350
USA	4 230	4 217	5 226	5 316	6 185	5 742	6 052
Argentina	2 584	1 811	2 659	2 871	2 429	2 147	1 157
Brazílie	3 010	3 465	3 345	3 776	4 708	5 193	5 660
Indonésie	3 162	1 425	3 217	3 006	5 428	7 391	7 560
Ostatní	4 254	4 352	4 433	5 384	5 713	6 656	6 808
Celkem	28 330	26 061	29 727	32 035	36 975	39 878	38 149
HVO/HEFA	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
EU	1 948	2 127	2 188	2 786	2 790	3 332	3 385
USA	409	755	1 040	1 170	1 270	1 890	2 015
Ostatní	908	973	1 015	975	783	922	815
Celkem	3 265	3 855	4 243	4 931	4 843	6 144	6 215
Celkem FAME/MEŘO a HVO/HEFA	31 595	29 916	33 970	36 966	41 818	46 022	44 364

Zdroj: F.O. Licht/IHS Markit, duben 2021, UFOP Annual report, 2020/21.

Pozn.: FAME – methylestery masných kyselin. MEŘO – methylestery masných kyselin řepkového oleje. HVO/HEFA – obnovitelná nafta z hydrogenace.

Spotřeba FAME/MEŘO a HVO/HEFA je dána téměř výhradně povinnostmi vyplývajícími z plnění směrnice RED I a ILUC. V roce 2020 začala platit 6% povinnost snižování emisí skleníkových plynů (GHG) z pohonných hmot. To podporuje použití FAME/MEŘO a HVO/HEFA s nízkými emisními faktory. Možnost dvojího započítávání biopaliv vyrobených ze zbytků omezuje účinek zvýšení povinnosti na skutečné fyzické objemy

biopaliv, protože ke splnění této povinnosti je zapotřebí méně biopaliv. V roce 2020 poklesla v EU spotřeba FAME/MEŘO o 9 % oproti předešlému roku a spotřeba HVO/HEFA naopak stoupla o téměř 37 %. Celosvětově stoupla spotřeba HVO/HEFA v roce 2020 o 20 % oproti roku 2019 a pokles u FAME/MEŘO byl cca 3 %. V celkovém součtu tak celosvětová spotřeba bionafty byla vyšší o 0,2 % (viz tabulka).

Celosvětová spotřeba bionafty (FAME/MEŘO) a HVO/HEFA v letech 2014–2020 (v tis. t)

FAME/MEŘO	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
EU-27	10 886	10 199	10 153	10 619	12 082	12 559	11 429
Kanada	141	365	393	379	439	241	202
USA	4 719	4 977	6 946	6 612	6 312	6 032	6 205
Argentina	970	1 014	1 033	1 173	1 098	1 071	478
Brazílie	2 880	3 368	3 333	3 753	4 678	5 167	5 189
Indonésie	1 299	585	2 306	1 999	2 900	5 510	7 300
Ostatní	6 433	4 543	4 495	4 824	6 309	6 909	5 637
Celkem	27 328	25 051	28 659	29 359	33 818	37 489	36 440
HVO celkem: z toho	3 345	3 701	4 075	4 670	4 345	5 698	6 826
EU	1 762	2 043	2 081	2 418	2 244	2 627	3 589
Kanada	154	77	63	67	56	72	86
USA	1 230	1 440	1 745	1 799	1 817	2 694	2 861
Ostatní	199	141	186	386	228	305	290
Celkem	1 762	2 043	2 081	2 418	2 244	2 627	3 589
Celkem FAME/MEŘO a HVO/HEFA	30 673	28 752	32 734	34 029	38 163	43 187	43 266

Zdroj: F.O. Licht/IHS Markit, duben 2021, UFOP Annual report, 2020/21.

Pozn.: FAME – methylestery masných kyselin. MEŘO – methylestery mastných kyselin řepkového oleje. HVO/HEFA – obnovitelná nafta z hydrogenace.

Z další tabulky, ukazující sortiment vstupních surovin pro výrobu FAME/MEŘO a HVO/HEFA v EU, je patrné, že řepkový olej je stále nejvýznamnější surovinou pro výrobu FAME. Jeho podíl v roce 2019 činil 40,7 % a 37,9 % podle odhadu v roce 2020.

Vstupní suroviny pro výrobu bionafty (FAME/MEŘO) a HVO/HEFA v EU v letech 2014–2020 (v tis. t)

	2014	2015	2016	2017 ^{R)}	2018 ^{R)}	2019 ^{R)}	2020 ^{E)}
Řepkový olej	6 100	6 350	6 700	6 800	6 000	6 000	5 500
Použité kuchyňské oleje	1 890	2 400	2 644	2 700	2 800	3 150	3 300
Palmový olej	2 200	2 340	2 300	2 800	2 500	2 650	2 650
Sójový olej	840	540	630	700	900	1 000	1 000
Živočišné tuky	900	1 030	730	710	870	900	1 150
Slunečnicový olej	310	210	255	246	247	265	245
Ostatní – tálový olej, mastné kyseliny	370	559	444	564	627	768	662

Zdroj: USDA Foreign Agricultural Service – GAIN report E42021-0053: Biofuels annual.

Pozn.: ^{R)} Revize. ^{E)} Odhad.

Bioethanol

Bilanci dodávek z celkově vyrobeného bioethanolu určeného k použití jako doplňující složka benzinového motorového paliva, import, export a hrubou spotřebu v EU v letech 2014–2020 uvádí následující tabulka. Ze stejných důvodů,

jak je uvedeno v kapitole výše, klesla spotřeba palivového bioethanolu v EU v roce 2020 ve srovnání s rokem 2019 o 10,1 % na 3 692 tis. t (5,5 mld. l). V absolutních číslech podle další tabulky k nejvýraznějšímu snížení spotřeby palivového bioethanolu došlo v Anglii, Francii, Španělsku a Švédsku. V ČR došlo v tomto období o 9% snížení hrubé spotřeby.

Dodávky z produkce průmyslového bioethanolu v EU, import, export a hrubá spotřeba v EU pro palivové účely v letech 2014–2020 (v tis. t – přepočteno s hustotou 777,8 kg/m³)

Palivový bioethanol	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020 ^{E)}
Francie	792	763	768	778	789	810 ^{R)}	675
Německo	716	677	727	661	621	525 ^{R)}	681
Maďarsko	355	458	459	459	463	502 ^{R)}	497
Belgie	433	433	443	443	443	412 ^{R)}	296
Holandsko	404	438	249	412	426	443 ^{R)}	418
Španělsko	353	384	255	292	296	425 ^{R)}	379
Anglie	256	318	436	555	532	296 ^{R)}	99
Polsko	141	171	187	198	206	224 ^{R)}	215
Rakousko	179	173	174	179	195	187 ^{R)}	187
Česká republika	104	100	111	87	75	93	86
Ostatní EU	304	102	204	115	229	191 ^{R)}	159
Celkem	4 037	4 017	4 013	4 179	4 275	4 108^{R)}	3 692
Z toho pokročilého z lignocelulózy	39	39	39	39	8	8	19
Import do EU	325	177	178	185	374	662^{R)}	719
Export z EU	49	33	22	32	75	41^{R)}	62
Hrubá spotřeba v EU¹⁾	4 185	4 199	4 134	4 374	4 612	4 751^{R)}	4 274

Zdroj: EU FAS POSTS, USDA Foreign Agricultural Service – GAIN Report, number: E42021-0053, June 22, 2021.

Pozn.: ^{R)} Revize. ^{E)} Odhad. ¹⁾ Při zohlednění počátečních a konečných zásob.

Hrubá spotřeba palivového bioethanolu ve vybraných zemích EU v letech 2018–2020 při zohlednění počátečních a konečných zásob (v mil. l)

	Německo	Anglie	Francie	Holandsko	Polsko	Španělsko	Švédsko	ČR	Celkem EU
2018	1 505	759	777	335	299	319	224	80	5 904
2019	1 470	769	795	392	372	256	178	91	6 108
2020	1 390 ^{E)}	557 ^{E)}	684 ^{E)}	390 ^{E)}	356 ^{E)}	190 ^{E)}	144 ^{E)}	84	5 494 ^{E)}
Index 2020/2019	0,94	0,72	0,86	0,99	0,96	0,74	0,81	0,92	0,89

Zdroj: EU FAS POSTS, USDA Foreign Agricultural Service – GAIN Report, number: E42021-0053, June 22, 2021.

Pozn.: ^{E)} Odhad.

Následující tabulka ukazuje vstupní suroviny použité pro výrobu palivového bioethanolu v letech 2014–2020. Nejpoužívanější vstupní surovinou co do hmotnosti v roce 2020 bylo zrno kukuřice 6 350 tis. t, z něhož se vyrobilo 1 980 tis. t bioethanolu, následuje cukrovka 6 670 tis. t, z níž se vyrobilo 570 tis. t bioethanolu a dále pšenice 2 510 tis. t, jejímž využitím se získalo 760 tis. t bioethanolu.

V roce 2020 bylo v EU 57 rafinérií s produkční kapacitou palivového bioethanolu 8 150 mil. l (6 340 tis. t). S přihlédnutím k vyrobenému množství ve stejném období dosáhlo její využití 58 %. V témže roce byly v provozu 3 lignocelulóзовé závody na výrobu palivového bioethanolu – pokročilého s kapacitou 90 mil. l s využitím 28 %.

Vstupní suroviny pro výrobu bioethanolu v EU v letech 2014–2020 (v tis. t)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020 ^{E)}	Index 2020/2019
Pšenice	3 306	3 661	3 932	5 197	3 542	2 855 ^{R)}	2 510	0,88
Kukuřice na zrno	5 483	5 218	5 060	5 065	6 608	7 066 ^{R)}	6 350	0,90
Ječmen	447	414	379	383	492	327 ^{R)}	435	1,30
Žito	819	712	638	507	481	373 ^{R)}	520	1,40
Tritikale	743	1 031	1 285	720	867	874 ^{R)}	835	0,95
Cukrovka	11 330	10 010	8 830	8 292	7 530	8 264 ^{R)}	6 670	0,81
Lignocelulózové zbytky	200	200	200	160	40	40	100	2,50

Zdroj: EU FAS POSTS, USDA Foreign Agricultural Service – GAIN Report, number: E42021-0053, June 22, 2021.

Pozn.: ^{R)} Revize. ^{E)} Odhad.

Současný legislativní rámec pro využívání energie z obnovitelných zdrojů v dopravě, bilance udržitelných biopaliv, spotřeby vstupních surovin a zemědělské půdy pro jejich výrobu v ČR

Směrnice EP a Rady (EU) 2018/2001 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů (RED II) byla zpracována do zákona o podporovaných zdrojích energie a změně některých dalších zákonů č. 382/2021 Sb., s platností od 15. 9. 2021. Změny od roku 2022, týkající se minimálního množství pokročilých biopaliv a minimálního podílu energie z obnovitelných zdrojů za kalendářní rok, jsou následující.

Podle § 19f odst. 1 zákona o ochraně ovzduší musí dodavatelé pohonných hmot zajistit, aby v jimi dodaných pohonných hmotách bylo za kalendářní rok obsaženo minimální množství pokročilých biopaliv 0,22 % energetických (e.o.) od 1. ledna 2022 do 31. prosince 2024 a 1,07 % e.o. od 1. ledna 2025 a v následujících letech. Do plnění povinnosti lze zohlednit čisté pokročilé biopalivo, bioLPG a biomethan. V případě, že překročí minimální množství biopaliv, může toto nadměrné množství biopaliv převést do plnění povinnosti v následujícím kalendářním roce. Za nesplnění uvedené

povinnosti je dodavateli pohonných hmot udělena pokuta 2 Kč za každý MJ nedodaného pokročilého biopaliva. Do splnění povinnosti jsou zohledněna pouze biopaliva splňující kritéria udržitelnosti. Pokročilá biopaliva se do podílů zohledňují dvakrát.

Podle § 19g odst. 1 zákona o ochraně ovzduší musí dodavatelé pohonných hmot zajistit, aby v jimi dodaných pohonných hmotách bylo za kalendářní rok obsaženo minimální množství energie z obnovitelných zdrojů 9,5 % energetických od 1. ledna 2030. Do plnění povinnosti lze zohlednit biopaliva ve všech formách, elektřinu z obnovitelných zdrojů, obnovitelná kapalná nebo plynná paliva z nebiologických zdrojů a recyklovaná paliva. V případě, že překročí minimální množství biopaliv, může toto nadměrné množství biopaliv převést do plnění povinnosti v následujícím kalendářním roce. Za nesplnění uvedené povinnosti je dodavateli pohonných hmot udělena pokuta 1 Kč za každý MJ nedodané energie z obnovitelného zdroje. Pokročilá biopaliva, biopaliva z použitých kuchyňských olejů nebo kafilerních tuků se do podílů zohledňují dvakrát.

Přehled v současnosti platných národních závazků a opatření pro využívání obnovitelných zdrojů energie (OZE) v dopravě v ČR uvádí tabulka.

Současné národní závazky ¹⁾ a opatření pro využívání energie z OZE v odvětví dopravy v ČR

	Podíl energie z obnovit. zdrojů energie ¹⁾ (% e.o.)	Podíl pokročilých biopaliv, biomethanu a bioLPG ¹⁾ (% e.o.)	Povinnost snižovat emise GHG z pohonných hmot ¹⁾ (%)	Povinnost zajistit min. množství biopaliv za kalendářní rok ^{1), 5)}		Minimální úspora emisí GHG biopaliva ^{2a)} , biomethanu a obnovit. kapalných a plyných paliv ^{2b)} (%)	Dvojnásobné započítávání ¹⁾
				v motorové naftě (% V/V)	v motorovém benzínu (% V/V)		
2021	–	–	6 ⁴⁾	6 ⁶⁾	4,1 ⁶⁾	50 ²⁾ kapacity uvedené do provozu do 5. 10. 2015 60 ²⁾ kapacity uvedené do provozu od 6. 10. 2015 do 31. 12. 2020 65 ^{2a)} & 70 ^{2b)} kapacity uvedené do provozu od 1. 1. 2021	Ano, platí pouze pro podíly pokročilých biopaliv suroviny IX.A, pro biopaliva suroviny IX.B a pro pokročilý biomethan a bioLPG
2022		0,22 ³⁾					
2025		1,07 ³⁾					
2030	9,5 ⁵⁾						

Pozn.: ¹⁾ Podle zákona o podporovaných zdrojích energie a změně některých dalších zákonů č. 382/2021 Sb., s platností od 15. 9. 2021. ^{2a), b)} Podle směrnice EP a Rady 2018/2001 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů. POKUTY: ³⁾ 2 Kč za každý MJ nedodaného pokročilého biopaliva. Lze zohlednit biomethan, bioLPG. ⁴⁾ 10 Kč za každý kg nesnížených emisí GHG. ⁵⁾ 1 Kč za každý MJ nedodané energie z obnovitelných zdrojů. ⁶⁾ 40 Kč/l nedodaného paliva.

Bilance FAME/MEŘO, HVO/HEFA a směsných paliv na jejich bázi

Jak je patrné z tabulky, v roce 2021 se u nás vyrobilo 244,8 tis. t FAME/MEŘO. Po zohlednění jejich vývozu a dovozu se tak k plošnému přimíchávání do motorové

nafty využilo 298,5 tis. t. Obdobně importovaných 55,4 tis. t HVO/HEFA se rovněž využilo jako míchací složka do motorové nafty. Po ukončení daňového zvýhodnění MEŘO jako čisté pohonné hmoty a směsných paliv s podílem 30 % V/V MEŘO nebo HVO/HEFA se z cenových důvodů tato paliva již tržně neuplatnila.

Bilance výroby, vývozu, dovozu a uplatnění na trhu ČR FAME/MEŘO, B100, HVO/HEFA, SMN B30 a SMN HVO/HEFA 30 v období 2014–2021

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Index 2021/20
	(t)								
Výroba FAME/MEŘO¹⁾	219 316	167 646	148 832	157 429	194 278	248 418	258 647	244 794	0,95
Dovoz FAME/MEŘO	119 033	201 899	163 658	137 315 ¹⁾	110 434 ¹⁾	98 852 ¹⁾	189 402	198 565	1,05
Vývoz FAME/MEŘO¹⁾	35 221	67 623	40 823	18 196	74 448	106 943	141 760	144 389	1,02
FAME/MEŘO pro přimíchávání^{2),3),4)}	301 168	303 329	271 196	298 307 ⁴⁾	294 664 ⁴⁾	281 014 ⁴⁾	292 854 ⁴⁾	298 489	1,02
HVO/HEFA pro přimíchávání^{2),4)}	1 273 ²⁾	1 371 ²⁾	1 718 ²⁾	2 807 ⁴⁾	2 547 ⁴⁾	1 638 ⁴⁾	60 737 ⁴⁾	55 416²⁾	0,91
MEŘO B100 jako čistá pohonná hmota²⁾	107 112	108 480	173	36	1 000	1 354	20 121	-	-
SMN B30 (obsahuje pouze MEŘO)²⁾	157 404	135 106	86	44	-	15	-	-	-
SMN HVO/HEFA 30²⁾	-	-	-	-	-	-	183 222	-	-

Zdroj: ¹⁾ MPO – Eng (MPO) 6–12. ²⁾ Generální ředitelství cel (uvádí množství v l, přepočteno na t). ⁴⁾ MŽP, Zprávy o emisích skleníkových plynů z dodaných pohonných hmot.

Pozn.: ³⁾ při zohlednění počátečních a konečných zásob.

Pro tuto bilanci se použily hodnoty hustot při 15 °C: FAME/MEŘO: 891,9 kg/m³, HVO/HEFA: 777,9 kg/m³, SMN B30: 853,6 kg/m³, SMN HVO/HEFA 30: 823,5 kg/m³, motorová nafta: 837,2 kg/m³.

Následující tabulka uvádí bilanci osevních ploch a množství využitá z celkové produkce řepky na výrobu MEŘO v letech 2014–2021. K výrobě MEŘO se v ČR v roce 2021 spotřebovalo 146 191 t řepky, což je o téměř 15 % méně než v roce 2020. Podíl plochy řepky využitá pro výrobu MEŘO činil 35 % (34 % v roce 2020). Současně se z tohoto zpracovaného množství

řepky na MEŘO získalo 85 100 t řepkových extrahovaných šrotů geneticky nemodifikovaných, nahrazující 76 000 t importovaných sójových šrotů ze zamoří. Vedle toho se souběžně vyrobilo 18 500 t glycerinu ve farma (případně košer) kvalitě. Z podílu tuzemské výroby FAME a ročních produkčních kapacit vyplývá jejich průměrné využití na 72 %. V roce 2020 to bylo 76 %.

Bilance osevních ploch a produkce řepky olejky využitá na výrobu MEŘO v období 2014–2021 v ČR

	Jedn.	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Index 2021/20
Výroba FAME:¹⁾ z toho MEŘO²⁾	t	219 316 217 315	167 646 167 646	148 832 148 432	157 429 152 291	194 278 140 463	248 418 167 664	258 647 171 714	244 794 146 191	0,95 85,1
Spotřeba řepky na výrobu MEŘO²⁾	t	536 768	414 086	366 627	376 159	346 944	414 130	424 134	361 092	0,85

	Jedn.	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Index 2021/20
Sklizňová plocha řepky ³⁾	ha	389 298	366 180	392 991	394 262	411 802	379 778	368 214	342 315	0,92
Výnos řepky ³⁾	t/ha	3,95	3,43	3,46	2,91	3,43	3,05	3,38	2,99	0,88
Produkce řepky ³⁾	t	1 537 320	1 256 212	1 359 125	1 146 224	1 410 769	1 156 973	1 245 328	1 024 928	0,82
Plocha řepky, při daném výnosu, využitá pro výrobu MEŘO	ha	135 891	120 725	105 962	129 264	101 150	135 780	125 483	120 767	0,96
Podíl ploch řepky, jejíž produkce byla zpracována na MEŘO	%	34,9	33,0	27,0	32,9	24,6	35,7	34,1	35,3	1,03

Zdroj: ¹⁾ MPO – Eng (MPO) 6-12. ²⁾ VÚZT & SVB s ohledem na účinnost získávání řepkového oleje a jeho reesterifikaci – 2,47 kg řepky olejky na 1 kg MEŘO. ³⁾ ČSÚ.

Bioethanol jako doplňující složka benzinového motorového paliva

Tuzemskou bilanci výroby, dovozu, vývozu a hrubé spotřeby palivového bioethanolu, výroby ethyl-tertio-butyl-etheru (ETBE) a paliva E85 v letech 2014–2021 uvádí další tabulka. Ve srovnání s rokem 2020 došlo v roce 2021

ke zvýšení jeho výroby o 3 %. Hrubá spotřeba byla oproti roku 2020 o 2 % vyšší. V této hrubé spotřebě je zahrnutý jak bioethanol jako přímá mísící složka do benzínu, tak i bioethanol pro zpracování na ETBE. Toho bylo v roce 2021 vyrobeno o 6 % více než v roce předešlém. I bez daňové podpory se na trhu s pohonnými hmotami uplatnily cca 4 t paliva E85.

Bilance výroby, dovozu, vývozu a hrubé spotřeby palivového bioethanolu v ČR a výroby ETBE a ethanolu E85 v období 2014–2021

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Index 2021/20
	(t)								
Výroba ¹⁾	104 112	99 725	110 740	86 900	75 096	93 040	85 688	88 545 ⁵⁾	1,03
Dovoz	4 010	14 531	12 535	19 704	3 055	22 502	15 886	31 352 ⁵⁾	1,97
Vývoz ¹⁾	37 812	37 066	52 489	30 160	3 071	18 476	13 036	36 591 ⁵⁾	2,80
Hrubá spotřeba pro přimíchávání ^{2), 3), 4)}	70 700	68 633	63 312	75 848 ⁴⁾	79 687 ⁴⁾	91 408 ⁴⁾	83 532 ⁴⁾	85 491 ⁵⁾	1,02
ETBE pro přimíchávání ²⁾	8 629	5 279	10 223	19 747	26 497	51 228	55 590	58 714 ⁵⁾	1,06
Ethanol E85 ²⁾	22 585	11 707	3 611	3 412	2 865	1 469	357	4	0,01

Zdroj: ¹⁾ MPO – Eng (MPO) 6–12. ²⁾ GR cel (uvádí množství v l, přepočteno na t) – jde o lůh pro přimíchávání a výrobu ETBE. ⁴⁾ MŽP, Zprávy o emisích skleníkových plynů z dodaných pohonných hmot. ⁵⁾ Svaz lihovarů ČR

Pozn.: ⁵⁾ Odhad. ³⁾ Při zohlednění počátečních a konečných zásob.

Použily se hodnoty hustot při 15 °C: pro bioethanol 777,8 kg/m³, ETBE 750 kg/m³, ethanol E85 (77,27 % V/V bioethanolu) 770,2 kg/m³, motorový benzin 744,2 kg/m³.

Obdobně jako v roce 2019 největší energetický podíl palivového bioethanolu z použitých vstupních surovin a spotřebovaného na tuzemském trhu s pohonnými hmotami v roce 2020 zaujímal bioethanol ze zrna kukuřice

(72 % e.o.), dále z melasy (16 % e.o.) a z ostatních plodin vyrobený bioethanol nepřekročil 12 % e.o. Bilance cukrovky a obilovin využitých na výrobu palivového bioethanolu v letech 2014–2021 v ČR ukazuje následující tabulka.

Bilance cukrovky a obilovin využitých na výrobu palivového bioethanolu v období 2014–2021

	Jedn.	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Index 2021/20
Výroba palivového bioethanolu z ¹⁾		104 112	99 725	110 740	86 900	75 096	93 040	85 688	88 545	1,03
– cukrovky technické	t	66 000	51 813	64 928	34 554	53 395	42 561	31 553	35 499	1,12
– pšenice		2 875	–	–	–	–	–	–	–	–
– zrna kukuřice		35 234	47 912	45 812	52 346	21 701	50 479	54 135	53 046	0,98
Spotřeba výchozích surovin pro bioethanol z ²⁾										
– cukrovky technické	t	772 200	606 212	759 658	404 282	624 722	497 964	369 170	415 338	1,12
– pšenice		9 497	–	–	–	–	–	–	–	–
– zrna kukuřice		113 101	153 798	147 057	168 031	69 660	162 038	173 773	170 278	0,98
Sklizňové plochy: ³⁾										
– cukrovky technické	ha	62 959	57 612	60 736	66 101	64 760	59 212	59 684	61 234	1,03
– pšenice		835 941	829 820	839 710	832 062	819 690	839 446	798 583	784 784	0,98
– kukuřice na zrno		98 749	79 972	86 407	85 995	81 851	74 827	87 231	102 438	1,17
Výnos: ³⁾										
– cukrovky technické	t/ha	70,28	59,38	67,81	66,56	57,51	61,84	61,51	67,69	1,10
– pšenice		6,51	6,36	6,50	5,67	5,39	5,73	6,14	6,32	1,03
– zrna kukuřice		8,43	5,54	9,79	6,84	5,98	8,29	9,46	9,65	1,02
Produkce: ³⁾										
– cukrovky technické	t	4 424 619	3 421 035	4 118 356	4 399 521	3 724 309	3 661 421	3 671 229	4 145 058	1,13
– pšenice		5 442 349	5 274 272	5 454 663	4 718 205	4 417 841	4 812 163	4 902 414	4 960 925	1,01
– zrna kukuřice		832 235	442 709	845 765	588 105	489 154	620 261	825 499	988 038	1,20
Plocha:										
– cukrovky technické	ha	10 987	10 209	11 203	6 074	10 863	8 052	6 002	6 136	1,02
– pšenice		1 459	–	–	–	–	–	–	–	–
– kukuřice na zrno při daném výnosu využitá pro výrobu bioethanolu		13 416	27 761	15 021	24 566	11 649	19 546	18 369	17 645	0,96
Podíl ploch:										
– cukrovky technické	%	17,5	17,7	18,4	9,2	16,8	13,6	10,1	10,0	0,99
– pšenice		0,2	–	–	–	–	–	–	–	–
– kukuřice na zrno zpracovaných na bioethanol z celkových ploch těchto plodin		13,6	34,7	17,4	28,6	14,2	26,1	21,1	17,2	0,81

Zdroj: ¹⁾ MPO – Eng (MPO) 6–12. ²⁾ Svaz lihovarů ČR. ³⁾ ČSÚ.

Pozn.: Bilance výtěžnosti: cukrovka: 11,70 kg na 1 kg bioethanolu, tj. 9,1 kg na 1 l bioethanolu; pšenice (měkká): 3,3 kg na 1 kg bioethanolu, tj. 2,6 kg na 1 l bioethanolu; zrno kukuřice: 3,21 kg na 1 kg bioethanolu, tj. 2,5 kg na 1 l bioethanolu.

Pro výrobu palivového bioethanolu se v roce 2021 využilo cca 415 tis. t cukrovky a cca 170 tis. t zrna kukuřice. To představuje s ohledem na sklizňové plochy, výnosy a výtěžnosti bioethanolu 10 % sklizňových ploch cukrovky (obdobně jako v roce 2020) a 17 % sklizňových ploch kukuřice na zrno (21 % v roce 2020).

Při zpracování zrna kukuřice na palivový bioethanol se současně vyrobilo 40 tis. t kvalitního krmiva DDGS. Při zpracování cukrovky na palivový bioethanol se dále vyrobilo 208 tis. t krmných cukrovarnických řízků (z 1 t cukrovky se vyrobí 0,05 t peletovaných řízků) a 12 460 t krmné melasy.

Z podílu tuzemské výroby bioethanolu a roční produkční kapacity je patrné jejich průměrné využití na 66 % (64 % v roce 2020).

Využití biomethanu a bioLPG na trhu s motorovými palivy

Z důvodu využití další možnosti k povinnému snižování emisí GHG z pohonných hmot dodavatelé motorového benzínu a motorové nafty v roce 2020 nakoupili 985,9 t biomethanu vyrobeného z průmyslových bioodpadů a 32,8 t bioLPG z odpadního dřeva. Biomethan byl nakupován i v roce 2021, ale v době zpracování této zprávy konečné množství nebylo známo.

Snížení emisí GHG z pohonných hmot a podíl obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě energie v roce 2020

V roce 2020 bylo dosaženo snížení emisí GHG z pohonných hmot o 6,1 %. Z této hodnoty bylo 0,7 % zajištěno snížením emisí GHG z těžby, 0,6 % využitím LPG, CNG, biomethanu

a bioLPG (viz kap. Využití biomethanu a bioLPG na trhu s motorovými palivy) a 4,8 % bylo splněno na udržitelnost certifikovanými biopalivy. V případě motorového benzínu se jako náhrada používala téměř výhradně biopaliva z pěstovaných plodin. Do motorové nafty se přimíchávala biopaliva typu FAME z použitých kuchyňských olejů (suroviny IX.B směrnice RED II) ve výši 31 %, pokročilá MEFA (suroviny IX.A směrnice RED II) mírně přesahující 2 % e.o. a z pěstovaných plodin 67 % e.o., z toho MEŘO 45 % e.o. V roce 2020 došlo k velkému nárůstu spotřeby HVO/HEFA z důvodu splnění 6% cíle snížení emisí GHG z pohonných hmot. Přimíchání HVO/HEFA do motorové nafty je výrazně méně limitováno technickými normami než přimíchávání FAME do motorové nafty a bioethanolu do motorového benzínu.

Hrubá konečná spotřeba OZE se vypočítá jako součet hrubé konečné spotřeby elektřiny z OZE, hrubé konečné spotřeby OZE v odvětví vytápění a chlazení a konečné spotřeby energie z OZE v odvětví dopravy. Podíl hrubé konečné spotřeby OZE na celkové hrubé konečné spotřebě energie v ČR se počítá na základě metodiky Eurostat – SHARES v souladu se směrnicemi RED II a ILUC. Gesci za tyto stanovené statistické údaje má Ministerstvo průmyslu a obchodu.

V následující tabulce jsou uvedeny podíly OZE v odvětví dopravy za rok 2020 a pro srovnání i v roce 2019. V roce 2020 tvořil podíl OZE v dopravě 9,38 % e.o., z toho tvořila udržitelná biopaliva 6,07 % e.o. Podíl biopaliv z pěstovaných plodin dosáhl 4,65 % e.o., ze surovin IX.B 1,32 % e.o. (bez multiplikátorů) a 0,1 % e.o. (rovněž bez multiplikátorů) ze surovin IX.A podle směrnic ILUC i RED II.

Podíly hrubé spotřeby OZE v dopravě a pro srovnání na hrubé spotřebě elektřiny, vytápění a chlazení a celkem na konečné spotřebě energie v roce 2020 a pro srovnání i v roce 2019

		Jedn.	2020	2019
Paliva používaná v dopravě ¹⁾		TJ	257 588,5	274 486,9
OZE v silniční dopravě (elektřina)			82,4	77,3
OZE v železniční dopravě (elektřina)			1 747,9	1 833,6
OZE v ostatních typech dopravy (elektřina)			75,5	67,8
Udržitelná biopaliva	celkem: z toho		15 642,3	14 252
	pokročilá – suroviny IX.A ²⁾		270 (0,1 % e.o.)	–
	suroviny IX.B ²⁾		3 400 (1,32 %)	2 231,9 (0,81 % e.o.)
	z pěstovaných plodin		11 972,3 (4,65 % e.o.)	12 020,1 (4,37 % e.o.)
	ostatní		–	–
Další OZE				
Celkem OZE v dopravě ³⁾	TJ	24 169,7	21 521,9	
Podíl OZE v dopravě	%	9,38	7,83	
Hrubá konečná spotřeba elektřiny z OZE	% e.o.	14,81	14,05	
Hrubá konečná spotřeba OZE v odvětví vytápění a chlazení	% e.o.	23,53	22,65	
OZE celkem na konečné spotřebě energie	%	17,30	16,24	

Zdroj: Podíl obnovitelných zdrojů energie na hrubé konečné spotřebě energie 2010–2020, Metodika Eurostat – SHARES, MPO, oddělení analýz a datové podpory koncepcí, www.mpo.cz.

Pozn.: ¹⁾ Podle specifikace uvedené ve čl. 3 směrnice RED, vč. multiplikátorů. ²⁾ Příloha IX: část A – vstupní suroviny pro výrobu pokročilých biopaliv, část B – použité kuchyňské oleje (UCO) a živočišné tuky kat. I a 2, směrnice RED novelizovaná směrnicí ILUC. ³⁾ Včetně multiplikátorů: biopaliva ze surovin příloha IX. směrnice RED (ILUC) 2x, elektřina v silniční dopravě 5x, elektřina v železniční dopravě 2,5x.

Využití zemědělské půdy k produkci surovin pro výrobu udržitelných biopaliv z pěstovaných plodin

Pro výrobu udržitelných certifikovaných biopaliv z pěstovaných plodin v ČR v roce 2021 bylo využito 144 548 ha zemědělské půdy, což představuje 4,1 % z obhospodařované zemědělské půdy a 5,8 % z orné půdy (viz tabulka).

Potřeba zemědělské půdy k produkci biopaliv z pěstovaných plodin v ČR v roce 2021 a pro srovnání v roce 2020

	Potřeba zemědělské půdy (ha)	
	2021	2020
Výroba MEŘO	120 767	125 483
Výroba bioethanolu	23 781	24 371
CELKEM	144 548	149 854
Obhospodařovaná zemědělská půda:	3 493 608,54 ¹⁾	
– z toho orná	2 473 238,82	
Podíl využitý k výrobě biopaliv z pěstovaných plodin:		
– z obhospodařované zemědělské půdy	4,1 %	4,3 %
– z orné půdy	5,8 %	6,1 %

Zdroj: ¹⁾ ČSÚ, využití orné půdy, 2020.

GENETICKY MODIFIKOVANÉ PLODINY

Zemědělství stejně jako jiné obory prošlo v průběhu posledních desítek let významnou modernizací v oblasti mechanizace, nových technologií a inovativních způsobů šlechtění. Jednou z velmi slibných technik šlechtění je genové inženýrství. Člověk měnil genetickou výbavu polních plodin již od počátků domestikace rostlin v období neolitu. Přes tradiční metody šlechtění (křížení), které jsou velmi zdoluhavé a neefektivní v poměru počtu použitých rostlin, jsme dospěli k sofistikovanějším metodám.

Za pomoci genetického inženýrství lze efektivně docílit požadovaných znaků u rostlin v relativně krátké době s vysokou přesností a bez vzniku nežádoucích vlastností. Proces, kdy do organismu vkládáme jeden nebo více genů z jiného organismu, se nazývá transgenóza. Jejím produktem je transgenický organismus neboli známější geneticky modifikovaný organismus (GMO). Šlechtitel pomocí této techniky může potlačit vlastnosti, které dávají rostlině náchylnost k určitým nemocem, nebo naopak podpořit žádané vlastnosti rostliny.

Geneticky modifikované (GM) plodiny mohou nést různé vlastnosti, které je činí výhodnými pro pěstitele, spotřebitele či zpracovatele v různých odvětvích. Lze je rozdělit do 5 skupin (generací):

- I. generace – ochrana proti chorobám, škůdcům a plevelům;
- II. generace – odolnost k abiotickým stresům (sucho, chlad, zasolení půdy, nedostatek světla);

- III. generace – rostliny s vyšší nutriční hodnotou (výhodné složení mastných kyselin, upravený obsah vitaminů);
- IV. generace – ekologicky výhodné rostliny (udržitelné rostliny);
- IV. generace – náhrada fosilních paliv, suroviny pro průmysl (výroba etanolu, bionafty, škrobu).

Pěstování GM plodin v EU

Pro pěstování je ke dni 1. 3. 2022 povoleno v EU pěstovat pouze jednu GM plodinu, GM kukuřici MON810, která je odolná vůči zavíječi kukuřičnému.

Ačkoliv je povolení pro tuto kukuřici platné na celém území EU, dle Směrnice EP a R (EU) 2015/412 byla členským státům dána možnost na svém území omezit či zakázat pěstování GM rostlin. Tuto možnost využila většina členských států EU, jmenovitě: Rakousko, Bulharsko, Chorvatsko, Kypr, Dánsko, Francie, Německo, Řecko, Maďarsko, Itálie, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Malta, Nizozemí, Polsko, Slovinsko a Valonský region v Belgii.

V současné době GM kukuřici pěstuje pouze Španělsko a Portugalsko, celkem na ploše 100 919 ha (2021), což je cca 1 % z celkové plochy kukuřice pěstované na území EU.

Vývoj ploch GM kukuřice v EU (v ha)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Španělsko	129 081	124 227	115 246	107 127	98 152	96 606
ČR	75	0	0	0	0	0
Rumunsko	0	0	0	0	0	0
Portugalsko	7 069	7 308	5 733	2 736	4216	4 313
Polsko	0	0	0	0	0	0
Slovensko	112	0	0	0	0	0
Francie	0	0	0	0	0	0
Německo	0	0	0	0	0	0
CELKEM	136 337	131 263	120 979	109 863	102 368	100 919

Zdroj: Zdroj: Ministerio de Agricultura España, Agricultura; Florestas e Desenvolvimento Rural Portuguesa; United States Department of Agriculture.

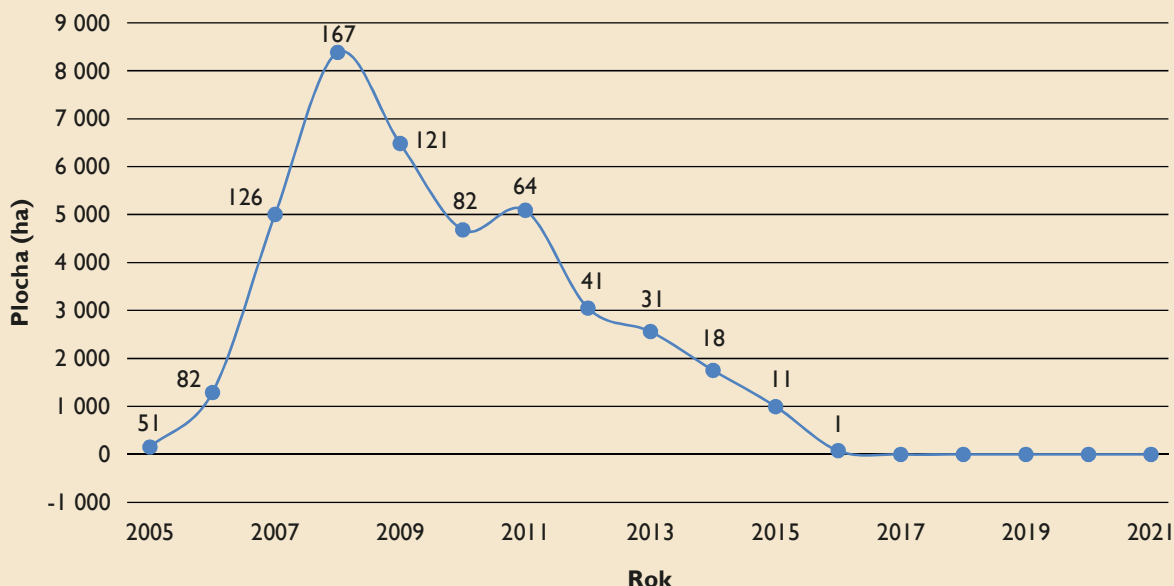
Pěstování GM plodin v ČR

I přesto, že v současné době se na území ČR GM plodiny nepěstují, tak využití této šlechtitelské technologie ČR nijak nezakazuje, ani neomezuje. Čeští pěstitelé mají možnost si sami zvolit systém zemědělské produkce: konvenční, ekologický či s využitím GM rostlin.

Česká republika patří k několika málo zemím EU, která na svém území v minulých letech pěstovala biotechnologické plodiny. V České republice byla GM kukuřice MON810 pěstována v letech 2005–2016 (viz graf níže). Největší výměra GM kukuřice byla zaznamenána v roce 2008, kdy bylo oseto

8 380 ha (cca 3 % celkové plochy kukuřice v ČR). Tato kukuřice je odolná vůči zavíječi kukuřičnému. Ochrana před škůdcem dosahuje téměř 100 %. V souvislosti s touto přirozenou ochranou je snížena nutnost vstupu do porostu mechanizačními prostředky a aplikace insekticidů. Výsledným produktem tohoto systému pěstování jsou nepolámané, nepoléhavé a houbovými chorobami (zejména rodu *Fusarium*) nenapadené rostliny, které vedou k vyššímu výnosu a ke kvalitnější sklizni. Produkce GM kukuřice se ve většině případů využívala jako krmivo pro hospodářská zvířata, z menší části také jako surovina pro výrobu bioethanolu a bioplynu. Vypěstovaná GM kukuřice nebyla v ČR používána pro potravinářské účely.

Výměra plochy GM kukuřice v ČR v ha, počet pěstitelů v letech 2005–2021

Zdroj: MZe.

V roce 2010 byly na území ČR pěstovány na 150 ha také GM brambory Amflora (dnes již nepovoleno) s upraveným poměrem škrobových složek pro průmyslové zpracování.

Od pěstování GM kukuřice čeští pěstitelé postupně upustili z důvodu administrativní a organizační náročnosti pěstování GM plodin (evidence, označování, pravidla koexistence atd.), které k pěstování a obecně ke GMO v EU neodmyslitelně patří. Z ekonomického pohledu pěstitelé poukazují na vyšší náklady na vstupech (dražší osivo) i problematický odbyt produkce. Zemědělci se potýkali s obavou a neochotou odběratelů odkoupit produkty z GM rostlin, případně i produkty ze zvířat krmených GM krmiv (požadavek především německých odběratelů mléka na produkci bez používání GMO). Tyto problémy souvisejí obecně s přetrvávajícím negativním vnímáním GMO v EU a využívání tohoto faktu v konkurenčním boji v potravinářsko-zemědělském řetězci.

Dovozy GM potravin a krmiv

Jak už bylo výše popsáno, pěstování GM plodin je v EU velmi okrajovou záležitostí. Přesně opačná situace ale panuje v oblasti dovozu GM krmiv. Evropský krmivářský průmysl se bez dovozu GM krmiv neobejde. Evropská unie je závislá na dovozu sóji a sójové moučky (cca 30 mil. t/rok), z převážné většiny se jedná o GM sóju. V současné době je EU schopna z vlastní produkce sóji uspokojit pouze cca 9,6 % (2,9 mil. t/rok) poptávaného množství. Přibližně 90–95 % sóji dovezené do EU je GM, stejně tak 20 % dovezené kukuřice a 25 % řepky.

V současné době se na evropském trhu v podobě dovozu vyskytují nejčastěji GM rostliny I.–III. generace. Importované GM potraviny a krmiva musí být schváleny pro dovoz a zpracování v EU dle Nařízení EP a Rady č.1829/2003 a označeny Nařízením EP a Rady č.1830/2003. Tato legislativa a proces povolení uvedení na trh GM potravin a krmiv (a pro pěstování GM rostlin) patří mezi nejpřísnější na světě. Celý

systém schvalování trvá několik let, pro pěstování dokonce více než 10 let. Žadatel musí tedy již předem počítat s finanční a časovou náročností celého procesu. Povolení se vydává na 10 let a je platné ve všech členských státech EU. Po uplynutí této doby je nutné zažádat o obnovení povolení dle platné legislativy.

Na trhu EU je ke dni 1. 3. 2022 povoleno pro dovoz a následné zpracování do potravin a krmiv 5 GM druhů rostlin a 84 genetických modifikací (a jejich subkombinací) těchto rostlin:

- 39x kukuřice,
- 14x bavlník,
- 24x sója,
- 6x řepka olejka,
- 1x cukrová řepa.

Seznam GM plodin lze nalézt v registru GMO na stránkách Evropské komise: http://ec.europa.eu/food/dyna/gm_register/index_en.cfm.

Označování GM potravin a krmiv

Všechny potraviny či krmiva, které vstupují na trh EU, které sestávající, obsahující nebo jsou vyrobené z GMO musí být označeny slovy „Tento produkt obsahuje geneticky modifikované organismy“. Toto se nevztahuje na potraviny obsahující GMO, jehož podíl v jednotlivých složkách nebo v jednosložkové potravine není vyšší než 0,9 % za předpokladu, že přítomnost tohoto materiálu je náhodná nebo technicky nevyhnutelná.

Na evropském trhu ovšem takto označené potraviny nepotkáte. V EU se v současné době v podstatě GM potraviny nevyskytují z důvodu negativního veřejného vnímání problematiky GMO. Na trhu lze pozorovat označení „GMO free“. Toto označení nevychází z platné legislativy, jelikož se

označují mimo jiné i potraviny, které obsahovat GMO ani nemohou (např. sýry, mléko atd.). Toto označení je používáno jako dobrovolné marketingové označení v konkurenčním boji mezi jednotlivými producenty.

Nové moderní způsoby šlechtění

Evropská unie nevyužívá dostatečně potenciál moderního šlechtění v zemědělství. Tento trend přiznává nejen zmíněná velmi přísná legislativa GMO, zdoluhavý proces schvalování nových GMO a povinnosti spojené s pěstováním GMO, ale také negativní medializace celé problematiky. Ve světě je ale situace přesně opačná. Pěstební plochy GM plodin se každoročně zvyšují a jsou nezastupitelnou složkou zemědělské výroby. Ačkoliv EU není pěstování GM rostlin nakloněna, na dovozech především bílkovinných GM komodit je zcela závislá.

Tuto situaci by mohly zvrátit nastupující „nové genomické techniky“, neboli „NGT“. Tyto moderní metody šlechtění

umožňují vývoj nových odrůd rostlin o požadovaných vlastnostech úpravou DNA bez vnesení cizorodých genů. Ve světě jsou dokonce některé plodiny vyšlechtěné pomocí NGT již na trhu. Výsledné plodiny jsou výhodné pro pěstitele, spotřebitele či zpracovatele např. rostliny s ochranou proti chorobám, škůdcům a plevelům, s odolností vůči suchu a chladu, rostliny s vyšší nutriční hodnotou a další.

V Evropě jsou NGT ve fázi výzkumu a v současné době podléhají legislativě GMO. Tyto téměř 20 let staré právní předpisy, ovšem neodráží nové vědecké poznatky v oblasti biotechnologií a v podstatě tak brání inovacím v tomto odvětví v EU. Evropská komise (Komise) sbírá podklady a hledá podporu členských států k přípravě nové legislativy pro NGT. Dosavadní studie Komise dokládají, že je nutné předložit novou legislativu z důvodu právních jistot a čerpání přínosů z těchto inovativních postupů v zemědělství. Navíc dle nových dat Komise mají NGT potenciál přispět k udržitelným systémům zemědělství a k produkci potravin, v souladu se Zelenou dohodou pro Evropu („Green Deal“) a Strategii od zemědělce ke spotřebiteli („Farm to Fork“).

Poznámky

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Vydalo
Ministerstvo zemědělství
Těšnov 65/17, 110 00 Praha 1
www.eagri.cz

Praha 2022

ISBN 978-80-7434-660-6